



ΤΑΚΗΣ ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ

Να γίνει το ΑΚΕΛ ένα σύγχρονο εργατικό κίνημα



«**Εγώ θέλω** ένα σύγχρονο εργατικό, αριστερό κίνημα, χωρίς αναγνώσεις, που μοιάζουν κάποτε ως απλή επαναστατική γυμναστική», αναφέρει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Τάκης Χατζηγεωργίου. Μιλάει και για τα επόμενα πολιτικά του βήματα, αποκαλύπτοντας την πρόταση στην οποία δουλεύει ώστε η Κύπρος να καταστεί η τρίτη έδρα των Ην. Εθνών. Κίνηση που θα ενισχύσει το αίσθημα ασφάλειας, αλλά και θα βοηθήσει αρκετά στην εφαρμογή και τη βιωσιμότητα της λύσης. Ο τέως ευρωβουλευτής αναλύει την πορεία των κομμάτων, αλλά και για το αν έχει φιλοδοξίες για τις προεδρικές του 2023. **Σελ. 8**

ΚΑΙΤΗ ΚΛΗΡΙΔΟΥ

Πρόβλημα ΔΗΣΥ οι δύο του τάσεις



«**Το μεγάλο** πρόβλημα του ΔΗΣΥ είναι ότι ήταν ανέκαθεν ένα κόμμα που συνδυάζει δύο διαφορετικές τάσεις. Η μία τάση προέρχεται από τα εθνικόφρονα σωματεία και η άλλη είναι μιας πιο φιλελεύθερης προσέγγισης», αναφέρει στην «Κ» η Καίτη Κληρίδου. Όπως εκτιμά, προκάλεσε πλήγμα στην εικόνα του κόμματος η στάση που τήρησε απέναντι στον υποψήφιο του ΑΚΕΛ Νιαζί Κιζιλγιουρεκ, ενώ χαρακτηρίζει την εκλογή του ιστορικής σημασίας. **Σελ. 16**

ΞΕΝΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Να πολιτεύεται ως φιλελεύθερος ο ΔΗΣΥ



«**Ο Δημοκρατικός** Συναγερμός οφείλει να συνεχίσει να πολιτεύεται ως ένα φιλελεύθερο κεντροδεξιό κόμμα, με συνέπεια και σταθερότητα», αναφέρει στη συνέντευξή της στην «Κ» η Ξένια Κωνσταντίνου. Υπογραμμίζει πως το κόμμα μόνο να χάσει έχει αν παίξει στο γήπεδο της ακροδεξιάς, και σε θέμα ποσοστών, αλλά και σε θέμα αξιοπιστίας. **Σελ. 16**

ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΕΝΤΑΚΩΜΟΥ

Δεν επενδύουν για τεχνολογικό πάρκο

Στα αζήτητα παραμένει το τεχνολογικό πάρκο στο Πεντάκωμο. Επί 14 μήνες αναζητείται επενδυτής χωρίς θετικό αποτέλεσμα. Όπως φαίνεται η Κύπρος δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες τέτοιου πάρκου με υποδομές, τεχνονγνωσία και προσωπικό. **Οικονομική, σελ. 5**

Αντίστροφη μέτρηση για ΗΠΑ-Τουρκία

Η Άγκυρα συνεχίζει τη ρωσική ρουλέτα με τους S-400 - Τα τηλεσίγραφα, οι προθεσμίες, και η αθόρυβη διπλωματία

Σε μία από τις σοβαρότερες διπλωματικές αντιπαραθέσεις της πρόσφατης ιστορίας της, έχει εμπλακεί η Τουρκία, διακινδυνεύοντας τη συμμετοχή της στο πρόγραμμα των αμερικανικών μαχητικών F-35, εμμένοντας να παραλάβει το ρωσικό πυραυλικό σύστημα

S-400 τον Ιούλιο. Υιοθετώντας αυστηρούς τόνους έναντι του αμερικανικού τηλεσιγράφου, η Άγκυρα διά του ΥΠΕΞ Μ. Τσαβούσογλου διακήρυξε ότι «θα λάβει ανταποδοτικά μέτρα», αν οι ΗΠΑ της επιβάλουν κυρώσεις. Επιπλέον, επέκρινε το ομόφωνο ψήφισμα

του Κογκρέσου, το οποίο την έθεσε προ του διλήμματος να διαλέξει μεταξύ F-35 και S-400. Από την άλλη η Ουάσινγκτον δεν έχει βρει ακόμη τρόπο απειμποκλής της Άγκυρας από το πρόγραμμα παραγωγής του F-35, καθώς 937 ανταλλακτικά κατασκευάζονται

στην Τουρκία, τα 400 αποκλειστικά σε αυτήν. Η Λευκωσία παρακολουθεί με προσοχή τα διαδραματιζόμενα, καθώς βρίσκεται εντός ακτίνας εξελίξεων. Παράλληλα, η «Κ» αποκαλύπτει σήμερα και το χρονικό της αθόρυβης διπλωματίας για το Αιγαίο. **Σελ. 3, 5, 6**

Πολιτιστική ανακαίνιση της πρωτεύουσας



Το ανακαινισμένο Δημοτικό Θέατρο της Λευκωσίας αποτελεί μία εξαιρετική ευκαιρία για την περαιτέρω αναβάθμιση του πολιτιστικού τοπίου, όχι μόνο της πρωτεύουσας, αλλά και ολόκληρης της χώρας. Τα εγκαίνια του θεάτρου θα τελεστούν την Τρίτη 18 Ιουνίου και με αυτή την ευκαιρία η «Κ» μίλησε με τέσσερις παλαίμαχους πρωταγωνιστές των παρασκηνίων, τη Σουζάννα Ιωάννου, προϊσταμένη εργαστηρίου ραπτικής, τον Σπύρο Αρότη, διευθυντή Σκηνής, τον Μιχάλη Μάρκου, μηχανικό Σκηνής και τον Γρηγόρη Παπαγεωργίου, ανώτερο φωτιστή. **Ζωή, σελ. 4**

Το σχέδιο «Κροατία» για το Grexit

«*Η τελευταία μιλόφα*»

Το βιβλίο των Ελένης Βαρβιτσιώτη και Βικτωρίας Δενδρινού «Η τελευταία μιλόφα», ρίχνει φως στις παρασκηνιακές ενέργειες των δανειστών υπό τον φόβο μιας ελληνικής χρεοκοπίας. Το απόρρητο σχέδιο με κωδική ονομασία «Ενταξη της Κροατίας στην Ε.Ε.» συνετάχθη το 2012. **Σελ. 20**

Σπριντ σε στρώμα πάγου η Βρετανία

Συνταγματικής κρίση ενόψει

Ο Μπόρις Τζόνσον προβάλει ως φαβορί μετά τον πρώτο γύρο για την ηγεσία του Συντηρητικού Κόμματος και τη διαδοχή της Μέι. Όποιος νικήσει πάντως θα γίνει αυτόματα πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου και ταυτόχρονα θα κληρονομήσει και το αδιέξοδο στο Brexit. **Σελ. 21**

Διαχειρίζονται ΜΕΔ 14 δισ. ευρώ

Τέσσερις servicers στην Κύπρο, ενώ έρχεται και πέμπτος

Κόκκινα δάνεια ύψους 14 δισ. ευρώ διαχειρίζονται τέσσερις εταιρείες διαχείρισης στοιχείων ενεργητικού (servicers) που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο. Σύνομα θα προστεθεί και πέμπτη, με την ολοκλήρωση της συμφωνίας της Τράπεζας Κύπρου με την Apollo Asset Management που θα λάβει για διαχείριση δά-

νεια 2,8 δισ. ευρώ. Οι περισσότερες εταιρείες αναλαμβάνουν μόνο τη διαχείριση των προβληματικών δανείων των τραπεζών. Πρόσφατο παράδειγμα αυτό της Alpha Bank Κύπρου, η οποία επέλεξε την Altamira Asset Management, ώστε να διαχειριστεί τα μη εξυπηρετούμενα δανειά της. **Οικονομική, σελ. 3**

Σίγουρα Κιτίου ο Αρσινόης Νεκτάριος

Η παραίτηση του 81χρονου Χρυσοστόμου την προσεχή Τετάρτη

Την ερχόμενη Τετάρτη στην ετήσια Σύνοδο για τους οικονομικούς λογαριασμούς Θρόνων και Σταυροπηγιακών Μονών θα υποβληθεί και επίσημα η παραίτηση του Κιτίου Χρυσοστόμου από τον μητροπολιτικό θρόνο. Στην επιστολή του ο ιεράρχης θα αναφέρεται στη 46χρονη διακονία του, τονίζοντας πως έφθασε το

πλήρωμα του χρόνου να παραδώσει τη σκυτάλη σε νεότερο ιεράρχη για να συνεχίσει το έργο του. Διάδοχος του Κιτίου Χρυσόστομου εμφανίζεται ο επίσκοπος Αρσινόης Νεκτάριος, γέννημα θρέμμα της Μητροπόλεως Κιτίου, ο οποίος υποστηρίζεται από την πλειοψηφία των ιεραρχών της Ιεράς Συνόδου. **Σελ. 7**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ρέκβιεμ

Η εύρεση της σορού της μικρής Έλενας στη λίμνη Μερμί έκλεισε έναν σκοτεινό κύκλο, αφού το πρώτο θύμα του καθ' ομολογία δολοφόνου που βρέθηκε στο φρεάτιο του Μιτσερού ήταν η μητέρα της Λίβια. Καμία κοινωνία δεν είναι τέλεια και καμία χώρα δεν διεκδικεί το αλάθτο, ωστόσο αλλού η πολιτεία συνήθως είναι αντίβαρο στην κάθε κοινωνία που δεν έχει αναπτύξει αρκούντως τα αναγκαλκαστικά της. Σε άλλα κράτη υπηρεσίες και οι αρχές κινητοποιούνται, έχουν πρωτόκολλα, έχουν ανθρώπους στην κατάλληλη θέση... Τα επτά θύματα δεν ήταν μόνο ξένες, ήταν και αδύναμες, ήταν γυναίκες και αποδείχθηκαν εύκολα θύματα, για τον δολοφόνο μα και για την Πολιτεία. Ας είναι ο θάνατος επτά γυναικών μάθημα για όλους μας, μα κυρίως για την Πολιτεία και για τις αρχές μας.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»



ΜΟΥΣΕΙΑ

Ενα έκθεμα κάτω από το Μουσείο της Ακρόπολης

Το Μουσείο της Ακρόπολης γιορτάζει τα γενέθλιά του, ανοίγοντας για το κοινό την ανασκαφή στο οικόπεδο Μακρυγιάννη. Στο οικόπεδο βρίσκονται σίπια, εργαστήρια και δρόμοι από τα Κλασικά έως και τα Βυζαντινά χρόνια, έκτασης 4.000 τ.μ. **Ζωή, σελ. 1**

ΘΕΑΤΡΟ

Μια αγαπτική συνεργασία μουσικής-πρόζας

Η οπερέτα «Ο Βαφτιστικός» του Θεόφραστου Σακελλαρίδη ανεβαίνει από τον ΘΟΚ σε σκηνοθεσία Παναγιώτη Λάρκου και θα περιοδεύσει σε ολόκληρη την ελεύθερη Κύπρο το καλοκαίρι. Στην «Κ» μίλησαν για το έργο η υψίφωνος Τζίνα Πούλου και ο ηθοποιός Αλέξανδρος Παρίσης. **Ζωή, σελ. 3**



ΠΡΟΣΩΠΑ

Πώς βλέπουν την «Ορέστεια» τρεις σκηνοθέτιδες

Στην «Κ» μίλουν οι τρεις σκηνοθέτιδες που θα ανεβάσουν στην Επίδαυρο την εμβληματική τριλογία του Αισχύλου. Η Ιώ Βουλγαράκη, η Λίλλυ Μελεμέ και η Γεωργία Μαυραγάνη δημιούργησαν κάνουν ένα τολμηρό πείραμα, ενώ δοκιμάζονται για πρώτη φορά στο αργολικό θέατρο. **Ζωή, σελ. 11**

Δίνεις κάρτα;
Παίρνεις πίσω μετρητά!

Πιστωτικές Κάρτες
Alpha Bank

3% CASHBACK
ΣΤΙΣ ΥΠΕΡΑΓΟΡΕΣ

Από 1 Ιουνίου έως και 31 Ιουλίου 2019
Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ZENITH
SWISS WATCH MANUFACTURE SINCE 1865

ZENITH, THE FUTURE OF SWISS WATCHMAKING

DEFY | El Primero 21
1/100th of a second chronograph

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Η μόνη εναπομείνασα διευθέτηση



Το 1888 στο Σικάγο οι εργαζόμενοι κέρδισαν το 8ωρο στην εργασία. Με την παρέλευση δεκαετιών εργατικών αγώνων και πισωγυρίσματα λόγω πολέμων, ο κόσμος της εργασίας, έφτασε στις αρχές της νέας χιλιετίας σε άντο επίπεδο, με μισθούς που επέτρεπαν στις ανεπτυγμένες τουλάχιστον χώρες πενήδημερη εβδομάδα εργασίας και καλό βιοτικό επίπεδο. Εκατόν είκοσι χρόνια μετά, ο οικονομική κρίση του 2008 στις ΗΠΑ και η μεταγύγισή της στην Ευρώπη σάρωσαν τον κόσμο της εργασίας, τον οδήγησαν στην ανεργία αρχικά, σε εξευτελιστικά ωράρια και απολαβές, στα κόκκινα δάνεια και στη φτωχοποίηση. Σήμερα 130 χρόνια μετά, γινόμαστε μάρτυρες ενός αβυσσολέου εμπορικού πολέμου μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας. Οι διεθνείς αγορές καταγράφουν καθημερινά σημαντικές απώλειες και οι οικονομολόγοι αναφέρονται σε παγκόσμια ύφεση εντός 9 μηνών, με πιθανότητα περαιτέρω επιδείνωσης της καταρρέουσας εργασίας και απολαβών. Ήδη στη Φουκουόκα της Ιαπωνίας μαζεύτηκαν το Σαββατοκύριακο οι υπουργοί Οικονομικών και οι κεντρικοί τραπεζίτες των G20 και προετοιμάζουν τη Σύνοδο Κορυφής στις 29 Ιουνίου όπου θα συναντηθούν και οι πρόεδροι ΗΠΑ-Κίνας. Ο Τραμπ έχει την τρέλα και το δολάριο για να παίξει hard ball. Ο Σι Τζινπίνγκ έχει τα αμερικάνικα ομόλογα, μιλιούνια φτηνής εργατικής δύναμης, την εξουσία και την υπομονή, για να μην υποχωρήσει. Στη Φουκουόκα θα γίνουμε μάρτυρες και άλλου παιχνιδιού hard ball, μεταξύ ΗΠΑ-Τουρκίας για τους πυραύλους S-400. Ο Ερντογάν που κάνει τον νταή με τις εξωτερικά πολιτικά (και) για σκοπούς εσωτερικής κατανάλωσης, το έχει πληρώσει με εξευτελιστικά αμερικανικά πλήγματα: όπως την οικονομική κρίση που επέφερε και εκλογικές απώλειες σε Κωνσταντινούπολη και Σμύρνη. Τη σύμπραξη με το «Ισλαμικό Κράτος», την πλήρωσε με την αδιέλπιτη αμερικανική στήριξη στους Κούρδους στη βόρεια Συρία. Τώρα προώρριστα να πτηθεί σε Ιντίλι, Αφρίν και Τζεράμπλους και να εκδιωχθεί ταπεινωμένος από τη Συρία. Το μόνο πεδίο που του μένει για να σώσει την παρτίδα είναι το ενεργειακό, όπου παρά τις πολεμικές ιαχές του,

δεν πέρασε ακόμα την κόκκινη γραμμή στην ΑΟΖ της Κύπρου. Αυτό προκύπτει από τις δηλώσεις Τσαβούσογλου, ότι «δεν υπάρχει λόγος ανησυχίας για τη Μεσόγειο» [...] «μόλις διασφαλιστούν τα δικαιώματα και τα συμφέροντα όλων στο πλαίσιο του δικαίου και γνωρίζουν σχετικά με τον διαιμοιρασμό δεν θα υπάρχει πρόβλημα». Διευκρίνισε ότι μια συμφωνία για το φυσικό αέριο δεν σημαίνει «αναγνώριση» και έφερε παράδειγμα την Ταϊβάν την οποία όπως είπε «δεν την αναγνωρίζουν όλοι, αλλά όλοι κάνουν εμπόριο και συμφωνίες μαζί της». Αυτό κολλάει στα λεχθέντα εσχάτως υπό της διευθύντριας Νοτίου Ευρώπης του Στέιτ Ντιπάρτμεντ Γιούρι Κιμ, στην ΠΣΕΚΑ, ότι «τις επόμενες εβδομάδες και μήνες στην Κύπρο θα δείτε και λίγη περισσότερη δράση» και πως «στην πραγματικότητα θα συμβούν πράγματα που σίγουρα δεν θα διαφαιμίσουμε». Εδώ κολλάνε και οι 45 μέρες που απομένουν μέχρι την παράδοση των S-400 στην Άγκυρα—που κάπου αλλού θα καταλήξουν, αφού το Ισραήλ επί ουδενί θα δεχτεί να τους στήσει η Άγκυρα απέναντί του. Το Ισραήλ που δεν θέλει λύση ΔΔΟ στην Κύπρο, σύμφωνα με τον εδώ πρέσβη (βλ. σελ. 4), διότι θεωρεί ότι έτσι μένει η Τουρκία εσαεί εδώ. Και η Ρωσία, που ανέκοψε δύο φορές την ομοσπονδιακή λύση διά του ΑΚΕΛ—μία εμμέσως το 1978 και μια άμεσα το 2004, βολεύεται με την παρούσα κατάσταση πραγμάτων. Σημαντική πολιτική πηγή είπε στον γράφοντα εσχάτως ότι, «η μόνη εναπομείνασα διευθέτηση είναι ο διαιμοιρασμός των κερδών από το Φ.Α.». Σε αυτά όλα συνηγορούν πληροφορίες σύμφωνα με τις οποίες οι ΗΠΑ, προωθούν φόρμουλα διευθέτησης, χωρίς ουδένα Τούρκο στρατιώτη, με την ασφάλεια να επικουρείται από αμερικανική βάση εδώ. Εις αντάλλαγμα η τουρκική πλευρά θα απολαμβάνει μερίδιο κερδών από το ενεργειακό πρότζεκτ της Ανατολικής Μεσογείου μέσω μετοχών της στις ενεργειακές εταιρείες. Μάλιστα, συναφείς πληροφορίες ισχυρίζονται ότι ο πρόεδρος Αναστασιάδης συνέταξε προς τούτο με τον Τ/κ «υπουργό Εξωτερικών» Κουντρέτ Οζερσάι. «Άγει δε προς φως την αλήθειαν χρόνος», είπε ο Μένανδρος.

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣ ΑΓΟΡΑΣ**

Τα διλήμματα του Healthy και το άδειασμα ΑΚΕΛ στην Ειρήνη

Αποφάσεις για την επόμενη σύγκληση του Εθνικού Συμβουλίου ανακοινώνει οσονούπω ο Healthy. Από τον Λόφο της Εξουσίας, ο πολύξενος κύριος Πάμπος με ενημερώνει πως δύο είναι τα αγκάθια της επικείμενης συνεδρίας:

1. Η τεράστια απόσταση που υπάρχει στις εκτιμήσεις της κυβέρνησης και πολιτικών δυνάμεων για χειρισμό του Κυπριακού, των προκλήσεων στην ΑΟΖ και του ενεργειακού, αλλά και της προσέγγισης με τις ΗΠΑ. Κύριο αγκάθι το ΑΚΕΛ και το σκληρό ροκ που παίζει με τον Healthy.

2. Το δεύτερο αγκάθι είναι η συμμετοχή της ΔΗΠΑ του Μάριου Καρογιάν στο Εθνικό Συμβούλιο. «Απόφαση ειλημμένη από τον Πρόεδρο που θα συναντήσει όμως κάποιες αντιδράσεις», όπως μου ανέφερε ο κ. Πάμπος. Μου είπε και κάτι άλλο ο αξιόπιστος πληροφοριοδότης μου. Ότι ο Healthy «όσο ανησυχεί για τη συνάντηση με τον Άντρο Κυπριανού άλλο τόσο ανησυχεί και για τη συνάντησή με τον Αβέρωφ Νεοφύτου». Κάποιους λόγους θα έχει...

Κεραυνοί πέφτουν στην Εζεκία Παπαϊωάννου τις τελευταίες ημέρες. Αιτία η συμπεριφορά της Ειρήνης Χαραλαμπίδου στην κοινοβουλευτική Επιτροπή Ελέγχου και όχι μόνον. Η κυρία Γιαννούλα, η οποία ως γνωστόν ακούει όλα όσα ψιθυρίζονται στους διαδρόμους του ΑΚΕΛ και ακόμη περισσότερα, μου έλεγε προχθές πως δεν είναι μόνο η ανακοίνωση του κόμματος με την οποία ουσιαστικά «άδειαζε» τη βουλευτίνα του που προκάλεσε μια «αφόρητη για την Ειρήνη κατάσταση». «Είναι και οι παρατηρήσεις που της γίνονται συνεχώς για τις δημόσιες τοποθετήσεις της αλλά και την προβολή μέσω των social media ενός lifestyle που δεν ταιριάζει καθόλου με το ΑΚΕΛ», συμπλήρωσε.

Όπως σημείωσε, η θέση αυτή επιβεβαιώθηκε και από το λεκτικό που χρησιμοποιήθηκε στην ανακοίνωση του κόμματος η οποία «πέρασε από τον κύριο Άντρο πριν εκδοθεί». Στην ανακοίνωση γινόταν η σαφέστατη αναφορά ότι η Επιτροπή Ελέγχου μετατράπηκε σε «λαϊκό δικαστήριο» και πως «έτσι οι συμπεριφορές δεν εκφράζουν το ΑΚΕΛ, αλλά ούτε και την κοινοβουλευτική μας ομάδα». Στη συνέχεια η ανακοίνωση καλούσε την Επιτροπή «να λειτουργεί με σοβαρότητα, σε δημοκρατικά πλαίσια και στοιχειώδη σεβασμό προς όλους». Και μια λεπτομέρεια: Η Ει-



«Εάν μιλάς συνέχεια μόνο εσύ, τότε θα έχεις πάντα δίκιο». *Ονορέ Ντε Μπαλζάκ*

ρήνη Χαραλαμπίδου του ΑΚΕΛ δεν είναι μια απλή βουλευτίνα, είναι η αναπληρώτρια πρόεδρος της Επιτροπής, «η οποία ενίοτε συμπεριφέρεται ως υπερπρόεδρος», όπως σχολίασε πιο παλιά συνάδελφός της.

Με ανάρτησή της στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης η βουλευτίνα προσπάθησε να διασκεδάσει τις εντυπώσεις που προκάλεσε η επίσημη ανακοίνωση του κόμματός της. Ωστόσο, όπως σχολίαζε σοβαρό ΑΚΕΛικό στέλεχος: «Η ανακοίνωση ήταν σαφέστατη και δεν έκανε καμία εξαίρεση για την Ειρήνη Χαραλαμπίδου. Αντιθέτως...».

Το ίδιο στέλεχος φέρεται να υποστήριξε ότι τα πυρά του κόμματος ρίχθηκαν σε τρεις στόχους: Στην Ειρήνη Χαραλαμπίδου που πρωταγωνίστησε στο μπάχαλο που δημιουργήθηκε με προσβολές προς τον υπουργό Πετρίδη και υπηρεσιακούς, στον Γιώργο Περίδη με τον οποίο συνέγραψε το θέμα αλλά και τον γενικό ελεγκτή «με τον οποίο η Ειρήνη έχει φτιάξει κόμμα», όπως είπε. Η κατακραυγή κατά του γενικού ελεγκτή απ' όλο και περισσότερα οργανωμένα σύνολα και πολίτες φαίνεται να είναι άλλος ένας λόγος που το ΑΚΕΛ αποφάσισε να τηρήσει αποστάσεις ασφαλείας...

Από μια άλλη πηγή μου στο κόμμα άκουσα και άλλη μία εκδοχή για την πρωτοφανή αντίδραση του ΑΚΕΛ κατά της βουλευτίνας του. Όπως μου λέχθηκε, κάτι άλλο που έχει ενοχλήσει την ηγετική ομάδα είναι η ευκαιρία που έδωσαν οι χειρισμοί της Ειρήνης Χαραλαμπίδου να αμφισβητηθεί ο Νεοκλής Συλικιώτης, αφού επί δικής του υπουργίας δόθηκε το πράσινο φως για την ανταλλαγή των τεμαχίων στη Γερμασόγεια και στον Άγιο Αθανάσιο για τα οποία γίνεται ο καβγάς. «Η κόντρα που ξεκίνησε μεταξύ Νεοκλή και Ειρήνης είναι και σοβαρή και απειλητική» σύμφωνα με την πηγή μου, «με όλα τα ενδεχόμενα να είναι ανοικτά»...

Από συνάδελφο που παρακολούθησε τη συνεδρία της Επιτροπής ακούστηκε πως δεν αποκλείεται κάποιοι να κινηθούν και νομικά για συγκεκριμένες αναφορές που ακούστηκαν και ίσως συνιστούν λίβελο...

ΚΟΝΙΖ: Αληθεύει ότι πολιτικός αρχηγός φέρεται να μην τοποθετείται αρνητικά στην πρόταση Ακιντζί για κοινή επιτροπή για το φυσικό αέριο; Κάποιος υποστηρίζει πως την πληροφορία για τον πολιτικό αρχηγό μετέφερε ο ίδιος ο Ακιντζί στη Σπένχαρ...

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»
16. VI. 1939

ΑΝΤΙΑΕΡΟΠΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ: Λονδίνον—Ο υπουργός του Συντονισμού των Υπηρεσιών της Εθνικής Αμύνης λόρδος Τσάφφιλντ [...] είπε τα εξής: «[...] Θα τοποθετηθούν πυροβόλα δυνάμενα να βάλουν εις μέγα ύψος διά την προστασίαν όλων των περιοχών εκείνων αι οποίαι έχουν σπουδαιότητα. [...] Θα γίνη εγκατάστασις φραγμάτων διά αεροστάτων εναντίον επιθέσεως από μικρού ύψους. Ελα-



φρά αντιαεροπορικά πυροβόλα εξαιρετικής ταχύτητας θα αντιμετωπίζουν επαρκώς τας από μικρού επίσης ύψους επιδρομάς των αεροπλάνων».

Η ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ: Η ολιγοήμερος διαμονή της κ. Κοτοπούλη εις το Παρίσι δεν άφησεν ασυγκίνητον την ελληνικήν παροικίαν της γαλλικής πρωτευούσης. Εκτός από την δεξίωσιν, την οποίαν ωργάνωσεν η ελληνική πρεσβεία [...], οι Έλληνες φοιτηταί ωργάνωσαν ειδικήν εορτήν προς τιμήν της. [...] Η κ. Μαο. Κοτοπούλη κατασυνγκενιμένη ηυχαιόσθησε τους φοιτητάς διά την ωραίαν πρωτοβουλίαν και, αφού τους συνέστησεν όπως επωφελούμενοι της παρουσίας των εις την καλλιτεχνικήν μητροπόλιν του κόσμου, να μην αμελήσουν, παραλλήλως με την επιστημονικήν των απασχόλησιν να παρακολουθήσουν και την καλλιτεχνικήν κίνησιν, κατέληξε τονίζουσα ότι μοναδικόν όνειρόν της παραμένει να αξιωθεί να παίξει ελληνικήν τραγωδίαν προ του κοινού της γαλλικής πρωτευούσης, του πλέον καλλιεργημένου κοινού όλου του κόσμου.

Με άριστα το 10

1 Στην κοούβα. Όχι του Κάστρο, αλλά της Μεσογείου που τελικά θα γίνει Παναμάς. Δεν διάβασα το νομοσχέδιο Μενέντεζ, αλλά τι ζόρι τραβά ο Άντροκ με το να γίνουμε η 51η πολιτεία των ΗΠΑ; Του πέφτει λίγο να γίνει superpower; Πάντως από αυτήν την ιστορία την αμερικανοποίησης περισσότερο οι δεξιοί την τρώνε. Ρωτάτε και το δικηγόρο του Healthy, και τους Big4. Θυσία ο Healthy για την πατρίδα Άντροκ και εσύ δεν του το αναγνωρίζεις.

2 Στην ψυχανάλυση. Πήγαν διακόσιοι παλιόφιλοι στο λουτρό της Κλεοπάτρας έβγαλαν τα απωθημένα τους μέχρι το πρωί και ακολούθως έφυγαν για διακοπές. Όλοι εκτός από έναν. Τον Παναγιώτη του Δημήτρη.

3 Στις χελώνες. Δεν ξέρω αν το Υψηλόν Μικρόν του κόμματος θα πάει για σέλιφ φέτος με τις χελώνες, όλοι, όμως, περιμένουν αν οι αλλαγές που προσηγγείλε θα πάνε σε ρυθμούς χελώνας.

4 Στην καραμπόλα. Όλοι, λοιπόν, περιμένουν τις καραμπόλες που θα γίνουν για να υπάρξει η πολυπόθητη ανανέωση σε κόμμα, κυβέρνηση, κοινοβουλευτική ομάδα. Πάντως, στην πολιτική ποτέ μη λες ποτέ Νίκο.

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**



Λευτέρης Χριστοφόρου: Έχω καρπούζιασα.

5 Στην κοσμάρα. Ψάχνει λέει η αστυνομία επικοινωνιολόγο για να της φτιάξει την εικόνα. Και την ίδια μέρα έβγαλαν ανακοίνωση πως... μειώθηκε το έγκλημα! Μετρούν και οι νεκροί που δεν βρήκαν στις στατιστικές; Μάλλον θαυματουργό ψάχνουν όχι επικοινωνιολόγο.

6 Στο αντίο. Ο Γιώργος είναι πονηρός, και αυτό που λέει μην τα τρως, από τις έντεκα και μπρος κυκλοφοράει για γαμπρός.

7 Στους κερδισμένους. Δεν ξέρω αν ο πρόεδρος Αβέρωφ βγήκε κερδισμένος από την ιστορία, σίγουρα, όμως,

κερδισμένοι είναι οι έξης: Χριστοδουλίδης, που η πιθανή υποψηφιότητά του έγινε πιθανότερη. Στέλλα, που κλείδωσε το επιτροπάτο. Σοφοκλέους, που έκανε comeback, όπως λέει και η Άντζελα. Παμπορίδης, που συνειδητοποιήσε πως μπορεί να τους σταντάνει με μια συνέντευξη. Όσο για τους χαμένους, αυτοίς βάλε τους εσείς.

8 Στον κερδισμένο. Αν βέβαια ο Φούλης καταφέρει τους επόμενους έξι μήνες να κάνει μεταγραφές με ρόλους και αξιώματα τους Χάρη, Σοφοκλέους, Παμπορίδη και Ξένια, θα κάνει τον Μάκη να φαίνεται παραγοντίσκος της σειράς.

9 Στον εξαφανισμένο. Εντάξει είναι αγαπημένο παιδί, λαϊκό, χαμογελαστό, χωρίς εχθρούς και μόνον φίλους. Όμως Λευτέρη μου αυτό δεν είναι προφίλ πολιτικού, αλλά μανάβη.

10 Στην ανεξαρτησία. Αν κατάλαβα καλά οι ανεξάρτητοι θεσμοί δεν σκάνουν κριτική γιατί είναι... ανεξάρτητοι; Δηλαδή όταν κάτσεις στον διορισμένο σου θρόνο είσαι αλάθπος και υπερνάν όλων; Κουτόφραγκοι δικαστές του Αρείου Πάγου, Αμερικάνοι εισαγγελείς και Άγγλοι Επίτροποι. Σας πιάνουν ψηλό γαζί πανεπιστημιακοί, πρόεδροι, πρωθυπουργοί και ΜΜΕ με την κριτική τους. Ελάτε Κύπρο να είστε untouchables.



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Η Αν. Μεσόγειος στις συμπληγάδες των S-400

Το σκληρό παζάρι μεταξύ ΗΠΑ και Τουρκίας για το πυραυλικό σύστημα ανεβάζει το θερμόμετρο της περιοχής στα ενεργειακά

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η παράταση παραλαβής του ρωσικού αντιαεροπορικού συστήματος S-400 από τη Ρωσία, συντηρεί στο έπακρο την έκρυθμη κατάσταση που επικρατεί από το Αιγαίο έως τη Μέση Ανατολή. Οι επόμενες 45 μέρες χαρακτηρίζονται κρίσιμες λόγω της νευρικότητας που επιδεικνύει η Άγκυρα, ένεκα των έντονων πιέσεων που δέχεται από δυσιάς, της επιδείνωσης της οικονομίας της, αλλά και αστάθμητων καταστάσεων που σχετίζονται με την τύχη που θα έχει το ρωσικό οπλικό σύστημα. Η εξίσωση των S-400, όπως φαίνεται στην πράξη, αγγίζει τα ελληνοτουρκικά ιδιαίτερα αν σε αυτή προστεθούν οι εθνικές εκλογές στην Ελλάδα και οι δημοτικές στην Τουρκία. Στον ίδιο παρανομαστή συγκαταλέγεται και η Ανατολική Μεσόγειος, ως προς το ευρύτερο ζήτημα του γεωπολιτικού ρόλου που διεκδικεί η Τουρκία στα ενεργειακά, ένα θέμα που εκ των πραγμάτων βάζει την Κύπρο στη μέγγενη του σκληρού πόκερ που παίζεται την περίοδο αυτή. Η κατάσταση έτσι, όπως έχει διαμορφωθεί, δεν δείχνει, επί του παρόντος, σημάρδια εκτόνωσης με τους διπλωμάτες σε Αθήνα και Λευκωσία να εκτιμούν πως ο Ερντογάν θα πάει με αυτό το σκηνικό, όχι μέχρι το παρά πέντε, αλλά πέραν αυτού. Στην Αθήνα η προσοχή εστιάζεται στο Αιγαίο από ενδεχόμενη κίνηση της Τουρκίας, στη δε Λευκωσία στο τι θα αφήσουν πίσω τους οι ρωσικοί πύραυλοι, παραληφθούν ή όχι, από την Άγκυρα.

Σε εγρήγορση
Ενδεικτικό της κατάστασης που έχει δημιουργηθεί και επεκτείνεται στην ευρύτερη περιοχή είναι η ενδυνάμωση του κλίματος ανησυχίας, τις τελευταίες μέρες που αγγίζει και



Σαράντα μέρες μετά την παρουσία του τουρκικού γεωτρήπανου δυτικά του Ακάμα η αμερικανοτουρκική διαμάχη για το αντιπυραυλικό σύστημα δύνανται να βάλει στην εξίσωση του παζαριού, που διεξάγεται και τις διαχρονικές τουρκικές διεκδικήσεις στην περιοχή.

την Κύπρο. Πηγές στη Λευκωσία, που θέλησαν να κρατήσουν την ανωνυμία τους, υποστήριξαν πως το τελευταίο διάστημα στην Ελλάδα κάποιες στρατιωτικές μονάδες είχαν τεθεί σε επιφυλακή, προφανώς ένεκα της κατάστασης. Από ελλαδικές πηγές οι πληροφορίες δεν διαφεύστηκαν, πλην όμως αποδόθηκαν στην κατάσταση που δημιουργησαν οι Τούρκοι στο Αιγαίο με την άσκηση «Καταιγίδα». Στη Λευκωσία τελευταίως καταγράφεται έντονη διπλωματική δραστηριότητα, προβολής των θέσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας σε ζητήματα ενεργειακής υφής, που ξεπερνά την προμετωπίδα των τουρκικών προκλήσεων που είναι το γεωτρήπανο, 36,6 ναυτικά μίλια δυτικά του Ακάμα. Η προσοχή των διπλωματών φαίνεται να είναι περισσότερο σε ενδεχόμενες ευρύ-

τερες ανακατατάξεις στην περιοχή, ένεκα και του ζητήματος με τους S-400 που μπορούν να αγγίξουν και την Κύπρο, παρά δυτικά της Πάφου και στο κατά πόσο το τουρκικό γεωτρήπανο διεξάγει εργασίες ή όχι.

Επικοινωνιακή αντεπίθεση
Ο προβληματισμός που υπάρχει και εξάγεται ως συμπέρασμα από τις κινήσεις που γίνονται, έχει να κάνει με τα όσα ενδεχομένως αποκομίσει η Άγκυρα από το παζάρι με τους Αμερικάνους για τους S-400 και σχετίζονται με την Ανατολική Μεσόγειο. Προβληματισμός που είναι ευδιάκριτος από μια προσεχτική μέλητη της επικοινωνιακής δραστηριότητας που αναπτύσσεται τελευταία, σε διπλωματικό επίπεδο, και δεν αφορά μόνο το τουρκικό γεωτρήπανο. Η προσοχή των διπλωμα-

τών φαίνεται να έχει επικεντρωθεί στο σενάριο, όχι και τόσο εξωπραγματικό, πακετοποίησης των όσων επιδιώκει η Τουρκία στην ευρύτερη περιοχή, με το ρωσικό αντιπυραυλικό σύστημα. Ένα ζήτημα που αγγίζει και την Ελλάδα. Από τις ενημερώσεις που έχουν γίνει τελευταία, από το κυπριακό ΥΠΕΞ, φαίνεται πως η προσοχή στρέφεται στα δυτικά και βόρεια της Κύπρου και τις παράνομες διεκδικήσεις της Τουρκίας, που ενδεχομένως να μπουν στην εξίσωση των S-400. Αυτό που προβληματίζει είναι οι παράνομες συμφωνίες που έχει συνάψει το καθεστώς των Κατεχομένων με την Τουρκία, για τα βορειοδυτικά παράλια. «Συμφωνίες» που αφαιρούν ένα μεγάλο κομμάτι θαλάσσιων περιοχής, της μέσης γραμμής Κύπρου με τις βόρειες τουρκικές ακτές. Η συγκεκριμένη περιοχή,

όπως αποτυπώθηκε και σε χάρτες, ενώνεται με τις παράνομες τουρκικές διεκδικήσεις δυτικά της Κύπρου, εκεί που βρίσκεται το τρυπάνι. Αυτό που προκαλεί την προσοχή των διπλωματών είναι η ανάγνωση πως οι «συμφωνίες» αυτές αποτελούν παραχώρηση στην Τουρκία, μεγάλου τμήματος στα Βορειανατολικά από το καθεστώς των Κατεχομένων, με τον κίνδυνο να γίνουν αποδεκτές σε μια ενδεχόμενη λύση, όπως έγιναν αποδεκτές κάποιες «συμφωνίες» με το σχέδιο Ανάν, λένε οι ίδιες πηγές.

«Διαφιλονικούμενη»
Η στάση του Ηνωμένου Βασιλείου απέναντι στην παρουσία του τουρκικού γεωτρήπανου στην κυπριακή υφαλοκρηπίδα/AOZ είναι το δεύτερο σημείο όπου δίνεται ιδιαίτερη προσοχή. Παρά τις διευκρινήσεις που έγιναν από το βρετανικό ΥΠΕΞ, η Λευκωσία δεν εμφανίζεται ικανοποιημένη από τον όρο «διαφιλονικούμενη» περιοχή όπου θα πρέπει να αποφεύγονται δραστηριότητες υπό το πρίσμα ότι ανοίγει χαραμάδα για τις τουρκικές διεκδικήσεις. Επί του προκειμένου, χαρακτηριστική είναι η επιχειρηματολογία που παρουσιάσθηκε σε ξένους διπλωμάτες. -Τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κύπρου σε υφαλοκρηπίδα/AOZ δεν καταργούνται με μια απλή ανακοίνωση ενός άλλου κράτους που έχει διεκδικήσεις. -Η ύπαρξη μιας γνήσιας διαφοράς προϋποθέτει μια εύλογη νομική διεκδίκηση της αμφισβητούμενης περιοχής. Το τρίτο σημείο της διπλωματικής επιχειρηματολογίας ουσιαστικά αποτελεί απάντηση στη βρετανική πλευρά. «Μη επαρκώς στοιχειοθετημένες διεκδικήσεις δεν μπορούν να στερηθούν από ένα παράκτιο κράτος τα δικαιώματά του, σύμφωνα με το

διεθνές δίκαιο ή να απαιτήσουν την εγκατάλειψη της άσκησης αυτών των δικαιωμάτων».

Ενωσιακά ύδατα
Ως ανάχωμα στην περίπτωση που η Κύπρος βρεθεί σε συμπληγάδες, προκειμένου η Τουρκία να αποκτήσει ρόλο στα ενεργειακά της περιοχής, χρησιμοποιείται και η Ε.Ε. Το κυπριακό ΥΠΕΞ υποστηρίζει πως ο θαλάσσιος χώρος της Ένωσης εκτείνεται από τη Βαλτική Θάλασσα έως και την Ανατολική Μεσόγειο. Τα δε θαλάσσια όρια της Κύπρου με τρίτα κράτη της περιοχής, ανάμεσα και η Τουρκία, αποτελούν και τα νοτιότερα και νοτιο-ανατολικότερα της Ε.Ε. Εντός των ενωσιακών υδάτων υπενθυμίζεται, με νόημα, πως εφαρμόζεται η ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Νομικό υπόβαθρο
Στο νομικό σκέλος των τουρκικών προκλήσεων η αποτίμηση που γίνεται είναι θετική. Ωστόσο, στο ΥΠΕΞ είναι αντιληπτό πως οι όποιες νομικές κινήσεις έχουν γίνει για αναχαίτιση των τουρκικών παραβιάσεων, προσκρούουν στον αυξημένο βαθμό προσαρμοστικότητας που επιδεικνύει η Τουρκία στις τρικλοποδιές της Λευκωσίας. Αυτό που φαίνεται να αποσχολεί σε διπλωματικό επίπεδο είναι το ισχυρό ενδεχόμενο η Τουρκία να πετύχει να μην είναι εξαρτώμενη από τρίτους, στην διεξαγωγή εργασιών για γεωτρήσεις. Απέναντι σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο η Λευκωσία προετοιμάζεται να αντιπαραβάλει, ως ασπίδα, τα κοινά συμφέροντα με εταιρείες και κράτη. Επί του προκειμένου η γαλλική TOTAL φαντάζει ως ένας ισχυρός παίκτης στα ενεργειακά της Κύπρου με απτά παραδείγματα της Γαλλίας για ενίσχυση του πλαισίου ασφάλειας εντός τις οριοθετημένης AOZ.



Κατὰ ΔΔΟ το Ισραήλ λόγω σχεδίων στην περιοχή

Ο καυγὰς κυβέρνησης - ΑΚΕΛ - Ομογενών
ανέδειξε τη γεωστρατηγική μας άγνοια

Νέα Υόρκη - Ανάλυση
του **ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΟΥΠΑΝΙΩΤΗ**

Στις 9 Μαΐου του 2013 κι ενώ η κυβέρνηση Αναστασιάδης είχε μόλις κλείσει δύο μήνες στην εξουσία, επισκεπτόμενος τις ΗΠΑ ο τότε ΥΠΕΞ Ιωάννης Κασουλίδης έκανε στις συναντήσεις του με τον ομόλογο του Τζον Κέρι και τον σύμβουλο Εθνικής Ασφαλείας του αντιπροέδρου Μπάιντεν Τζέικ Σάιβαν, «μία γεωστρατηγική προσέγγιση του Κυπριακού, με βάση όλα τα δεδομένα της Ανατολικής Μεσογείου (ρευστότητα, έλλειψη ασφάλειας και ενεργειακά). Στις παραμέτρους της εξίσωσης συμπεριέλαβε το Ισραήλ, ενώ μνημόνευε συνεχώς Ιράν και Συρία, αλλά και το ρόλο της Κύπρου σε θέματα μη διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής και καταπολέμησης της τρομοκρατίας» («Κ» 12 Μαΐου 2013). Ήταν η πρώτη

προθέσμων» να πούμε ότι αναφέρει πως οι δύο χώρες, αναγνωρίζοντας τον κοινό στόχο για περιφερειακή σταθερότητα και για να ενισχύσουν τη διμερή τους συνεργασία σε θέματα ασφάλειας και τα οφέλη που θα προκύψουν, θέτουν ένα αριθμό (διψήφιο) τομέων συνεργασίας. Και πέραν των κλασικών τομέων της ασφάλειας, η δήλωση μιλάει για οικονομική, εμπορική, ναυτιλιακή, πολιτική ασφάλεια κ.ά. και ότι θα υπάρξει για όλα τα θέματα διάλογος σε πολιτικό και σε τεχνοκρατικό επίπεδο. Τότε ήταν που ριφθηκε και η ιδέα για συμμετοχή του κ. Πομπέο στην τριμερή συνάντηση με το Ισραήλ, η οποία υλοποιήθηκε 4 μήνες αργότερα. Σημειώνεται πως μετά την υπογραφή της «κοινής δήλωσης προθέσεων» και με δεδομένη τη συνεχή επιδείνωση των αμερικανο-τουρκικών σχέσεων, την εμπλοκή του Κογκρέσου στην άσκηση πιέσεων προς Τουρκία για ακύρωση αγοράς των S-400 αλλιώς δεν θα λάβει τα μαχητικά F-35 και κινδυνεύει με αμερικανικές κυρώσεις, αναπτύχθηκε στο Κογκρέσο ένα ισχυρό κίνημα για τη στήριξη από τις ΗΠΑ της τριμερούς συνεργασίας Ελλάδας - Κύπρου - Ισραήλ, του ενεργειακού φόρουμ (όπου κεντρικό ρόλο παίζει η Αίγυπτος) με παράλληλη άρση του αμερικανικού εμπάργκο όπλων προς την Κύπρο. Αποκορύφωμα ήταν τα δύο ταυτόσημα δικοιματικά νομοσχέδια (EastMed Act) που κατατέθηκαν στη Γερουσία (από τους γεροισιαστές Ρούμπιο και Μενέντεζ) και στη Βουλή (από τους βουλευτές Ντόνιτς, Σιτσιλίνε και Μπιλιράκη), με τη συμβολή της Ελληνοαμερικανικής Κοινότητας, προεξάρχοντος του Συμβουλίου Ελληνοαμερικανικής Ηγεσίας (HALC).

Πριν από λίγους μήνες, Κύπριος πολιτικός παράγοντας έλεγε σε ομογενείς ότι σε συνάντηση που είχε με τον πρόεδρο του Ισραήλ, ο τελευταίος του είπε πως η χώρα του δεν θέλει λύση διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας στην Κύπρο, με δεδομένους τους σχεδιασμούς που γίνονται με συμμετοχή και της Κυπριακής Δημοκρατίας. Χωρίς να είμαστε σε θέση να επιβεβαιώσουμε αν κάτι τέτοιο ελέγχθη από Ισραηλινό αξιωματούχο, στην περίπτωση που υπάρχει τέτοια θέση από το Ισραήλ είναι ακόμη ένας λόγος για τον οποίο επιβάλλεται να γίνει θεσμική συζήτηση των γεωστρατηγικών σχεδιασμών της Κύπρου, με συνυπολογισμό όλων των επιπτώσεων, θετικών και αρνητικών.

Κόντρα κυβέρνησης-ΑΚΕΛ
Ο μακροσκελής αυτός πρόλογος ήταν απαραίτητος για να θέσουμε το πλαίσιο μέσα στο οποίο ξεκινάει



Πριν από λίγους μήνες, Κύπριος πολιτικός παράγοντας έλεγε σε ομογενείς ότι σε συνάντηση που είχε με τον πρόεδρο του Ισραήλ, ο τελευταίος του είπε πως η χώρα του δεν θέλει λύση διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας στην Κύπρο, με δεδομένους τους σχεδιασμούς που γίνονται με συμμετοχή και της Κυπριακής Δημοκρατίας.



Το εύλογο ερώτημα είναι: Πώς ενώ η γεωστρατηγική προσέγγιση με τις ΗΠΑ ξεκίνησε το 2013, αναβαθμίστηκε και βρισκόμαστε ενώπιον θεσμοθέτησης της αμερικανικής εμπλοκής στην Ανατολική Μεσόγειο, δεν έχει γίνει ακόμη κανένας επίσημος θεσμικός διάλογος στην Κ.Δ.;

το Σάββατο 8 Ιουνίου η κόντρα κυβέρνησης - ΑΚΕΛ για το νομοσχέδιο EastMed και συνεχίζεται μέχρι σήμερα, με εμπλοκή και ηγετικών παραγόντων της Ελληνοαμερικανικής Κοινότητας, οι οποίοι μάλιστα έδωσαν στη δημοσιότητα σκληρή ανακοίνωση, επικρίνοντας το ΑΚΕΛ για τη στάση του. Αφορμή για την ανακοίνωση των ομογενών έδωσε η αναφορά του γ.γ. του ΑΚΕΛ, ο οποίος το Σάββατο 8 Ιουνίου «εξέφρασε τη μεγάλη του έκπληξη για τη βράβευσή του κ. Μενέντεζ από την ΠΣΕΚΑ. Κι αφού ξεκαθάρισε ότι εκτιμά αφάνταστα τη στήριξη Μενέντεζ στον αγώνα της Κύπρου για απελευθέρωση και επανένωση, ο κ. Κυπριανού είπε πως η βράβευσή δεν έγινε για τον σκοπό αυτό, αλλά τιμήθηκε «για το νομοσχέδιο το οποίο προωθεί στη Γερουσία μαζί με τον κ. Ρούμπιο για την άρση του εμπάργκο στην πώληση των όπλων».

Στην πραγματικότητα ο κ. Μενέντεζ απλώς επρόκειτο να επιδώσει το βραβείο στον κ. Ρούμπιο και επειδή ο τελευταίος απουσίαζε το παρέλαβε η πρώην βουλευτής Ιλιάν Ρος - Λέτινεν. Αν' εκεί και πέρα, όντως ο κ. Ρούμπιο βραβεύθηκε κυρίως για τη στάση του στο νομοσχέδιο, όπως και ο βουλευτής Σιτσιλίνε (για τον οποίο αναφέρθηκε και η στάση του σε μία σειρά άλλα νομοσχέδια και δράσεις υπέρ της Κύπρου). Ένα ακόμη λάθος του κ. Κυπριανού είναι ότι η επιλογή των βραβευθέντων από την ΠΣΕΚΑ δεν γίνεται από την κυπριακή κυβέρνηση, αλλά από την ηγεσία της ΠΣΕΚΑ και των υπολοίπων οργανώσεων που διοργα-

νώνουν τα συνέδρια. Αυτά επί του τυπικού. Επί της ουσίας, όντως το λεκτικό του νομοσχεδίου EastMed περιέχει πολλές αναφορές στη στρατηγική σημασία για τις ΗΠΑ της ενίσχυσης της συνεργασίας Ελλάδας - Κύπρου - Ισραήλ (και άλλων) και της μείωσης της ρωσικής επιρροής και γενικά είναι ένα νομοσχέδιο που είναι γραμμένο με γνώμονα τα αμερικανικά συμφέροντα στην περιοχή (όπως άλλωστε όφειλαν να πράξουν τα μέλη του Κογκρέσου). Μάλιστα, ορθώς γράφηκε από Αμερικανούς αναλυτές ότι για πρώτη φορά γίνεται κίνηση αναβάθμισης του ρόλου των ΗΠΑ, κάποιοι μάλιστα το θεώρησαν αντίβαρο στην απομάκρυνση της Τουρκίας από τις ΗΠΑ και της προσέγγισής της με τη Ρωσία.

Το εύλογο ερώτημα είναι: Πώς ενώ η γεωστρατηγική αυτή προσέγγιση ξεκίνησε το 2013 και βήμα - βήμα αναβαθμίστηκε και βρισκόμαστε κοντά στη θεσμοθέτηση της αμερικανικής εμπλοκής στις διεργασίες που λαμβάνουν χώρα στην Ανατολική Μεσόγειο, δεν έχει γίνει ακόμη κανένας επίσημος θεσμικός διάλογος στην Κυπριακή Δημοκρατία (Βουλή, Εθνικό Συμβούλιο), ακόμη και για την κοινή δήλωση προθέσεων με τις ΗΠΑ;

Η «Κ» στο ερώτημα αυτό έλαβε από μεν κυβερνητικούς πλεονάς την απάντηση πως «το ΑΚΕΛ διαφωνεί πλήρως με τα θέματα αυτά» και δεν θα εξυπηρετήσει σε τίποτε η συζήτηση, ενώ από το ΑΚΕΛ ότι «το επιχείρημα της κυβέρνησης που δεν τα συζητεί είναι πως πρόκειται για ευαίσθητα θέματα και δεν επιθυμούν να υπάρξουν διαρροές».

Τα «πρακτικά βήματα» στις σχέσεις ΗΠΑ-Κύπρου

Στη συζήτηση στην Ουάσιγκτον στο πλαίσιο του συνεδρίου της ΠΣΕΚΑ (στις 4 Ιουνίου), όταν ρωτήθηκε η διευθύντρια Νοτίου Ευρώπης του Στέιτ Ντιπάρτμεντ Γιούρι Κιμ γιατί υπάρχει καθυστέρηση στα διμερή θέματα, είπε πως για τις διμερείς σχέσεις Κύπρου - ΗΠΑ έχουν αναληφθεί πολλά πρακτικά βήματα και αυτό θα συνεχιστεί: «Αυτός είναι ακριβώς ο λόγος που ο Μάθιου Πάλμερ βρίσκεται τώρα στο αεροπλάνο προς τη Λευκωσία... Υπάρχουν πολλά πράγματα που θέλουμε να κάνουμε και πρέπει να κάνουμε, αλλά σε αυτά τα πράγματα, να έχετε κατά νου ότι ο δρόμος είναι διπλός κατευθύνσεων. Το ταγκό θέλει δύο.. Για όλα τα πράγματα που θα θέλαμε να κάνουμε, θα χρειαστούμε επίσης τους εταίρους μας στο νησί. Δείχνουν ότι είναι έτοιμοι, θέλουμε ακόμα να κάνουμε περισσότερα για να το διατηρήσουμε. Νομίζω ότι κατά τις επόμενες εβδομάδες και μήνες θα δείτε και λίγη περισσότερη δράση. Κάποια σχετίζονται με το ισχυρό ενδιαφέρον από το Κογκρέσο (που είναι πάντα πολύ χρήσιμο). Αλλά στην πραγματικότητα θα συμβούν πράγματα που σίγουρα δεν θα διαφημίσουμε».

Για το ίδιο θέμα, η πρώην πρόεδρος στην Ουάσιγκτον, Καθλίν Ντόκερτι πρόσθεσε σε σχέση με το «ταγκό», τις αντιδράσεις του ΑΚΕΛ. Το ενδιαφέρον που υπάρχει στην Ουάσιγκτον για μείωση της ρωσικής επιρροής στην Αν. Μεσόγειο (και στην Κύπρο) είναι δεδομένο και ξεπερνά τα ζητήματα των χρημάτων Ρώσων σε κυπριακές τράπεζες. Η «Κ» είναι σε θέση να γνωρίζει πως πριν αποφασιστεί η παρουσία του ΥΠΕΞ Μάικ Πομπέο στην τριμερή της Ιερουσαλήμ, η αμερικανική κυβέρνηση ζήτησε από τη Λευκωσία να σταματήσουν κάποιες διευκολύνσεις προς ρωσικά σκάφη. Σε ερώτημά μας προς κυβερνητική πηγή λάβαμε την απάντηση ότι υπήρχε κάποια σύμβαση των Ρώσων με ιδιωτική εταιρεία η οποία και έληξε χωρίς να ανανεωθεί και γι' αυτό δεν υπήρξε καμία κυβερνητική εμπλοκή. Επί του πρακτέου, με ή χωρίς κυβερνητική παρέμβαση, η εξέλιξη ικανοποίησε την Ουάσιγκτον.

Η Λευκωσία σ' όλη την πορεία της αναβάθμισης των σχέσεων της με την Ουάσιγκτον, προσπαθεί πάση θυσία να αποφύγει ενέργειες, οι

οποίες θα δυσχερατούσαν τη Μόσχα, η οποία έχει αποβεί σωτήρια στο παρελθόν, όταν επιχειρήθηκαν πιέσεις στο κυπριακό μέσω του ΟΗΕ, με πρώτες στην υπόθεση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ. «Με δεδομένη τη στάση των ΗΠΑ στις διεργασίες ανανέωσης της ΟΥΝΦΙΚΥΠ τα τελευταία δύο χρόνια, κάθε έξι μήνες προστρέχουμε στη Ρωσία για βοήθεια», είπε στην «Κ» έμπειρος διπλωμάτης. Επί της ουσίας, το «παράδοξο» από τη μία

*Πριν αποφασιστεί
η παρουσία του Μάικ
Πομπέο στην τριμερή
της Ιερουσαλήμ, η Ουά-
σιγκτον ζήτησε από τη
Λευκωσία να σταματή-
σουν κάποιες διευκολύν-
σεις προς ρωσικά σκάφη.*

η Κύπρος να έχει αναβαθμισθεί από τους Αμερικανούς ως στρατηγικός εταίρος κι από την άλλη να ασκούνται πιέσεις μέσω της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, είναι ένα ζήτημα που εγέρθηκε στο Στέιτ Ντιπάρτμεντ και από τον γεροισιαστή Μενέντεζ (στην διάρκεια της κατάθεσής στη Γερουσία του αναπληρωτή μονίμου αντιπροσώπου των ΗΠΑ στον ΟΗΕ Τζόνθαν Κόεν πέρυσι τον Ιούνιο), και από Κύπριους επίσημους σε συναντήσεις με Αμερικανούς και από τους ομογενείς. Μάλιστα, στο πρόσφατο συνέδριο της ΠΣΕΚΑ, όπως έγραψε στο περασμένο φύλλο η «Κ», το θέμα τέθηκε μετ' επιτάσεως. Είναι χαρακτηριστικό πως μετά την τοποθέτηση της Καθλίν Ντόκερτι για ανάγκη αλλαγής της εντολής της ΟΥΝΦΙΚΥΠ (με πρόφαση την παράνομη διακίνηση προσώπων και ναρκωτικών), παράγοντας της Ομογένειας είπε σε Αμερικανό αξιωματούχο ότι «τέτοιες τοποθετήσεις ρίχνουν τη Λευκωσία στην αγκαλιά της Μόσχας και καταστρέφουν όσα προσπαθούν να επιτύχουν το Κογκρέσο και άλλοι.

Στο «παράδοξο», επίσης, μπορεί επίσης να προστεθεί η σύνδεση της παρουσίας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ για πρόοδο στο Κυπριακό, όταν οι Αμερικανοί γνωρίζουν ότι δεν έχουν καμία επιρροή πάνω στην Τουρκία.

Πίστεψε. Πρότεινε. Υποστήριξε.

Ποιος είναι ο άνθρωπος που πιστεύεις ότι έχει τη δύναμη να πετύχει πολλά, παρά τις δυσκολίες;

Πες μας την ιστορία του στο
www.exeistidynami.com
και έλα να τον βοηθήσουμε μαζί.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Η Τουρκία πάει μέχρι τέλους τη ρωσική ρουλέτα με τις ΗΠΑ

Γιατί αγνοεί το τελεσίγραφο «S-400 ή F-35» και προχωράει σε μετωπική σύγκρουση

Η **Τουρκία** έχει εμπλακεί σε μία από τις σοβαρότερες διπλωματικές αντι-παραθέσεις της στην πρόσφατη ιστορία της, καθώς διακινδυνεύει τη συμμετοχή της στο πρόγραμμα των αμερικανικών μαχητικών F-35 με την εμμονή της να παραλάβει τα ρωσικούς πυραύλους S-400 τον Ιούλιο. Υιοθετώντας αυστηρούς τόνους στο σχετικό αμερικανικό τελεσί-γραφο, η Αγκυρα προανήγγειλε ότι θα απαντήσει στην επιστολή του υπηρεσιακού Αμερικανού υπουργού Αμυνας, Πάτρικ Σάναχαν, το ύφος της οποίας «απάδει» στο επίπεδο των συμμαχικών σχέσεων ΗΠΑ - Τουρκίας, όπως ανέφερε.

Επιπλέον, το τουρκικό υπουργείο Εξωτερικών επέκρινε το ομόφωνο ψήφισμα του Κογκρέσου, με το οποίο ζητούσε ουσιαστικά από την Αγκυρα να διαλέξει μεταξύ F-35 και S-400. Ωστόσο, η Τουρκία ήταν εκείνη που επέλεξε το 2017 να στραφεί στη Μόσχα, με το επιχείρημα ότι οι ΗΠΑ δεν ήθελαν να της προμηθεύσουν τους πυραύλους Patriot. Η ιστορία είναι σύμφωνα με τους αναλυτές πιο σύνθετη. Όπως σημειώνει σε άρθρο του στην ισραηλινή «Τζερούσαλεμ Πოსτ» ο αναλυτής Σιθ Τζ. Φράντσμαν, ΗΠΑ και Τουρκία

υπήρξαν στενοί σύμμαχοι από τα τέλη της δεκαετίας του 1940 και όταν την επόμενη δεκαετία μπήκε στο ΝΑΤΟ αποφασίστηκε η κατασκευή της αμερικανικής βάσης στο Ιντσιρλίκ. Στην κορύφωση του Ψυχρού Πολέμου αναπτύχθηκαν επίσης στην Τουρκία οι αμερικανικοί πυραύλοι Jupiter.

Από την οπτική γωνία της Τουρκίας, η Ουάσιγκτον ανέλαβε μεγάλο ρίσκο μέσω της πολιτικής της τόσο στο Ιράκ, τη δεκαετία του 1990 και αργότερα, όσο και στη Συρία. Αυτό που την εξόργισε ήταν η στήριξη των ΗΠΑ προς τις κουρδικές Μονάδες Λαϊκής Προστασίας (YPG), που μετέπειτα εντάχθηκαν στις Συριακές Δημοκρατικές Δυνάμεις, τον βασικό σύμμαχο της Ουάσιγκτον στην ανατολική Συρία κατά του ISIS. Η Τουρκία θεωρεί τον YPG μέρος του κουρδικού PKK και τρομοκρατική οργάνωση.

Οι εντάσεις κλιμακώθηκαν μετά το 2015 όταν η εκκευρία Τουρκίας - PKK κατέρρευσε και η Τουρκία εξαπέλυσε ευρείας κλίμακας επιδρομές κατά της κουρδικής οργάνωσης, πρώτα στο εσωτερικό της χώρας και στη συνέχεια στο Βόρειο Ιράκ. Ακολούθησε η μεγάλη στρατιωτική επιχείρηση στο



Η **Ουάσιγκτον** δεν έχει βρει ακόμη τρόπο να απειμπλέξει την Τουρκία από το πρόγραμμα παραγωγής του F-35. Πάνω από 937 ανταλλακτικά του αεροσκάφους κατασκευάζονται στην Τουρκία, τα 400 αποκλειστικά σε αυτήν.

Αφρίν της βορειοδυτικής Συρίας, όπου είχαν καταφύγει εκατοντάδες χιλιάδες Κούρδοι τον Ιανουάριο του 2018. Η προέλαση των τουρκικών δυνάμεων στη βόρεια Συρία είχε στόχο την υποστήριξη των Σύρων ανταρτών, κυρίως όμως τον έλεγχο της ισχύος των SDF και YPG. Το Μάιο του 2017, ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου είπε στις ΗΠΑ ότι ο εξοπλισμός του YPG ήταν λάθος. Η Τουρκία, το Ιράν και η Ρωσία ξεκίνησαν να συζητούν την προοπτική κατάπαυσης του πυρός στην Αστάνα του Καζακστάν, τον Ιανουάριο του 2017.

Οι συνομιλίες υπήρξαν εποικοδομητικές, αποδεικνύοντας ότι η Τουρκία μπορούσε να στηρίζεται στη Ρωσία και στο Ιράν, ενώ μέχρι εκείνη τη στιγμή ήταν λογική η καχυποψία προς τη Μόσχα, που υποστήριζε το καθεστώς Ασαντ. Την ίδια στιγμή, η τοποθέτηση του πρώην Αμερικανού πρέσβη στην

Τουρκία, Τζέιμς Τζέφρι στη θέση του ειδικού απεσταλμένου για τη Συρία είχε στόχο να εξομαλύνει τις σχέσεις Αγκυρας - Ουάσιγκτον και να βρει έναν τρόπο δημιουργίας μιας ζώνης ασφαλείας στα σύνορα Τουρκίας - Συρίας. Η Τουρκία ήταν πεπεισμένη ότι η στρατηγική της θα απέφερε καρπούς. Είχε εξόλλου νωρίτερα συνάψει συμφωνία με την κυβέρνηση Τραμπ για την απελευθέρωση ενός Αμερικανού πάστορα και οι ΗΠΑ είχαν ασκήσει πιέσεις στο Ισραήλ για την απελευθέρωση Τούρκου ακτιβιστή.

Μαξιμαλιστικές ελπίδες

Η Τουρκία έφτασε στο σημείο να πιστέψει ότι θα μπορούσε να πείσει την Αμερική λίγο παραπάνω, να την οδηγήσει σε έξοδο από τη Συρία και πως ίσως θα μπορούσε να εξασφαλίσει τους Patriots και τους S-400, διατηρώντας παράλληλα τη συμμετοχή της στο πρόγραμμα των F-35.

Η Τουρκία είναι εταίρος, με οκτώ εταιρείες της, στο πρόγραμμα από το 1999. Η Αγκυρα θεωρεί ότι οι αμερικανικές απειλές δεν είναι ρεαλιστικές. Οι Τούρκοι ιθύνοντες πιστεύουν ότι οι κυβερνήσεις στις ΗΠΑ έρχονται και παρέχονται αλλά οι συμμαχίες μένουν. Το Πεντάγωνο, αντίθετα, φαίνεται πως εννοεί όσα απειλεί. Αυτόν τον μήνα ανέστειλε την εκπαίδευση των Τούρκων πιλότων και πριν από λίγες μέρες τους «κατέβασε» από τα F-35. Ακόμη, ωστόσο, δεν έχει βρει έναν τρόπο η Ουάσιγκτον να απειμπλέξει την Τουρκία από το πρόγραμμα, αφού θα χρειαστεί να περιμένει ως το 2020. Πάνω από 937 ανταλλακτικά κατασκευάζονται στην Τουρκία και 400 εξ αυτών αποκλειστικά στη γειτονική χώρα. Η Αγκυρα έχει διαβάσει προσεκτικά το συμβόλαιο και πιστεύει ότι έχει ένα ισχυρό όπλο στα χέρια της. Παρ' όλα αυτά φήμες την εμφανίζουν να προσεγγίζει τη Ρωσία

Το ενδεχόμενο αποπομπής από το ΝΑΤΟ

Η **Τουρκία** προσφέρει συστηματικά πολλούς λόγους για την αποπομπή της από το ΝΑΤΟ, αλλά πολλοί Αμερικανοί αναλυτές θεωρούν ότι η Ουάσιγκτον πρέπει να αντισταθεί σε αυτήν την παρόρμηση. Σε άρθρο του στο National Interest, ο Τζέραλντ Φ. Χάιμαν, σύμβουλος του Κέντρου Στρατηγικών και Διεθνών Σπουδών, υπενθυμίζει ότι, παρά την παντοκρατορία του Ερντογάν, οι πολιτικοί του αντίπαλοι διοικούν πλέον τις σημαντικότερες περιοχές της χώρας. Την ίδια στιγμή, όμως, ο τουρκικός στρατός είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος στο ΝΑΤΟ. Η απομάκρυνση της χώρας από την Συμμαχία θα πρέπει να γίνει ύστερα από μεγάλη σκέψη και αφότου έχουν εξαντληθεί όλες οι εναλλακτικές.

ή ακόμη και την Κίνα για να προμηθευτεί μαχητικά ή για να συμμετάσχει σε άλλα ρωσικά αμυντικά προγράμματα. Είναι σαφές ότι ΗΠΑ και Τουρκία είναι παγιδευμένες σε αυτήν την αντιπαράθεση και δύσκολα θα κάνουν πίσω.

Γιατί όμως επιμένει η Τουρκία στη μετωπική σύγκρουση; Πρώτον, επειδή έχει δεσμευθεί ότι θα παραλάβει τους S-400, δεν μπορεί να υποχωρήσει χωρίς να εκτεθεί. Παράλληλα, η Τουρκία έχει κι άλλες διεκδικήσεις από τις ΗΠΑ. Θέλει μία ζώνη ασφαλείας στην ανατολική Συρία, τις δυνάμεις του SDF μακριά από το Μανμπίζ και ίσως το πράσινο φως για μία ακόμη μεγάλη επιχείρηση στα πρότυπα του Αφρίν. Παράλληλα, θέλει λιγότερες αντιδράσεις για τα ενεργειακά της σχέδια στην Ανατολική Μεσόγειο και πάνω από όλα την έκδοση του εξόριστου Τούρκου κληρικού Φετουλάχ Γκιουλέν.

REUTERS, A.P.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΞΑΝΑΓΡΑΦΕΤΑ!

KIA SPORTAGE 1.6

από

€18.500

Με πλούσιο εξοπλισμό:

- Έγχρωμη οθόνη αφής 7"
- Χάρτες της Κύπρου
- Σύμβαση Apple CarPlay™ & Android Auto™
- Κάμερα οπισθοπορείας
- Οπίσθιους αισθητήρες στάθμευσης
- Εργασιαστικό Bluetooth®
- Αυτόματος πιλότος
- Ριμς αλουμινίου 17"

Κατοχύρωση καυσίμων (λίτρο): 47,6/100km. Εκπομπές CO₂ (λίτρο): 147/100km. Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.

www.kia.com



The Power to Surprise

7 YEAR WARRANTY

Η KIA είναι η μοναδική αυτοκινητοβιομηχανία που προσφέρει 7 χρόνια εργοστασιακής εγγύησης σε όλα της τα μοντέλα που καλύπτει και τα ηλεκτρονικά μέρη του οχήματος.

LS
LOUTSIOS GROUP

ΛΕΜΕΣΟΣ: Τ: 25 576576, **ΛΕΥΚΩΣΙΑ:** Τ: 22 464834, **ΛΑΡΝΑΚΑ:** Τ: 24 635125, **ΠΑΦΟΣ:** Shikkis Motors, Τ: 26 945700, info@loutsiosgroup.com

Το χρονικό της αθόρυβης διπλωματίας για το Αιγαίο

Οι συζητήσεις με την Αγκυρα από το 2002

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Το 2003 στην Ελλάδα το ΠΑΣΟΚ του Κώστα Σημίτη βρισκόταν ήδη σε διαδικασία αλλαγών ενόψει των επερχόμενων εκλογών, ενώ στην Τουρκία ανέτειλε το άστρο του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Η Ελλάδα ήταν λίγο πριν από την αλλαγή στην εξουσία έπειτα από μια δεκαετία ΠΑΣΟΚ, ενώ στην Τουρκία άρχιζε η πολιτική παντοκρατορία του ΑΚΡ. Και στις δύο πλευρές, ήδη από το 2002 είχε εμπεδωθεί η βεβαιότητα ότι έως τον Δεκέμβριο του 2004 ή στις αρχές του 2005, υπήρχε η δυνατότητα να τηρηθεί η πρόβλεψη του Ελσίνκι περί διευθέτησης των διμερών διαφορών της Τουρκίας με κράτη-μέλη της Ε.Ε., ώστε να προχωρήσουν στο επόμενο βήμα οι συζητήσεις για τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις. Την περασμένη Κυριακή (9 Ιουνίου 2019) σε ένα εκτενές άρθρο του στην «Κ», ο κ. Κ. Σημίτης αναφέρθηκε στους κινδύνους που εξακολουθούν να υπάρχουν στο Αιγαίο, λόγω των εκκρεμών διαφορών Ελλάδας-Τουρκίας που παραμένουν ανεπίλυτες. Πρόσθεσε, επιπλέον, ότι σε δύο περιόδους υπήρξαν «σημιακές διαπραγματεύσεις» και ιδιαίτερα κατά τα χρόνια 2002-2004 και 2010-2012.

Οι συναντήσεις

Κατά την πρώτη περίοδο, η οποία θα μπορούσε να επεκταθεί και να συμπεριλάβει τα χρόνια από το 2000 έως και το 2004, η προοπτική που είχε δημιουργήσει το Ελσίνκι λειτουργούσε ως μαγνήτης για την Αγκυρα, το διπλωματικό κατεστημένο της οποίας ενεπλάκη σε ενεργές διαπραγματεύσεις με την Αθήνα. Αρχικά, όπως αναφέρουν στην «Κ» πολύ καλά πληροφορημένες πηγές, οι διαπραγματεύσεις αυτές ήταν άτυπες, «μυστικές», όπως είθαι να περιγράφονται. Πραγματοποιήθηκαν τρεις συναντήσεις ανάμεσα σε δύο πρόσωπα, τον Τούρκο διπλωμάτη Φαρούκ Λόογλου και τον καθηγητή Χρήστο Ροζάκη, στενό συνεργάτη του κ. Σημίτη και άνθρωπο με βαθιά γνώση των ζητημάτων που συζητήθηκαν τότε, όπως τα χωρικά ύδατα και η υφαλοκρηπίδα. Οι συναντήσεις αυτές δεν πραγματοποιήθηκαν ούτε σε τουρκικό ούτε σε ελληνικό έδαφος, όμως, σύντομα, κάποιες διαρροές που έγιναν στον Τύπο οδήγησαν στην απόφαση για επισήμοποίηση των επαφών.

Αρχικά, ο κ. Λόογλου διατήρησε κάποιον ρόλο, ωστόσο στη συνέχεια οι διερυντικές πραγματοποιήθηκαν ανάμεσα στον τότε γ.γ. του υπουργείου Εξωτερικών Αναστάσιο Σκοπελίτη και σε έναν έμπειρο διπλωμάτη, τον Ουγούρ Ζιγιάλ, ενώ μέχρι ενός σημείου, όπου να φύγει για την Ουάσιγκτον, στις συζητήσεις ενεπλάκη και ο κ. Λόογλου. Οι κ. Σκοπελίτης και Ζιγιάλ συναντήθηκαν αθροί-

στικά 22 φορές στο πλαίσιο των διερυντικών, με εναρκτήρια ημερομηνία τη 12η Μαρτίου 2002. Αντικείμενο ήταν ο καθορισμός χωρικών υδάτων στο Αιγαίο, αν και από την τουρκική πλευρά ετέθη και ζήτημα υφαλοκρηπίδας, το οποίο συζητήθηκε εκτενώς. Και τότε, όπως και τώρα, πάγια θέση των Τούρκων είναι η απόκτηση υφαλοκρηπίδας στα δυτικά Δέσβου, Χίου και νότια Λήμνου και Αγίου Ευστρατίου, όπου υπάρχουν μεγάλες εκτάσεις διεθνών υδάτων. Στις διαπραγματεύσεις διαφανόταν μια συναντιληψη ως προς την επέκταση των χωρικών υδάτων στα 12 ναυτικά μίλια (ν.μ.) σε όλες τις πειρωτικές ακτές της Ελλάδας, προφανώς στο Αιγαίο.

Το σημείο το οποίο παρέμενε ασαφές, ήταν ο τρόπος με τον οποίο θα πραγματοποιούνταν η μερική επέκταση των χωρικών υδάτων στα νησιά του Αιγαίου. Η Ελλάδα τασσόταν υπέρ μιας κλιμακωτής επέκτασης (6, 8, 9 και 12), ώστε να μην εμποδίζεται η διεθνής ναυσιπλοΐα, ενώ η τουρκική πλευρά είχε μια διαφορετική ερμηνεία, καθώς εξέφραζε ενστάσεις για την κλιμακωτή επέκταση, τασσόμενη αλλού υπέρ των 6 και αλλού υπέρ των 12 ν.μ. Σε περίπτωση συμφωνίας, αναλόγως θα προσαρμόζονταν και ο εναέριος χώρος (ως γνωστόν η Ελλάδα έχει παντού εναέριο χώρο 10 ν.μ.). Παρά τις διαφορές που υπήρχαν, το 2003 είχε διαμορφωθεί μια εικόνα πιθανής συμφωνίας, ώστε να κλείσει για τα χωρικά ύδατα, αλλά και να γίνει από κοινού προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

Όπως υπολογίζουν πηγές με γνώση των συζητήσεων, η Ελλάδα από περίπου 40% του Αιγαίου το οποίο υπάγεται στην εθνική επικράτεια (χωρικά ύδατα), θα πήγαινε περίπου στο 60%, με την Τουρκία να κινείται, αντιστοίχως, από το περίπου 6% στο 8%-9%. Προφανώς, η υπόλοιπη έκταση θα αποτελούσε τα διεθνή ύδατα. Υπενθυμίζεται ότι η ελεύθερη ναυσιπλοΐα είναι



Το 2003 είχε διαμορφωθεί μια εικόνα πιθανής συμφωνίας. Όπως υπολογίζουν πηγές με γνώση των συζητήσεων, η Ελλάδα από περίπου 40% του Αιγαίου το οποίο υπάγεται στην εθνική επικράτεια (χωρικά ύδατα), θα πήγαινε περίπου στο 60%, με την Τουρκία να κινείται, αντιστοίχως, από περίπου 6% στο 8%-9%. Προφανώς, η υπόλοιπη έκταση θα αποτελούσε τα διεθνή ύδατα (στη φωτ. τουρκική φρεγάτα).

Η τελευταία σοβαρή προσπάθεια έγινε το 2010, όταν τις διερυντικές επαφές ανέλαβαν δύο εμπειρότατοι διπλωμάτες, ο Παύλος Αποστολίδης και ο Φερντινούν Σινιρλιόγλου.

υπερκείμενη των εθνικών χωρικών υδάτων. Στη συνέχεια ξεκίνησε μια πρώτη συζήτηση για την έκδοση ενός κοινού ανακοινωθέντος. Σε αυτό, υπήρχαν λεπτομέρειες για το τεχνικό σκέλος, ωστόσο υπήρχαν διαφωνίες για το πολιτικό. Οι Τούρκοι επιθυμούσαν την έκδοση νόμου, ενώ στην Αθήνα επικρατούσε η εκδοχή κοινού ανακοινωθέντος. Τελικά δεν ελήφθη καμία απόφαση, λόγω των πολιτικών εξελίξεων στην Ελλάδα. Στα τέλη του 2003, σε μια σύσκεψη που ήταν παρόντες, εκτός από τον κ. Σημίτη και τον Γιώργο Παπανδρέου ως υπουργός Εξωτερικών, ο Χάρης Παμπούκς, ο Νίκος Θεμέλης, ο πρόεδρος Θεόδωρος Σωτηρόπουλος, ο κ. Ροζάκης, αλλά και ο πρόεδρος Αναστάσιος Σκοπελίτης, αποφασίστηκε να μην αναληφθεί καμία πρωτοβουλία. Λίγες εβδομάδες αργότερα, στις 6 Ια-

νουαρίου 2004, ο κ. Σημίτης έδινε το «δακτυλίδι» της διαδοχής του ΠΑΣΟΚ στον Γιώργο Παπανδρέου. Δεν ήταν καιρός για τολμηρές αποφάσεις στα εθνικά.

Εξαιρετικά αποκαλυπτικό για όσα έγιναν εκείνη την εποχή είναι το βιβλίο που έγραψε ο διπλωμάτης Ντενίζ Μπιολιούκμπασι χρόνια αργότερα, το 2011 («Η αποβάθρα του υπουργείου Εξωτερικών – 34 χρόνια στο υπουργείο»). Εκδόθηκε στην Κωνσταντινούπολη από τον οικο Doğan Kitap, ωστόσο δεν έχει μεταφραστεί στα ελληνικά. Ο Μπιολιούκμπασι (παραιτήθηκε το 2007 από το ΥΠΕΞ για να πολιτευθεί με το υπερεθνικιστικό ΜΗΡ, το 2018 πέθανε), που ήταν το 2002-2003 μέλος των τουρκικών αντιπροσωπειών, αφιέρωσε ένα κεφάλαιο στο βιβλίο των 600 σελίδων με τίτλο: «Η διαδικασία μυστικών διαπραγματεύσεων περί θεμάτων Αιγαίου». Παρουσίασε σε σημαντικό βαθμό την τουρκική εκδοχή, υποστηρίζοντας ότι οι Έλληνες πολιτικοί διαστρέβλωναν τη διαδικασία «προκειμένου να χειραγωγήσουν την κοινή τους γνώμη και να αποκτήσουν πολιτικό όφελος στην εσωτερική πολιτική σκηνή». Ο Μπιολιούκμπασι περιέγραψε τις διαφορές που συζητούσε η Ελλάδα με την Τουρκία στις διερυντικές. Όπως έγραφε «υπό τον όρο “συνοριακές διαφορές” του Διεθνούς Δικαίου εντάσσονται, πέραν

της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου, επίσης θέματα εναέριου χώρου στο Αιγαίο, η αποστρατιωτικοποίηση των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου και το καθεστώς των νησιών, βραχονησίδων και βράχων, όπως τα Ιμια [στο πρωτότυπο Κάρντακ], η κυριαρχία των οποίων αμφισβητείται». Τάδε έφη το 2011 ο Μπιολιούκμπασι, ο οποίος περιέγραφε αυτό που συνέβη το 2004 ως πολιτική διαχείριση από το απερχόμενο ΠΑΣΟΚ, ενόψει της ανερχόμενης Ν.Δ.

Πράγματι, η αλλαγή της κυβέρνησης το 2004 έφερε ορισμένες αλλαγές στην αντιμετώπιση της συγκεκριμένης συζήτησης. Στους Τούρκους προτάθηκε τότε μια τροποποιημένη εκδοχή όλων όσα είχαν συζητηθεί την περίοδο 2002-2003. Ωστόσο, η συζήτηση για το σχέδιο Ανάν στην Κύπρο και, μετέπειτα, οι συμφωνίες για οριοθέτηση ΑΟΖ ανάμεσα στην Κυπριακή Δημοκρατία και όμορες χώρες, αρχίζουν να τραβούν το βλέμμα των Τούρκων από το Αιγαίο προς την Ανατολική Μεσόγειο. Η Ελλάδα προχώρησε σε ορισμένες αντιπροτάσεις το 2006, οι οποίες συνδέονταν, όμως, κυρίως με το καθεστώς των πτήσεων πάνω από το Αιγαίο.

Η πρόδοος

Το 2009 αμέσως μετά την εκλογή του Γιώργου Παπανδρέου στην

πρωθυπουργία οι συζητήσεις αναζωπυρώθηκαν. Ο κ. Παπανδρέου έκανε τον Οκτώβριο το πρώτο ταξίδι του στην Κωνσταντινούπολη, ενώ εντός του ίδιου μήνα ο κ. Ερντογάν του έγραψε επιστολή, όπου, μάλιστα, ζητούσε τον προσδιορισμό καταληκτικής ημερομηνίας για τη διαπραγματεύση.

Ο κ. Παπανδρέου απάντησε στα τέλη Ιανουαρίου, με καθυστέρηση σχεδόν τριών μηνών, στον κ. Ερντογάν, ενώ ενδιάμεσα την ευθύνη για τις διερυντικές επαφές ανέλαβαν δύο εμπειρότατοι διπλωμάτες, ο Παύλος Αποστολίδης και ο Φερντινούν Σινιρλιόγλου. Η επίσκεψη του κ. Ερντογάν στην Αθήνα τον Μάιο του 2010 καλλιέργησε τις προσδοκίες ότι οι διερυντικές που ξεκινούσαν πάλι, θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε ένα πλαίσιο συμφωνίας Ελλάδας και Τουρκίας για το Αιγαίο.

Πηγές με γνώση όσων διμείφθηκαν τότε, αναφέρουν ότι από την άνοιξη του 2010 έως το τέλος του χρόνου είχε γίνει τόσο σημαντική πρόοδος, που δημιούργησε την αίσθηση ότι θα μπορούσε να υπάρξει ακόμη και συμφωνία. Του λόγου το αληθές υποδηλώνουν και οι αποκαλύψεις που έγιναν από τα Wikileaks πριν από λίγα χρόνια. Σύμφωνα με τηλεγραφήματα της αμερικανικής πρεσβείας στην Αγκυρα, τον Σεπτέμβριο του 2009, η Τουρκία εμφανιζόταν πρόθυμη να μελετήσει την επιλεκτική επέκταση της ελληνικής αιγιαλίδας ζώνης.

Ο τότε υπουργός Εξωτερικών Δημήτρης Δρούτεας έδειξε να αντισυμμετέχει με τη διαχείριση των διαπραγματεύσεων, ενώ στενοί συνεργάτες του κ. Παπανδρέου, όπως ο Χάρης Παμπούκς, προβληματίζονταν ιδιαίτερος για το ζήτημα των «γκρίζων ζωνών». Θεωρητικά το καλοκαίρι του 2011, όταν ο κ. Παπανδρέου σκόπευε να ανταποδώσει την επίσκεψη του κ. Ερντογάν στην Αθήνα, μεταβαίνοντας στην Αγκυρα, θα μπορούσαν να λυθούν και οι τελευταίες λεπτομέρειες. Ωστόσο, το καλοκαίρι του 2011 ήταν πολύ διαφορετικό για τον κ. Παπανδρέου αλλά και την Ελλάδα του πρώτου μνημονίου, καθώς οδήγησε σταδιακά στην πτώση της κυβέρνησης.



Πραγματοποιήθηκαν αρχικά τρεις συναντήσεις ανάμεσα σε δύο πρόσωπα, τον Τούρκο διπλωμάτη Φαρούκ Λόογλου και τον καθηγητή Χρήστο Ροζάκη, στενό συνεργάτη του κ. Σημίτη και άνθρωπο με βαθιά γνώση των ζητημάτων που συζητήθηκαν τότε, όπως τα χωρικά ύδατα και η υφαλοκρηπίδα. Οι συναντήσεις αυτές δεν πραγματοποιήθηκαν ούτε σε τουρκικό ούτε σε ελληνικό έδαφος, όμως, σύντομα, κάποιες διαρροές που έγιναν στον Τύπο οδήγησαν στην απόφαση για επισήμοποίηση των επαφών.



ΠC
MEDOCHEMIE

43 ΧΡΟΝΙΑ

φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

Οι ιερές ακροβασίες από την παραίτηση Κιτίου

Ενισχύεται η αρχιεπισκοπική ομάδα με τρεις ψήφους υπέρ του Επισκόπου Αρσινόης Νεκταρίου ως διαδόχου του Χρυσοστόμου

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Την ερχόμενη Τετάρτη 19 Ιουνίου, στην ετήσια Σύνοδο για τα οικονομικά των Μητροπόλεων και των Σταυροπηγιακών Μονών, ο μητροπολίτης Κιτίου Χρυσόστομος θα υποβάλει και επίσημα την παραίτησή του, από τον θρόνο της Μητροπόλεως Κιτίου. Μια παραίτηση, η οποία θα προκαλέσει πρώτα απ’ όλα ανακατατάξεις περιορισμένης κλίμακας, εντός της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Κύπρου. Το δεύτερο στοιχείο που ενδεχομένως θα προκύψει από την παραίτηση του ιεράρχη είναι να ανοίξει ένα άτυπο εσωτερικό προβληματισμό, για τον χρόνο παρουσίας ιεραρχών σε μητροπολιτικούς και επισκοπικούς θρόνους. Ζήτημα το οποίο δεν ρυθμίζεται από τον Καταστατικό Χάρτη, πλην όμως επαφίεται στον κάθε ιεράρχη. Την ερχόμενη Τετάρτη ο Κιτίου Χρυσόστομος αναμένεται να παραδώσει στα υπόλοιπα δεκαέξι μέλη της Συνόδου επιστολή του, στην οποία εκτός από την απόφασή του να παραιτηθεί θα αναφέρει και τους λόγους που τον οδήγησαν να λάβει την απόφαση αυτή. Η επιστολή του Κιτίου, όπως έλεγε πηγή με γνώση των κινήσεων του ιεράρχη, έχει ετοιμασθεί. Μέλη της Ιεράς Συνόδου με τα οποία μιλήσαμε μας εξέφρασαν την έκπληξή τους για την πρόθεση παραίτησης, μιας και όπως επισήμαναν, οι φυσικές του δυνάμεις δεν τον έχουν εγκαταλείψει.

Η επιστολή
Ένας από τους λόγους που θα αναφέρονται στην επιστολή Κιτίου έχει να κάνει με τον χρόνο παραμονής του, στον θρόνο της Μητροπόλεως Κιτίου. Πρόσωπο που

Η επιστολή παραίτησης του μητροπολίτη Κιτίου, λένε πηγές, είναι έτοιμη και θα κατατεθεί ενώπιον των ιεραρχών στη συνεδρία της Ιεράς Συνόδου την ερχόμενη Τετάρτη.

φέρεται να έχει γνώση του περιεχομένου της επιστολής, μας έλεγε πως ο ιεράρχης αναφέρεται εκτενώς στον χρόνο διακονίας του στην Εκκλησία της Κύπρου, κρίνοντας ότι μετά από 46 χρόνια αρχιερατικής παρουσίας έφθασε ο καιρός να παραδώσει τη σκυτάλη της Μητροπόλεως Κιτίου, σε νεότερο ιεράρχη προκειμένου να συνεχίσει το έργο του. Στην επιστολή, όπως μας ανέφερε το ίδιο πρόσωπο, ο Κιτίου Χρυσόστομος δεν κάνει αναφορά στα όσα θα ακολουθήσουν της παραίτησής του και αφορούν, κυρίως, πρόσωπα που θα ενδιαφερθούν να διεκδικήσουν τον θρόνο. Επίσης, ο εκ Λάρνακος ιεράρχης αποφεύγει στην επιστολή να κάνει αναφορά στο όνομα του επισκόπου Αρσινόης Νεκταρίου, ο οποίος παρουσιάζεται ως ο επικρατέστερος διάδοχός του, με το σκεπτικό ότι δεν είναι σωστό από εκκλησιαστικής απόψεως. Ένα ζήτημα το οποίο βγαίνει από το περιβάλλον του μητροπολίτη έχει να κάνει με τον ίδιο την επόμενη μέρα της παραίτησές του. Όπως μας τονίσθηκε, ο Κιτίου Χρυσόστομος δεν συνδέει την παραίτησή του με έναν νέον ρόλο εντός της Συνόδου. Στη λογική αυτή απορρίπτεται ότι είναι μέσα στις προθέσεις του Κιτίου να ζητήσει να



Τρία φαίνεται να είναι τα σενάρια αναφορικά με τη στάση των 16 μελών της Ιεράς Συνόδου, όταν θα κληθούν να επιλέξουν τον νέο μητροπολίτη Κιτίου. Και στα τρία ως διάδοχος του 81χρονου Χρυσοστόμου εμφανίζεται ο εκ Λάρνακος, επίσκοπος Αρσινόης Νεκτάριος.

παραμείνει με ειδικό καθεστώς στην Ιερά Σύνοδο, ενώ θα είναι σχολάζων μητροπολίτης.

Η παραίτηση
Η επισημοποίηση οικειοθελούς αποχώρησης του ιεράρχη και μετά την επικύρωσή της από την Ιερά Σύνοδο, θα θέσει τη Μητρόπολη Κιτίου σε διαδικασίες πλήρωσης του κενού που θα δημιουργηθεί. Για την ώρα παραμένει αδιευκρίνιστο αν των διαδικασιών εκλογής νέου Μητροπολίτη θα μεσολαβήσει το σαρανταήμερο, που προνοεί ο νέος Καταστατικός Χάρτης της Εκκλησίας της Κύπρου. Εκκλησια-

στικές πηγές μας έλεγαν ότι πολύ πιθανόν η επιλογή του τριπρόσωπου και η εκλογή του νέου μητροπολίτη, από τα μέλη της Ιεράς Συνόδου να πραγματοποιηθεί, ενδεχομένως, και στον ένα μήνα, μιας και όπως μας εξήγησαν, και δεν πρόκειται για κένωση του Θρόνου από φυσικά αίτια (θάνατος), οπότε και το σαρανταήμερο είναι περίοδος πένθους, αλλά για παραίτηση. Εάν τελικά επικρατήσει η άποψη αυτή, η περίοδος των 30 ημερών εκπνέει στις 19 Ιουνίου. Λαμβάνοντας υπόψη ότι την περίοδο εκείνη είναι η εκδήλωση του πραξικοπήματος και η τουρκική εισβολή του 1974,

η πρώτη φάση εκλογής ενδεχομένως να πραγματοποιηθεί μετά τις 22 Ιουλίου. Η άλλη ημερομηνία που ενδεχομένως να προσφέρεται είναι στο τέλος του πρώτου δεκαμήρου Ιουλίου.

Διαδοχολογία
Πολύ πριν από την επίσημη παραίτηση του μητροπολίτη Κιτίου, φούντωσαν τα σενάρια διαδοχής τους. Με βάση την εικόνα που επικρατεί μέχρι σήμερα, ως επικρατέστερος για τον μητροπολιτικό θρόνο παρουσιάζεται ένα από τα νέα μέλη της Ιεράς Συνόδου. Πρόκειται για τον επίσκοπο Αρσινόης Νεκτάριο από τη Λάρνακα, ο οποίος από το 1996 που έλαβε τον πρώτο βαθμό ιεροσύνης μέχρι και τον Σεπτέμβριο του 2011, οπότε και η Ιερά Σύνοδος τον εξέλεξε παμψηφεί χωρεπίσκοπο Αρσινόης, ήταν ένας από τους στενούς συνεργάτες του μητροπολίτη Κιτίου. Ο μητροπολίτης Χρυσόστομος φέρεται να έχει υποστηρίξει δύο φορές την περίπτωση να τον διαδεχθεί ο Αρσινόης Νεκτάριος, με το σκεπτικό ότι είναι γέννημα θρέμμα της Μητροπόλεως. Αλλά και εντός της Ιεράς Συνόδου, ο Νεκτάριος φαίνεται να τυγχάνει αποδοχής.

Άλλος ιεράρχης έλεγε στην «Κ», πως στην περίπτωση που ανάμεσα στο τριπρόσωπο θα είναι και ο επίσκοπος Νεκτάριος τα μέλη της Συνόδου δεν θα δυσκολευτούν να επιλέξουν τον νέο μητροπολίτη. Αρχικά υπήρχαν πληροφορίες πως για τον μητροπολιτικό θρόνο υπήρχε ενδιαφέρον από άλλους δύο αρχιμανδρίτες. Ωστόσο, τις τελευταίες μέρες λέγεται πως το ενδιαφέρον τους έχει ατονήσει. Στην Πάφο τώρα όπου διακονεί ο Νεκτάριος, εκκλησιαστικές πηγές θεωρούν πως

η όλη κατάσταση που έχει δημιουργηθεί με τη φερόμενη παραίτηση Κιτίου είναι ρευστή και πριν από την επισημοποίηση της παραίτησής του δεν μπορούν να ειπωθούν πολλά για τα οποία κενά προκλήθουν.

Συσχετισμοί στην Ι.Σ.
Με βάση το πώς έχει διαμορφωθεί ο συσχετισμός εντός της Ιεράς Συνόδου, υπάρχει ενδεχόμενο ο επίσκοπος Αρσινόης, εάν και εφόσον βρίσκεται μέσα στο τριπρόσωπο που θα επιλέξουν οι πιστοί, να ανέβει στον θρόνο της Μητροπόλεως Κιτίου παμψηφεί. Μια εξέλιξη η οποία θα κριθεί από τη στάση που θα τηρήσει ο μητροπολίτης Λεμεσού και οι ιεράρχες που φαίνεται να είναι στη σφαίρα επιρροής του. Τυχόν θετική ψήφος της ομάδας Λεμεσού στον Νεκτάριο, λένε εκκλησιαστικές πηγές, θα επηρεάσει και τη στάση του μητροπολίτη Κύκκου και των ιεραρχών που βρίσκονται κοντά του. Υπέρ του επισκόπου Νεκταρίου φαίνεται να τοποθετούνται: Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσόστομος Β΄, Μητροπολίτης Πάφου Γεώργιος, Μητροπολίτης Μόρφου Νεόφυτος, Μητροπολίτης Κωνσταντίας-Αμμοχώστου Βασίλειος, Μητροπολίτης Τριμυθούντος και Λευκάρων Βαρνάβας, Επίσκοπος Καρπασίας Χριστοφόρος, Επίσκοπος Μεσαορίας Γρηγόριο, Επίσκοπος Χύτρων Λεόντιος και ο Επίσκοπος Νεαπόλεως Πορφύριος. Ο Νεαπόλεως Πορφύριος παρά το γεγονός ότι είναι κοντά στον μητροπολίτη Λεμεσού, υποστηρίζεται από εκκλησιαστικούς κύκλους, πως θα συνταχθεί στην ομάδα της πλειοψηφίας της Ιεράς Συνόδου ένεκα του ότι είναι βοηθός του αρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου.

JEEP® RENEGADE

1.6 DIESEL ΑΥΤΟΜΑΤΟ
ΜΕ 5 ΧΡΟΝΙΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΗ ΕΓΓΥΗΣΗ

ΑΠΟ **€19,900** ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ

Ο εξοπλισμός του αυτοκινήτου προσφοράς διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.
Jeep® Renegade 1.6 Diesel Αυτόματο: Μικτή κατανάλωση από 5.0 l/100km | Εκπομπές CO₂ από 130 g/km.

Να γίνει σύγχρονο εργατικό αριστερό κίνημα το ΑΚΕΛ

Ως κόμμα αργήσαμε θανάσιμα να ασχοληθούμε με το περιβάλλον, σημειώνει ο ο τώως ευρωβουλευτής Τάκης Χατζηγεωργίου

Συνέντευξη στη
MARINA ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΟΥ

«**Εγώ θέλω** ένα σύγχρονο, εργατικό, αριστερό κίνημα, χωρίς αναγνώσεις που μοιάζουν κάποτε ως απλή επαναστατική γυμναστική», αναφέρει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο τώως ευρωβουλευτής του ΑΚΕΛ Τάκης Χατζηγεωργίου. Κληθείς να σχολιάσει αν θα πρέπει να εκσυγχρονιστεί το ΑΚΕΛ υπογραμμίζει πως θα πρέπει τα μέλη να έχουν ενισχυμένη συμμετοχή. Θέτει και το κεφάλαιο του περιβάλλοντος ως θέμα για το οποίο το κόμμα άργησε πολύ να πάρει θέση, επισημαίνοντας ότι δεν μπορεί κάποιος σήμερα να θεωρεί τον εαυτό του αριστερό και να μην είναι οικολόγος, υπογραμμίζοντας πως το Κίνημα άργησε θανάσιμα να ασχοληθεί με το περιβάλλον. Ο Τάκης Χατζηγεωργίου μιλάει και για τα επόμενα πολιτικά του βήματα, αποκαλύπτοντας την πρόταση στην οποία δουλεύει, ώστε η Κύπρος να καταστεί η τρίτη έδρα των Ηνωμένων Εθνών. Κίνηση που θα ενισχύσει το αίσθημα ασφάλειας, αλλά και θα βοηθήσει αρκετά στην εφαρμογή και τη βιωσιμότητα της λύσης. Ο τώως ευρωβουλευτής αναφέρεται και στην πορεία των κομμάτων, καθώς και για το αν έχει φιλοδοξίες για τις προεδρικές του 2023.

–**Έκλεισε ο κύκλος σας ως ευρωβουλευτή μετά από δύο θητείες, όχι όμως και ο πολιτικός σας κύκλος. Πώς θα δραστηριοποιηθείτε πολιτικά με τη μόνιμη επιστροφή σας στην Κύπρο;**

–Όποιος ασχολείται με τα κοινά μόνο και μόνο επειδή ήταν είτε βουλευτής είτε ευρωβουλευτής, είτε κατείχε άλλο πολιτικό αξίωμα, αυτό σημαίνει πως ανήκει στην κατηγορία του καριερίστα ή του business man. Σίγουρα δεν είναι μεμπτό, αλλά εγώ προτιμώ να συνεχίσω να σκέφτομαι και να ενεργώ όπως κρίνω ότι είναι προς το συμφέρον των Κυπρίων, είτε έχω αξίωμα είτε όχι. Το μόνο σίγουρο, πάντως, είναι ότι δεν πρόκειται να γράψω απομνημονεύματα. Τουλάχιστον όχι ακόμα.

–**Συνεπώς, τι να περιμένουμε το επόμενο διάστημα από σας, αν όχι τα απομνημονεύματά σας;**

–Δουλεύω εδώ και μερικά χρόνια πάνω σε μία μεγαλειώδη ιδέα που αφορά το μέλλον της Κύπρου. Μιας ιδέας ισοδύναμης, τολμά να πω με την ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Την κατάλληλη στιγμή θα συγκαλέσω συνέντευξη Τύπου και θα παρουσιάσω ολοκληρωμένα και την ιδέα μου, αλλά και το τι έχω κάνει μέχρι τώρα.

–**Σχετίζεται με την ιδέα που καταθέσατε, ώστε η Κύπρος να αποτελέσει έδρα ορισμένων οργάνων του ΕΔΑΔ μετά τη λύση του Κυπριακού; Υπήρξε οποιαδήποτε θετική εξέλιξη από την εισήγησή σας;**

–Η αρχική ιδέα είναι αυτό στο οποίο αναφέρεστε. Έχω μετακινήθει από αυτή τη σκέψη για διάφορους λόγους και σε αυτό βοήθησαν οι δεκάδες συναντήσεις που έκανα συμπεριλαμβανομένων και συναντήσεων με δικαστές, επιτρόπους, υπουργούς, πρέσβεις, και πολλούς άλλους. Όπως προκύπτει, το ΕΔΑΔ αντιμετωπίζει ήδη προβλήματα, όπως και το Συμβούλιο της Ευρώπης, στο οποίο υπάγεται το ΕΔΑΔ, όμως, δεν είναι της ώρας να πω περισσότερα γι' αυτό. Θα πω μόνο ότι τα Ηνωμένα Έθνη βρίσκονται στην Νέα Υόρκη, βρίσκονται στη Γενεύη, είναι καιρός, αλλά πάνω απ' όλα ανάγκη τα Ηνωμένα Έθνη να δημιουργήσουν και μια Τρίτη έδρα. Στην Κύπρο. Το χρει-

“

Όταν οι επιστήμονες λένε πως σε λιγότερο από μισό αιώνα η Κύπρος θα είναι έρμηος, για ποιο Κυπριακό μπορούμε να μιλάμε;

άζεται η περιοχή μας. Αν δεν σκεφτούμε «μεγάλα» θα μείνουμε θαμμένοι στον μικρόκοσμό μας. Αν και όταν οι δύο ηγέτες πάνε σε συνυμίες υπό την ομπρέλα των Ηνωμένων Εθνών θα πρέπει να ζητήσουν όπως μια επιτυχής κατάληξη θα πρέπει να συνοδεύεται με την εγκαθίδρυση στην Κύπρο μιας τρίτης έδρας των Ηνωμένων Εθνών. Αυτό θα ενισχύσει σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό το αίσθημα ασφάλειας όλων των Κυπρίων και θα προσθέσει επίσης πολύ στη μακροβιότητα, της διζωνικής, δικονομικής ομοσπονδίας. Όπως πολύ σοφά είπε κάποτε ο Ζαν Μονέ «τίποτε δεν γίνεται χωρίς τον άνθρωπο και τίποτα όμως δεν επιβιώνει χωρίς θεσμούς». Όπως πολύ καλά γνωρίζουμε, οι Βορειοευρωπαίοι μάζεψαν όλους τους θεσμούς στις περιοχές τους. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις Βρυξέλλες, ΕΔΑΔ στο Στρασβούργο, Διεθνές Δικαστήριο στη Χάγη, Ηνωμένα Έθνη στη Γενεύη. Ξέρετε τον λόγο; Γιατί ό,τι επιβιώνει

είναι εξαιτίας της παρουσίας αυτών των θεσμών. Χρειαζόμαστε κάτι ανάλογου μεγέθους. Αυτά, όμως, προς το παρόν.

–**Με δεδομένη τη γενικότερη δυσαρέσκεια της κοινωνίας απέναντι σε κυβερνητικούς χειρισμούς, την κυβερνητική φθορά και τη δεξιότερη στροφή του ΔΗΣΥ κατά τον προεκλογικό, θα ανέμενε κάποιος πως ήταν η στιγμή του ΑΚΕΛ να βγει ενισχυμένο από την εκλογική μάχη και γιατί όχι, να λάβει την πρωτιά. Τι πήγε λάθος;**

–Υπάρχει γενικά κόπωση των πολιτών απέναντι σε όλα τα κόμματα και απέναντι στους πολιτικούς. Όλοι έχουν ένα ανέκδοτο στο στόμα τους για τους πολιτικούς και όποιον πάρει ο χάρος. Είμαστε σε μία εποχή που για να πεις την αλήθεια, θα πρέπει να είσαι έτοιμος να σε φωνάξουν ψεύτη. Στην εξίσωση θα πρέπει να προσμετρηθεί ότι τα δημοκρατικά αντανάκλαστικά αρκετών Κυπρίων έδωσαν ώθηση στην ΕΔΕΚ για γνωστούς λόγους. Όσον αφορά εμάς, νομίζω πως η σωστή μας θέση στο Κυπριακό μάς επιβάλλει όπως ταυτόχρονα αγγίζουμε τις εύλογες ανησυχίες, όσον ευλόγως ανησυχούν. Για παράδειγμα, θα εφαρμόσει τη λύση η Τουρκία; Μήπως θα θελήσει ή και θα μπορέσει να ελέγξει το κράτος με τη λύση; Σε αυτές τις ερωτήσεις η σωστή απάντηση εκλαμβάνεται ως σωστή, αν απαντά στο μυαλό και στο συναίσθημα των πολιτών. Δεν αρκεί το λεκτικό της λύσης. Είναι εδώ που προσθέτει ειδικό βάρος η πρόταση για εγκατάσταση τρίτης έδρας των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο. Κάτι τέτοιο θα αμβλύνει και ενδεχομένως να εξαλείψει τις ανησυχίες, είτε για την εφαρμογή της λύσης είτε για τη βιωσιμότητά της. Το ΑΚΕΛ, βεβαίως, δεν μπορεί να φέρει μόνο



«**Δεν ξέρω** ποια πρέπει να είναι η σωστή απάντηση», λέει ο τώως ευρωβουλευτής του ΑΚΕΛ, κληθείς να σχολιάσει αν υπάρχουν φιλοδοξίες για τις προεδρικές του 2023. «Πάντως, αν κάποιος ψάχνει για μωροφιλόδοξο, ας ψάξει αλλού. Δεν ανήκω σε αυτή την κατηγορία».

“

Τα Η.Ε. βρίσκονται στη Νέα Υόρκη, βρίσκονται στη Γενεύη, είναι καιρός, αλλά πάνω απ' όλα ανάγκη, τα Η.Ε. να δημιουργήσουν και μια τρίτη έδρα, στην Κύπρο. Το χρειαζόμαστε η περιοχή μας.

Προφίλ ηγεσίας και προεδρικές 2023

–**Ποιο είναι το προφίλ του επόμενου γ.γ. του ΑΚΕΛ; Είναι απαραίτητη η ανανέωση προσώπων;**

–Νομίζω πως απάντηση επαρκώς αυτό το ερώτημα. Δεν είναι πάντως τα ποιος ή ποιοι, είναι και το πώς. Το πώς είναι που δίνει τη δύναμη.

–**Επειδή έχετε αναφέρει πως δεν υπάρχει καμία άλλη φιλοδοξία, όμως πολλοί λόγω και του ερεϊσμάτος σας στη βάση, θεωρούν ότι το όνομά σας ακούγεται για τις προεδρικές του 2023... Να πιστεύουμε πως δεν υπάρχουν τέτοιες φιλοδοξίες;**

–Θέλετε να σας πω ότι ενδιαφέ-

ρομαι για την προεδρία τώρα. Ριζάτε στο τέλος το βέλος σας, αλλά καλοδεχούμενο το ερώτημα. Η απάντησή μου είναι πολύ ειλικρινής. Υπάρχουν φίλοι και άγνωστοι που μου θέτουν με κάποιο τρόπο αυτό το ερώτημα. Όταν το ακούω, ενώ πολλές φορές το περιμένω, ξαφνιάζομαι. Δεν ξέρω ποια πρέπει να είναι η σωστή απάντηση. Πάντως, αν κάποιος ψάχνει για μωροφιλόδοξο, ας ψάξει αλλού. Δεν ανήκω σε αυτή την κατηγορία. Το μόνο βέβαιο είναι πως πάντα θα δουλεύω για την Κύπρο που όλοι αγαπούμε.

του λύση. Άρα δεν μπορεί να μην αγγίζεις με τον δημόσιο λόγο σου τις εύλογες ανησυχίες πολιτών που βρίσκονται εκτός του ΑΚΕΛικού ακροατηρίου. Και υπάρχουν πολλοί έτοιμοι να μας ακούσουν, αν κατανοήσουν πως δεν πάμε προς λύση χωρίς έγνοιες ή χωρίς ανησυχίες. Ξέρω για παράδειγμα πολλούς και στο ΔΗΚΟ και στην ΕΔΕΚ και στον Συναγερμό που σκέφτονται προς την ίδια κατεύθυνση.

–**Κάποιοι λένε πως οι ευρωεκλογές είναι ένα πεδίο αδιάφορο για τον κόσμο σας, σε αντίθεση με τον ΔΗΣΥ.**

–Η εντύπωση πολλών πολιτών που θα μπορούσαν να μας ψηφίσουν είναι ότι εμείς θέλουμε την κατάρρευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μάλιστα, η εντύπωση πολλών φίλων και μελών του κόμματος είναι ότι είμαστε εκεί επειδή μας επεβλήθη. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι εκεί, δεν θα καταρρεύσει και δεν προβλέπεται κατάρρευση της. Έχει τα κακά της, όμως είναι το γήπεδο μέσα στο οποίο βρισκόμαστε. Και όντας στο γήπεδο η έγνοια σου δεν μπορεί να είναι να φωνάξεις προς την κερκίδα, τι κακός που είναι ο διαιτητής ή ότι έχει λακούβες ο χλοοτάπητας! Σίγουρα και ο διαιτητής είναι κακός και το γήπεδο φιλόδοξο, όμως θα πηταθείς, αν η έγνοια σου είναι η καταγγελία και μάλιστα προς την κερκίδα. Από τη στιγμή που είσαι μέσα θα παίξεις. Παιζουν κι άλλοι μαζί σου, οι οποίοι είναι μικροί όπως εμείς. Χρειάζεται να γίνουν συμπεράσματα και συνέργειες. Χρειάζεται το μυαλό μας να είναι μέσα στο παιχνίδι των συμφερόντων. Την

idia στιγμή, μόνο ως επιπολαιότητες και κούφια λόγια μπορούν να χαρακτηριστούν οι επαναλαμβανόμενες κουβέντες της Δεξιάς για τη δόθεν μεγάλη ευρωπαϊκή μας οικογένεια και για την Ευρώπη των ελληνοχριστιανικών ιδεών. Εμείς είμαστε έτοιμοι να υπερασπιστούμε τα δίκαια των εργαζομένων πανευρωπαϊκά, αλλιώς θα καταστραφούν πλήρως. Στην Ενωμένη Ευρώπη δεν μπορείς να νικήσεις τοπικά. Θα πρέπει να σκέφτεσαι τοπικά, αλλά να είσαι έτοιμος να δράσεις πανευρωπαϊκά.

–**Το ΑΚΕΛ θα πρέπει να ξεχάσει την περίοδο που λάμβανε ποσοστά που κυμαίνονταν στο 33-35% και να συμβιβαστεί σε ποσοστά που κινούνται στο 25-27%;**

–Και το ΑΚΕΛ, αλλά και ο ΔΗΣΥ θα αντιμετωπίσουν σοβαρότητα προβλήματος για να αντικρύσουν ποσοστά στο επίπεδο που αναφέρετε. Σε ό,τι έχει να κάνει με το ΑΚΕΛ έχω άποψη, αλλά θα προτιμήσω να τα κρατήσω για μένα επί του παρόντος. Και αυτό γιατί πρωτίστως δεν μου αρέσει να κάνω τον δόσκαλο σε κανένα και δευτερευόντως γιατί δεν μετέχω σε κανένα όργανο του κόμματος που να λαμβάνει αποφάσεις. Και ακριβώς γι' αυτό τον λόγο ό,τι κι αν πω μπορεί να μεταφραστεί από κάποιους με τη γνωστή παροιμία «όποιοι είναι δόσκαλοι σε κανένα και δευτερευόντως ξέρει». Βεβαίως, αντιλαμβάνομαι παράλληλα πως πολλοί αναμένουν περισσότερα από κάποιον που δεν μετέχει στα όργανα του κόμματος και που βρίσκεται στον δημόσιο βίο εδώ και πολλά χρόνια.

Η βάση του ΑΚΕΛ θα πρέπει να εκλέγει την ηγεσία της

–**Κάποιοι αναμένουν την άποψή σας σχετικά με τον ρόλο και την ταυτότητα του ΑΚΕΛ. Βάσει δημοσκοπήσεων μερίδα των ψηφοφόρων του ΑΚΕΛ το χαρακτηρίζουν ως συντηρητικό κόμμα.**

–Νομίζω πως οι φίλοι που λαμβάνουν τις αποφάσεις για το κόμμα θα πρέπει να σκεφτούν κάποιες ιδέες. Ας τις σκεφτούν κι ας τις πετάξουν! Τα γραφεία του κόμματος που αφορούν το Κυπριακό, την οικονομία, την παιδεία, θα μπορούσαν να στελεχωθούν και με ανθρώπους που εκτιμούν τη δράση μας και θέλουν να μας δουν να βελτιωνόμαστε. Υπάρχουν επιχειρηματίες, ακαδημαϊκοί, διανοούμενοι, άνθρωποι του παζαρίου που θα μπορούσαν να ενισχύσουν το κόμμα με τις ιδέες τους. Αν δέκα άνθρωποι σκέφτονται το ίδιο, δεν

χρειάζεται καν να συνεδριάζουν. Χρειαζόμαστε κι αυτούς που μας εκτιμούν, εμάς και την ιστορία μας και οι οποίοι έχουν κάτι να μας πουν. Αυτά δεν μπορούν να μας τα πουν στον δρόμο ή σε ιδιωτικές συναντήσεις. Αντιθέτως χρειάζεται οργανωμένη συμμετοχή. Πέραν τούτου η δική μου θέση που θεωρείται ακραία και ξέρω πως δεν θα γίνει είναι η ηγεσία του κόμματος να εκλέγεται από τα μέλη.

–**Για ποιο λόγο;**

–Γιατί σήμερα, τα μέλη θέλουν να έχουν ενισχυμένη συμμετοχή. Πώς αλλιώς μπορεί να ερμηνευτεί η χαμηλή ως αμελτέα συμμετοχή στις συνεδριάσεις; Προφανώς νιώθουν πως έτσι ή αλλιώς άλλοι θα αποφασίσουν. Πρέπει να ξαναμπουν στο γήπεδο με το να τους δώσουμε ουσιαδότερο ρόλο. Κατα-

“

Δεν μπορεί κάποιος σήμερα να θεωρεί τον εαυτό του αριστερό και να μην είναι οικολόγος. Να θεωρεί τον εαυτό του αριστερό, αλλά να υποτιμά τις γυναίκες. Αυτά βέβαια πρέπει να αφορούν όλους.

νοώ πλήρως τα αντεπιχειρήματα, όμως, είτε θα προχωρήσουμε σε αλλαγές ή θα παραμείνουμε σε αυτό που ξέρουμε. Αυτό που ξέρουμε, δούλεψε μεν για πολλές δεκαετίες, όμως πλέον έχει φτάσει στο τέλος του. Αν οι δημοσκοπήσεις, όπως λέτε, είναι σωστές και το ΑΚΕΛ θεωρείται συντηρητικό κόμμα, τότε θα πρέπει να αλλάξουμε αυτή την εικόνα. Δεν μπορεί το κόμμα της Αριστεράς, ένα κόμμα προοδευτικό, να επιτρέπει να βγαίνει προς τα έξω μια τέτοια εικόνα. Και εδώ παίζει ρόλο και το θέμα του περιβάλλοντος. Η αλήθεια είναι ότι αργήσαμε θανάσιμα. Όταν οι επιστήμονες λένε πως σε λιγότερο από μισό αιώνα η Κύπρος θα είναι έρμηος, για ποιο Κυπριακό μπορούμε να μιλάμε; Στο κόμμα υπάρχει και λειτουργεί μια πολύ μικρή

ομάδα που ασχολείται πολύ ζεστά για το περιβάλλον. Παράγουν πολύ χρήσιμες ιδέες και είναι συνεχώς πάνω από τα προβλήματα. Όμως, το περιβάλλον θα πρέπει να είναι κτήμα όλου του κινήματος. Δεν πρέπει να περιμένουμε κάποιον θεόπεμπτο στις τάξεις μας που να ξέρει το θέμα του περιβάλλοντος καλύτερα από οποιοδήποτε άλλον έτσι ώστε να είμαστε, αλλά και να φαινόμεστε Πράσινοι! Δεν μπορεί κάποιος σήμερα να θεωρεί τον εαυτό του αριστερό και να μην είναι οικολόγος. Να θεωρεί τον εαυτό του αριστερό, αλλά να υποτιμά τις γυναίκες. Αυτά βέβαια πρέπει να αφορούν όλους.

–**Ίσως να είναι καιρός το ΑΚΕΛ να προχωρήσει σε αναθεώρηση της ταυτότητάς του; Από κομμουνιστικό κόμμα δηλαδή που**

θεωρείται πως είναι γιατί δεν ακολουθεί τα πρότυπα άλλων αριστερών κομμάτων στην Ευρώπη;

–Εγώ θέλω ένα σύγχρονο, εργατικό, αριστερό κίνημα, χωρίς αναγνώσεις που μοιάζουν κάποτε ως απλή επαναστατική γυμναστική. Αυτό, όμως, μπορεί να γίνει μόνο σταδιακά και έξυπνα. Οι απότομες αλλαγές, έστω και προς τη σωστή κατεύθυνση φέρνουν απρόσμενες δυσκολίες και προβλήματα. Χρειάζεται να γίνει μια πραγματικά ανοικτή συζήτηση, αλλά επί του παρόντος χωρίς απότομες αλλαγές. Ελπίζω να εκτιμηθούν οι σκέψεις μου, είτε απορριφθούν, είτε θεωρηθούν ανέφικτες, είτε και απλοϊκές. Να εκτιμηθούν ως σκέψεις που έχουν ως μόνο στόχο το καλό. Καμία άλλη φιλοδοξία δεν υπάρχει.

NUROFEN[®] EXPRESS

ΠΙΟ ΓΡΗΓΟΡΟ ΚΑΙ ΠΙΟ ΔΥΝΑΤΟ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΝΟ

Αντιμετωπίζει:

Πονοκέφαλο
Ημικρανία
Οσφυαλγία
Οδοντικό πόνο
Μυϊκό πόνο



Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακοποιό σας
ΤΗΛ: 22 056 300. ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ



life pharma

Ανασκουμπώνεται μετά την πτώση ο ΔΗΣΥ

Το 2020 είναι η χρονιά που η κυβερνώσα παράταξη αλλά και το κόμμα θα εμφανιστούν στο πολιτικό τοπίο με νέο πρόσωπο

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Το «τι να κάνουμε» το έγραψε το 1901 ο Λένιν για τον χαρακτήρα που θα έπρεπε να είχε το εργατικό κόμμα στη ρωσική σοσιαλδημοκρατία, το σιγοψιθύριζαν, ωστόσο, διάφορα στελέχη για τον ΔΗΣΥ σε πηγαδάκια πέριξ της Πινδάρου και του Προεδρικού την επομένη των ευρωεκλογών. Ο φόβος φέρνει κόλαση λένε, και γι' αυτό διερωτήθηκαν μόλις αντιλήφθηκαν πως ο στόχος, παρά τις δημόσιες εξαγγελίες δεν επετεύχθη τι θα γίνει με το κόμμα δεδομένου ότι το ποσοστό που έλαβε έθετε αυτόματα τον Συναγερμό στην κόκκινη ζώνη. Κόκκινη ζώνη για το αν θα παραμείνει κόμμα εξουσίας ή αν θα ακολουθήσει την πτωτική τάση άλλων δεξιόστροφων κομμάτων στην Ευρώπη. Αν όπως τα ομογυλακτά του κόμματα ρέπει πλέον στον συντηρητισμό ή αν θα παραμείνει, όπως κάποιοι υποστηρίζουν, κόμμα μετριοπάθειας. «Την πρώτη μέρα του 2020 θα μιλούμε για ένα κόμμα, το οποίο και οργανωτικά και δομικά έχει ολοκληρωθεί, ενώ θα υπάρξει επαναβεβαίωση του ιδεολογικού στίγματος», αναφέρει στην «Κ» ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου, ξεκαθαρίζοντας πως η θέση



Η δήλωση Παμπορίδη πως δεν πείσθηκε για τις αλλαγές που ετοιμάζει ο ΔΗΣΥ προκάλεσε την ενόχληση του συναγερμικού προέδρου.

Το πολιτικό γραφείο ανέδειξε τον ελέφαντα στο δωμάτιο που είναι οι κακές σχέσεις Προεδρικού-Πινδάρου και οι προθέσεις στελεχών για την επόμενη μέρα του ΔΗΣΥ.

του ΔΗΣΥ στο Κυπριακό παραμένει αναλλοίωτη. Δήλωση που στόχο είχε να στείλει το μήνυμα πως οι αλλαγές στον ΔΗΣΥ βρίσκονται ήδη σε πορεία υλοποίησης, αλλά και που στόχο έχει ναβάλει τελεία στην όποια περιρρέουσα επικρατεί από την Κυριακή των εκλογών μέχρι σήμερα. Σε αυτές τις αλλαγές, θεωρείται δεδομένη και η ανανέωση προσώπων. Σίγουρα σε ό,τι αφορά την κοινοβουλευτική ομάδα, ίσως όμως και στην ηγετική πυραμίδα, με κάποια στελέχη να προετοιμάζουν τις επόμενες κινήσεις τους, οι οποίες συνδέονται με τη στάση που τήρησαν, αλλά και τις προθέσεις που έδειξαν στο διευρυμένο πολιτικό γραφείο. Αυτό όλο βέβαια δεν αφήνει ανεπηρέαστη και την κυβέρνηση, καθώς οι κινήσεις της μιας πλευράς επηρεάζουν αναπόφευκτα την άλλη.

Ηγεσία Αβέρωφ

Στο κλίμα της γενικότερης αμχανίας για την πτώση των ποσοστών της τάξεως του 9%, αλλά και μετά από τη συνέντευξη του Γιώργου Παμπορίδη, που έθετε ζήτημα ηγεσίας στον ΔΗΣΥ, ο Αβέρωφ Νεοφύτου συγκάλεσε διευρυμένο πολιτικό γραφείο για να συζητηθεί

Ο Παμπορίδης και η δυσφορία

Το ερώτημα είναι βεβαίως τι τελικώς βγήκε από αυτή την πολύωρη συζήτηση, καθώς ενώ στελέχη, συμπεριλαμβανομένου του Ιωάννη Κασουλίδη, έθεσαν ανάγκη προκήρυξης ιδεολογικοπολιτικού συνεδρίου, κάτι τέτοιο δεν φαίνεται να βρίσκεται στο πλάνο της Πινδάρου. Από τα ανώτατα δώματα του κόμματος κάνουν βεβαίως λόγο για μία από τις πιο δημοκρατικές διαδικασίες, που έλαβαν μέρος στον ΔΗΣΥ και που δεν θύμιζαν αλλοτινές περιόδους γιουχαϊσμάτων και προπηλακισμών. Υπάρχουν και κάποιοι εντός κόμματος που είδαν το όλο ζήτημα ως μία ομαδική ψυχοθεραπεία και ανέμεναν σημαντικές αλλαγές αμέσως, οι οποίες σίγουρα δεν έγιναν. Η δήλωση του Γιώργου Παμπορίδη στην «Κ» για παράδειγμα μετά το πολιτικό συνέδριο ότι δεν πείσθηκε από τις προθέσεις της Πινδάρου για αλλαγές και ότι δεν άλλαξε κάτι για να πάει κοντά στο κόμμα, δεδομένου ότι επί του παρόντος δεν λήφθηκε κάποια απόφαση, προκάλεσε σχετική δυσφορία στον πέμπτο όροφο με τους παραιοκούντες τη γαλάζια Ιερουσαλήμ να διερωτούνται αν οι «κρίνοντες» με το καλημέρα πρέπει να αμφισβητούν. Δυσφορία, όχι μόνο γιατί η αμφισβήτηση δεν κόπασε, αλλά γιατί προέρχεται και από πρόσωπο που έχει και έρεισμα στον συναγερμικό κόσμο και που θέλει για μια σειρά λόγων να έχει δίπλα του ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ.

εις βάθος το τι πήγε λάθος στον ΔΗΣΥ. Καθόλου τυχαίο ότι η συζήτηση διήρκεσε πέραν των επτά ωρών και εκεί βγήκαν πολλά τα οποία ακούγονταν εδώ και καιρό αποκλειστικά στους διαδρόμους και στα πηγαδάκια. Υπήρξε, όμως, πρόθεση αμφισβήτησης του Αβέρωφ Νεοφύτου; Πλην του κ. Παμπορίδη, που πρότεινε εκλογικό συνέδριο, μετά την πτώση των ποσοστών, κανείς άλλος δεν έθεσε θέμα ηγεσίας. Στην Πινδάρου δεν υπήρξε τέτοια σκέψη, ούτε προβληματισμός για το ενδεχόμενο επαναβεβαίωσης της εντολής. «Αυτά είναι ρομαντισμοί» απάντησαν συναγερμικοί κύκλοι, υπογραμμίζοντας πως κάτι τέτοιο θα ενεργοποιούσε αυτόματα την εσωστρέ-

φεια. «Κάθε 11 μήνες που έχει εκλογές θα οδηγούμαστε σε εκλογικό συνέδριο;» διερωτήθηκαν, επισημαίνοντας πως το εκλογικό συνέδριο θα γίνει μετά τις προεδρικές εκλογές και πως η κάθε ηγεσία κρίνεται όσο έχει την εντολή να ηγηθεί της κατάστασης.

Οι προθέσεις

Η τοποθέτηση του τέως υπουργού Εξωτερικών Γιαννάκη Κασουλίδη στο διευρυμένο εκλογικό συνέδριο, κατά την οποία έστειλε το μήνυμα πως δεν τίθεται ζήτημα αμφισβήτησης της ηγεσίας σίγουρα ενίσχυσε ψυχολογικά σε μία δύσκολη περίοδο τον συναγερμικό πρόεδρο και έκλεισε το θέμα. Υπήρξαν άλλοι βεβαίως που έδειξαν ιδι-

αίτερο ζήλο στηρίξης του κ. Νεοφύτου, όπως ο υπεύθυνος των Διεθνών Σχέσεων του κόμματος και στενός πλέον συνεργάτης του κ. Νεοφύτου Αλέξανδρος Σίνκα με την αμίμητη δήλωση ότι «κάποιος θα έπρεπε να νυστέψει 40 μέρες για να θέσει θέμα ηγεσίας Αβέρωφ», καθώς «διέσωσε τον τόπο» τα κρίσιμα έτη 2013-2014. Τροχιοδεικτική βολή η νηστεία βεβαίως προς τον τέως υπουργό Υγείας. Υποστηρικτική προς τον Αβέρωφ Νεοφύτου κρίθηκε βεβαίως και η στάση του Χάρη Γεωργιάδη. Όχι μόνο γιατί απάντησε στον κ. Παμπορίδη πως η όποια κριτική έπρεπε να γίνει προεκλογικά και όχι μετεκλογικά, αλλά και γιατί κατά την πολύωρη συνεδρία του πολιτικού γραφείου περιορίστηκε σε προτάσεις και εισηγήσεις, όπως την εμπλοκή νέων στελεχών και σε κριτική χειρισμών. Κίνηση που θεωρήθηκε για πολλούς ως προπομπός της εντονότερης εμπλοκής του με το κόμμα άμα τη αποχωρήσει του από το υπουργείο.

Αυτοί που έλειπαν

Το αν υπάρχουν βεβαίως στελέχη που στα πηγαδάκια ανησυχούν για την πορεία του κόμματος και ίσως για το πού το πάει η ηγεσία, ήταν βεβαίως ένα θέμα που ανησυχούσε τον πέμπτο όροφο, όπως επίσης αν αυτή η αμφισβήτηση θα εκφραζόταν από περισσότερα στελέχη. Τα βλέμματα είχαν στραφεί προς τον Σωκράτη Χάσκο, ο οποίος στο παρελθόν, όπως λεγόταν, δεν διατηρούσε και την καλύτερη σχέση με τον συναγερμικό πρόεδρο. Καθόλου τυχαίο μάλιστα που στελέχη έβλεπαν πιο προσεκτικά τις μέρες που πέρασαν την εφημερίδα

Ο ΔΗΣΥ δεν προχωρά σε πολιτικό συνέδριο ξεκαθαρίζει, όμως, πως δεν είναι ούτε ΑΔΗΣΟΚ, ούτε ΕΛΑΜ, αλλά ούτε ΔΗΚΟ στο Κυπριακό.

«Αλήθεια» για να δουν τις προθέσεις του κ. Χάσκου. Ο ίδιος βεβαίως απουσίαζε στο εξωτερικό, ενώ και άλλα στελέχη επέλεξαν τη σιωπή διά της αποχής, όπως ο Αλέκος Μαρκίδης, ο οποίος επέκρινε δημοσίως τη στάση του ΔΗΣΥ, η Καίτη Κληρίδου και ο Ευρωπαίος επίτροπος Χρίστος Στυλιανίδης.

Στο ντιβάνι του ΔΗΣΥ

Μπορεί βεβαίως το θέμα Αβέρωφ Νεοφύτου να έκλεισε συνοπτικά στο διευρυμένο πολιτικό γραφείο, αλλά η ηγεσία βρήκε τον ελέφαντα στο δωμάτιο που λέγεται σχέσεις «Πινδάρου - Προεδρικού». «Ενοχλούμαι να συζητώ για το κόμμα και αντί να κοιτάζω πώς να διορθώσω το σπίτι μου να κοιτάζω τα λάθη της κυβέρνησης. Όπως με ενοχλεί αν η κυβέρνηση αντί να προσπαθεί να διορθώσει τα λάθη της προσπαθεί να διορθώσει τη λάθη του ΔΗΣΥ. Ο καθένας να διορθώσει το σπίτι του και να μην προσπαθούμε να βρούμε τα λάθη άλλου» ανέφερε στην «Κ» ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ κληθείς να τοποθετηθεί για τις σχέσεις Πινδάρου - Προεδρικού.

Από τη συζήτηση, όμως, βγήκαν ανησυχίες στελεχών που είχαν να

κάνουν κυρίως με τους χειρισμούς της κυβέρνησης, όπως η δήλωση του Χρίστου Πουργουρίδη ότι ο πρόεδρος δεν δίνει την εικόνα ότι θέλει λύση, η δηκτική για τον Κώστα Χαμπιαούρη τοποθέτηση του Δημήτρη Ταλιαδωρού ότι ο πρόεδρος δεν πρέπει να περιμένει 18 μήνες για να αλλάξει υπουργούς. Υπήρξε βεβαίως και η τοποθέτηση Ρίκκου Μαππουρίδη για το γεγονός ότι το οικογενειακό περιβάλλον του προέδρου και το δικηγορικό του γραφείο προκαλεί με τον Αβέρωφ Νεοφύτου να τον διακόπτει.

Η όλη συζήτηση κατέδειξε πως υπάρχει θέμα μεταξύ Προεδρικού και Δημοκρατικού Συναγερμού και επεκτείνεται και στο προφίλ της κυβέρνησης. «Η απολιτκή κυβέρνηση πληρώνεται», λένε στην Πινδάρου και το είπε επίσημα από το βήμα και ο Μιχάλης Σοφοκλέους, μιλώντας για κυβερνητικά στελέχη που «κρύβονται σε λαγούμια για να μην έχουν προσωπικό κόστος».

Τις πταίει

Ποιος όμως φταίει για την κατάσταση; Αποκλειστικά το Προεδρικό; Η Πινδάρου μπορεί να άκουσε με ιώβεια υπομονή τους λόγους της άπτας βάσει των στελεχών, όμως δεν παρέλειψε να παρουσιάσει τη θέση της μέσω συνοπτικής μελέτης του επικεφαλής της εκστρατείας και αντιπροέδρου του κόμματος Νίκου Νουρή. Παρουσιάζοντας τα δεδομένα των τελευταίων εκλογικών αναμετρήσεων (2014, 2016, 2018) ο κ. Νουρής επισήμανε πως χωρίς την έλευση των Τ/κ το κόμμα θα λάμβανε από 29,01% 29,6%, υπογραμμίζοντας ότι αυτή τη φορά ο Συναγερμός δεν είχε ούτε Θεοκάρους, αλλά ούτε Συλλούρη στο ψηφοδέλτιο. Όμως ο κ. Νουρής βεβαίως δεν έμεινε μόνο εκεί, καθώς παρουσίασε 50 δήμιους και κινούντιες, οι οποίοι κατέδειξαν πως οι διαρροές του ΔΗΣΥ προέρχονται από το ΕΛΑΜ και τη Δημοκρατική Παράταξη.

Με δεδομένες τις διαρροές προς ΕΛΑΜ τέθηκε το ερώτημα αν ο ΔΗΣΥ πλέον κινείται σε πιο συντηρητική ροπή, όπως άλλα δεξιόστροφα κόμματα στην Ευρώπη. Ο υπουργός Εσωτερικών έθιξε την ανάγκη μιας πιο «δεξιάς» μεταναστευτικής πολιτικής, ενώ σε ερώτηση αν ο ΔΗΣΥ σκληραίνει στο Κυπριακό, σημειώνεται πως ο ΔΗΣΥ διατηρεί αναλλοίωτες τις θέσεις του στο Κυπριακό. «Ούτε την πολιτική του ΑΔΗΣΟΚ θα ακολουθήσουμε, ούτε του ΕΛΑΜ, ούτε του ΔΗΚΟ, εμείς ανήκουμε στον πατριωτικό ρεαλισμό», επισημαίνεται από κομματικές πηγές. Λέγεται, άλλωστε, με νόημα πως όλοι εκείνοι που κατηγορούν το κόμμα για τη στάση του στο Κυπριακό, όπως ο Μιχάλης Παπαπέτρου και ο Χρίστος Στυλιανίδης, ο οποίος τπρεί αποστάσεις από τον ΔΗΣΥ, δεν στήριξαν εμπράκτως τον Αβέρωφ Νεοφύτου, όταν διαφοροποιείτο από το Προεδρικό και προειδοποιούσε για εθνικό τσουνάμι.

Ο ανασχηματισμός στους διαδρόμους

Το ερώτημα είναι κατά πόσο οι αλλαγές τις οποίες προετοιμάζει στο διάστημα κάποιων μηνών ο Δημοκρατικός Συναγερμός προϋποθέτουν και αλλαγές προσώπων. Όπως αυτές, όπως λένε όλοι συνδέονται αναπόφευκτα με το Προεδρικό. Η συζήτηση για τον ανασχηματισμό στο Προεδρικό εντάθηκε, όπως κατέγραψε η «Κ» με τις αποκαλύψεις των κατά συρροή δολοφονιών. Όπως κατέγραφε τότε η «Κ» μαζί με την αποχώρηση Χάρη Γεωργιάδη από το Υπουργείο Οικονομικών δεδομένη θεωρείται από το φθινόπωρο η αποχώρηση από το υπουργικό σκήμα του υπουργού Παιδείας Κώστα Χαμπιαούρη, της υπουργού Συγκοινωνιών Βασιλικής Αναστασιάδου και ενδεχομένως του υπουργού Ενέργειας Γιώργου Λακκοτρύπη. Σε αυτό το σκηνικό, ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΔΗΣΥ Νίκος Τορναρίτης, μετά και την παραμονή του στη Λευκωσία φαι-

νεται να βλέπει θετικά την μετακίνησή του από τα έδρανα της βουλής στο Υπουργείο Παιδείας, ενώ στα πηγαδάκια συζητείται και ενδεχόμενη μετακίνηση του Νίκου Νουρή στο Υπουργείο Εσωτερικών δεδομένου ότι το όνομα του Κωνσταντίνου Πετρίδη είναι το επικρατέστερο για το χαρτοφυλάκιο του Χάρη Γεωργιάδη. Κάπως έτσι αναμένεται να αδειάσει η θέση του Νίκου Νουρή και του Νίκου Τορναρίτη στη Βουλή, μαζί με τη δεδομένη πλέον αποχώρηση της Στέλλας Κυριακίδου και την πολύ πιθανή αποχώρηση του Σόλωνα Κασίνη. Το ερώτημα είναι ποιοι θα ανανεώσουν την κοινοβουλευτική ομάδα. Πρώτος επιλαχόν είναι ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Πρόδρομος Προδρόμου, ο οποίος καθοκόντως θα ερωτηθεί για το αν επιθυμεί να λάβει τη θέση. Όπως ενημερώνεται η «Κ» η απόφασή του θα εξαρτηθεί και από τον πρό-

εδρο. Υπάρχουν βεβαίως κομματικοί κύκλοι του ΔΗΣΥ που σημειώνουν πως στο ενδεχόμενο αποχώρησης Προδρόμου συζητείται το όνομα του Αλέξανδρου Σίνκα για τη θέση του κυβερνητικού εκπροσώπου. Πέραν του κ. Προδρόμου οι επόμενοι που προετοιμάζονται για τη Βουλή είναι οι Σάβια Ορφανίδου, Ξένια Κωνσταντίνου και Μιχάλης Σοφοκλέους. Αυτό θεωρείται πως ανανεώνει σοβαρά την κοινοβουλευτική ομάδα του ΔΗΣΥ. Τι γίνεται όμως εντός του κόμματος; Όπως λέγεται ο Χάρης Γεωργιάδης με την αποχώρησή του από το υπουργικό σκήμα, θα προετοιμαστεί για την επιστροφή του στο κομματικό παιχνίδι, υποβάλλοντας υποψηφιότητα στις βουλευτικές του 2021. Το ερώτημα είναι αν θα μείνει «στον πάγκο» μέχρι τότε. Κομματικοί κύκλοι σημειώνουν πως το σχέδιο είναι επιστρέψει στην Πινδάρου με το τέλος



Η ανανέωση στον ΔΗΣΥ θα ξεκινήσει με την ανανέωση στο Προεδρικό, με κάποια στελέχη του κόμματος να ετοιμάζουν υπουργικό κουστούμι, άλλα επιστροφή στο κόμμα και άλλοι να βλέπουν πιο μακριά.

του χρόνου στη θέση του αναπληρωτή προέδρου. Καθόλου τυχαίο το γεγονός ότι στελέχη του ΔΗΣΥ προσέγγισαν τον Ρίκκο Μαππουρίδη να επαναλάβει τα περί αυτοανανέωσης του κόμματος με την

παραίτηση Χριστοφόρου-Κυριακίδου. Ο Λευτέρης Χριστοφόρου βεβαίως δεν είναι διατεθειμένος να δώσει τη θέση και επισημαίνει πως επανεκλέγηκε στην εν λόγω θέση ένα χρόνο πριν, χωρίς κάποιος

τότε, να κρίνει πως ήταν ανεπαρκής. Το σίγουρο είναι πως το καλοκαίρι που έρχεται ο ΔΗΣΥ δεν θα πλήξει με τα σενάρια μετακινήσεων, ούτε όπως όλα δείχνουν θα πέσει σε θερινή ραστώνη...

Ο «Πορθητής» ξεκίνησε, μεν ο υψηλός φίλος δεν ήξερε δε

΄Αρχισαν τα όργανα

Κάτι τρέχει, κάτι τρέχει και το σύννεφο δεν βρέχει ξεγελάστηκε τ’ αστέρι βγήκε μέρα μεσημέρι... τραγουδά ακόμα ο μεγάλος τροβαδούρος Κώστας Χατζής, ο οποίος αρέσει πολύ και στον συμπαθέστατο υπουργό μας των Εξωτερικών Νίκο Χριστοδουλίδη. Το ότι στη μείζονα γειτονιά μας κάτι τρέχει είναι δεδομένο. Το φέρνει ο αέρας το καφαλισμένο. Όταν όμως βγαίνει ο Μεβλούτ Τσαβούσογλου από το «Anadolu» και δηλώνει ότι το τουρκικό γεωτρύπανο «Πορθητής» που βρίσκεται στα δυτικά της Κύπρου ξεκίνησε γεώτρηση, τι κάνεις ο έρμος ο δημοσιογράφος; Αρπάξεις το κινητό, κινητοποιείς τους συναδέλφους να επικοινωνήσουν με τις πηγές τους κι εσύ επικοινωνείς απευθείας με την κυβέρνηση. Σου απαντούν, «επικοινωνήστε με το Υπουργείο Εξωτερικών». Διακριτικός από τα γεννοφάσκια σου στέλνεις ένα μήνυμα και ρωτάς: «Αληθεύει αυτό που είπες ο Τσαβούσογλου ότι ο ‘Πορθητής’ ξεκίνησε γεώτρηση;».

● ● ● ●

«Άγνοια» που σκοτώνει

Προς στιγμή σε τρώει η αγωνία. Σκέφτεσαι, «φαντάζεσαι να μου απαντήσει θετικά;». Δεν σε αφήνει να περιμένεις πολύ. Απαντά σχεδόν αμέσως: «Ποιος ξέρει φίλε;». Σηκώνεις τα μάτια και τα καρφώνεις στο ταβάνι και λες «δεν μας χέξεις ρε Πορθητή!». Μαζεύεις στα γρήγορα ένα μαγιά μια πετσότα ένα-δυο μπλουζάκια κάτι αθλητικά παπούτσια κι ένα τζιν, τα ρίχνεις σε μια τσάντα, ποτίζεις βιαστικά τις τρεις γλαστρώλες στη βεράντα της κουζίνας και φεύγεις για την πιο κοντινή ΑΟΖ. Να κατακλυστείς να σου περάσει σε τούτο τον τόπο που μπλέξαμε.

● ● ● ●

Δεν σ’ αφήνουν ν’ αγιάσεις

Βγαίνει στο χái γουέι που λέμε και στην πατρίδα , το ραδιόφωνο ημερεύει την ψυχή, αλλά ο καλός συνάδελφος από την Αθήνα δεν ξέρει τι βιώσεις την προηγούμενη ώρα και επιμένει στο τηλέφωνο. Απαντάς τη δεύτερη φορά, διότι ξέρεις ότι πρέπει κι εκείνος να κάνει τη δουλειά του. Σε ρωτά τι γίνεται, του απαντάς «ποιος ξέρει ρε φίλε» και σου ρίχνει την έκπληξη κατακέφαλα. «Μα σε μένα άλλα είπε». Τελικά μέχρι να φτάσεις στην απομονωμένη από κόσμο ΑΟΖ που σου αρέσει να κολυμπάς ανακαλύπτεις ότι η κυβέρνηση είναι πολυκάναλη, κάθε κανάλι λέει το δικό του τραγούδι, άσχετα αν έχει να κάνει με το μέλλον το δικό μας και των παιδιών μας. Διαλέγεις και παίρνεις, διαλέγεις και γράφεις. Γενικώς κάνεις ό,τι



Κατά τη συνάντηση του ΥΠΕΞ Νίκου Χριστοδουλίδης, με τους ομολόγους του της Ελλάδας και της Αρμενίας, ο Αρμένιος επίσημος κ. Zohrab Mnatsakanyan αποκάλυψε ότι παρήγγειλε για την περίπτωση λαχματζούν από τον σεφ του Μάριου Καρογιάν, ο οποίος όπως μαρτυρείται στη φωτογραφία βρισκόταν καθ’ οδόν.

θέλεις, όπως και οι κυβερνήτες καθότι ουδείς λογοδοτεί άρα ουδείς πληρώνει.

● ● ● ●

Ψευδοκράτος Vs Ν. Υπηρεσία

Το πρωί της Παρασκευής άκουσα στο Τρίτο του ΡΙΚ, τον δικηγόρο Αχιλλέα Δημητριάδη να διερωτάται από αέρος, κατά πόσον σε αυτό τον τόπο «δεν δίνει λογαριασμό κανένας σε κανένα». Ηπιότερα χαρακτήρισε «άστοχες» αναφορές της Νομικής Υπηρεσίας στο πρόσωπό του σε σχέση με δημόσιες παρεμβάσεις του για ατομικές προσφυγές που έχουν καταχωρήσει ιδιώτες κατά της Τουρκίας στο ΕΔΑΔ, με αντικείμενο ε/κ περιουσίες στα Κατεχόμενα. Διερωτήθηκε ποιος ευθύνεται που χάθηκε η προθεσμία παρέμβασης εκ μέρους της Κυπριακής Δημοκρατίας στην πρώτη από τις τρεις νέες ατομικές προσφυγές στο ΕΔΑΔ είπε και διερωτήθηκε «μήπως έχουμε άλλο ένα χαλούμι εδώ». Εξάλλου εξήγησε ότι «το σημαντικό είναι ότι ο γενικός εισαγγελέας παραδέχεται ότι είχε γνώση ότι γι’ αυτά βρίσκεται σε συνεννόηση με το Υπουργείο Εξωτερικών».

● ● ● ●

Τα μαθήματα

Ο Αχιλλέας Δημητριάδης, βλέποντας ότι κάποιοι υποτιμούν τη νομοσύνη του κόσμου, δεν απέφυγε να παραδώσει δημόσια και μαθήματα νομικής... για πρωτοετείς της νομικής: Μάθημα πρώτο: «Αν ο Εισαγγελέας διαβάσει με προσοχή την υπόθεση Δημόπουλος θα δει ότι ο μόνος τρόπος να προσβάλει κάποιος την αναποτελεσματικότητα της ‘επιτροπής ακίνητης ιδιοκτησία της Τουρκίας, που βρίσκεται στα Κατεχόμενα, είναι να πάει σε αυτή και ακολουθώντας να πάει στο ΕΔΑΔ». Μάθημα δεύτερο: Σε σχέση με την αναφορά της ανακοίνωσης της Νομικής Υπηρεσίας σε ψευδοκράτος, ο κ. Δημητριάδης είπε ότι από τον καιρό της υπόθεσης Λοϊζίδου «δεν υπάρχει ψευδοκράτος, υπάρχει μόνο τουρκική κατοχή και το κατασκεύασμα από εκεί δεν είναι τίποτα άλλο από μια υποτελής τοπική διοίκηση». Και κατέληξε ότι «είναι καλό να χρησιμοποιούνται οι ορθοί νομικοί όροι».

● ● ● ●

Τα Νικολοβάρβαρα Ι

Είναι αλήθεια ότι με ανησυχία είδαμε το Ζήτημα, είπε στη στήλη σοβαρό πολιτικό πρό-

σωπο με γνώσεις νομικής και διεθνούς δικαίου και συνέχισε: «Ο κ. γενικός εισαγγελέας ή ο ΥΠΕΞ, φαίνεται ότι ευθύνονται – όπως ομολόγησε ο κ. Κ. Κληρίδης, για την ολιγωρία της Κυπριακής Δημοκρατίας να καταχωρίσει παρέμβαση στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) σε τρεις υποθέσεις που αφορούν καταπάτηση δικαιωμάτων Ελληνοκυπρίων στα κατεχόμενα. Η προθεσμία για την πρώτη υπόθεση έχει ήδη χαθεί με πιθανές καταστροφικές συνέπειες για το Κυπριακό και όλοι σφυρίζουν αδιάφορα». Ρωτήσαμε και μας εξήγησε ότι τέτοιες ενέργειες πλήττουν κάθετα τα κεφάλαια, του εδαφικού και του περιουσιακού. Η εκτίμηση που μας δόθηκε επίσης είναι ότι η Κ.Δ. αποφάσισε να τα εγκαταλείψει, εγκαταλείποντας στην ουσία και την ίδια την προσπάθεια λύσης στο πλαίσιο Δι-ζωνικής, Δικονοτικής Ομοσπονδίας.

● ● ● ●

Τα Νικολοβάρβαρα ΙΙ

Επειδή, όμως, δεν αρέσκομαι σε μια γνώμη, επικοινωνήσα και με πρώην διπλωμάτη για να ακούσω τα εξής: Αν πρόκειται για άλλη μία «παράληψη των υπηρεσιακών», τότε η

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Μεβλούτ Τσαβούσογλου



Ο Τούρκος ΥΠΕΞ Μεβλούτ Τσαβούσογλου υποστήριξε πως το γεωτρύπανο «Πορθητής» πραγματοποιεί γεώτρηση στην περιοχή μας. Ακούει κανείς;

ιστορία αυτή θα καταγραφεί ως το Χαλούμι του Υπουργείου Εξωτερικών και της Νομικής Υπηρεσίας και κάποιοι ίσως λογοδοτήσουν. Πολύ φοβούμαι όμως ότι εδώ πρόκειται για πολύ βαθύτερο πρόβλημα αφού, πληροφορούμαι, ότι υπάρχει συνειδητή απόφαση για μη συμμετοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας στις ατομικές προσφυγές αφήνοντας στο έλεος της Τουρκίας τους Κύπριους πολίτες που αποφάσισαν να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους. Και έχει ενδιαφέρον να μάθουμε ποιος ευθύνεται για αυτή την τεράστια «πατάτα». Ο όρος «εκκλίπουσα» αρχίζει πια να παίρνει σάρκα και οστά στην μπανανία μας, με την ενεργό συνδρομή των «αρμοδίων». Ειρήσθω εν παρόδω δεν έχει σταματήσει να βρωμάει καμένο στην γειτονιάς μας...

● ● ● ●

Της τελευταίας στιγμής

Μόλις προλάβαμε σχετική ανακοίνωση του ΥΠΕΞ: «Με αφορμή σχετικά δημοσιεύματα των τελευταίων ημερών στον τύπο, το Υπουργείο Εξωτερικών σημειώνει ότι τέτοιου είδους ζητήματα εθνικής σημασίας, που άπτονται πτυχών του κυπριακού προβλήματος και των συνεπειών της παράνομης εισβολής και κατοχής, τυγχάνουν από μέρους της κυβέρνησης χειρισμού με τη δέουσα σοβαρότητα και με μοναδικό γνώμονα την εξυπηρέτηση των καλώς νοουμένων συμφερόντων της Δημοκρατίας και την προστασία των δικαιωμάτων των Κυπρίων πολιτών».

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Πώς δεν είχαν πάρει χαμπάρι;

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ



ΣΚΙΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Ο,τι προσπαθεί να κάνει η κυβέρνηση, αφότου υπέστη τη συντριβή των ευρωεκλογών, είναι σπασμωδικό, πρόχειρο και επιπόλαιο. Δείτε το τελευταίο. Ως και ο Guardian (εφημερίδα που δεν τη λες σε καμία περίπτωση δεξιά φυλλάδα) διαπιστώνει ότι ο Τσίπρας, «αφού αναγκάστηκε να υιοθετήσει τις πολιτικές που κάποτε κατήγγελλε, αντιγράφει τώρα από το βιβλίο του συντηρητικού αντιπάλου του». Και τι να κάνει δηλαδή; Εδώ δεν υπάρχουν καθηγητές για να σε βοηθήσουν να βρεις τον δρόμο προς το πτυχίο – εννοώ, να σε βοηθήσουν με θεμιτούς τρόπους. Εδώ, αγαπητέ μου, ή ξέρεις και γράφεις ή χαίρετε! Αντιγράφει, λοιπόν – τι να κάνει; Όπως τον βλέπω, οπωσδήποτε κατέχει την τέχνη, δεν αμφιβάλλω.

Για να επανέλθω, όμως, στον αρχικό σκοπό μου, η σύγχυση που τους διακατέχει ακόμη, τόσο καιρό μετά τη σφαλιέρα, δείχνει ότι η παρέα των κυβερνώντων δεν έχει συνέλθει από τον κλονισμό της ήττας. Δείχνει, επίσης, ότι κανείς τους δεν περίμενε το μέγεθος της ήττας, είτε στις ευρωπαϊκές είτε στις αυτοδιοικητικές εκλογές. Πώς είναι δυνατόν, όμως, να είχαν τόσο αποκοπεί από την πραγματικότητα, είναι η απορία των περισσότερων που παρακολουθούν τα πολιτικά και θα χρειαστεί λίγος καιρός μέχρι να έχουμε τεκμηριωμένη απάντηση – αν υπάρχει, διότι δεν είναι απαραίτητο κάθε ερώτημα να έχει απάντηση.

Δύο παρατηρήσεις έχω να εισφέρω στη σχετική συζήτηση. Η πρώτη έχει, νομίζω, γενική και διαχρονική ισχύ. Προκύπτει δε τόσο από την επαγγελματική πείρα μου (ξεκίνησα στα 30 και σήμερα είμαι 60) όσο και από τη

μελέτη της Ιστορίας. Είναι, πιστεύω, η μοίρα κάθε κυβέρνησης να αποκοπεί από την πραγματικότητα. Αργά ή γρήγορα, θα συμβεί. Είναι αναπόφευκτο όσο και ο σιδηρούς νόμος της ολιγαρχίας, του Γερμανού κοινωνιολόγου Ρ. Μίτσελς. Είναι όσο αναπόφευκτη και η αποτυχία, με την οποία τελειώνει κάθε πολιτική σταδιοδρομία, για να θυμηθούμε τον Ιννοκέντιο Πάουελ.

Η δεύτερη παρατήρηση αφορά ειδικά την περίπτωση του ΣΥΡΙΖΑ. Υποψιάζομαι, συγκεκριμένα, ότι αυτό που θαύμαζαν και ζήλευαν οι αντι-

παλοί του ΣΥΡΙΖΑ στη Βουλή ήταν τελικά μία από τις αιτίες της καταστροφής του. Αν κάτι είχε εντυπωσιάσει πολύ στην αρχή τους άλλους βουλευτές (και περισσότερο, διόλου τυχαία, εκείνους της Ν.Δ.) ήταν το πάντα αρραγές μέτωπο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ στις ψηφοφορίες. Η στάση της μπορούσε να θεωρείται πάντα δεδομένη. Λειτουργούσαν με κομμουνιστική πειθαρχία, φαινόμενο ασυνήθιστο για τόσο πολύ και για τόσο μεγάλη ομάδα βουλευτών. Φαίνεται, όμως, ότι το πλεονέκτημα αυτό ίσως ήταν εκείνο που τους έβλαψε στο τέλος.

Διότι η συμπαγής Κ.Ο. παρείχε στην κυβέρνηση την τέλεια μόνωση από ενοχλητικούς κραδασμούς και αναταράξεις τους εμποδίζε, όμως, να αντιλαμβάνονται και τις μεταβολές στο ευρύτερο περιβάλλον.

Τέτοιου είδους μόνωση βλάπτει πολύ περισσότερο τον αριστερό, ξέρετε, παρά τον δεξιό. Δεν είναι θέμα προκατάληψης, αλλά διαφορετικού τρόπου με τον οποίον ο καθένας τους αντιλαμβάνεται τη θέση του μέσα στην πραγματικότητα. Ο δεξιός είναι εμπειριστής, ενώ ο αριστερός είναι θρησκευόμενος. Ο πρώτος, δηλαδή,

έχει μια σχετική δυνατότητα προσαρμογών στις αλλαγές της πραγματικότητας, ενώ ο δεύτερος είναι πιστός, ανήκει δηλαδή σε έναν κόσμο όπου οι αλλαγές επέρχονται μόνο με αίμα και πολέμους.

Τελικά, μου φαίνεται ότι όσο πιο επιτυχημένο είναι ένα κόμμα λενινιστικού τύπου (ή ψιλολενινιστικού, μη χανόμαστε στη λεπτομέρεια) τόσο δυσκολότερο του είναι να λειτουργήσει σε συνθήκες δημοκρατικών θεσμών. Θα έχει ενδιαφέρον να παρακολουθήσουμε τον ΣΥΡΙΖΑ μετά τις 7 Ιουλίου...

Προσοχή Ερωτηθείσα η Βάνα η Μπάρμπα για τον Αλέξη Τσίπρα, είπε: «Ηθικός, δεν κορόιδεψε, ίσως δεν ήξερε» – και δεν έκανε χιούμορ, τα εννοούσε. Επειδή, τελικά, η κ. Μπάρμπα εκτίθεται στα Ιωάννινα με το ΠΑΣΟΚ, απαραίτητο είναι να της έχουν πάντα κάποιοι από κοντά, για να της θυμίζει με ποιο κόμμα πολιτεύεται και τι υποστηρίζει αυτό το κόμμα. Εκτός αν τα λόγια της είναι μια προφητεία για το μέλλον του ΠΑΣΟΚ ως παρακολούθημα του ΣΥΡΙΖΑ. Μπορεί και αυτή, όπως ο Στρατηγός (περιττεύει να διευκρινίσω, όλοι αντιλαμβάνονται), να ανήκει σε εκείνη τη σπάνια κατηγορία ανθρώπων, που όπως την όρισε ο Μαλρώ «ανήκουν στο προκτές και στο μεθαύριο»...

Μόνο αυτός Όταν έμαθε ότι και ο Κυριάκος και ο Αλέξης διεκδικούν έδρα στην πατρογονική Αχαΐα, είπε: «Καλώς να ορίσουν στα προεδρευτικά χώματα της Αχαΐας. Θα τους υποδεχθούμε ως καλοί οικοδεσπότες. Δώσαμε επί δεκαετίες αγώνες για να υπάρξει δημοκρατία και πολιτικός πολιτισμός στον τόπο». Ποιος άλλος θα μπορούσε ποτέ να έχει πει κάτι τόσο άκομφο γλωσσικά και τόσο σαχλό πνευματικά, αν όχι ο Γιώργος; (Ισως και ο αδελφός του, ο πρίγκιψ Νικόλαος, αλλά αυτός δεν έχει ακόμη συνέλθει από την αχαριστία του λαού που προτίμησε Ανδρουλάκη αντί Παναπνδρέου...) Πάντως, έχω ακούσει και εγώ ότι στην Αχαΐα τα μαρούλια, ακόμη και αυτά τα λάχανα, φυτρώνουν πιο πράσινα από αλούι. Ίσως είναι τα προεδρευτικά χώματα...

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ

Η αναβάθμιση των σχέσεων ΗΠΑ-Κ.Δ. και η άρση του εμπάργκο όπλων

Το νομοσχέδιο Μενέντεζ-Ρούμπιο είναι ακόμη ένα βήμα στην πορεία αναβάθμισης των σχέσεων ΗΠΑ-Κ.Δ. Η αναβάθμιση αυτή υλοποιείται από την πλευρά της αμερικανικής κυβέρνησης με την ενεργό συμβολή των υπουργείων Εξωτερικών, Άμυνας και Ενέργειας. Είναι στο πλαίσιο αυτό που είχαμε τις σχετικές δηλώσεις του πρώην ΥΦΥΠΕΞ κ. Μίτσελ, του νυν ΥΦΥΠΕΞ κ. Πάλμερ, την υπογραφή κειμένου προθέσεων μεταξύ Κ.Δ. και ΗΠΑ στις 6/11/18 και την κοινή διακήρυξη των 3+1 στο Ισραήλ στις 20/03/19. Στο ίδιο πλαίσιο και ο διορισμός του πρώτου Κύπριου στρατιωτικού ακόλουθου στην πρεσβεία μας στην Ουάσινγκτον. Όλοι οι φορείς της εκτελεστικής εξουσίας των ΗΠΑ συμφωνούν με το Κογκρέσο και τους κυρίους Μενέντεζ και Ρούμπιο ότι η νέα γεωπολιτική συγκυρία στην περιοχή απαιτεί την αναβάθμιση των σχέσεων των ΗΠΑ με την Κ.Δ.

Η συγκυρία αυτή περιλαμβάνει την αυξημένη ρωσική επιρροή και παρουσία, την ισχυρή παρουσία του Ιράν και των συμμάχων του σε Συρία και Αίθινα, την ανακάλυψη σημαντικών κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στις ΑΟΖ Αιγύπτου, Ισραήλ και Κ.Δ., καθώς και την εντεινόμενη κρίση στις σχέσεις των ΗΠΑ με την Τουρκία λόγω των S-400. Έτσι μπορεί το Κογκρέσο να μην ασκεί εξωτερική πολιτική, όμως στο θέμα της αναβάθμισης των σχέσεων με την Κ.Δ. φαίνεται να υπάρχει σε μεγάλο βαθμό σύγκλιση απόψεων και ειδικότερα της άρσης του εμπάργκο έχει και ρόλο. Δεν είναι τυχαίο που στο νομοσχέδιο καταγράφονται κατά τρόπο λεπτομερή όλα όσα κάνει η Κ.Δ. και τα οποία συνάδουν με την αμερικανική πολιτική στην περιοχή. Το συγκεκριμένο νομοσχέδιο προχωρεί και στην υιοθέτηση μέτρων που θα αποτελέσουν πρόσθετα βήματα στην αναβάθμιση των σχέσεων ΗΠΑ-Κ.Δ. Π.χ. πέραν της άρσης του εμπάργκο στις πωλήσεις όπλων προτείνεται η χρηματοδότηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων που αφορά το στρατιωτικό προσωπικό της Ε.Φ. κ.λπ. Το σημαντικότερο, όμως, στοιχείο είναι οι αναφορές σε κυρίαρχα κράτη, εννοώντας την Τουρκία την οποία όμως αποφεύγει να κατονομάσει, που παραβιάζουν την ΑΟΖ της Κ.Δ. και παρεμποδίζουν την αξιοποίηση των εκεί ευρισκομένων κοιτασμάτων. Τα κοιτάσματα αυτά, όπως υπογραμμίζεται, είναι σημαντικά για τις ΗΠΑ, αφού συμβάλλουν στη μείωση της ενεργειακής εξάρτησης της Ε.Ε. από τη Ρωσία. Επιπρόσθετα ζητείται η ετοιμασία έκθεσης από το Υπουργείο Εξωτερικών, με τη συμβολή των υπουργείων Άμυνας και Ενέργειας, όπου θα καταγράφονται οι τουρκικές παραβιάσεις της ΑΟΖ της Κ.Δ. από την 1/01/2017 μέχρι και την ημέρα υποβολή της, η οποία καθορίζεται σε 90 μέρες μετά την έγκριση της νομοθεσίας. Ειδικότερα σε ό,τι αφορά το εμπάργκο το νομοσχέδιο θεωρεί ότι η κατάργησή του θα βοηθήσει σε μείωση της ρωσικής επιρροής στην Κύπρο και θα διευκολύνει την αντικατάσταση του ρωσικού πολεμικού υλικού της Ε.Φ. από αμερικανικό ή από άλλες χώρες μέλη του ΝΑΤΟ.

Έχω την άποψη ότι η Κ.Δ. θα πρέπει να αξιοποιήσει τη γεωπολιτική συγκυρία για να αναβαθμίσει τις σχέσεις της με τις ΗΠΑ σε όλα τα επίπεδα. Η ψήφιση του νομοσχεδίου αυτού ουδόλως δεσμεύει την Κ.Δ. να ακολουθήσει τα όσα αναφέρει σε σχέση με τη Ρωσία. Αυτά θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο του στρατηγικού διαλόγου ανάμεσα στις κυβερνήσεις των δύο χωρών. Η υιοθέτηση κάποιων από αυτά θα πρέπει να διασυνδεθεί με εκείνα που οι ΗΠΑ θα κάνουν για αντιμετώπιση του τουρκικού αναθεωρητισμού. Τυχόν επιδείνωση των τουρκο-αμερικανικών σχέσεων λόγω της παραλαβής των S-400 θα δημιουργήσει ακόμα πιο ευνοϊκό κλίμα για ανάπτυξη των κυπρο-αμερικανικών σχέσεων. Η ψήφιση του νομοσχεδίου Μενέντεζ-Ρούμπιο δημιουργεί ένα νέο πλαίσιο όπου η αμερικανική κυβέρνηση θα μπορεί να δώσει συγκεκριμένο περιεχόμενο στη στρατηγική σχέση με την Κ.Δ. Εκτιμώ πως θα πρέπει ως Κ.Δ. να ζητήσουμε τη δωρεάν παραχώρηση μεταχειρισμένου αμερικανικού στρατιωτικού υλικού κάτι που θα επιτρέψει την αντικατάσταση των πεπαλαιωμένων οπλικών συστημάτων της Ε.Φ. ανεξαρτήτως προέλευσης με ελάχιστο κόστος.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος και διέτελεσε γραμματέας του Γεωστρατηγικού Συμβουλίου (2014-2018).



Υποστηρίκτριες του υποψήφιου προέδρου της Ινδονησίας Prabowo Subianto φωνάζουν συνθήματα έξω από το Συνταγματικό Δικαστήριο στην Τζακάρτα, όπου συζητούνται τα αποτελέσματα των εκλογών.

ΑΡΘΡΟ / Του ΣΤΑΘΗ Ν. ΚΑΛΥΒΑ

Το νέο ευρωπαϊκό κομματικό τοπίο

Η σημασία του αποτελέσματος των ευρωεκλογών για την Ελλάδα επισκίασε, όπως ήταν φυσικό, τις πολιτικές εξελίξεις στις υπόλοιπες χώρες. Είναι όμως λάθος να παραβλέπουμε τη μεγάλη εικόνα. Το αμεσότερο και ίσως βαθύτερο μήνυμα των εκλογών που συνήθως περνάει απαρατήρητο είναι πως η σημασία τους αυξάνεται, όχι τόσο γιατί πολλαπλασιάζονται οι αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όσο γιατί αποκτούν μεγαλύτερο πολιτικό ενδιαφέρον, γεγονός που αντανακλάται στη δημοσιογραφική τους κάλυψη. Αργά αλλά σταθερά οι εκλογές αυτές ξεπερνούν τα σύνορα της κάθε χώρας και αθροίζονται ερμηνευτικά. Παρατηρούμε στην πράξη την υλοποίηση της επικοινωνιακής θεωρίας του Αμερικανού πολιτικού επιστήμονα Karl Deutsch, που τη δεκαετία του 1950 υποστήριξε πως το εύρος των μέσων επικοινωνίας αντιστοιχεί στο εύρος των πολιτικών διεργασιών. Δημιουργείται μια ευρωπαϊκή «δημόσια σφαίρα» που με τη σειρά της διευρύνει πολιτικές ταυτότητες και διεργασίες.

Περνώντας στο περιεχόμενο των εκλογών προκύπτει μια οφθαλμοφανής αναντιστοιχία ανάμεσα στον φόβο και την απαισιοδοξία για μια υποτιθέμενη επερχόμενη επέλαση της λαϊκιστικής ακροδεξιάς και τα αποτελέσματα που φαίνεται να σηματοδοτούν τα όρια της επιρροής της. Η κυρίαρχη δημοσιογραφία γνώμης, τόσο η φιλελεύθερη όσο και η σοσιαλδημοκρατική, ανέμενε έναν ακροδεξιό θρίαμβο καθώς δεν ήταν λίγοι εκείνοι που αντιμετώπιζαν τον πρώην σύμβουλο του Ντόναλντ Τραμπ, Στιβ Μπράντον, ως τον άνθρωπο που θα πετύχαινε να ανατρέψει το πολιτικό κατεστημένο στην Ευρώπη διαλύοντας την Ευρωπαϊκή Ένωση. Για άλλη μια φορά όμως, η πραγματικότητα τους διέψευσε. Η φυγόκεντρη τάση που προέκυψε μετά την κρίση του 2010 φαίνεται να υποχωρεί προς όφελος μιας κεντρομόλου δυναμικής.

Πράγματι, η εμβέλεια του δεξιού λαϊκισμού ουσιαστικά περιορίζεται σε τρεις μεγάλες χώρες: στην Ιταλία όπου ο ανερχόμενος αστέρας του χώρου αυτού, ο Ματέο Σαλβίνι κατόρθωσε να απορροφήσει τόσο την μπερλουσκονική δεξιά όσο και ένα σημαντικό κομμάτι του κινήματος των Πέντε Αστέρων· στη Γαλλία όπου η Μαρίν Λεπέν παραμένει υπολογίσιμος παράγοντας δίχως όμως να μπορεί να κάνει το απαραίτητο γι' αυτήν

ξεπέταγμα· και τη Μεγάλη Βρετανία, όπου ο Νάιτζελ Φάρτζεκ μεταλλεύθηκε με μαεστρία την προκλητική αδυναμία των Συντηρητικών να διαχειριστούν το Brexit. Η πιο ενδιαφέρουσα περίπτωση είναι κατά τη γνώμη μου η Γαλλία, όπου ο πρόεδρος Μακρόν βρέθηκε αντιμέτωπος με μια λαϊκή εξέγερση (τα «Κίτρινα Γιλέκα»), δίχως ουσιαστικά να διαθέτει κομματικό μηχανισμό καθώς το κίνημά του έχει περιορισμένη τοπική παρουσία. Παρ' όλη την πίεση που δέχθηκε όμως, άντεξε, ουσιαστικά αντλώντας στήριξη από τη δεξαμενή των ψηφοφόρων της Κεντροδεξιάς. Αντίθετα, τα κόμματα της λαϊκιστικής αριστεράς όπως οι Ποδέμος ή το κόμμα του Ζαν-Λικ Μελανσόν στη Γαλλία υπέστησαν πραγματική παύλεσθρια. Ουσιαστικά, όταν πλέον κάνουν λόγο για λαϊκισμό στην Ευρώπη, πρέπει να εννοούμε μονάχα τη δεξιά εκδοχή του.

Πώς διαμορφώνεται ύστερα απ' όλα αυτά το κομματικό τοπίο στην Ευρώπη; Προφανώς συνεχίζουμε να βιώνουμε μια αστάθεια και πολυδιάσπαση των κομματικών συστημάτων με τα μεγάλα παλιά κόμματα να δυσκολεύονται να προσαρμοστούν. Πρακτικά αυτό σημαίνει πως η Σοσιαλδημοκρατία αδυνατεί να επανέλθει, καθώς τα ευκατάστατα και μορφωμένα κοινωνικά στρώματα που τη στηρίζαν κατευθύνονται στους Πράσινους και τους Φιλελεύθερους, ενώ οι εργάτες και οι κάτοικοι της περιφέρειας στηρίζουν πλέον τη λαϊκιστική δεξιά. Κάτω όμως από την τρικυμία της επιφάνειας, φαίνεται να αποκρυσταλλώνεται ένα χοντρικά τριπολικό σύστημα: στο κέντρο τοποθετείται η Κεντροδεξιά, με τα εναπομείναντα σοσιαλιστικά κόμματα και τους Πράσινους στα αριστερά της και τη λαϊκιστική δεξιά στην απέναντι πλευρά. Με βάση το δεδομένο αυτό, το μεγάλο ερώτημα αφορά στη μελλοντική δομή των κομματικών συμμαχιών: θα κινηθούν τα λαϊκιστικά κόμματα της Δεξιάς προς το κέντρο έτσι ώστε να μπορούν να συμμαχούν με την Κεντροδεξιά ή θα παραμείνουν αποικισμένα στο γκέτο της Ακροδεξιάς; Η κεντρομόλος δυναμική που αναπτύσσεται αυτή τη στιγμή παραπέμπει στη μεγάλη παράδοση πολιτικής ενσωμάτωσης των ευρωπαϊκών δημοκρατικών συστημάτων.

Ο κ. Στάθης Ν. Καλύβας είναι καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης, κάτοχος της έδρας Gladstone στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης.

ΒΟΛΕΣ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

Ανταγωνισμός στο ΓεΣΥ



Ο μόνος τρόπος για να επιβιώσει το ΓεΣΥ είναι να αναπτυχθεί ο ανταγωνισμός ανάμεσα στους γιατρούς, έλεγε σοβαρός επιχειρηματίας, ο οποίος έζησε για χρόνια στο εξωτερικό και γνωρίζει καλά τη βιομηχανία των φαρμάκων. Στην παρέα του καφενέ, ο άνθρωπος με τη μεγάλη πείρα στην ψυχολογία των ανθρώπων έλεγε ότι καλές είναι οι ιδέες και οι ιδεολογίες, καλές είναι οι θεωρίες περί αλtruισμού των γιατρών, αλλά αν δεν λειτουργήσουν οι κανόνες της αγοράς, θα καταρρεύσει το ΓεΣΥ.

Διερωτήθηκε γιατί το κράτος εγγυήθηκε τόσο πολλά χρήματα στους γιατρούς, γιατί τέθηκε περιορισμός στις 2.500 ασθένειες κατά γιατρό και γιατί τέθηκε χρονικός περιορισμός έξι μηνών στους ασθενείς, για να μπορούν να αλλάζουν γιατρούς. Διερωτήθηκε γιατί χρειάστηκε να γίνουν τόσο καβγάδες με τους ιδιώτες γιατρούς και τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια, όταν για χρόνια οι ιδιώτες «εκλιπαρούσαν» το Δημόσιο, για να εξασφαλίζουν «κουπόνια» του Δημοσίου, δηλαδή πελάτες ασθενείς, για τους οποίους πλήρωνε το κράτος. Ο άνθρωπος με το «βαρύ πορτοφόλι» μεταξύ καφέ και ταξινοπίτας έλεγε ότι με τη λειτουργία του ενιαίου λογισμικού θα μπορούσαν οι ασθενείς να διαλέγουν κάθε φορά όποιο γιατρό θέλουν, χωρίς περιορισμούς. Αυτόματα οι νόμοι της αγοράς θα καθόριζαν πόσους ασθενείς μπορούσε να παρακολουθεί κάθε γιατρός και αυτόματα θα γινόταν ο καταμερισμός των ασθενών σε όλους του γιατρούς, όπως συμβαίνει σήμερα. Οι γιατροί θα μπορούσαν να έχουν έναν σταθερό, αλλά χαμηλό μισθό, για να αισθάνονται σιγουριά, αλλά να πληρώνονται ανάλογα με τους ασθενείς τους οποίους παρακολουθούν. Με το υφιστάμενο σύστημα, αν ένας γιατρός έχει νεαρούς στο πελατολόγιό του, ουσιαστικά θα πληρώνεται χωρίς να πολυδουλεύει. Αν ένας γιατρός έχει ηλικιωμένους στο πελατολόγιό του, αλίμονο, αφού θα τρέχει και δεν θα προλαβαίνει.

Υπάρχει, όμως, και το πιο βασικό στη λειτουργία του ΓεΣΥ, για το οποίο ελάχιστα λέγονται, υποδείκνυε με νόημα ο καλός μάνατζερ. Είναι ο έλεγχος των ιατρικών πράξεων και η ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών. Επείγει να συσταθεί ένα ανεξάρτητο σώμα, με καλοπληρωμένους έμπειρους γιατρούς και μάνατζερ, οι οποίοι θα επιλαμβάνονται καταγγελιών και θα επιθεωρούν τα ιατρεία, τα νοσοκομεία, τα εργαστήρια και τα φαρμακεία. Δεν αρκεί ο σημερινός έλεγχος του Ιατρικού Συλλόγου. Επείσμησε και τον κίνδυνο δημιουργίας καρτέλ και πολλαπλασιασμού των ιατρικών εντολών για εξετάσεις και για φάρμακα. Έλεγε μεταξύ σοβαρού και αστείου ότι υπάρχει ο κίνδυνος να πεθαίνουν άνθρωποι από τα πολλά φάρμακα και τις πολλές εξετάσεις. Εισάγονται και καθιερώνονται τα ιατρικά πρωτόκολλα, αλλά κανείς δεν θα μπορεί να αποτρέψει τις εντολές του γιατρού και τις υποψίες για ασθένειες.

Η εφορμογή του ΓεΣΥ σίγουρα αποτελεί τη μεγαλύτερη κατάκτηση των φτωχών και καταφρονεμένων αυτού του τόπου και σίγουρα έχει μεγαλύτερη αξία από το αναλογικό σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων, το οποίο διαιωνίζει τις ταξικές διαφορές και στην τρίτη ηλικία.

Δεν πρέπει να ξεχνά κανείς και τον «πληκιακό ρατσισμό» των ασφαλιστικών εταιριών, οι οποίες δεν ασφαλίζουν ανθρώπους μεγάλης ηλικίας, δεν ασφαλίζουν ανθρώπους με σοβαρές ασθένειες και «διώχνουν» πελάτες, οι οποίοι ατύχησαν και ασθένησαν. Οι ασφαλιστικές είναι επιχειρήσεις και αποζητούν τα μεγάλα κέρδη, αλλά μια κοινωνία αποτελείται από ανθρώπους και όχι από οικονομικά νούμερα.

Ο χρόνος θα καταδείξει αν το σύστημα, το οποίο υιοθετήθηκε για το ΓεΣΥ, θα πετύχει ή όχι. Τα πρώτα δείγματα είναι εξαιρετικά θετικά. Ο αέρας αισιοδοξίας δεν πρέπει να κοπάει από μικροσυμφέροντα γκριζάρηδων. Από την ίδρυση της Δημοκρατίας μέχρι και σήμερα, τα ατιμώρητα σκάνδαλα διαδέχονται το ένα το άλλο.

As ελπίσουμε ότι τουλάχιστον στη ζωή και τον θάνατο θα υπάρξει εξαίρεση. Γιατί ευτυχώς ή δυστυχώς κανείς δεν είναι αναντικατάστατος, ούτε και οι κουτοπόνηροι, οι οποίοι ζηλεύουν τον Μίδα.

kaparispan@yahoo.gr

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

Προς τι όλες αυτές οι φρικτές λεπτομέρειες;



Το πιο σοκαριστικό δεν είναι ότι βρέθηκε η σωρός του άτυchu μικρού κοριτσιού. Το πιο σοκαριστικό είναι το πώς μετέχουμε και συμμετέχουμε όλοι μας με τον άλφα ή βήτα τρόπο στον κανιβαλισμό του ανθρώπινου πόνου. Και αυτό ξεκινά από τους ιθύνοντες της Αστυνομίας μας, οι οποίοι δεν θεωρούν απαραίτητο να φιλτράρουν (μέσω ενός επικοινωνιολόγου αν μη τι άλλο), τις πληροφορίες που δίνουν προς τα έξω, και επεκτείνεται στα σαήνια της δημοσιογραφίας, τα οποία προκειμένου να «πουλήσουν» το θέμα τους φροντίζουν να το διανθίσουν με όλες τις «φρικτές» λεπτομέρειες.

Λες και η ενημέρωση χρειάζεται την πληροφορία σε ποια κατάσταση βρέθηκε το πτώμα του μικρού παιδιού για να αποκτήσει υπόσταση και ουσία. Και εν συνεχεία βέβαια, όλος αυτός ο κανιβαλισμός, είτε

με την επίφαση της συμπόνιας, είτε για «να 'χουμε να λέμε» κάνει βόλτα στα σόσιαλ μίντια όπου ο καθένας φροντίζει να πει το μακρύ και το κοντό του ηλεκτρολογώντας τη «θλίψη», την «απαξίωση» του και όλων των «ηλεκτρονική οργή» χωρίς τίποτα από όλα αυτά να μαρτυρεί κατά πόσο το εν λόγω φρικτό έγκλημα μας ανάγκασε να έρθουμε ή όχι αντιμέτωποι με κάποιες πολύ σοβαρές παθολογίες της κοινωνίας μας. Παθολογίες, οι οποίες στην προκειμένη περίπτωση εκδηλώθηκαν μεν από τους «υπεύθυνους» ζητιήδες μας, αλλά παράλληλα ξέβρασαν και την υποκρισία που μας διακατέχει σχετικά με το πώς πραγματικά αντιμετωπίζουμε τους ξένους που ζουν ανάμεσά μας.

Και όταν λέω ξένους δεν εννοώ τους λεφτάδες επενδυτές τους οποίους άπαντες «προσκυνούν», αλλά τους οικονομικούς μετανάστες που άπαντες τους θεωρούμε

(είτε συνειδητά, είτε ασυνειδητά) πολίτες δευτέρας κατηγορίας. Το θέμα δεν είναι λοιπόν κατά πόσο ένας ψυχοπαθής δολοφόνος θα τιμωρηθεί από τη δικαιοσύνη, αλλά πώς εμείς ως κοινωνία θα αντιληφθούμε μέσα από ένα τέτοιο μεγέθος αποτρόπαιο έγκλημα, τις παθολογίες που έχουν ριζώσει καλά στο πετσί μας και οι οποίες μας καθιστούν ανίκανους να γλυτώσουμε ακόμα και μικρά κοριτσάκια από τα χέρια τέτοιων ψυχοπαθτικών ατόμων. Έχει περάσει σχεδόν ένα δίμηνο ερευνών και καθημερινής «ενημέρωσης» της κάθε φρικτής λεπτομέρειας σχετικά με τους φόνους και τι ακριβώς έχει συμβεί επί της ουσίας;

Με τα χίλια ζόρια αναγκάστηκε να παραιτηθεί ο αρμόδιος υπουργός όχι γιατί κατανόησε την ευθύνη του, αλλά για να μη χάσει κι άλλα ποσοστά του κυβερνών κόμμα εν όψει εκλογών. Ούτε καν με τα

χίλια ζόρια δεν βγήκε η Αστυνομία να αναλάβει τις σοβαρότατες ευθύνες της, αλλά λίγο έλειψε να μας ζητήσει και τα ρέστα. Και τέλος φρόντισε ο ίδιος ο πρόεδρος μας να κλείσει τον κύκλο του παραλογισμού και της παθολογείας μας με τη συγγνώμη του απέναντι στις οικογένειες των θυμάτων «έστω κι αν ήταν αλλοδαπές»! Έρχεται, λοιπόν, τώρα η ανάσυρση του πτώματος του μικρού κοριτσιού για να «πυροδοτήσει» έναν νέο αβάσταχτο κύκλο ελαφρότητας σε ό,τι αφορά τον χειρισμό αυτού του πολύ σοβαρού και τραγικού γεγονότος.

Ο εκπρόσωπος Τύπου της Αστυνομίας μας αποκαλύπτει σε ποια κατάσταση βρέθηκε το πτώμα του μικρού κοριτσιού, ο διευθυντής της Πυροσβεστικής δηλώνει την ικανοποίησή του λέγοντας πως «δόξα τω Θεώ όλα πήγαν καλά» και οι δημοσιογράφοι αρπάζουν την ευκαιρία να μετατρέψουν την είδηση σε ριάλιτι σόου, τρο-

φοδοτώντας τη νοσηρή περιέργεια του κόσμου, καταδεικνύοντας το πού δυστυχώς κατακυκλώ το επίπεδο της δημοσιογραφίας μας. Γιατί είναι είδηση κύριοι συνάδελφοι το σε ποια κατάσταση βρέθηκε το πτώμα; Γιατί είναι είδηση το πώς ήταν τυλιγμένο και δεμένο; Γιατί όλα αυτά θεωρείτε πως προσθέτουν κάτι στην ενημέρωση του κόσμου; Προφανώς είναι πιο σημαντικό να «πουλήσει» το θέμα παρά να αγγίξουμε την ουσία.

Και η ουσία είναι πως αυτό το έγκλημα εξακολουθεί να μας καθιστά σαν κοινωνία και σαν κράτος ένοχους απέναντι σε όλα τα θύματα, τα οποία δεν τα προστατεύσαμε όπως έπρεπε. Και δεν τα προστατεύσαμε, γιατί μέσα στην αμορφωσιά και τα φοβικά μας σύνδρομα τα θεωρούσαμε πολίτες δευτέρας κατηγορίας.

elenixenou11@gmail.com

Πολύτιμοι ψηφοφόροι

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**



Για πολλά χρόνια μπορούσε κανείς να προβλέψει με σχετική ακρίβεια το εκλογικό αποτέλεσμα. Το κλειδί ήταν να μαντέψει τι θα ψήφιζαν όσοι βρίσκονταν στον μεσαίο χώρο. Εκείνοι δηλαδή που είχαν ψηφίσει πρώτα Σημίτη και μετά Καραμανλή, ή Καραμανλή και μετά Παπανδρέου, και θεωρούσαν τους εαυτούς τους «άστεγους κεντρώους». Ήταν συνήθως δύσκολοι «πελάτες» αλλά και πολύ ώριμοι. Τους ενοχλούσαν οι γενετικές τροποποιημένοι φανατικοί ψηφοφόροι. Αν λοιπόν καταλάβαινες πώς σκέπτεται ένας τέτοιος ψη-

Πολλοί από τον δύσκολο αλλά ώριμο μεσαίο χώρο θα ζυγίσουν την ψήφο τους μέχρι την τελευταία στιγμή.

φοφόρος, ήξερες πώς θα κινηθεί το πολιτικό εκκρεμές.

Ήλθε η κρίση και τα μνημόνια που έφεραν τα πάνω κάτω. Η πρώτη αντιμνημονιακή στάση της Ν.Δ. τους αποξένωσε. Το ΠΑ-ΣΟΚ δεν έδινε καθαρό στίγμα. Η ίδρυση του Ποταμιού τους έδωσε μια ανάσα, γιατί έβλεπαν για πρώτη φορά την προοπτική ενός πραγματικά κεντρώου κόμματος με σοβαρούς ανθρώπους, μακριά από παραδοσιακούς κομματικούς μηχανισμούς. Στις δεύτερες εκλογές του 2012 τρόμαξαν με την προοπτική του Gexit και της πιθανής ανόδου ενός ανώριμου ΣΥ-ΡΙΖΑ στην εξουσία και ψήφισαν Ν.Δ.

Μετά ήλθε ο ΕΝΦΙΑ που έφερε κάποιους από αυτούς πολύ κοντά στην απελπισία. Ο Αντώνης Σαμαράς δίστασε να ξεφύγει από το κομματικό του πλαίσιο, έκανε τον μοιραίο ανασχηματισμό μετά

τις ευρωεκλογές και... τους έχασε. Άλλοι δεν πήγαν καν να ψηφίσουν και άλλοι ψήφισαν ΣΥΡΙΖΑ, θεωρώντας ότι μπορεί και κάτι να αλλάξει.

Σήμερα δεν έχουν επιλογές. Με τον ΣΥΡΙΖΑ έχουν πάρει διαζύγιο. Μπορεί σε ορισμένους (λίγους) να άρεσαν οι Πρέσπες ή κάποιες αποφάσεις που αφορούσαν κοινωνικά ζητήματα. Δεν αντέχουν, όμως, τον πολιτικό πολιτισμό που εκπέμπει η υπόθεση Novartis, αλλά και η καθεστωτική συμπεριφορά κορυφαίων στελεχών. Ούτε έχουν την υπομονή να περιμένουν τον κ. Τσίπρα να εγκαταλείψει τα πολλά βαρίδια της εποχής του 3% και μετά να ξαναστρίψει. Το Ποτάμι πήγε μέχρι εκεί που... πήγαινε και στέρευσε.

Το ΚΙΝΑΛ μοιάζει με χώρο συνάντησης πολύ παλαιών Πασόκων και μόνο. Ίσως αυτό να είναι γοητευτικό για κάποιους εξ αυτών που πήγαν στον ΣΥΡΙΖΑ λόγω της πάγιας έλλξης της εξουσίας. Κανείς σκεπτόμενος κεντροαριστερός δεν μπορεί όμως πια να βρει λόγο να ψηφίσει ΚΙΝΑΛ. Μερικοί το παλεύουν ακόμη. Το πρόβλημά τους δεν είναι ο Μητσοτάκης, αλλά ένα μεγάλο μέρος του κόμματός του. Υπάρχουν πρόσωπα και μηχανισμοί που τους απωθούν και τους σπρώχνουν στο λευκό ή στην αποχή. Θα ζυγίσουν, όμως, την ψήφο τους μέχρι την τελευταία στιγμή.

Αν είχα να στοιχηματίσω, θα έλεγα ότι εντέλει θα ψηφίσουν Ν.Δ., με κρύα καρδιά, γιατί θέλουν να φύγουν οι κυβερνώντες. Θα περιμένουν όμως να δουν πώς θα κυβερνήσει ο κ. Μητσοτάκης, αν ο κ. Τσίπρας θα μεταλλαχθεί στην αντιπολίτευση και αν, τέλος, θα δημιουργηθεί κάτι πιο ζωντανό και πειστικό στην Κεντροαριστερά. Είπαμε, είναι δύσκολοι –και γι’ αυτό πολύτιμοι– «πελάτες».



Η κυβερνητική θητεία του ΣΥΡΙΖΑ αφήνει σημαντική κληρονομιά στην Ελλάδα. Απέδειξε ότι και αυτοί που βρίσκονταν έως προσφάτως εκτός της νομής της εξουσίας δεν ήταν καλύτεροι από τους προκατόχους τους, απομυθοποιώντας το «ηθικό πλεονέκτημα» της Αριστεράς και άλλα «δόγματα» της Μεταπολίτευσης. Επίσης, επιβεβαίωσε τον γεωστρατηγικό προσανατολισμό της χώρας: παρά τις ιδεοληψίες και τις απειλές, παρά το πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ, η Ελλάδα παρέμεινε στην Ευρωζώνη, ενώ οι σχέσεις με τις ΗΠΑ ενισχύθηκαν περαιτέρω. Ίσως, όμως, το πέρασμα του ΣΥ-ΡΙΖΑ από την εξουσία αφήσει κάτι ακόμη πιο πολύτιμο: την απόδειξη ότι ο τρόπος με τον οποίο η Ελλάδα κυβερνάται εδώ και καιρό έχει χρεοκοπήσει. Ο ΣΥΡΙΖΑ και οι ΑΝΕΛ δεν ήταν οι πρώτοι που καταχράστηκαν τα προνόμια της εξουσίας, αλλά το έπραξαν με περισσότερο αλαζονεία σε μια εποχή που το άγρυπνο μάτι των κοινωνικών δικτύων δεν επιτρέπει και δεν συγχωρεί τέτοιες συμπεριφορές,

Το πέρασμα του ΣΥΡΙΖΑ

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

που οι πολίτες κουράστηκαν από τα αδιέξοδα.

Είναι εύκολο να μπούμε στον πειρασμό να ερμηνεύσουμε το αποτέλεσμα των πρόσφατων εκλογών ως στροφή από τον λαϊκισμό προς το Κέντρο. Η αλήθεια είναι ότι η πρωτιά της Νέας Δημοκρατίας και η τρίτη θέση του ΚΙΝΑΛ (ΠΑ-ΣΟΚ), με το ΚΚΕ τέταρτο και τη Χρυσή Αυγή μόλις πέμπτη, είναι ενθαρρυντικά σημάδια πριν από τις εθνικές εκλογές. Γεγονός, όμως, είναι ότι μεγάλη μερίδα των ψήφων πήγε προς κόμματα και προσωπικότητες που στερούνταν κάθε σοβαρότητας, ενώ και μεταξύ των ψηφοφόρων των μεγαλύτερων κομμάτων κριτήριο για πολλούς ήταν η «αναγνωρισιμότητα» των υποψηφίων. Πιο σωστό είναι να κατανοήσουμε ότι ήταν ο λαϊκισμός του ΣΥΡΙΖΑ που ντρίτθηκε, ο τρόπος που κυβέρνησε, και ίσως όχι ο ίδιος ο λαϊκισμός.

Ενώ ο ΣΥΡΙΖΑ δεν είναι το πρώτο κόμμα που αναρριχήθηκε στην εξουσία με ψεύτικες υποσχέσεις και διατηρήθηκε εκεί με παροχές, με τη χειραγώγηση των θεσμών, με την κατάχρηση των κρατικών μέσων ενημέρωσης, με την καλ-

λιέργεια δικασμού, η αποτυχία της κυβέρνησης υποδεικνύει ότι αυτές οι «τεχνικές» δεν επαρκούν πια. Η στρατηγική του κυβερνώντος κόμματος τις τελευταίες εβδομάδες επικεντρώθηκε στις απειλές προς τους πολίτες ότι εάν δεν τον ψήφιζαν θα έχαναν όλα τα καλά που ο ΣΥΡΙΖΑ πρόσφερε, καθώς και στη δαιμονοποίηση της Νέας Δημοκρατίας και του αρχηγού της. Η αποτυχία σηματοδοτεί την εξάντληση του επιχειρήματος «οι άλλοι είναι χειρότεροι», ότι για όλα φταίνε η «ελίτ» και τα μνημόνια. Τις τελευταίες ημέρες, οι παροχές και τα ρουσφέτια, η φρενίτιδα των μετατάξεων φίλων και συγγενών στελεχών του ΣΥΡΙΖΑ, η οποία ανάγκασε τον πρωθυπουργό να ζητήσει συγγνώμη από τους πολίτες, καθώς και οι αποκαλύψεις για σοβαρότατα προβλήματα στη Δικαιοσύνη, διέλυσαν και τα τελευταία επιχειρήματα υπέρ οποιουδήποτε «ηθικού πλεονεκτήματος». Το πρόβλημα του ΣΥΡΙΖΑ είναι ότι, ενώ εφάρμοσε όσα σπαίλιε, το έκανε σε εποχή που οι πολίτες έχουν μάτια και φωνή (στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης) για να εκφράσουν τη δυσαρέσκεία τους. Έτσι, το άλλοτε πανίσχυρο όπλο της κρατικής ρα-

διοτληδράσης μετατρέπεται σε βαριδί όταν η προπαγάνδα του προκαλεί τη χλεύη των πολιτών και της αντιπολίτευσης.

Οι εκλογές στις 26ης Μαΐου σήμαναν την ήττα του τρόπου που ο ΣΥΡΙΖΑ κυβέρνησε. Η επόμενη κυβέρνηση που δρουν εις βάρος του συνόλου. Αυτές οι μέθοδοι αποδείχθηκαν επιτυχημένες στο παρελθόν και ίσως να επικρατήσουν και στο μέλλον. Σήμερα, όμως, οι Έλληνες έχουν ανάγκη από λύσεις. Από σταθερότητα στην πολιτική και στην οικονομία, απ’ ό,τι θα συμβάλει στην ανάπτυξη και στις προοπτικές της χώρας. Η Νέα Δημοκρατία έχει επενδύσει στο να προτείνει λύσεις που βασίζονται σε μεταρρυθμίσεις, στη στήριξη της επιχειρηματικότητας. Αυτός ήταν πάντα ο δύσκολος δρόμος στην ελληνική πολιτική και είναι μεγάλο το στοίχημα του Κυριάκου Μητσοτάκη να επιμείνει ως το τέλος και να πετύχει. Το πέρασμα του ΣΥΡΙΖΑ, πάντως, απέδειξε ότι ο άλλος δρόμος είναι αδιέξοδος.

Η Δικαιοσύνη στα κοινά

Του **ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ**

Αντρέκοντας, ακόμη και επιδερμικά, στην πολιτική ιστορία της χώρας, είναι πολλές οι περιπτώσεις ανάμειξης της εκτελεστικής και της δικαστικής εξουσίας στα κοινά. Το Σύνταγμα προβλέπει την ανεξαρτησία των τριών εξουσιών (εκτελεστική, νομοθετική, δικαστική), όπως αρμόζει στα δημοκρατικά πολιτεύματα, αλλά στην πράξη τα πράγματα είναι διαφορετικά. Πέρα από το γεγονός ότι οι κυβερνήσεις υπάρχουν και λειτουργούν στη βάση της αρχής της δε-

Το καλύτερο για τη χώρα θα είναι να μπει ένα οριστικό τέρμα στη συνεχή ανάμειξη της Δικαιοσύνης στην πολιτική.

δηλωμένς, έχοντας δηλαδή την πλειοψηφία στη Βουλή (είτε αυτή προέρχεται από αυτοδυναμία είτε από συνεργασία κομμάτων είτε και με την ανοχή τους), έχει πολλές φορές εκδηλωθεί η τάση ανάμειξης της δικαστικής εξουσίας σε πολιτικές εξελίξεις.

Συνήθως την πρωτοβουλία της ανάμειξης της Δικαιοσύνης έχει κάποια κυβέρνηση, άρα η εκτελεστική εξουσία, τότε για να κατευθύνει και να καθορίσει εξελίξεις και άλλοτε σε μια προσπάθεια να τις παρεμποδίσει. Για πολλούς και διάφορους λόγους, επίσης συνήθως, ένα μικρό ή μεγάλο μέρος δικαστικών λειτουργών των ανώτερων και ανώτατων βαθμίδων ανταποκρίνονται στις κυβερνητικές απαγές. Τα παραδείγματα είναι πολλά, ακόμη και αν η αναφορά περιοριστεί στο διάστημα μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Η χαρακτηριστική πάντως διαφορά επί θητείας ΣΥΡΙΖΑ + ΑΝΕΛ + λοιπών της... Προόδου είναι ότι

η κυβέρνηση δεν αρκέστηκε στον επηρεασμό της τελικής φάσης απονομής της δικαιοσύνης, αλλά είναι φανερό ότι επιχειρήσε να χρησιμοποιήσει δικαστικούς λειτουργούς σε όλη τη διάρκεια των διαδικασιών πριν από την οποία τελεσίδικη απόφαση, με στόχο τη σπύλωση πολιτικών αντιπάλων.

Ο Αλ. Τσίπρας δεν πείθει κανέναν ισχυριζόμενος ότι η κυβέρνηση του δεν είχε ούτε πρόθεση ούτε ανάμειξη στην υπόθεση Novartis. Εφτασε στο σημείο να πει ότι η δήλωση του αναπληρωτή υπουργού Δικαιοσύνης (για θέματα διαφθοράς) Δημ. Παπαγγελόπουλου πώς πρόκειται για το μεγαλύτερο σκάνδαλο από συστάσεως ελληνικού κράτους αποτελούσε προσωπική εκτίμηση βασιζόμενη στη μεγάλη εισαγγελική πείρα του. Επομένως, δεν ήταν άποψη δική του και όλης της κυβέρνησης, αλλά για να μην «αδειάσει» εντέλως τον συνεργάτη του, πρόσθεσε ότι είναι «μεγάλο σκάνδαλο», αποφεύγοντας να προσδιορίσει το είδος και τα χαρακτηριστικά του. Όποτε ταυτόχρονα να συνεχίσει να αιωρείται η λάσπη...

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το καλύτερο για τη χώρα θα είναι να μπει ένα οριστικό τέρμα στη συνεχή ανάμειξη της Δικαιοσύνης στην πολιτική. Η πολιτική τάξη πρέπει να κόψει την κακή αυτή συνήθεια. Από την άλλη πλευρά, δεν είναι καθόλου εύκολο, ίσως να είναι και επίζημο, να μην ασχοληθεί η επόμενη κυβέρνηση και η νέα Βουλή με τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν και τους στόχους που τέθηκαν στην υπόθεση Novartis. Είναι πολλοί εκείνοι που σπιάθηκαν, τραυματίστηκαν σοβαρά ή θεσμική λειτουργία της πολιτικής –σε καιρούς έντοννης αμφισβήτησής της–, το πλήγμα στο δημοκρατικό πολίτευμα ήταν καιρό και καλό είναι η Δικαιοσύνη να επανακτήσει κάποιο κύρος, επιτέλους!



ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Φαύλοι κύκλοι, εθελούσιοι

Φαύλοι κύκλοι παγιδεύουν το πολιτικό σύστημα στην Ελλάδα, αποκλείουν να ορθοποδήσει ποτέ η χώρα.

Κύκλος φαύλου παράδειγμα πρώτο: Η μετάθεση των κέντρων εξουσίας από τις εκλεγμένες κυβερνήσεις σε ιδιώτες, οικονομικούς παράγοντες. Καταλύτης, ναι, η ΕΡΤ.

Στα χαρτιά η ΕΡΤ είναι δημόσιος οργανισμός. Στην πράξη είναι στεγανά κυβερνητικός. Κάθε κυβέρνηση επαναστελεχώνει την ΕΡΤ με προσωπικό, που εγγυημένα θα προπαγανδίζει, διαφημίζει, εξυμνήσει το έργο της. Φυσικά, το ανθρώπινο υλικό που προσφύρεται για μια τέτοια ατίμωση του δημοσιογραφικού λειτουργήματος είναι ή από πεπαιθωμένο ανήθικο (amoral) ή πολύ καμμένων διανοητικών προσόντων. Κατά κανόνα, άθλιας γλωσσικής εκφραστικής, βάνουσης εμφανισιακής ακαλαισθησίας. Με εξαιρέσεις.

Με κάθε κυβέρνηση, χωρίς εξαίρεση, η ΕΡΤ απεμπολεί τον δημόσιο χαρακτήρα της, υπηρετεί αδιάντροπα τη διαφήμιση των κυβερνώντων. Τα αντιπολιτευόμενα κόμματα υποχρεώνονται να αναζητήσουν δυνατότητα άμυνας. (Η «πρόνοια» του νόμου για μεταχείριση όλων των κομμάτων από την ΕΡΤ χρονικά ανάλογη με τον αριθμό βουλευτών κάθε κόμματος, απλώς φτιασιδώνει το κυβερνητικό μονοπώλιο.) Η αξιωματική αντιπολίτευση χρειάζεται δικό της κανάλι, τα υπόλοιπα κόμματα προσπαθούν να εξαγοράσουν ποσοστά επιρροής.

Ιδιοκτητής σήμερα ραδιοτηλεοπτικού φορέα μπορεί να είναι μόνο ένας κροίσος, όχι ένα κόμμα. Το

κόμμα μπορεί να συνεταιριστεί με έναν κροίσο: Να δεσμευτεί, πως όταν πάρει την εξουσία, θα εξασφαλίσει στον κροίσο «διευκολύνσεις» και προνόμια σκανδαλώδη. Η φαυλότητα του φαύλου κύκλου εδραιώνεται, η παραπληροφόρηση γίνεται αυτονόητη παράμετρος άσκησης της πολιτικής και η πολιτική ουσιώδης παράμετρος του εύ-

Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού πληρώνεται από το κράτος για να βουλάζει στην απραξία.

κόλου πλουτισμού. Εξουσιολαγνεία, λωποδυσία και αρνησιπατρία «εις σάρκα μίαν».

Πώς μπορεί να απαλλαγεί η ελληνική κοινωνία από αυτό τον φαύλο κύκλο παραπληροφόρησης - διαπλοκής - διαφθοράς; Με μια απλούστατη, αυτονόητη κατασφάλιση του δημόσιου χαρακτήρα της ΕΡΤ. Μόνο αυτό αρκεί. Και είναι αμέσως εφαρμόσιμο.

*

Κύκλος φαύλος δεύτερος: Ο αριθμός στην Ελλάδα των πρόωρα συνταξιοδοτημένων (πριν φθάσουν στα 50 τους χρόνια) και ο αριθμός των διορισμένων στο δημόσιο με ρουσφέτι (χωρίς κρίση - αξιολόγηση), υπερβαίνει κατά πολύ το στατιστικό σύνολο του παραγωγικού δυναμικού της χώρας. Δηλαδή, στην Ελλάδα το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού πληρώνεται από το κράτος, για να κάθεται. Να είναι σε μόνιμη αργία.

Είμαστε μια χώρα με στατιστικά βεβαιωμένη την παраίτηση της πλειονότητας του ενεργού πληθυσμού από κάθε έφεση δημιουργίας, προόδου, άμιλλας. Χώρα όπου άνθρωποι πληρώνονται για να παραμένουν ψυχικά τεματωμένοι, χωρίς οραματισμούς και στόχους, βυθισμένοι ανέλπιδα στο έρεβος του ποδοσφαιρικού κρετινισμού ή στον παραισθησιογόνο κομματικό φανατισμό. Συνταξιούχοι των «ευγενών ταμείων» πρόσβαση και έζησαν μισθώδεις απολαβές, χώρα η «μεγάλη ζοή» με δωρεάν την «Ολυμπιακή» και τα υπερπολυτελή κρατικά ξενοδοχεία.

Πώς μπορεί να απαλλαγεί η ελληνική κοινωνία από τον φαύλο κύκλο: ρουσφέτι - εκφραλισμός - εγκληματική αδικία και ανισότητα; Απλά, αυτονόητα, ακαριαία: με την καθιέρωση της μονοεδρικής εκλογικής περιφέρειας και της μικρής αυτοδιαχειριζόμενης κοινότητας, την κατάργηση του σταυρού προτίμησης. Μόνο αυτό.

*

Τρίτος κύκλος κατεστημένων φαυλότητας: Να διορίζει η εκάστοτε κυβέρνηση τις ηγεσίες στα κοινωνικά λειτουργήματα της Δικαιοσύνης, της Άμυνας, της Επιστήμης - Ερευνας.

Κάθε ένα από τα τρία αυτά κοινωνικά λειτουργήματα «χιτίει» μέσα σε δεκαετίες, την πυραμιδωτή αξιολόγηση - διαβάθμιση των λειτουργών του: συγκροτεί την «επετερίδα» του. Καταγράφει επιδόσεις, υπηρετήματα, δυνατότητες, αποτίμη τον χαρακτήρα, τις αρετές, τις αδυναμίες, διαβαθμίζοντας αξιολογικά τις ατομικές περιπτώσεις.

Η ύπαρξη και λειτουργία της «επετερίδας» είναι ο βασικός συντελεστής για την προσέλευση «ανθρώπινς ποιότητας» (προικισμένων, εμπνευσμένων στελεχών) στα κοινωνικά λειτουργήματα. Όταν ο ταλαντούχος και εργατικός ξέρει ότι τα προσόντα του δεν λογαριάζονται, ότι θα τον υποσκελίσει ο μικρονοϊκός και ακαμάτης που έχει κομματική υποστήριξη, έγκαιρα θα εγκαταλείψει το δημόσιο λειτουργήμα. Τις ζωτικές κοινωνικές ανάγκες θα τις διαχειριστούν οι αυλοκόλακες των κομματικών ισχυρών, οι δίχως ραχοκοκαλιά ατάλαντοι.

Το να εκλέγουν οι κοινωνικοί λειτουργοί της Δικαιοσύνης, της Άμυνας της Επιστήμης - Ερευνας την ηγεσία - διοικητική ιεραρχία του λειτουργήματός τους είναι τόσο στοιχειώδες και αυτονόητο (συνάρτηση της συλλογικής αξιοπρέπειας), ώστε η άρνησή του από τους επαγγελματίες της εξουσίας να συνιστά βάνουση (τυραννική) παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Απειροί οι ανάλογοι και παρεμφερείς φαύλοι κύκλοι στις λειτουργίες του ελληνώνυμου κρατίδιου. Φαύλοι κύκλοι που μπλοκάρουν, όλο και πιο ασφυκτικά, αλλά «ανεπαίσθητα», τις δυνατότητες ιστορικής επιβίωσης του κρατίδιου. Ας συλλογιστεί ο αναγνώστης ένα τελευταίο, παραδειγματικό: Τι συνέπειες έχει το γεγονός ότι σε όλα τα ελληνικά σχολεία, σε όλες τις βαθμίδες, όλοι οι μαθητές παίρνουν προβιβασμούς βαθμούς. Έχει θεσμικά καταργηθεί η κριτική αξιολόγηση, θεσμικά επιβληθεί ο συμβιβασμός με την ολιγόνοια, τον γενεοκτόνο σκοταδισμό.

Με αιχμές και μισόλογα δεν επανενώνονται πατρίδες

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Τέλος καλό όλα καλά. Το διευρυμένο πολιτικό γραφείο του ΔΗΣΥ συνεδρίασε την περασμένη Δευτέρα και εν τη σοφία του αποφάνθηκε ότι υπό τας περιστάσεις μια χαρά τα πήγε η παράταξη στις πρόσφατες ευρωεκλογές. Σίγουρα υπήρξε πτώση στα ποσοστά, αλλά το ότι τα αποτελέσματα λόγω των συγκυριών που υπήρχαν θα μπορούσαν να ήταν πολύ χειρότερα, το 29% αποτελεί νίκη. Σωστή προσέγγιση. Πάντα υπάρχουν και χειρότερα.

Ο Αβέρωφ Νεοφύτου πήρε το ζητούμενο. Το πολιτικό γραφείο επαναβεβαίωσε τη στήριξή του στον αρχηγό του κόμματος. Τώρα ενωμένοι προχωρούνε μπροστά. Στόχος η έβδομη κατά συνέχεια νίκη, αυτή των εθνικών εκλογών. Πλέον οι αριθμοί των ψήφων δεν έχουν σημασία. Αυτό που μετρά είναι η πρωτία.

Στο πολιτικό γραφείο έλαβαν μέρος νέα και παλιά στελέχη. Ανάμεσά τους και συνεργάτες του Γλαύκου Κληρίδη. Άνθρωποι που θεωρούν τον ιδρυτή της παράταξης μέντορά τους. Στα διάφορα πηγα-

Και ενώ όλα έδειχναν ότι θα είχαμε μια θυελλώδη συνεδρία στο τέλος πρωτάνευσε η «συναδελφούσιν» και τα πάντα ελέχθησαν μέσα από τα δόντια.

δάκια πριν από τη συνέδρια ελέχθησαν πολλά. Ορισμένοι μάλιστα έδειξαν διατεθειμένοι να τα πουν όλα έξω από τα δόντια. Και ενώ όλα έδειχναν ότι θα είχαμε μια θυελλώδη συνεδρία στο τέλος πρωτάνευσε η «συναδελφούσιν» και τα πάντα ελέχθησαν μέσα από τα δόντια. Αν πριν από τη συνεδρία είχε λεχθεί και καμιά βαρετή κουβέντα τελικά τα πήρε όλα το ποτάμι.

Στο μείζον θέμα, αυτό του Κυπριακού, το οποίο υπήρξε πάντα η προμετωπίδα των αρχών του ΔΗΣΥ, επιμελώς απέφυγαν τα δύσκολα. Δικαιολογημένα βέβαια, γιατί οι διαχρονικές θέσεις του κόμματος κατάντησαν μια πονεμένη ιστορία. Αν και πολύ λίγοι ασχολήθηκαν με αυτό, τουλάχιστον λεκτικά, επαναβεβαιώθηκε η προσήλυση των παρευρισκομένων, στη ρεαλιστική πολιτική του πολιτικού τους πατέρα. Ταυτόχρονα, όμως, απέφυγαν να απαντήσουν στο αν οι σημερινές μας θέσεις στο Κυπριακό συνάδουν με τις παρακαταθήκες του Γλαυκού Κληρίδη. Ειδικότερα αν δηλώσεις όπως τις πιο κάτω, που έγιναν από τον ΠτΔ, έχουν την οποιαδήποτε σχέση είτε με τον ιδρυτή της παράταξης, τον οποίον πολλοί από

τους παρευρισκομένους θεωρούν μέντορά τους, είτε με την παράταξη την ίδια.

«Να μην κινδυνέψει η Κυπριακή Δημοκρατία να μετατραπεί σε κοινότητα», (Η μοντέρνα έκδοση του «Δεν παρέλαβα κράτος για να παραδώσω κοινότητα»), «Και των δύο κοινός στόχος ήταν η εξεύρεση μιας ειρηνικής, βιώσιμης και λειτουργικής λύσης», (Μνημόσυνο Τάσου Παπαδόπουλου αναφερόμενος στις σχολές σκέψης Κληρίδη – Παπαδόπουλου) και τέλος «Πρέπει οι πολιτικές δυνάμεις με πραγματισμό, με ρεαλισμό να κάτσουν κάτω να δουν πώς επιτέλους επικρατεί ειρήνη σε αυτόν τον τόπο και πώς είναι δυνατόν να δημιουργήσουμε συνθήκες ειρηνικής συνύπαρξης είτε με τον Α ή τον Β ή τον Γ τρόπο» (Οι συνεχείς προβληματισμοί για εναλλακτικά σχέδια και μορφές λύσης). Το προφανές, δηλαδή ότι οι σημερινές μας θέσεις ομοιάζουν περισσότερο με αυτές του Τάσου Παπαδόπουλου παρά του Γλαύκου Κληρίδη, και το χειρότερο ότι σήμερα αλληθωρίζουμε προς άλλους δρόμους, το προσπέρασαν αποφεύγοντας να θέσουν τον δάκτυλον επί τον τύπον των ήλων και να πουν αλήθειες και σταράτες κουβέντες. Αντί αυτού επέλεξαν και πάλι τις υπεκφυγές, βάζοντας τα θέματα αυτά και πάλι κάτω από το χαλί.

Ο πρόεδρος του κόμματος, αν και άφησε αιχμές για τις σημερινές μας θέσεις, αναφερόμενος στις παρακαταθήκες του πολιτικού του πατέρα, και πάλι δεν τόλμησε να πει τα πράγματα με το όνομά τους. Ούτε λέξη για το τσουνάμι εξελίξεων, που τελικά η εισβολή του «Πορθνή» ουσιαστικά τον επιβεβαίωσε.

Εμμέσως πλην σαφώς έδειξε με τη στάση του ότι προτίθεται να συνεχίσει την τακτική της διγλωσσίας και των ακαταλαβίστικων τοποθετήσεων. Ότι θα συνεχίσει να πατάει σε δύο βάρκες, αγνοώντας ότι η απόσταση μεταξύ τους είναι τόσο μεγάλη που στο τέλος θα βρεθεί «πολιτικός ναυαγός» στα μαρινισμένα κύματα.

Αν και οι θέσεις του στο εθνικό θέμα είναι σε όλους γνωστές και μάλιστα σε πλήρη διάσταση με αυτές του ΠτΔ, δυστυχώς έχασε τη μεγάλη ευκαιρία να διασαφηνίσει τη θέση του. Δυστυχώς, ακόμα να συνειδητοποιήσει ότι με αιχμές και μισόλογα δεν επανενώνονται πατρίδες. Τελικά, ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ φαίνεται ότι μετά από δευτερες σκέψεις κατάλαβε ότι δεν είναι και τόσο τραγικό να πολιτεύεσαι σε μια μισή πατρίδα, όπως πολλές φορές στο παρελθόν διακήρυττε.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμματών ηλεκτρονικών υπολογιστών.



Διαδηλωτές στο Βατικανό στο πλαίσιο της δράσης «*Fridays For Future*». Τι κίνημα στοχεύει στη μείωση κατά 1,5 βαθμό Κελσίου της θερμοκρασίας της γης, όπως προβλέπεται από τη Συμφωνία των Παρισίων.

Χορεύοντας με τους Νίκους...

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Το Κυπριακό δύο χρόνια μετά την κατάρρευση των συνομιλιών στο Κραν Μοντάνα βρίσκεται σε στρατηγικό αδιέξοδο. Σε τρία σημεία: πρώτο, το «κλασικό» κυπριακό και οι μη συνομιλίες για δύο χρόνια, δεύτερο, οι εξελίξεις στην κυπριακή ΑΟΖ, και, τρίτο, το σενάριο της κήρυξης του Κυπριακού ως «άλυτου» προβλήματος, με σοβαρό ενδεχόμενο την αποχώρηση της ειρηνευτικής δύναμης του ΟΗΕ (ΟΥΝΦΙΚΥΠ) από το νησί στο τέλος αυτής της χρονιάς. Τα τρία σημεία σε ειδικότερη ανάλυση:

1. Το «κλασικό» κυπριακό. Θυμίζω ότι ο Ν. Αναστασιάδης σπκώθηκε και έφυγε από το Μον Πελεράν (2016), μόλις παρέλαβε από τον Μ. Ακιντζί χάρτη για την επίλυση του εδαφικού. Θυμίζω, επίσης, ότι όταν ο γ.γ. του ΟΗΕ στο Κραν Μοντάνα (30 Ιουνίου 2017) παρουσίασε στα μέρη μια πολύ σοβαρή πρόταση λύσης (γνωστή ως «πλάνο Γκουτιέρες»), τα τίνανε όλα στον αέρα για να σκοτώσει τη διαπραγματευτική διαδικασία, ενώ ο Τ/κ ηγέτης ζήτησε να εξελιχθεί το ίδιο πλαίσιο σε «στρατηγική συμφωνία». Τι έγινε στο ενδιάμεσο διάστημα; Ο Ν. Αναστασιάδης επιδόθηκε σε μια τρελή κούρσα παραπλάνησης της κοινής γνώμης, η οποία περιελάμβανε τα εξής:

Πρώτο, το 2018 μιλούσε για δύο «πλάνια Γκουτιέρες», αυτό της 30ής Ιουνίου, και ένα άλλο της 4ης Ιουλίου. Ο γ.γ. τον διέψευσε σε όλες τις εκθέσεις του προς το Σ.Α., μιλώντας μόνο για αυτό της 30ής Ιουνίου 2017.

Δεύτερο, ανακάλυψε το 2018 ότι προτιμά την «αποκεντρωμένη ομοσπονδία», από αυτήν που ο ίδιος συμφώνησε με τον Μ. Ακιντζί το προηγούμενο έτος, φορτώνοντας το ομοσπονδιακό κράτος με δεκά νέες αρμοδιότητες!

Τρίτο, ανακάλυψε ότι «κάθικαν» πρακτικά του ΟΗΕ και άρχισε μια συζήτηση για την ανεύρεσή τους. Κανένα πρακτικό ούτε χάθηκε, ούτε βρέθηκε. Ήταν όλα παιχνίδια για να «διαχειρίζεται» την επιλογή της ακινζισίας.

Τέταρτο, παρά το γεγονός ότι ο γ.γ. του ΟΗΕ έδωσε κατευθύνσεις για το πώς εννοεί

την αποτελεσματική συμμετοχή των Τ/κ στην κεντρική κυβέρνηση, ο Ν. Αναστασιάδης έκανε πίσω από τις συγκλίσεις που συμφώνησε με τον Μ. Ακιντζί, και έτσι, το συμφωνημένο το 2017 κεφάλαιο της διακυβέρνησης πρακτικά δεν υφίσταται.

Όλα όσα ανακάλυψε μετά το Κραν Μοντάνα τα έχει «εξαχάσει». Πλέον δεν μιλάει για «αποκεντρωμένη», ούτε για τα «πρακτικά», ούτε για δύο «πλάνια». Έπαιξαν τον ρόλο τους, τα πέταξε στον κάλαθο των αχρήστων, και, βεβαίως, κανένας δημοσιογράφος δεν θα του θέσει τέτοιο ερώτημα. Την ίδια στιγμή, έχοντας τη στήριξη από την πλειοψηφία των ΜΜΕ δηλητηρίασε την κοινή γνώμη με παραμύθια. Η βλάβη φαίνεται να μοιάζει ιδιαιτέρως σοβαρή.

2. Στην ΑΟΖ, οι εξελίξεις αποκτούν πιο απρόβλεπτη μορφή. Το τουρκικό ερευνητικό σκάφος «Πορθνή» διεξάγει έρευνες στα 70 χιλιόμετρα ανοικτά της Πάφου-περιοχή «Φοινίκης». Το δεύτερο ερευνητικό σκάφος, «Χαβούζ», κινείται στην άλλη άκρη του νησιού, στα ανοικτά της χερσονήσου της Καρπασίας. Οι εντυπώσεις της πρώτης περιόδου, μετά τις συμφωνίες με την Αίγυπτο και το Ισραήλ, έφεραν στη Λευκωσία χαμόγελα. Ο Ν. Αναστασιάδης εκτιμά ότι με άλυτο το Κυπριακό και με διαλυμένο διαπραγματευτικό τοπίο, θα του βγει το παιχνίδι. Πρόκειται περί αυταπάτης, πρώτο, γιατί έχει βάλει τον πήχη πολύ πέρα από τα όρια της λογικής, δεύτερο, γιατί οι προσβάσεις του υπό διώξη Νετανιάχου έχουν περιορισμένη εμβέλεια, και, τρίτο, ότι οι συμμάχους οικοδομούνται πάνω σε κοινά συμφέροντα, και όχι (μόνο) πάνω στην επίκληση του Δικαίου της Θάλασσας.

3. Σε συνδυασμό με τα πιο πάνω, υπογραμμίζω το σοβαρό ενδεχόμενο να έχουμε στο τέλος αυτού του χρόνου το «τέλος εποχής» για την παρουσία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ στην Κύπρο. Η επόμενη Έκθεση του γ.γ. για το θέμα θα υποβληθεί γύρω στις 10 Ιουλίου με την ψυφοφορία να διεξάγεται στο τέλος του ίδιου μήνα. Ο αν. αντιπρόεδρος των ΗΠΑ στον

ΟΗΕ Τ. Κόεν στις 29 Ιανουαρίου 2019 δήλωσε ότι «οι διαιωνιζόμενες ειρηνευτικές αποστολές είναι απαράδεκτες. Η ΟΥΝΦΙΚΥΠ και η γενική παρουσία των Η.Ε. στην Κύπρο δεν μπορεί να υποκαταστήσουν ή να αποτελέσουν μέρος ενός τοπίου που στερείται δρόμου προς μια πολιτική λύση. Προσβλέπουμε στην έκθεση του γ.γ. σχετικά με το θέμα αυτό».

Η Γιούρι Κιν (διευθύντρια Νοτίου Ευρώπης στο αμερικάνικο ΥΠΕΞ) πήρε τη σκυτάλη από τον Τ. Κόεν. Αφού χαρακτήρισε τις διαπραγματεύσεις στο Κυπριακό μετά το Κραν Μοντάνα «αρκετά πεθαμένο μέτωπο», σημείωσε: «οι ΗΠΑ θεωρούν ότι οι ειρηνευτικές επιχειρήσεις του ΟΗΕ πρέπει να υποστηρίζουν και όχι να υποκαθιστούν την πολιτική διαδικασία, ενώ πρέπει να έχουν στρατηγική εξόδου... τα χρήματα των φορολογουμένων είναι πολύτιμα και δεν μπορούμε να συνεχίζουμε να πληρώνουμε υποστηρίζοντας αυτή τη διαδικασία...» («Καθημερινή», 9 Ιουνίου 2019). Το σοβαρό ενδεχόμενο αποχώρησης της ΟΥΝΦΙΚΥΠ δημιουργεί μείζον ζήτημα για την εποπτεία της «ουδέτερης ζώνης», η οποία καταλαμβάνει το 3% του συνολικού εδάφους της νήσου. Το σπκνικό μετά από αυτή την εξέλιξη δεν μπορεί να προβλεφθεί, συνεπώς κάθε σενάριο είναι μέσα στις πιθανότητες να συμβεί.

Στο πυρήνα αυτών των εξελίξεων βλέπουμε την αδιαφορία της ε/κ ηγεσίας από τις επιπτώσεις από το σημερινό αδιέξοδο. Αναμφίβολα η αποχώρηση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ συνιστά ένα πολύ χειροπιαστό δείγμα γραφής για το πώς θα είναι η Κύπρος την επόμενη ημέρα. Ο Νίκος Αναστασιάδης και ο Νίκος Χριστοδουλίδης καθοδηγούν τα πράγματα στη λύση με το «σωστό» περιεχόμενο. Ωστόσο, το στάτους κβο δεν θα τους κάνει το χατίρι: το στάτους κβο αλλάζει στο Κτήμα Μακενζι, το στάτους κβο γίνεται θρύψαλα στην ΑΟΖ μας, το στάτους κβο καταρρέει με την αποχώρηση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ...

www.larkoslarkou.org.cy

Για το άρθρο του Κώστα Σημίτη για την ΑΟΖ και την Υφαλοκρηπίδα

Του **ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ**

Διάβασα με ενδιαφέρον το άρθρο του πρώην πρωθυπουργού της Ελλάδας Κώστα Σημίτη στην Καθημερινή, την περασμένη Κυριακή, με θέμα τα προβλήματα και τους κινδύνους που αντιμετωπίζει η Ελλάδα στο Αιγαίο, αναφορικά με την υφαλοκρηπίδα και την ΑΟΖ, εξαιτίας της τουρκικής προκλητικότητας και της προσπάθειας της γείτονος για δημιουργία εντάσεων και όξυνσης. Κάτι που, κατά τον συγγραφέα, δεν αποκλείει την πρόκληση, είτε επί σκοπώ ή διαφορετικά, θερμού επεισοδίου, με όλες τις επικίνδυνες συνέπειες. Συνέπειες, που στην πιο ανώδυνη περίπτωση θα είναι οικονομικές και θα πισωγυρίσουν την Ελλάδα, σε μια στιγμή που προσπαθεί να σταθεί στα πόδια της, ενώ στη χειρότερη της εκδοχή, θα προκαλέσει σύγκρουση, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Ο πρώην πρωθυπουργός, χωρίς να αφίσταται ούτε κατά ένα «ν» από τη διεκδίκηση των νόμιμων δικαιωμάτων της Ελλάδας, προειδοποιεί ότι η νομική προσέγγιση

του θέματος, δεν είναι μαύρο-άσπρο και πως υπάρχει νομολογία των διεθνών δικαστηρίων, που δεν θεωρούν αυτονόητη την ύπαρξη υφαλοκρηπίδας μικρών νησιών, ιδιαίτερα, όταν μια τέτοια υφαλοκρηπίδα θα οδηγούσε σε παράλογες ή ακραίες ρυθμίσεις. Είναι γι' αυτό που η διεθνής νομολογία και πρακτική επιβάλλουν, σε τέτοιες περιπτώσεις, ad hoc ρυθμίσεις. Και ενόψει των προδιαγραφόμενων κινδύνων, εισηγείται, όπως μετά τις εκλογές, η Ελλάδα να επιδιώξει διευθέτηση των διαφορών.

Σε οποιαδήποτε χώρα όπου, ο καλώς νοούμενος, πατριωτισμός συμβαδίζει με τη λογική και τη στάθμιση των εθνικών συμφερόντων, τα όσα προτείνει ο κ. Σημίτης θα έπρεπε να θεωρηθούν αυτονόητα και θα έπρεπε να προβληματούσαν. Αντ' αυτού, είναι αξιοσημείωτες οι αντιδράσεις που υπήρξαν. Όχι μόνον από τη μεγάλη πλειοψηφία των ΜΜΕ, όπου κάποιες εφημερίδες (;) έφτασαν στο σημείο να προβάλλουν με πικναίους τίτλους ότι «ο Σημίτης προτείνει σε-

Το να καθόμαστε και να περιμένουμε, πέραν του ότι δεν οδηγεί πουθενά, δείχνει ότι η πολιτική της ελληνικής πλευράς διακρίνεται από αναβλητικότητα και αναποφασιστικότητα, κάτι που εκ των πραγμάτων ενισχύει την τουρκική προκλητικότητα και επιθετικότητα.

νάρια προδοσίας» (!), αλλά και από την ολότητα των πολιτικών κομμάτων, που διαχώρισαν τη θέση τους και εξέφρασαν τη διαφωνία τους με τον πρώην πρωθυπουργό. Είναι προφανές ότι τώρα στην προελογική περίοδο, σε μια χώρα όπου ο λαϊκισμός και εθνοκαμπλεια πουλιέται με τον πήχη, αυτές θα ήταν οι αντιδράσεις. Απόδειξη αυτού του ισχυρισμού το Μακεδονικό

πριν από μερικούς μήνες, όπου σχεδόν ολόκληρη η αντιπολίτευση, περιλαμβανόμενης και της σιωπής του κ. Σημίτη, με εξαίρεση το πάλι ποτέ Ποτάμι, άλλαξε θέσεις και κατευθύνσεις, για να κατηγορήσει την κυβέρνηση. Η οποία, με τη σειρά της, στην παρούσα υπόθεση, δείχνει μια διαφορετική νοοτροπία και λογική, από αυτήν που πολύ σωστά επέδειξε στη Συμφωνία των Πρεσπών.

Οι διαφορές στο Αιγαίο δεν είναι καινούργιες. Χρονολογούνται εδώ και πολλές δεκαετίες, με την όξυνση και τις εντάσεις, αυτή την περίοδο, να έχουν φτάσει σε πολύ επικίνδυνα επίπεδα. Όταν υπάρχουν διαφορές μεταξύ κρατών για καθορισμό υφαλοκρηπίδας ή Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, οι τρόποι επίλυσής τους είναι, είτε η συνεννόηση, είτε η προσφυγή στο διεθνές Δικαστήριο για την ετυμηγορία του. Άλλος τρόπος δεν υπάρχει. Το να καθόμαστε και να περιμένουμε, πέραν του ότι δεν οδηγεί πουθενά, δείχνει ότι η πολιτική της ελληνικής πλευράς διακρίνεται

από αναβλητικότητα και αναποφασιστικότητα, κάτι που εκ των πραγμάτων ενισχύει την τουρκική προκλητικότητα και επιθετικότητα.

Αυτοί, λοιπόν, που είναι έτοιμοι, ελαφρά τη καρδία, να κατακεραυνώσουν οποιονδήποτε εισηγείται μέτρα για ενίσχυση της ειρήνης, κάτι που αυτονόητα εξυπηρετεί τα εθνικά συμφέροντα, πέραν της απραξίας, δεν έχουν τίποτε να εισπληθούν. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η Ελλάδα παραμένει χωρίς καθορισμένη ΑΟΖ στο Αιγαίο, ο κίνδυνος πολλαπλασιάζεται και περιμένουμε πότε θα προκληθεί κάποιο ατύχημα ή πότε, κάποιος υπερφίλιος Ερντογάν ή κάποιος καραβανάς και από τις δύο πλευρές, θα προκαλέσει τη στρατιωτική σύγκρουση. Και αλήθεια, αυτοί οι υπερπατριώτες, που δεν σπκνώνουν μύγα στο σπαθί τους, τι εισηγούνται να κάνουν με το τουρκικό γεωτρητικό σκάφος «Πορθνή», που εδώ και είκοσι μέρες αγκυροβόλησε στην κυπριακή ΑΟΖ και προανήγγειλε γεωτρήσεις τις επόμενες μέρες, με την Ε.Ε., τον ΟΗΕ και τις ΗΠΑ να περιορίζονται

σε ευκολόγια προς την Τουρκία για να δείξει αυτοσυγκράτηση.

Μήπως, είναι εξίσου προδοσία, να ισχυριστούμε ότι ο μοναδικός τρόπος για διασφάλιση των δικαιωμάτων της Κύπρου στην ΑΟΖ της είναι η λύση του Κυπριακού, με βάση το Πλάνο του γ.γ. του ΟΗΕ και, όχι η υπαναχώρηση από θέσεις που, μέχρι προχτές, υποστήριζε η ε/κ πλευρά στις συνομιλίες, με αποτέλεσμα να φτάσουμε μια ανάσα από τη λύση σήμερα, δυστυχώς απομακρυνόμεστε από τη λύση, η δικοτόμηση με όλες τις τραγικές συνέπειες της βρίσκεται στο τραπέζι και το τραγικότερο, ο γ.γ. του ΟΗΕ, θεωρεί και την ε/κ πλευρά υπεύθυνη για το αδιέξοδο.

Αρκετά, Ελλάδα και Κύπρος πληρώσαμε τον φανατισμό και τους ανεγκέφαλους. Τουλάχιστον στα εθνικά θέματα, που έχουν να κάνουν με αυτή τούτη την ύπαρξη της πατρίδας, ως είμαστε πιο σοβαροί και υπεύθυνοι.

Ο κ. Μιχάλης Παπαπέτρου είναι νομικός και πρώην κυβερνητικός εκπρόσωπος.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ / Του **ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΣΟΥΛΙΔΗ**

Ο προτεινόμενος νόμος των γερουσιαστών Μενέντεζ και Ρούμπιο

Με ξενίζει η παρατεταμένη εκστρατεία του ΑΚΕΛ εναντίον της πρότασης νόμου των δύο Αμερικανών γερουσιαστών. Πρόκειται για πρόταση νόμου που θα περάσει από διάφορα στάδια: Πρέπει να εγκριθεί από την πλειοψηφία της Γερουσίας, πράγμα που έχει πολλές πιθανότητες επιτυχίας, γιατί είναι διακομματική πρόταση και ύστερα να παραπεμφθεί και εγκριθεί από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Τότε θα γίνει Νόμος του Κογκρέσου που πρέπει να υπογραφεί από τον πρόεδρο Τραμπ γιατί έχει δικαίωμα βέτο, επειδή πρόκειται για θέμα εξωτερικής πολιτικής.

Οι γερούσιαστές Μενέντεζ και Ρουμπιο ασφαλώς επιδιώκουν με τη πρότασή τους πρώτα την προώθηση των στρατηγικών συμφερόντων της χώρας τους, αλλά κάνοντας μια ανάλυση του περιεχομένου, τα θετικά σημεία προς όφελος των στρατηγικών συμφερόντων της Κύπρου, αλλά και της Ελλάδας υπερτερούν κατά παρασάγγας των όποιων αρνητικών, όπως τα βλέπει το ΑΚΕΛ, για τα οποία υπερβάλλει με τα επιχειρήματά του.

Με τον υπερβολικό του ζήλο το ΑΚΕΛ ενσπείρει ζήτάνια για τις σχέσεις μας με τη Ρωσία ωσάν ο ενδεχόμενος αυτός Νόμος των ΗΠΑ να δίνει τέλος στις παραδοσιακές σχέσεις μας με τη χώρα αυτή. Η πολιτική μας εδώ και έξι και πλέον χρόνια είναι η αναβάθμιση των σχέσεών μας και με τα πέντε Μόνιμα Μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας. Αυτό περιλαμβάνει ενίσχυση των σχέσεών μας με τις ΗΠΑ και τη Βρετανία που έρεπαν συνήθως προς την Τουρκία ή που οι σχέσεις μας μαζί τους σταματούσαν εκεί που δεν θα δημιουργούσαν πρόβλημα με την Τουρκία. Η συμπερίληψη και των πέντε μονίμων μελών του Σ.Α. και οι σχέσεις μας με τις χώρες της περιοχής αποσκοπούν στη βελτίωση της ισορροπίας της πολιτικής και διπλωματικής ισχύος που ήταν καταθλιπτικά προηγούμενως υπέρ της Τουρκίας. Τονίζω, όμως, ότι οι διενθεις σχέσεις δεν εξυπακούουν μηδενικό άθροισμα. Τούλάχιστον για μας δεν αποτελούν μηδενικό άθροισμα. Ούτε σίγουρα αυτό συμβαίνει για την Ελλάδα που είναι και μέλος του ΝΑΤΟ, ούτε με το Ισραήλ που έχει καλές σχέσεις με τη Ρωσία, παρόλο που είναι ο κύριος σύμμαχος των ΗΠΑ στην περιοχή, ούτε με την Αίγυπτο κ.λπ. Δυστυχώς, όμως, το ΑΚΕΛ, ελπίζω άθελά του, τα βάζει και με την ομογένειά μας στις ΗΠΑ,



Αφορμή για τη σύγκρουση ομογενών και Άντρου Κυπριανού ήταν το ότι ο γ.γ. του ΟΗΕ «εξέφρασε τη μεγάλη του έκπληξη για τη βράβευση του κ. Μενέντεζ από την ΠΣΕΚΑ» [...] «για το νομοσχέδιο το οποίο προωθεί στη Γερουσία μαζί με τον κ. Ρούμπιο για την άρση του εμπάργκο στην πώληση των όπλων». Στην πραγματικότητα ο κ. Μενέντεζ, σύμφωνα με τον Αποστόλο Ζουλιανίτη, απλά παρότρειπε να επιδώσει το βραβείο στον κ. Ρούμπιο και επειδή ο τελευταίος απουσίαζε το παρέλαβε (φωτό) η σύμβουλος βουλευτής Ιλιάν Ρος - Λέτινεν.

που αναγκάστηκε, ίσως για πρώτη Τουρκίας στην ΑΟΖ της Κύπρου.

φορά να παρέμβουν στην εσωτερική πολιτική συζήτηση ενός Κύπρου, για να αμυνθούν. Συγχαιρώ τους Αμερικανούς ομογενείς μας, οι οποίοι κατόρθωσαν, μετά από προσπάθειες χρόνων να εισαγάγουν την έννοια της στρατηγικής σημασίας της Κύπρου και της Ελλάδας στην περιοχή, την οποία μέχρι πρότινος η αμερικανική εξωτερική πολιτική παραμέριζε απανταπούμενη στη «σύμμαχο» Τουρκία που της δίνει σήμερα το ευχαριστώ. Οι ομογενείς, όμως, δεν είναι οι συγγραφείς του αμερικανικού σχεδίου νόμου. Πιστώνονται, όμως, για όλα τα πολλά θετικά που περιέχει η πρόταση Μενέντεζ-Ρουμπιο (βείτε Μέρος 2 παράγραφος 1-2-3-4-5-6-8 -17B-18-20 για να μην μας προκύψει άλλο Μαρί,-21-22-23-24-25 και 26). Δείτε, επίσης, Μέρος 3 στο διά ταύτα, παράγραφος 1-2 για την Κύπρο, για την Ελλάδα παράγραφος 3-4-5, και οι παράγραφοι 6-7-8-10-17 για τη Κύπρο ή και για την Ελλάδα και την Κύπρο. Πιστώνονται, επίσης, για τις παράγραφους που αφορούν την Τουρκία Μέρος 2 παράγραφος- 9- και στο Μέρος 3 παράγραφος 11 και το σύνολο του Μέρους 8 και το σύνολο του Μέρους 12 για τις τουρκικές ενέργειες της

Τουρκίας στην ΑΟΖ της Κύπρου.

Για την ενέργεια ενοχλείται το ΑΚΕΛ για τα θέματα ασφάλειας των προμήθειες ενέργειας προς την Ευρώπη με αναφορές ανταγωνιστικές προς την πώληση φυσικού αερίου στην Ευρώπη από την Ρωσία. Δεδομένου ότι η Ευρώπη είναι η μεγαλύτερη εναπόκειται σε μας να αναμειχθούμε στην αντιπαλότητα ΗΠΑ-Ρωσίας που επικυριαρχεί στις σκέψεις των Αμερικανών γερουσιαστών. Το ότι στην παράγραφο 11 και σε πολλά άλλα σημεία χρησιμοποιούν τη φράση για υποστήριξη των Ευρωπαίων για διασπορά των πηγών προμήθειας Φ.Α. στην Ευρώπη (diversification) και όχι «απεξάρτηση» όπως το γράφει η μετάφραση του ΑΚΕΛ από τη Ρωσία), πρέπει να πούμε ότι όντως αυτό είναι η πολιτική της Ε.Ε. Όμως, αν βάλουμε την όλη εικόνα στις σωστές βλάνες των διαστάσεων της πρέπει να πούμε ότι η Ρωσία διαδέχεται αποθέματα Φ.Α. πάνω από τα 1000 TCF σε σύγκριση με τα 10-11 ανακαλυφθέντα TCF της Κύπρου, ή τα 60-70 TCF στο σύνολο της περιοχής μας, πράγμα που καθιστά σίγουρο ότι η Ρωσία δεν ανησυχεί ότι θα καταστούμε ανταγωνιστές της. Εξάλλου οι ανάγκες της Ε.Ε. είναι τόσο μεγάλες που η ανάγκη αγοράς Φ.Α. από τη Ρωσία παραμένει σημαντική.

Όμως αυτές οι αναφορές δεν μπορούν να επισκιαστούν τις πολλές άλλες θετικές αναφορές στηρίζουν την ενεργειακών προσπαθειών μας από επιστημονικούς και τεχνικούς απόψεως, ούτε η υποστήριξη στον αγώνα East Med που είναι πολύτιμη.

Το κυριότερο, όμως, είναι το Μέρος 12 της πρότασης Νόμου που απαιτείται από την αμερικανική κυβέρνηση Έκθεση προς το Κογκρέσο για όλες τις επεμβάσεις τις Τουρκίας στην ΑΟΖ της Κύπρου από την 1η Ιανουαρίου 2017 (δηλαδή και τις επεμβάσεις στο οικοπέδο 3) και τις παραβιάσεις του ναυαρχίου χώρου της Ελλάδας.

‘Όσο για τη κατάργηση τυ αμερικανικού εμπόργου για εξαγωγών οηλιστικού και τεχνολογικών μέσων για την Άμυνα της Κύπρου πρώτα και κύρια θα πρόκειται για την αποκατάσταση μιας οδικίας δεκαετιών έναντι της Τουρκίας, η οποία διδά της πολυετίας της βιομηχανίας με αμερικανικά τεχνολογικά υποστήριξη και υπό την μορφή franchise ελευθέρα φέρνει στην Κύπρο ό,τι θέλει. Περισσότερον είναι η πολιτική σπασία του εγχειρήματος. Κακός ερμηνεύεται ότι η Κύπρος έχει τη λεφτά να ξεκινήσει μαζίκ στην αγορά αμερικανικών όπλων. Ίσως

μια τεχνολογική αναβάθμιση εδώ ή ένα εξάρτημα εκεί θα ήταν πρακτικά δυνατόν. Το ότι οι αμερικανικές αγορές ήταν κλειστές για μας ήταν αναπόφευκτα μια αιτία να στραφούμε σε άλλες αγορές, όπως η Ρωσία, η Γαλλία, το Ισραήλ, αλλά και άλλες ευρωπαϊκές χώρες προς τις οποίες είμαστε ευγνώμονες. Σίγουρα με την άρση του εμπάργκο δεν εξυπακούει ότι θα αγοράζουμε μόνο αμερικανικά όπλα, αλλά από όπου μας συμφέρει. Το ΑΚΕΛ δεν πρέπει να ανησυχεί ότι πρόθεσή μας είναι να στρατιωτικοποιήσουμε την Κύπρο ή να μπορούμε σε κούρσα εξοπλισμών με την Τουρκία.

Το ΑΚΕΛ δικαιολογημένα ισχυ-
ρεται να ανησυχεί με την παράδοση 16
ότι θα αλλάξουμε τον εκ Ρωσίας
οπλισμό μας με όπλα από χώρες του
ΝΑΤΟ. Όυτε την οικονομική δυνα-
τότητα έχουμε ούτε την κατάλληλη
τεχνογνωσία διαθέτουμε. Όμως στο
μέρος 4 οι παράγραφοι (α) και (β)
δεν έπρεπε να παρερμηνευθούν.
Άκουσα τον κ. Άντρο Κυπριανού
από το ραδιόφωνο να λέει ότι το
αμερικανικό Κογκρέσο θα ζητάει
τακτικές εκθέσεις για εφαρμογή
της παραγράφου 16 Μέρος 3. Οι
αναφορές στο Μέρος 4 μάλλον έπρε-
πε να καθορισχάσουν παρά να επι-

Το ΑΚΕΛ δικαιολογημένα ίσως να ανησυχεί με την παράγραφο 16 ότι θα αλλάξουμε τον εκ Ρωσίας σπλιισμό μας με όπλα από χώρες του ΝΑΤΟ. Ούτε την οικονομική δυνατότητα έχουμε ούτε την κατάλληλη τεχνογνωσία διαθέτουμε. Όμως στο μέρος 4 παράγραφοι (α) και (β) δεν έπρεπε να παρερμηνευθούν.

τήνουν τις ανησυχίες. Αναφέρονται σε ενδεχόμενες συμφωνίες εταρχικές συναλλαγές με Κύπρο, Ελλάδα και Ισραήλ για τους σκοπούς της τριμερούς συνεργασίας τους και την εφεσυχονή αυτών των συμφωνιών από πλευράς της δικής τους κυβέρνησης. Άρα και τα θέματα εξοπλισμού θα είναι ανατρεχόμενο συμφωνιών μεταξύ κυπριακών κυβερνήσεων και η Κ.Δ. συμφωνία αντικατάστασης του οπλισμού της δεν μπορεί να δεχθεί για τους λόγους που ανέπτυξε πιο πάνω.

Στη παράγραφο 7 του Μέρους 2 γίνεται αναφορά στην κοινή διακήρυξη Κύπρου, Ελλάδας και Ισραήλ της παρουσίας του κ. Πομπόλε που λέει: «συμφώνησαν να αμνηθούν στις εξωτερικές καθόλου επιρροές στην Ανατολική Μεσόγειο και την ευρύτερη Μέση Ανατολή» Σε κείμενα που είναι κοινά για όλους τους συμμετέχοντες βρίσκεις τον κοινό αποδεχτό παρονομαστή. Οι αναφορές για «εξωτερικές καθόλου επιρροές για την Κύπρο και την Ελλάδα αναφέρονται στη Τουρκία, για το Ισραήλ στο Ιράν». Ο κ. Πομπόλε ίσως να είχε κατά νου και τη Ρωσία. Στην πρόταση Νόμου Μέρους 11, γίνεται εκτενής αναφορά σε «καθόλου» επιρροές της Ρωσίας. Στο θέμα αυτό εμείς δεν πρέπει να έχουμε ανάμειξη, είναι επίκαιρο στην ΗΠΑ και αποτελεί εσωτερική συζήτηση δική τους, και την αντιπαλότητά τους με τη Ρωσία.

Γενικά υπενθυμίζω και στο ΑΚΕΛ και σε όλους ότι πρόκειται για νόμο των ΗΠΑ και όχι της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ο κ. Ιωάννης Κασουλίδης είναι ο τέως
υπουργός εξωτερικών της Κ.Δ.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ / Της ΣΤΑΥΡΗΣ ΚΑΛΟΨΙΔΙΩΤΟΥ

Μύθοι και πραγματικότητες γύρω από το νομοσχέδιο Μενέντεζ- Ρούμπιο

Στη σκακιέρα των διεθνών σχέσεων μπορεί τα εργαλεία να αλλάζουν, αλλά οι ηγεμονικές στοχεύσεις μιας μικρής μερίδας κρατών των πλανήτη παραμένουν δηλαδή η καθολική γεωστρατηγική τους επικράτηση και ο αναφανδόν έλεγχος των παραγόμενου πλούτου. Τα λιγότερο ισχυρά κράτη αντιμετώπιζον τον διαρκές διλήμμα της επιλογής «στρατοπέδου» ή μιας εποικοδομητικής ουδετερότητας, ανάλογα με το τι προτάσσει το συμφέρον του τόπου. Αυτά τα διλήμματα δεν θα μπορούσαν παρά να ταλανίζουν και εμάς. Με περισσή έγνοια, για το πώς οι επιλογές στην εξωτερική μας πολιτική μπορούν να συμβάλουν στη σταθερότητα και ειρήνευση στην περιοχή μας και κυρίως στην επίλυση του Κυπριακού. Αν οι έγνοιες μας είναι άλλες κι άλλες οι προτεραιότητες, δυστυχώς θα επιπρεαστούν με μαθηματική ακρίβεια οι προοπτικές απελευθέρωσης της πατρίδας μας και συνακόλουθα της ευημερίας της πλειοψηφίας του γηγενούς πληθυσμού του νησιού.

Με αφορμή το πολυδιαφημισμένο νομοσχέδιο Μενέντεζ - Ρούμπιο, η σύζητηση γύρω από την εξωτερική πολιτική της κυβέρνησης Αναστασιάδων - ΔΗΣΥ αποδεικνύεται πέρα για πέρα επικαιρή. Όχι βέβαια γιατί το Κογκρέσο επιδιώκει να προωθήσει τις διαχρονικές στοχεύσεις των ΗΠΑ και του ΝΑΤΟ στην περιοχή, τις συνέπειες των

οποιών γνωρίζουμε από πρώτο χέρι, όπως Ελλάδα η Σερβία και το Ιράκ. Αλλά γιατί σήμερα η μετατροπή της Κύπρου σε στρατιωτικό εξάρτημα των ΗΠΑ στην ευρύτερη περιοχή προδιαγράφεται μέσα από επιλογές της δικής μας κυβέρνησης που τις μετατρέπει σε δικές μας πολιτικές. Καθοδηγούμενη από εδραιωμένες ιδεολογικές αγκυλώσεις φαίνεται να καταλήγει σε μια μονοδιάστατη προσέγγιση της εξωτερικής πολιτικής, γεγονός που δυστυχώς φαίνεται να εξηγεί και την αλλοπροσαλλη πολιτική που ακολουθεί στο Κυπριακό.

Δεν θα σταθώ στα όσα ενδιαφέροντα καταγράφονται σε πρόσφατο κείμενο του Ατλαντικού Συμβουλίου για την ανάγκη η Κύπρος να καταστεί δορυφόρος της πολιτικής ΗΠΑ - NATO στην Ανατολική Μεσόγειο ενάντια σε άλλα κράτη. Ας υποθέσουμε ότι πρόκειται για απόψεις τρίτων μακριά από πολιτικά πρόσωπα στην Κύπρο. Όταν όμως πληθθαίνουν τα γλέντια διαπίστευσης των «υπηρεσιών» μας προς ΗΠΑ και NATO εις βάρος των διαχρονικών μας σχέσεων με φίλα κράτη όπως η Ρωσική Ομοσπονδία, τότε δημιουργείται δυστυχώς το υποβάθρο για τέτοιες προσεγγίσεις – όπως ακριβώς αυτές που αποτυπώνονται ανάμεσα στις δεκαεννιά σελίδες του νομοσχεδίου Μενέντζετ - Ρούμπιο.

Ουδείς αμφισβητεί ότι η πρόνοια για άρση του εμπάργκο όπλων προς

Καλό θα ήταν κυβέρνηση και ΔΗΣΥ να εξηγήσουν πώς αυτές οι πολιτικές εξυπηρετούν ζωτικά συμφέροντα της Κυπριακής Δημοκρατίας και υποβοηθούν πρωτίστως τη λύση του Κυπριακού.

την Κυπριακή Δημοκρατία, οδηγεί στην αποκατάσταση μιας δυσμενούς διάκρισης σε βάρος των κρατών μας. Αφού η για δεκαετίες επιβολή κυρώσεων στο θύμα της εισβολής και κατοχής συνιστά σοβαρή στρέβλωση. Είναι όμως αυτή η πρωτοβουλία κίνηση αποκατάστασης μιας αδικίας ή εργαλείο προώθησης των επιφοβών αμερικανικών πολιτικών στην περιοχή μέσω της Κυπριακής Δημοκρατίας; Και επειδή ισχύει το δεύτερο, καλό θα ήταν κυβέρνηση - ΔΣΖΥ να εξηγήσουν πώς αυτές οι πολιτικές εξυπηρετούν ζωτικά συμφέροντα της Κυπριακής Δημοκρατίας και υποβοηθούν πρωτίστως τη λύση των Κυπριακού. Αν και αδυνάτω να πιστέψω ότι δεν διάβασαν ή δεν κατάλαβαν όσα λέει το νομοσχέδιο, παραθέτω δείγματαοληνητικά τα πιο κάτω- που αποτυπώνουν την πραγματικότητα:

- «Η άμεση πώληση ή μεταφορά

όπλων/εξοπλισμού από τις Ηνωμένες Πολιτείες προς τη Κυπριακή Δημοκρατία θα προωθήσει τα συμφέροντα ασφάλειας των ΗΠΑ στην Ευρώπη».

- «Είναι προς το συμφέρον των ΗΠΑ η ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στο ΝΑΤΟϊκό πρόγραμμα του Συνεταιρισμού για την Ειρήνη».

- «Υπάρχει εξουσιοδότηση να διατεθεί για το οικονομικό έτος 2020 το ποσό 2.000.000 δολαρίων για παροχή βοήθειας προς την Κύπρο. Η βοήθεια διατίθεται για ... εκπαίδευση, μελλοντικών ηγετών»

Όπου γίνεται αναφορά σε ανακαλύψεις πηγών ενέργειας αναφέρονται στα ανοικτά της Κύπρου και μόνο όπου μιλούν για έρευνες αναφέρονται στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας, υιοθετώντας έτσι την αμφισημία των διαφιλονοικουμένων περιοχών.

Καταγράφεται ρητώς ότι όσα προνοούνται στο νομοσχέδιο και η ευρύτερη αυτή στρατηγική στοχεύει «να υποστηρίξει τις προσπάθειες για αντιμετώπιση της παρέμβασης και επιρροής της κυβερνήσεως της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Ανατολική Μεσόγειο μέσω αυξημένων συνεργασιών στον τομέα της ασφάλειας με την Ελλάδα, την Κύπρο και το Ισραήλ».

Προνοείται η καταγραφή ρωσικών ΜΜΕ σε τρίτες χώρες και έλεγχος των απόψεων που αυτά προωθούν, ειδικότερα αν πρόκειται

για «απόψεις υποστηρικτικές προς το Κρεμλίνο». Εισήγηση που συνιστά πλήγμα κατά της ελευθερίας των ΜΜΕ και της πολυφωνίας.

Αβίαστα, λοιπόν, προκύπτουν οι διαπιστώσεις. Η πόλη των όπλων στην Κυπριακή Δημοκρατία δεν στοχεύει αφετηριακά σε απόδοση δικαιοσύνης, αλλά αποτελεί γέφυρα για τον στρατιωτικό και γενικότερο έλεγχο της ίδιας της Κυπριακής Δημοκρατίας και της ευρύτερης περιοχής από τις ΗΠΑ, προς τρόπηση των γεωστρατηγικών τους συμφερόντων. Αποτελεί ένα από τα πολλά μέτρα που περιλαμβάνει αυτό το ψυχροπολεμικό νομοσχέδιο, τα οποία διά της στάσης και τοποθέτησής της η δική μας κυβέρνηση επικροτεί. Σε μια χρονική συγκυρία, όμως, που οι αντιπαράθεσεις στην περιοχή μας εντείνονται καταφανώς, με ενδεχόμενη τη μετατροπή της ξανά σε θέατρο πολέμου με ΗΠΑ, Ιράν και εμμέσως Ρωσία να διασταυρώνουν τα «εφίπνια», τέτοιες επιλογές εγκυμονούν σοβαρότατους κινδύνους. Ενώ, ταυτόχρονα, το παζλ των επιφοβών συσπειρώσεων των επιλογών της κυβέρνησης στην εξωτερική πολιτική, από την εκ των πραγμάτων μονοδιάστατη επιλογή του στρατοπέδου ΗΠΑ-ΝΑΤΟ, συμπληρώνεται και με άμεσες παρενέργειες στο Κυπριακό. Είναι η όξι τουλάχιστον προφανές ότι για όσο επιδιώκουμε λύση του εθνικού μας προβλήματος στη βάση της συμφωνημένης λύσης

δικαιοδικής, διζωνικής ομοσπονδίας και δεν φλερτάρουμε με ιδέες συνομοσπονδίας ή δύο κρατών, η υποστήριξη κανενός εκ των πέντε μονίμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ δεν περισσεύει.

Χωρίς καμία δόση υπερβολής, λοιπόν, παρά μόνο σημειώνοντας όσα τεκταίνονται και ορολογούνται, κατατρέπει εύκολα κανείς στο συμπέρασμα ότι η σημερινή κυβέρνηση χαιρείται και υιοθετώντας δεσμεύσεις υπέρ της δημιουργίας ενός επιθετικογενούς αντι-ρωσικού τόξου στην Ανατολική Μεσόγειο, ίσως και ενάντια στην Τουρκία, κάθε άλλο παρά προανατολίζεται σε λύση του Κυπριακού. Κρίμα. Γιατί για άλλη μια φορά, η παρούσα κυβέρνηση επιλέγει με λάθος πυξίδα να είναι αρεστή σε ξένους αλλά καθόλου ωφέλιμη για το λαό της. Μόνο που αυτή είναι ίσως η πιο ατυχής, σοβαρά και συνάμα επικίνδυνη στρόφη που έχει πάρει ποτέ κυβέρνηση της Δημοκρατίας στην εξωτερική πολιτική της- και μάλλον με κόστος στην υπόθεση του Κυπριακού. Όταν θα έπρεπε, αντί να παγνυχάζουν γιατί θα μπορούμε να αγοράζουμε περισσότερα όπλα, να ψάχνει να βρει πώς θα επαναρχίσουν οι διαπραγματεύσεις ώστε να μπορέσουμε επιτέλους να ζήσουμε σε αυτό τον τόπο χωρίς στρατούς και ξένες εξαρτήσεις.

Η κ. Σταύρη Καλοψιδιώτου είναι νομικός-
διεθνολόγος, μέλος Κ.Ε. ΑΚΕΛ.

Πρόβλημα για ΔΗΣΥ οι διαφορετικές τάσεις

Η εθνικόφρονα ροπή στο κόμμα δεν είναι έτοιμη για συμβιβασμούς και βλέπει τους τ/κ σαν μειονότητα, τονίζει η Καίτη Κληρίδου

Συνέντευξη στη
MARINA ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«**Το μεγάλο** πρόβλημα του ΔΗΣΥ είναι ότι ήταν ανέκαθεν ένα κόμμα που συνδυάζει δύο διαφορετικές τάσεις. Η μία τάση προέρχεται από τα εθνικόφρονα σωματεία και η άλλη είναι μιας πιο φιλελεύθερης προσέγγισης» αναφέρει στην «Κ» η Καίτη Κληρίδου. Όπως σημειώνει η ίδια προκάλεσε πλήγμα στην εικόνα του κόμματος η στάση που τήρησε απέναντι στον υποψήφιο του ΑΚΕΛ Νιαζί Κιζίλγιουρεκ. Υπογραμμίζει πως, αν και δεν στήριξε τον κ. Κιζίλγιουρεκ, η εκλογή του είναι θετικό γεγονός. Μίλησε για την περιβόητη προώθηση του άρθρου υπέρ του Νιαζί Κιζίλγιουρεκ και για τις σημερινές κόκκινες γραμμές της ε/κ πλευράς που συντηρούν το στάτους κβο.

—**Είχατε επικρίνει προεκλογικά τον Δημοκρατικό Συναγερμό για τον τρόπο που αντιμετώπισε την υποψηφιότητα του Νιαζί Κιζίλγιουρεκ. Το κόμμα ρέπει πλέον σε πιο συντηρητικές ίσως και εθνικιστικές τάσεις;**

—Στην Κύπρο δυστυχώς αντιμετωπίζουμε το καθετί στην πολιτική με τον φακό της εθνικής μας ταυτότητας. Μεγάλο λάθος! Η Κυπριακή Δημοκρατία δεν είναι ελληνική, αλλά δικονομικό κράτος και εκείνο που χρειαζόμαστε και δεν είχαμε δυστυχώς από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, είναι άνθρωποι σαν τον Νιαζί που κατανοούν, αγαπούν και νοιάζονται για το μέλλον όλων των Κυπρίων. Δεν μπορούμε να λέμε από τη μία ότι είμαστε το αναγνωρισμένο κράτος, που είναι σύμφωνα με το σύνταγμα του 1960 δικονομικό, και από την άλλη να έχουμε πρόβλημα επειδή εκλέγεται ένας Τ/κ! —**Έχετε εκφράσει στον πρόεδρο του ΔΗΣΥ τις ανησυχίες σας για την στάση που τήρησε κατά τη διάρκεια του προεκλογικού; Για ποιο λόγο δεν παρευρεθήκατε στο διευρυμένο πολιτικό γραφείο του ΔΗΣΥ την περασμένη Δευτέρα;**

—Δεν είμαι πλέον ενεργά στην πολιτική. Όμως είμαι άτομο που αγαπά την Κύπρο, εργάστηκα για χρόνια για τη συμφιλίωση, και έχω

έντονες απόψεις για το Κυπριακό, τις οποίες θεωρώ ότι, όπως όλοι, έχω το δικαίωμα να εκφράσω. Αυτό κάνω, όταν έχω κάτι να πω εκφράζομαι δημόσια για όσους θέλουν να ακούσουν και ελπίζω, να προβληματιστούν.

—**Πώς αντιμετωπίζεται η άνοδος του ΕΛΑΜ και της Ακροδεξιάς; Επειδή πολλά στελέχη του ΔΗΣΥ υπογραμμίζουν πως η στάση του κόμματος ήταν η απάντηση προς τις διαρροές που δεχόταν προς το ΕΛΑΜ.**

—Η άνοδος της ακροδεξιάς σε όλη την Ευρώπη είναι ανησυχητικό φαινόμενο. Μερικώς οφείλεται στην ανισότητα διανομής του πλούτου και τη μίκρυνση της μεσαίας τάξης. Ίσως να εξηγείται επίσης από το

“

Δεν μπορούμε να λέμε από τη μία ότι είμαστε το αναγνωρισμένο κράτος, που είναι σύμφωνα με το σύνταγμα του 1960 δικονομικό, και από την άλλη να έχουμε πρόβλημα επειδή εκλέγεται Τ/κ.

γεγονός ότι οι νέες γενιές δεν έχουν σημείο αναφοράς τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και δεν γνωρίζουν την καταστροφή που έφερε ο φασισμός στην Ευρώπη. Η κατάρρευση του κομμουνιστικού συστήματος και ο αυταρχισμός αυτών των συστημάτων είναι πιο πρόσφατο, και ίσως γι' αυτό να μην έχουμε περιπτώσεις εξτρεισμού της αριστεράς. Υπάρχει απογοήτευση με τα παραδοσιακά κόμματα, αλλά οι εξτρεμιστικές τάσεις δεν είναι η απάντηση. Δυστυχώς, η απάντηση που βρήκαν τα κεντροδεξιά κόμματα σε όλη την Ευρώπη είναι να ακολουθήσουν το ρεύμα και να κινηθούν πιο δεξιά. Αυτό είναι λάθος, διότι χάνουν τους φιλελεύθερους οπαδούς τους και



Παρόλο που εγώ δεν μπόρεσα να ψηφίσω τον Νιαζί, διότι ήταν στο ψηφοδέλτιο του ΑΚΕΛ θεωρώ ότι η εκλογή του είναι ένα πολύ θετικό και ιστορικό γεγονός, αναφέρει η Καίτη Κληρίδου.

δεν αγγίζουν τις πραγματικές αιτίες του προβλήματος. Το πρόβλημα είναι κοινωνικοοικονομικό πολιτικό και πρέπει να αντιμετωπιστεί ως τέτοιο, συλλογικά, από το σύνολο του πολιτικού συστήματος, διότι οι εξτρεμιστικές τάσεις είναι απειλή για τη δημοκρατία.

—**Ένα μέρος της κοινωνίας επικρίνει τον ΔΗΣΥ ότι με τη στάση που τήρησε προεκλογικά γύρω από τη συμμετοχή των Τ/κ στις εκλογές έχει προκαλέσει τεράστια ζημιά στην κοινωνία και στις δικονομικές προσπάθειες. Συμμερίζεστε αυτή τη θέση;**

—Κατά τη διάρκεια της θητείας μου ως βουλευτής και ως αντιπρόεδρος του ΔΗΣΥ εργάστηκα εντατικά

για να αλλάξει η εικόνα του ΔΗΣΥ στην τ/κ κοινότητα. Μέχρι τότε μόνο το ΑΚΕΛ είχε επαφές με τους αριστερούς στην τ/κ πλευρά. Κατόπιν των προσπαθειών μου, που στηρίχθηκαν τότε από τον Νίκο Αναστασιάδη, καταφέραμε να έχουμε διμερείς επαφές με όλα τα τ/κ κόμματα, και με συνδικάτα, εκπροσώπους του επιχειρηματικού κόσμου και μερικές ΜΚΟ. Παρόλο που αυτή η πολιτική συνεχίστηκε από τον σημερινό πρόεδρο, πιστεύω πως ναι, από τη στάση του ΔΗΣΥ για το θέμα του Νιαζί, υπέστη πλήγμα η εικόνα του.

—**Λέγεται πως ο Συναγερμός είναι κόμμα πολυφωνίας. Συμφωνείτε με αυτού του είδους την πολυφωνία; Ίσως θα έπρεπε να προ-**

χωρήσει σε ένα ιδεολογικοπολιτικό συνέδριο για να κάνει ένα ιδεολογικό ξεκαθάρισμα για το πού στέκει στο κυπριακό;

—Το μεγάλο πρόβλημα του ΔΗΣΥ είναι ότι ανέκαθεν ήταν ένα κόμμα που συνδυάζει δύο διαφορετικές τάσεις. Η μία τάση προέρχεται από τα εθνικόφρονα σωματεία και η άλλη είναι μιας πιο φιλελεύθερης προσέγγισης. Ο Γλαύκος Κληρίδης όμως είχε δυσκολίες όταν φθάναμε κοντά σε λύση του Κυπριακού, όπως το 2004. Παρόλο ότι εκείνος τοποθετήθηκε υπέρ του σχεδίου η πλειοψηφία του κόμματος δεν ακολούθησε. Ο βασικός λόγος είναι διότι η εθνικόφρονα τάση δεν είναι έτοιμη να κάνει συμβιβασμούς στο Κυπριακό. Αρνείται να δεχθεί ότι οι Τ/κ, σύμφωνα με το σύνταγμα του 1960 είναι συνιδρυτές και συνιδιοκτήτες της Κ.Δ. και επιμένουν να τους βλέπουν σαν μειονότητα.

—**Ένα ιδεολογικό συνέδριο θα βοηθήσει;**

—Δεν νομίζω να λύσει το πρόβλημα, διότι θα καταλήξει σε ένα λεκτικό συμβιβασμό που να ικανοποιεί όλες τις τάσεις χωρίς να αγγίξει τα ουσιαστικά θέματα.

—**Έχετε ξεκαθαρίσει πως δεν είχατε πρόθεση να ψηφίσετε τον Νιαζί Κιζίλγιουρεκ κυρίως επειδή βρέθηκε στο ψηφοδέλτιο του ΑΚΕΛ. Το να προωθείτε έστω άρθρα υπέρ του κ. Κιζίλγιουρεκ και που επικρίνουν τους χειρισμούς του ΔΗΣΥ και του προέδρου θεωρήθηκε από κάποιους ως υπόγεια υποστήριξη προς το πρόσωπό του. Τελικά τι ισχύει;**

—Παρόλο που εγώ δεν μπόρεσα να ψηφίσω τον Νιαζί διότι ήταν στο ψηφοδέλτιο του ΑΚΕΛ θεωρώ ότι η εκλογή του είναι ένα πολύ θετικό και ιστορικό γεγονός. Για πρώτη φορά στα 69 χρόνια της Κ.Δ. εκλέγεται ένας υποψήφιος με ψήφους από τις δύο κοινότητες. Προώθησα το άρθρο της Μαρίας Χριστοφίδου διότι θεωρώ ότι άξιζε να διαβαστεί. Άλλως δεν πρόσεξα ότι δεν είχε το ονόμα της στο τέλος και γι' αυτό δημιουργήθηκε όλη εκείνη η σύγχυση.

Η πολιτική ηγεσία βολεύεται με τη συντήρηση του στάτους κβο

—Είστε το πρόσωπο που γνωρίζει πιο καλά από τον καθένα τον Γλαύκο Κληρίδη τόσο σε ό,τι αφορά την πολιτική του σκέψη όσο και σε ό,τι αφορά τις προσωπικές του θέσεις. Πώς νομίζετε πως θα σκολιάξει ο ίδιος τις σημερινές εξελίξεις στο Κυπριακό;

—Δεν θα έλεγα ότι είμαι κατ' ανάγκη το άτομο που γνωρίζει πιο καλά τον Γλαύκο Κληρίδη από τον καθένα —είχε πολύ στενότερους πολιτικούς συνεργάτες από μένα. Και όταν τοποθετούμαι δεν τοποθετούμαι εκ μέρους του, εκφράζω εκείνα που πιστεύω εγώ. Θεωρώ, όμως, ότι το μεγάλο δίδαγμα του Γλαυκού Κληρίδη στην πολιτική ήταν να γνωρίζουμε μέχρι πού μπορούμε να επιτύχουμε τους στόχους μας, δηλαδή να θέσουμε ρεαλιστικούς στόχους για να πετύχουμε τον σκοπό μας. Οι σημερινές κόκκινες γραμμές της ε/κ πλευράς δεν μας οδηγούν προς τη λύση, συντηρούν το στάτους κβο. Δυστυχώς, όμως, φαίνεται ότι η πολιτική ηγεσία και η πλειοψηφία του κόσμου βολεύεται με αυτή την κατάσταση. Επαναποιοούμε με το να επαναλαμβάνουμε ότι θέλουμε λύση, φτάνει για τη μη λύση η Τουρκία. Έτσι δεν είναι ανάγκη να πάρουμε δύσκολες αποφάσεις ούτε χρειάζεται να προχωρήσουμε σε αλλαγές που μας φοβίζουν. Αρνούνται να αντιληφθούν τους κίνδυνους που ελλοχεύουν στην σημερινή κατάσταση.

Η ταυτότητα του κόμματος να παραμείνει φιλελεύθερη

Παίζοντας στο γήπεδο της Ακροδεξιάς, ο ΔΗΣΥ θα συνεχίσει να χάνει και ποσοστά και αξιοπιστία, λέει η Ξένια Κωνσταντίνου

Συνέντευξη στη
MARINA ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«**Ο Δημοκρατικός Συναγερμός** οφείλει να συνεχίσει να πολιτεύεται ως ένα φιλελεύθερο κεντροδεξιό κόμμα, με συνέπεια και σταθερότητα», αναφέρει στη συνέντευξή της στην «Κ» το μέλος του Πολιτικού Γραφείου του ΔΗΣΥ Ξένια Κωνσταντίνου. Όπως εξηγεί η φιλελεύθερη ταυτότητα του κόμματος αποτελεί το κατεχόν στοιχείο της πολιτικής του ταυτότητας, και τον συνδετικό του κρίκο με την ευρύτερη κοινωνία των πολιτών και τις παραγωγικές δυνάμεις. Κάνει, μάλιστα, την εκτίμηση πως τους επόμενους μήνες ο ΔΗΣΥ θα δεχτεί ασφυκτική πίεση. «Αυτή τη φορά όχι μόνο από την εθνικιστική δεξιά, αλλά και από νέες συνιστώσες, νέα σχήματα, κόμματα του λεγόμενου ενδιάμεσου χώρου ή ακόμη και από τα αριστερά» σημειώνει.

—**Ο Δημοκρατικός Συναγερμός κατέλαβε την πρωτιά, απώλεσε, ωστόσο, 9% σε σχέση με το 2014, σε μία εκλογική μάχη κατά την οποία, ακόμα και σε περίοδο διασπάσης, έκανε περίπατο. Πού οφείλεται;**

—Όπως έχω αναφέρει και στο Πολιτικό Γραφείο του Δημοκρατικού Συναγερμού, στον σύγχρονο κόσμο όλες οι ψήφοι είναι δανεικές. Δηλαδή, οι πολίτες δεν είναι δεσμευμένοι για κανέναν και σε κάθε εκλογική αναμέτρηση κρίνουν ποια μηνύματα θέλουν να στείλουν. Τα πολιτικά πρόσωπα και οι πολιτικοί οργανισμοί οφείλουν να λαμβάνουν αυτά τα μηνύματα και να τα αξιολογούν κα-

τάλληλα, διαφορετικά οι πολίτες θα επανέλθουν με περισσότερη αυστηρότητα.

—**Ο προεκλογικός που ακολούθησε ο ΔΗΣΥ επανέφερε τη συζήτηση της ταυτότητας του κόμματος. Είναι συντηρητικό, φιλελεύθερο ή τελικά ρέπει προς τον εθνικισμό;**

—Ο Δημοκρατικός Συναγερμός έχει συγκεντρώσει τη στήριξη και την εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας των Κυπρίων πολιτών σε διαδοχικές εκλογικές αναμετρήσεις. Ιδιαίτερα στις δύο πρόσφατες προεδρικές εκλογές έχει καταφέρει να εκφράσει

“

Ο Συναγερμός πρέπει να εστιαστεί σε θέσεις που να δείχνουν την αυτονόητη στοχοποροσήλωσή μας στην επανένωση της Κύπρου.

μία μεγάλη κοινωνική πλειοψηφία που επιθυμεί την οικονομική σταθερότητα, τη μεταρρύθμιση του κράτους και την επανένωση της Κύπρου. Ως πολυσυλλεκτικό κόμμα οφείλει να αποτελεί χώρο ελεύθερης πολιτικής ζύμωσης και ελεύθερης διακίνησης ιδεών, καταλήγοντας στις κοινές συνισταμένες που εκφράζουν το μεγαλύτερο μέρος της

κοινωνίας και εξυπηρετούν το κοινό καλό. Παρόλο που είναι αυτονόητο πως τα κόμματα είναι ζωντανό οργανισμοί, οι οποίοι διαρκώς εξελίσσονται, θεωρώ ότι η φιλελεύθερη ταυτότητα του Δημοκρατικού Συναγερμού αποτελεί το κατεχόν στοιχείο της πολιτικής του ταυτότητας, και τον συνδετικό του κρίκο με την ευρύτερη κοινωνία των πολιτών και τις παραγωγικές δυνάμεις. Έτσι, υποστηρίζω ότι ο Δημοκρατικός Συναγερμός οφείλει να συνεχίσει να πολιτεύεται ως ένα φιλελεύθερο κεντροδεξιό κόμμα, με συνέπεια και σταθερότητα.

—**Κάποιοι καταγγέλλουν τον ΔΗΣΥ ότι με τη ρητορική του στον προεκλογικό προκάλεσε ανεπανόρθωτη ζημιά στην κοινωνία και στην προσπάθεια εξεύρεσης λύσης μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Το συμφωνείτε;**

—Το κυπριακό πρόβλημα είναι σύνθετο, τόσο ως προς την διαδικασία της επίλυσής του, όσο και ως προς την ανάλυση του ιστορικού του βάθους. Είναι πολύ σημαντικό όλοι να αντιλαμβάνονται το βάρος της ευθύνης που τους αναλογεί και τις επιπτώσεις των δημόσιων τοποθετήσεών τους, οι οποίες αναπόφευκτα επηρεάζουν τις αντιλήψεις των ανθρώπων στις δύο κοινότητες. Ανεξαρτήτως της αρνητικής στάσης της άλλης πλευράς, οφείλουμε —ως εκείνοι οι οποίοι πραγματικά επιθυμούν την επανένωση της Κύπρου— να λάβουμε τις κατάλληλες πρωτοβουλίες ώστε η προοπτική της επανέναρξης ενός επικοινωνιακού διαλόγου να επανέλθει το συντομότερο.



Στον σύγχρονο κόσμο όλες οι ψήφοι είναι δανεικές. Οι πολίτες δεν είναι δεσμευμένοι για κανέναν και σε κάθε εκλογική αναμέτρηση κρίνουν ποια μηνύματα θέλουν να στείλουν, λέει στην «Κ» η Ξένια Κωνσταντίνου.

—**Στο διευρυμένο πολιτικό γραφείο προειδοποιήσατε πως αν ο ΔΗΣΥ κινηθεί ακροδεξιά θα έχει απώλειες και σε ποσοστά και σε αξιοπιστία. Η εκτίμηση βεβαίως πολλών στελεχών είναι πως με αυτό τον τρόπο το κόμμα έκοψε τις διαρροές προς το ΕΛΑΜ...**

—Η παράταξή μας πρέπει να επλέξει τις μάχες που θα δώσει, καθώς

και τον τρόπο με τον οποίο θα τις δώσει. Κατέθεσα την άποψη ότι, αν επιλέξουμε να παίξουμε μπάλα στο γήπεδο της ακροδεξιάς, θα χάσουμε διαρκώς και μάλιστα θα χάνουμε διπλά. Η απώλεια θα είναι και σε ψήφους, αλλά και σε αξιοπιστία. Η πρόβλεψή μου είναι επίσης ότι κατά τους επόμενους μήνες η πίεση θα είναι ακόμη πιο ασφυκτική. Αυτή τη φορά όχι μόνο από την εθνικιστική δεξιά, αλλά και από νέες συνιστώσες, νέα σχήματα, κόμματα του λεγόμενου ενδιάμεσου χώρου ή ακόμη και από τα αριστερά. Γι' αυτό θεωρώ ότι ο Δημοκρατικός Συναγερμός πρέπει να σταματήσει να σκιμαχάει με τα άκρα και να εστιαστεί και διακρικτικά, αλλά και από άποψη πρωτοβουλιών και πολιτικών σε θέσεις που να δείχνουν την αυτονόητη στοχοποροσήλωσή μας στην επίλυση του Κυπριακού και την επανένωση της Κύπρου.

—**Η πολυφωνία του ΔΗΣΥ βόλευε για χρόνια το κόμμα, πλέον όμως εξελίσσεται σε βαρίδι. Ίσως να είναι καιρός για ένα ιδεολογικό ξεκαθάρισμα στον Συναγερμό;**

—Δεν με εκφράζει η λέξη ξεκαθάρισμα. Στον Δημοκρατικό Συναγερμό δεν περισσεύει κανείς. Είμαι, ωστόσο, της άποψης ότι, όπως και το καθετί, έτσι και τα πολιτικά κόμματα πρέπει να τολμούν να ανανεώνονται, να εκσυγχρονίζονται και να προσαρμόζουν τον βηματισμό τους στις ανάγκες της σύγχρονης εποχής. Στη βάση και των αποτελεσμάτων των ευρωεκλογών σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, προκύπτει μία σαφής κατεύθυνση, η οποία τα

επόμενα χρόνια θα αναδειχθεί ως κυρίαρχη. Αυτή είναι η τάση της φιλελεύθερης, μετριοπαθούς δεξιάς. Φιλελεύθερη στα ζητήματα οικονομίας, κοινωνικά ευαίσθητη στα κοινωνικά ζητήματα και πολιτικά υπεύθυνη αναφορικά με την προστασία του περιβάλλοντος. Γι' αυτό και στο Πολιτικό Γραφείο είχα εισηγηθεί την ανάπτυξη μιας πολιτικής συζήτησης, η οποία να καταλήξει σε ένα πολιτικό και ιδεολογικό συνέδριο, ούτως ώστε να εντάξουμε ζητήματα της σύγχρονης εποχής στις θέσεις της παράταξης με σημεία αιχμής τις σύγχρονες πολιτικές κοινωνικής συνοχής, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος. Η θέση μου είναι πως μόνο έτσι θα μπορούσαμε να στείλουμε ένα σαφές μήνυμα ότι ο Δημοκρατικός Συναγερμός ήταν και παραμένει ένα κόμμα με ηγετικό ρόλο, με σύγχρονο λόγο, με επίκαιρες θέσεις, και με επικοινωνιακές προσεγγίσεις.

—**Έχετε κάνει λόγο στο Πολιτικό Γραφείο για την ανάγκη ταπεινότητας. Θεωρείτε πως ο ΔΗΣΥ και η κυβέρνηση έχουν πλέον δείγματα αλζονείας;**

—Στο Πολιτικό Γραφείο θύμισα τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του Γλαυκού Κληρίδη τον οποίο διέκρινε η απλότητα και η σεμνότητα σε όλη τη διάρκεια του πολιτικού του βίου και αυτό επειδή θεωρώ ότι η άσκηση της εξουσίας πρέπει να διέπεται από περισσεύμα κατανόησης και ενσυναίσθησης. Πιστεύω ότι μόνο έτσι μπορείς να πεύσεις —ιδίαιτερα τους πιο αδύνατους και λιγότερο προνομιούχους συμπολίτες μας— ότι «είμαστε εις το εμείς».



Οι κ. Τσίπρας και Παυλόπουλος συζήτησαν για το «αγκάθι» που έχει προκύψει κατά τη συνάντηση στο Προεδρικό Μέγαρο την περασμένη Δευτέρα.

Το «όχι» του Προέδρου και το δίλημμα Τσίπρα

Ο κ. Παυλόπουλος δεν υπογράφει το διάταγμα για τις αλλαγές στη Δικαιοσύνη

Του **Κ.Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Ολα τα ενδεχόμενα ανοικτά, περιλαμβανομένης και της ευθείας ρήξης, αφήνει το Μέγαρο Μαξίμου στην περίπτωση κατά την οποία επιβεβαιωθούν οι πληροφορίες και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Προκόπης Παυλόπουλος δεν υπογράψει τελικώς το διάταγμα για τις αλλαγές στην ηγεσία της Δικαιοσύνης.

Οι κ. Τσίπρας και Παυλόπουλος συζήτησαν για το «αγκάθι» που έχει προκύψει κατά τη συνάντηση στο Προεδρικό Μέγαρο την περασμένη Δευτέρα, όταν και ο πρωθυπουργός υπέβαλε το αίτημα για διάλυση της Βουλής και προκήρυξη πρόωγων εκλογών στις 7 Ιουλίου. Ο κ. Παυλόπουλος φέρει να κατέστησε σαφές πως μέχρι το τέλος του μήνα δεν μπορεί να υπογράψει το διάταγμα, αφού οι θητείες του προέδρου και του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου δεν έχουν ολοκληρωθεί. Κατά πληροφορίες, πρόσθεσε, δε, πως δεν μπορεί να το πράξει, χωρίς να παραιτείται τη νομιμότητα, ούτε την εβδομάδα που ακολουθεί μέχρι να ανοίξουν οι κάλπες, καθώς η χώρα θα βρίσκεται στην κορύφωση της προεκλογικής περιόδου. Επί της ουσίας, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ενημέρωσε τον κ. Τσίπρα ότι μετά την 30ή Ιουνίου θα επιστρέψει το επίμαχο Προεδρικό Διάταγμα στο υπουργικό συμβούλιο χωρίς την υπογραφή του. Όπως προαναφέρθηκε, το Μέγαρο Μαξίμου κρατάει όλα τα σενάρια ανοικτά για το πώς θα δια-

χειριστεί το διαφαινόμενο «όχι» του κ. Παυλόπουλου. Ορισμένα στελέχη εκτιμούν πως η κυβέρνηση θα πρέπει να τηρήσει χαμηλούς τόνους, καθώς ενδεχόμενη σύγκρουση με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας λίγα εικοσιτετράωρα πριν από τις εθνικές εκλογές είναι μια κίνηση εξαιρετικά μεγάλου ρίσκου, και θα μπορούσε να αποτελέσει τη χαριστική βολή για Δικαιοσύνης.

Ορισμένα στελέχη εισηγούνται να τηρηθούν χαμηλοί τόνοι, θυμίζοντας ότι ο Πρόεδρος είναι επιλογή του πρωθυπουργού. Αλλά επιχειρηματολογούν υπέρ της ευθείας ρήξης.

τον ΣΥΡΙΖΑ που ήδη κινείται σε μεγάλη δημοσκοπική απόσταση από τη Νέα Δημοκρατία. Επιπροσθέτως, υπενθυμίζουν πως ο κ. Παυλόπουλος όχι μόνον υπήρξε επιλογή του πρωθυπουργού για την Προεδρία της Δημοκρατίας, αλλά, παράλληλα, ο κ. Τσίπρας έχει κατ' επανάληψη αναφερθεί με ιδιαίτερα θετικά λόγια στον τρόπο που ασκεί τα καθήκοντά του και έχει ταχθεί από το βήμα της Βουλής υπέρ μιας νέας θητείας του.

Στον αντίποδα, υποστηρίζεται

πως με δεδομένο ότι η απόφαση του υπουργικού συμβουλίου για τις νέες τοποθετήσεις στη Δικαιοσύνη έχει ληφθεί ομόφωνα, τυχόν μη αντίδραση της κυβέρνησης θα συνιστούσε άτακτη υποχώρηση και μάλιστα στην κορύφωση της προεκλογικής περιόδου. Επίσης, μια σύγκρουση κορυφής θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση της συσπείρωσης του ΣΥΡΙΖΑ που παραμένει η ακίλλιος πέτρα του κυβερνήσιμου κόμματος.

Σε κάθε περίπτωση, ο κ. Τσίπρας θα λάβει τις τελικές του αποφάσεις σταθμίζοντας συνολικά τα πολιτικά δεδομένα, όπως θα έχουν διαμορφωθεί στο τέλος του μήνα. Είναι όμως ενδεχόμενο ότι τρεις ημέρες μετά τη συνάντηση με τον κ. Παυλόπουλο σε συνέντευξη του (στον ΑΛΦΑ) άσκησε έμμεση πλην σαφή πίεση στον κ. Παυλόπουλο για τα επίμαχα διατάγματα. Συγκεκριμένα, και απαντώντας σε σχετική ερώτηση σημείωσε: «Έχει σταλεί το διάταγμα, από εκεί και πέρα ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει διαμνύσει ότι θα κάνει αυτό το οποίο ορίζει το Σύνταγμα και ο νόμος, αλλά όταν υπάρχει κένωση της θέσεως. Εν πάση περιπτώσει θα κάνει αυτό το οποίο αρμόζει στον ρόλο του, έχω εμπιστοσύνη στην κρίση του».

Επικοινωνιακή στροφή

Πάντως, παρότι το σενάριο της ρήξης παραμένει στο τραπέζι, επί του παρόντος, τόσο ο ΣΥΡΙΖΑ, όσο και η Ν.Δ. επιλέγουν να διαφορετικούς λόγους προεκλογικές εκστρατείες χαμηλών τόνων.

Ο πρωθυπουργός επέλεξε ενόψει των ευρωεκλογών της 26ης Μαΐου μια στρατηγική ακραίας πόλωσης που είχε, όμως, ως αποτέλεσμα την καταβύθιση των εκλογικών ποσοστών του κυβερνήσιμου κόμματος. Ως εκ τούτου, η στροφή σε έναν περισσότερο προγραμματικό λόγο συνιστά μονόδρομο. Πάντως, στην Κουμουνδούρου μετά το σοκ της δεινής ήττας έχουν επιστρέψει κάποια δειλά χαμόγελα. Βεβαίως, ουδείς θεωρεί ότι η διαφορά από τη Ν.Δ. είναι αναστρέψιμη. Όμως, αποτιμάται ως θετική εξέλιξη ότι στον τελευταίο κύκλο των δημοσκοπήσεων ο ΣΥΡΙΖΑ αυξάνει κάπως τα ποσοστά του, παρότι το ίδιο ισχύει και για τη Ν.Δ. η οποία κινείται πλέον σαφώς σε τροχιά αυτοδυναμίας.

Επίσης, στον ΣΥΡΙΖΑ εκτιμούν πως η στρατηγική τους μπορεί να ευνοηθεί και από την επιλογή του ΚΙΝΑΛ να κόψει, ουσιαστικά, κάθε γέφυρα μετεκλογικής κυβερνητικής συνεργασίας με τη Ν.Δ. Πάντως, πληροφορίες αναφέρουν πως εάν από τις δημοσκοπήσεις των επόμενων δύο εβδομάδων προκύπτει πως η Ν.Δ. αποτυγχάνει να πετύχει τον στόχο της αυτοδυναμίας, η πρόεδρος του ΚΙΝΑΛ θα αποστείλει μήνυμα πως δεν θα αφήσει τη χώρα να οδηγηθεί σε νέες εκλογές με απλή αναλογική και ορατό το φάσμα της ακυβερνησίας. Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, η κ. Γεννηματά θα περιγράψει ένα σενάριο, με βάση το οποίο εάν παραστεί ανάγκη, θα μπορούσε να προσφέρει ψήφο ανοχής στον κ. Μητσοτάκη.

Οι πολλαπλοί φόβοι του πρωθυπουργού ενόψει 7ης Ιουλίου

Η διαφορά, βαρόμετρο εξέλιξεων

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Μπροστά σε πολλαπλές και δύσκολες εξισώσεις βρίσκεται πλέον ο Αλέξης Τσίπρας, με το βλέμμα να είναι αναπόφευκτα στραμμένο και στο εσωκομματικό πεδίο, μετά τη βαριά ήττα στις ευρωεκλογές. Η ηγετική ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ εστιάζει πλέον στο εύρος της επερχόμενης ήττας, θεωρώντας πως η τελική διαφορά που θα έχει το κυβερνήσιμo κόμμα από τη Νέα Δημοκρατία θα αποτελέσει και το βαρόμετρο για τις μελλοντικές εξελίξεις.

Στο Μαξίμου γνωρίζουν πως, αν ακολουθήσει μια δεύτερη ήττα της τάξεως των 10 και πλέον μονάδων, η πιθανότητα να ανοίξει η συζήτηση ακόμη και για την ηγεσία του κόμματος, είναι υπαρκτή καθώς ένας αρχηγός με δύο συναπτές βαριές ήττες είναι βέβαιο πως θα έρθει αντιμέτωπος με την αμφισβήτηση. Δεν είναι τυχαίο πως, την Παρασκευή, η νέα εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ Εφη Ακτισιόγλου, η οποία από πολλούς λογίζεται ήδη ως άτυπο «νούμερο 2» του κόμματος, έσπευσε να «κλείσει» το θέμα πιθανής διαδοχής, αποκαλύπτοντας παράλληλα και τον πραγματικό εκλογικό στόχο του ΣΥΡΙΖΑ ενόψει της 7ης Ιουλίου. «Ο Αλέξης Τσίπρας εμπνέει και συσπειρώνει τον προοδευτικό χώρο», σημείωσε αρχικά, προσθέτοντας πως «τα προηγούμενα χρόνια έκανε μια μεγάλη ανατροπή με τον ΣΥΡΙΖΑ και σε κάθε περίπτωση θα αποτελει τον πόλο συσπείρωσης του προοδευτικού χώρου για πολλά χρόνια». Πίσω από τις λέξεις της κ. Ακτισιόγλου κρύβεται όλη η γραμμή «υπεράσπισης» του πρωθυπουργού σε περίπτωση που οι εκλογές πάνε και πάλι στραβά. Η φράση «έκανε μια μεγάλη ανατροπή» μεταφράζεται ως «μην ξεχνάτε ποιος μας έκανε κυβέρνηση» προς όσους σπεύσουν να αμφισβητήσουν τον ίδιο τον Αλέξη Τσίπρα.

Αποδοχή της ήττας

Την ίδια ώρα, η αποστρόφη «θα αποτελεί τον πόλο συσπείρωσης του προοδευτικού χώρου για πολλά χρόνια» αποκαλύπτει πως ο ΣΥΡΙΖΑ έχει αποδεχθεί την ήττα και αυτό που επιδιώκει είναι ένα ποσοστό που θα του δώσει το δικαίωμα να εμφανιστεί ως ο βασικός και ξεκάθαρος πόλος της Κεντροαριστεράς, που από την επομένη ήδη των εκλογών θα αποτελεί τον πόλο συσπείρωσης ευρύτερων «προοδευτικών δυνάμεων».

Τα προβλήματα, πάντως, για τον Αλέξη Τσίπρα, ακόμη και αν καταφέρει να συγκεντρώσει αυτό το ποσοστό που θα αποτρέπει αμφισβήτηση της ηγεσίας του, δεν σταματούν εκεί. Σύμφωνα με όλες τις δημοσκοπικές προβλέψεις ο ΣΥΡΙΖΑ θα απολέσει σχεδόν τη μισή κοινοβουλευτική του δύναμη, κάτι που σημαίνει πως το πρώτο που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί από την

8η Ιουλίου και μετά είναι η εσωκομματική εσωστρέφεια. Ενδεικτικά προάστια, που αποτελούν και ευνοϊκά για τον ΣΥΡΙΖΑ περιφέρεια, θα εκλεγούν 3 βουλευτές, που σημαίνει πως κάποιος εκ των Γιάννη Δραγασάκη, Δημήτρη Βίτσα, Παναγιώτη Κουρουμπλή και Νίκου Τόσκα δεν θα είναι στην επόμενη Βουλή. Αντίστοιχα στην Α' Αθήνας, όπου επίσης ο ΣΥΡΙΖΑ θα πάρει εκτός απροόπτου 3 έδρες, κάποιος εκ των Νίκου Βούτση, Νίκου Φίλη, Δημήτρη Τζανακόπουλου και Χριστόφορου Βερναρδάκη επίσης θα μείνει εκτός. Η σχετική λίστα, με τα «πρωτοκλασάτα» ονόματα που αναπόφευκτα δεν θα εκλεγούν, είναι μακριά εάν δει

Η συζήτηση για τη φυσιολογία του ΣΥΡΙΖΑ, λόγω των απανωτών εκλογών, μπήκε κάτω από το χαλί, υποβόσκει όμως στο παρασκήνιο.

κάποιος όλες τις μεγάλες περιφέρειες, δημιουργώντας πονοκεφάλους διαχείρισης για τον Αλέξη Τσίπρα, με επίκεντρο τις προσωπικές πικρίες στελεχών, που στην πολιτική είναι και οι πιο δύσκολες.

Την ίδια ώρα η συζήτηση για τη φυσιολογία του κόμματος, λόγω των απανωτών εκλογών, μπήκε κάτω από το χαλί, υποβόσκει όμως στο παρασκήνιο. Το γεγονός πως η μεσαία τάξη γύρισε την πλάτη της προς τον ΣΥΡΙΖΑ, «ρυμουλκεί» αναγκαστικά τον πρωθυπουργό προς πιο κεντρώο προφίλ, αφήνοντας όμως κενό από τα αριστερά και συγκεκριμένα στον Γιάννη Βαρουφάκη, ο οποίος εξελίσσεται σε μεγάλο κίνδυνο για τον ΣΥΡΙΖΑ. Αν, δε, το ΜέΡΑ25 αποκτίσει κοινοβουλευτική εκπροσώπηση, κάτι που βάσει δημοσκοπήσεων δεν είναι απίθανο, τότε ο κ. Τσίπρας θα έχει να αντιμετωπίσει εντός της επόμενης Βουλής μια πολύ «ενοχλητική» φωνή, όπως αυτή του πρώην υπουργού του, δημιουργώντας ένα στρατηγικό πρόβλημα: ο κεντρικός στόχος, που πρέπει να είναι η ενίσχυση της προοδευτικής συμμαχίας, θα σκοντάφτει πάνω στη γέννηση ενός κόμματος με έντονο ριζοσπαστικό προφίλ, σαν αυτό του Γιάννη Βαρουφάκη, που θα караδοκει να «αρπάξει» ψηφοφόρους και στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ. Τέλος, ο κ. Τσίπρας θα πρέπει να βρει τρόπο, ως αντιπολίτευση πλέον, να επαναπροεγγίσει κινήσεις όπως το «Πράττω» του κ. Νίκου Κοτζιά, που βρίσκεται πλέον σε τροχιά σύγκρουσης με την Κουμουνδούρου.

ΑΠΟΨΗ

Οι προϋποθέσεις για να επιτύχει ο Μητσοτάκης εκεί που απέτυχε ο Τσίπρας

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ**

Η Ελλάδα πέρασε μία μαύρη δεκαετία. Η διεθνής οικονομική κρίση τη βρήκε παντελώς εκτεθειμένη, με βαθιά ριζωμένες διαρθρωτικές αδυναμίες και σε κατάσταση «πρωτοφανούς δημοσιονομικού εκτροχιασμού» (όπως περιέγραφε την κατάσταση της χώρας η Τράπεζα της Ελλάδος σε εσωτερικό έγγραφο δύο μέρες μετά τον εκλογικό θρίαμβο του Γιώργου Παπανδρέου). Τα μνημόνια επανέφεραν, διά πυρός και σιδήρου, την ισορροπία στα δημόσια οικονομικά, και επέβαλλαν ορισμένες ζωτικές μεταρρυθμίσεις –με σημαντικότερη ίσως την αναμόρφωση και ανεξαρτητοποίηση της φορολογικής διοίκησης– που δείχνουν ότι θα επιβιώσουν.

Είναι όμως κοινή πεποίθηση ότι το βαθύ πελατειακό κράτος, σε όλες

Θα χρειαστεί τη δημιουργία ενός μεταρρυθμιστικού μετώπου μέσα στην κοινωνία, το οποίο, χωρίς τη στήριξη των Ελλήνων του εξωτερικού, θα είναι σαφώς πιο αδύναμο.

του τις εκφάνσεις –από την καφκική γραφειοκρατία που είναι το λίπασμα της διαφθοράς έως τα κομματικά κριτήρια στους διορισμούς και την υψηλή διαπλοκή– επιβίωσε και αυτό. Από ορισμένες απόψεις, μάλιστα, τα πράγματα έγιναν χειρότερα: η πολιτικοποίηση και η χειραγώγηση των θεσμών, για πα-

ράδειγμα, εξελίχθηκε σε επείγον ζήτημα στα πολωμένα χρόνια της διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ, και όπως φαίνεται από τη σύγκρουση σχετικά με την ηγεσία του Αρείου Πάγου, θα παραμείνει στην κορυφή της ατζέντας ως την τελευταία μέρα της θητείας του Αλέξη Τσίπρα. Παράλληλα, η υπερφορολόγηση και οι δυσβάσταχτες εισφορές πνίγουν την οικονομική δραστηριότητα, ενώ ο ιδιωτικός τομέας παραμένει ουραγός πανευρωπαϊκά στην ενσωμάτωση ψηφιακών δεξιοτήτων.

Η πρωτοφανής κρίση ώθησε τα καλύτερα μυαλά της χώρας στο εξωτερικό. Η αιμορραγία ήταν τεράστια. Όσο περισσότερο διαρκούσε το αδιέξοδο, τόσο περισσότεροι έβραζαν στον πάγο τις μύχιες σκέψεις επιστροφής. Ερευνες σχετικά με το φαινόμενο της Νέας Διασποράς δείχνουν ότι

το φαινόμενο επιμένει ακόμα και στην περίοδο της «ανάκαμψης» της οικονομίας, καθώς η αντίληψη των περισσότερων μεταναστών είναι ότι το καθεστώς αναξιοκρατίας στην Ελλάδα δεν έχει ανατραπεί και οι ευκαιρίες για δημιουργική δουλειά με καλές αποδοχές παραμένουν σπάνιες.

Αυτό οδηγεί ενίοτε σε μία ακραία απορριπτική διάθεση. Καλοί φίλοι που έχουν φύγει και διατρέπουν στο εξωτερικό συχνά μου λένε ότι η Ελλάδα είναι μια τελειωμένη χώρα, ότι τίποτα δεν έχει και δεν πρόκειται να αλλάξει, ότι οι Έλληνες είναι εθισμένοι στον κρατισμό και τον λαϊκισμό. Οι συζητήσεις αυτές δεν είναι εύκολες. Από τη μία ξέρω ότι πολλά από τα επιχειρήματά τους είναι σωστά. Από την άλλη, θυμώνω με το απόλυτο της στάσης – που θεωρώ ότι οφείλεται εν μέρει και σε μία προσπάθεια

να πείσουν τον εαυτό τους ότι καλά κάνουν και μένουν μακριά. Από την πλευρά μου, θέλω να πιστέψω ότι οι θετικές εξαιρέσεις –στη δημόσια διοίκηση, στις επιχειρήσεις, στον πολιτισμό, στον αθλητισμό– μπορούν να γίνουν ο κανόνας· αλλά θέλω να το πιστέψω επειδή ισχύει, όχι επειδή το θέλω.

Στις 26 Μαΐου, οι ψηφοφόροι, ενάντια στους φόβους πολλών πολέμιων του ΣΥΡΙΖΑ και στη βεβαιότητα των ιδίων των κυβερνήσεων, τους τιμώρησαν βαριά. Ανεξαρτήτως των ειδικών λόγων του καθενός, το γενικό μήνυμα ακούστηκε στεντόρεια: η Ελλάδα, όπως λέει συχνά ο Κυριάκος Μητσοτάκης, αξίζει καλύτερα.

Μπορεί το κόμμα του να πετύχει εκεί που απέτυχε ο κ. Τσίπρας; Δεν είναι καθόλου βέβαιο. Η Νέα Δημοκρατία

δεν έχει παραδεχθεί τα εγκληματικά της λάθη που οδήγησαν στη χρεοκοπία, χρειάζεται επείγοντως ανανέωση προσώπων και παραμένει σε σημαντικό βαθμό προσκολλημένη στις λογικές του κρατισμού και της εθνικής περικαράκωσης. Ο αρχηγός της, όμως, δείχνει να είναι διαφορετικής νοοτροπίας, και μετά τις ευρωεκλογές είναι ενισχυμένος στο εσωτερικό της παράταξης.

Χωρίς όμως τη στήριξη ενός μεταρρυθμιστικού μετώπου μέσα στην κοινωνία, δεν πρόκειται να τα καταφέρει. Και χωρίς τους Έλληνες του εξωτερικού, το μέτωπο αυτό θα είναι σαφώς πιο αδύναμο. Οι εκλογές της 7ης Ιουλίου είναι μία πρώτη ευκαιρία να κάνουν τους να ακουστεί – να συμβάλουν στη διαμόρφωση ενός νέου τοπίου, πολύ πιο φιλόξενου για τις ιδέες και τα ταλέντα τους.

Οι πολίτες στην πρώτη γραμμή της Ν.Δ.

Με περιοδείες Μπτσotάκη αντί συγκεντρώσεων και συζήτηση με ψηφοφόρους αντί διακαναλικής, κορυφώνεται η καμπάνια

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΛΟΥ**

Την απευθείας επικοινωνία με τους πολίτες, αντί των καθιερωμένων προεκλογικών εργαλείων, όπως οι διακαναλικές συνεντεύξεις, επιλέγει ο Κυριάκος Μπτσotάκης προκειμένου να συνομιλήσει με το ευρύ κοινό, αποκλείοντας την τακτική της διαμεσολάβησης.

Αντί διακαναλικής, ο κ. Μπτσotάκης θα συναντηθεί με ομάδα δέκα πολιτών, οι οποίοι θα τον ρωτήσουν σε ζωντανή μετάδοση ό,τι θεωρούν εκείνοι σημαντικότερο, ενώ έως τις εκλογές η Ν.Δ. είχε προγραμματίσει δύο θεματικές εκδηλώσεις με ομιλήτη τον πρόεδρό της. Η πρώτη, με θέμα την ανάπτυξη, πραγματοποιήθηκε πριν από λίγες ημέρες στην Πάτρα, ενώ ακολουθεί και η δεύτερη, με επίκεντρο την κοινωνική αλληλεγγύη.

Στον δρόμο προς τις κάλπες, η Πειραιώς αποκλείει τηλεοπτικό τετ α τετ του κ. Μπτσotάκη με τον Αλέξη Τσίπρα και συζητάει μόνο ένα debate, στο οποίο θα συμμετάσχουν οι επικεφαλής και πρόεδροι όλων των κομμάτων.

Στην Πειραιώς θεωρούν ότι η Ν.Δ. εισέρχεται στην τελική ευθεία με ισχυρή συσπείρωση και αέρα νίκης, κάτι που, όπως λένε, προκύπτει από τα ποσοστά των σχετικών δημοσκοπικών δεικτών (παράσταση νίκης). Στον αντίποδα, σημειώνουν, ο ΣΥΡΙΖΑ φαίνεται να βρίσκεται σε απόλυτο στρατηγικό αδιέξοδο, καθώς η τακτική της πόλωσης και του φόβου έχουν αποδοκιμασθεί ήδη στην κάλπη. Στην Πειραιώς πιστεύουν ότι η ίδια η ασάφεια και η απουσία προσανατολισμού, που διακρίνει τον ΣΥΡΙΖΑ τις τελευταίες εβδομάδες μετά τις ευρωεκλογές, αναδεικνύει πέραν πάσης αμφιβολίας το αδιέξοδο στο οποίο έχει περιέλθει το Μαξίμου.

Στοχευμένη κριτική

Στις τρεις εβδομάδες που απομένουν μέχρι τις εκλογές, ο κ. Μπτσotάκης θα συνεχίσει να κινείται στο ίδιο μοτίβο, δηλαδή της πρότασης λύσεων που αναμένουν να ακούσουν οι πολίτες και όχι της στείρας αντιπαράθεσης με τον κ.



Στις τρεις εβδομάδες που απομένουν μέχρι τις εκλογές, ο κ. Μπτσotάκης θα συνεχίσει να κινείται στο μοτίβο της πρότασης λύσεων, αποφεύγοντας τη στείρα αντιπαράθεση με τον κ. Τσίπρα (φωτ. από την περιοδεία του προέδρου της Ν.Δ. σε Αχαΐα και Ηλεία).

Η Πειραιώς αποκλείει τηλεοπτικό τετ α τετ Μπτσotάκη - Τσίπρα και συζητάει μόνο ένα debate, στο οποίο θα συμμετάσχουν οι επικεφαλής όλων των κομμάτων.

Τσίπρα, την οποία θα εξακολουθήσει να αντιμετωπίζει ως εικόνα από το παρελθόν. Η κριτική του στον ΣΥΡΙΖΑ θα συνεχίσει να είναι στοχευμένη σε ζητήματα που δεν μπορούσαν να παραμείνουν δίχως απάντηση και συνδέονται

με το πρόγραμμα της Ν.Δ., και δη το τρίπτυχο: λιγότεροι φόροι - νέες και καλύτερες δουλειές - ασφάλεια για όλους.

Μετά τις ευρωεκλογές η Ν.Δ. κινήθηκε πάνω σε μια ενιαία στρατηγική. Το πρώτο τηλεοπτικό σποτ, με καταληκτική φράση το «ευχαριστούμε για την εμπιστοσύνη σας», ακολούθησε ένα δεύτερο, στο οποίο δόθηκε έμφαση στη γενιά των νέων Ελλήνων που έχουν εγκαταλείψει τη χώρα για το εξωτερικό και στην ανάγκη επιστροφής τους. Το τρίτο σποτ εδράζεται στα ιδεολογικά θεμέλια της Ν.Δ., τα οποία ο κ. Μπτσotάκης επιθυμεί να αναδείξει: τη σύνδεση της ανάπτυξης με την ελευθερία. Κάτι που προκύπτει και από το μήνυμα όλων των εκλογών, όπως το αντίλαμ-

βάνεται η Ν.Δ., το οποίο συνοψίζεται ως εξής: «Ισχυρή ανάπτυξη - Αυτοδύναμη Ελλάδα - Ενωμένοι μπορούμε».

Η ευρεία νίκη στις ευρωεκλογές, αλλά και όσα ακολούθησαν έκτοτε, αιτιολογούν απολύτως την επιλογή της τοποθέτησης του κ. Μπτσotάκη στο επίκεντρο της προεκλογικής καμπάνιας. Ο πρόεδρος της Ν.Δ. θα συνεχίσει τις περιοδείες, ωστόσο θα αποφυγεί τις κομματικές συγκεντρώσεις. Θα πραγματοποιηθεί μία, τελική, στην Αθήνα. Σε αυτό το πλαίσιο, το επιτελείο του κ. Μπτσotάκη έχει ρίξει όλο το βάρος του στις θεματικές εκδηλώσεις αλλά και στη συνάντηση με την ομάδα των δέκα πολιτών, οι οποίοι θα εκπροσωπούν διαφορετικές κοινωνικές, επαγγελματικές

και ηλικιακές ομάδες. Η συζήτηση αποφασίστηκε να μεταδοθεί από όλους τους τηλεοπτικούς σταθμούς, αντί διακαναλικής.

Στόχος του κ. Μπτσotάκη είναι, επίσης, να κερδίσει την εμπιστοσύνη και των πιο δύσπιστων ψηφοφόρων. Από την Πειραιώς τονίζουν ότι αυτή η επιλογή του προκύπτει ανάγλυφα από τις εκλογικές περιφέρειες στις οποίες θα είναι υποψήφιος, αλλά και εκείνες που θα επισκεφθεί έως τις εκλογές. Επέλεξε, συγκεκριμένα, να είναι υποψήφιος στις τρεις από τις έξι περιφέρειες που η Ν.Δ. υστερούσε του ΣΥΡΙΖΑ, και δη στον δυτικό τομέα της Β' Αθήνας, στη Β' Πειραιά και στην Αχαΐα. Οι υπόλοιπες τρεις είναι η Αρτα στην Ηπειρο, το Ηράκλειο και τα Χανιά στην Κρήτη.

Ασκήσεις ισορροπίας στο ΚΙΝΑΛ για την 8η Ιουλίου

Η θέση περί αυτόνομης πορείας, το αφήγημα περί προοδευτικής διεύρυνσης και το ενδεχόμενο νέας εκλογικής αναμέτρησης

του **ΜΑΡΙΟΥ ΔΑΝΗΛΟΠΟΥΛΟΥ**

«Το ΚΙΝΑΛ είναι υπεύθυνη δύναμη εθνικής συνεννόησης και εξόδο από την κρίση, που θα αποτελέσει το δυνατό αντίβαρο τόσο στις συντηρητικές πολιτικές όσο και στον ανεύθυνο λαϊκισμό». Το παραπάνω απόσπασμα από την τοποθέτηση της Φώφης Γεννηματά στη συνεδρίαση της Κεντρικής Επιτροπής του Κινήματος την περασμένη Τετάρτη αποτελεί πάγιο κομμάτι της προεκλογικής του ρητορικής, που ελάχιστα έχει αλλάξει ενόψει εθνικών εκλογών, συγκριτικά με την περίοδο πριν από τις ευρωεκλογές.

Αλλωστε, το 7,7% που έλαβε στις 26 Μαΐου έγινε δεκτό με πολλαπλές αναγνώσεις και δεν άλλαξε ριζικά τον ρόλο του στο πολιτικό σκηνικό: Από τη μία, του χάρισε την τρίτη θέση στην οποία στόχευε. Από την άλλη, δεν ήταν το ευδιάκριτο εκείνο ποσοστό που θα εδραίωνε εμφατικά τη θέση του στον πολιτικό χάρτη, τόσο σε σχέση με τους ευρύτερους συσχετισμούς όσο και στη μάχη με τον ΣΥΡΙΖΑ για τον χώρο της Κεντροαριστεράς.

Το ερώτημα

Με τα παραπάνω δεδομένα, το ερώτημα για τη μετεκλογική στάση της παράταξης παραμένει, όχι μόνο στο παρασκήνιο, αλλά και στο προσκήνιο των συζητήσεων. Πώς αντιλαμβάνεται, λοιπόν, η Χαρ. Τρικούπη την «εθνική συνεννόηση» και τον ρόλο του «αντιβαρου», τον οποίο διεκδικεί εκ νέου στις 7 Ιουλίου; Πρόκειται για ένα ερώτη-

μα που δεν συζητείται μόνο μεταξύ των ψηφοφόρων, αλλά τέθηκε ανοικτά και στο Πολιτικό Συμβούλιο που ακολούθησε την αποχώρηση του Ευάγγελου Βενιζέλου. Η κ. Γεννηματά, στη συνεδρίαση της Κεντρικής Επιτροπής την Τετάρτη, έδωσε μία «καθαρή απάντηση», όπως η ίδια υποστήριξε. Τόνισε ότι η αυτόνομη πορεία του ΚΙΝΑΛ είναι αδιαπραγμάτευτη, ενώ αναφέρθηκε εκτενώς στη στάση που θα έχει το κόμμα ως αντιπολίτευση. Στάση, όπως ανέφερε,

Η «καθαρή απάντηση» της Φώφης Γεννηματά για εθνική συνεννόηση και για τον ρόλο της παράταξης ως δυνατού «αντιβαρου».

ενάντια σε «κάθε κίνδυνο αποσταθεροποίησης και κάθε απόπειρα που θα βλάψει την πολιτική ομαλότητα». Και, το βασικότερο, «με θετική και ουσιαστική συμβολή» σε μια σειρά από ζητήματα, όπως τα εθνικά θέματα, η αλλαγή του εκλογικού νόμου, η συνταγματική αναθεώρηση και η επαναδιαπραγμάτευση με τους εταίρους για πιυκές της συμφωνίας που υπέγραψε η απερχόμενη κυβέρνηση, όπως τα πρωτογενή πλεονάσματα. Εν ολίγοις, η ηγεσία του Κινήματος άφησε να εννοηθεί ότι προτίθεται να προσφέρει συναίνεση προς την επόμενη κυβέρνη-



Η πρόεδρος του ΚΙΝΑΛ, Φώφη Γεννηματά, στη συνεδρίαση της Κεντρικής Επιτροπής την Τετάρτη, τόνισε ότι η αυτόνομη πορεία του κόμματος είναι αδιαπραγμάτευτη, ενώ αναφέρθηκε εκτενώς στη στάση που θα έχει ως αντιπολίτευση.

νη σε κάποια πεδία, ακόμη και σε περίπτωση αυτοδυναμίας της. Το μείζον ζήτημα, ωστόσο, παραμένει το τι θα πράξει σε αντίθετο ενδεχόμενο, όπου παρουσιάζει ενδιαφέρον να σημειωθούν οι απόψεις που έχουν καταγραφεί από σημαντικά στελέχη. Η Χαρ. Τρικούπη, αν και μιλάει για συνεννόηση, στο συγκεκριμένο θέμα δεν ανοίγει τα χαρτιά της, ισχυριζόμενη ότι η στάση της θα κριθεί από το εκλογικό αποτέλεσμα. Την ίδια ώρα, η επίσημη θέση που εκφράστηκε από την κ. Γεννηματά στο συνέδριο του Μαρτίου, είναι ότι οποιαδήποτε ενδεχόμε-

νη προγραμματική συμφωνία με άλλο κόμμα, θα προχωρήσει με απαραίτητη προϋπόθεση να απομείνει το τι θα πράξει το «Σχέδιο Ελλάδα», δηλαδή το σχέδιο διακυβέρνησης του ΚΙΝΑΛ.

Σε ανάλογη τοποθέτηση, ως προς το κριτήριο των αποτελεσμάτων, έχει προβεί και ο Νίκος Ανδρουλάκης. Ο επανεκλεγείς ευρωβουλευτής έχει υποστηρίξει ότι η συμμετοχή σε κυβέρνηση συνεργασίας θα έχει νόημα για την παρτάξη μόνο αν το ποσοστό που θα λάβει στις κάλπες θα είναι επαρκές για μην αποτελεί τον «φτωχό συγγενή», όπως είχε αναφέρει χα-

ρακτηριστικά. Ο ίδιος, εμμέσως αλλά και ξεκάθαρα, σε αρκετές τοποθετήσεις του έχει θέσει ως στόχο ένα διψήφιο ποσοστό, που αποτελεί πλέον και σημαντική πρόκληση για το ΚΙΝΑΛ, με δεδομένη την επίδοσή του στις ευρωεκλογές. Από εκεί και πέρα, η ρήξη με τον Ευάγγελο Βενιζέλο έφερε στην επιφάνεια και άλλες απόψεις, όπως εκείνη του Λεωνίδα Γρηγοράκου, ο οποίος θεωρείται και στέλεχος που βρίσκεται κοντά στον πρώην πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ και εξέφρασε ανοικτά τη διαφωνία του για τους χειρισμούς της ηγεσίας στο θέμα του ψηφοδελτίου Επικρα-

τείας. Ο κ. Γρηγοράκος σε τοποθέτησή του είχε ταχθεί κατά του ενδεχόμενου ακυβερνησίας της χώρας την επομένη των εθνικών εκλογών, ενώ βέβαιο θεωρείται ότι υπάρχουν και άλλα στελέχη που υιοθετούν αυτή την άποψη. Τέλος, υπάρχει και ο παράγοντας Γιώργος Παπανδρέου. Ο επικεφαλής του ΚΙΔΗΣΟ έχει χαρακτηρίσει «στρατηγικό αντίπαλο» τη Δεξιά και θεωρείται πολύ δύσκολο να συναντήσει σε συνεργασία με τη Ν.Δ.

Το δίλημμα

Συνεπώς, γίνεται αντιληπτό ότι η Φώφη Γεννηματά ενδέχεται να βρεθεί μπροστά σε ένα δίλημμα που θα συνιστά και μια πολύ δύσκολη άσκηση ισορροπίας. Στη μία πλευρά υπάρχει η σταθερή θέση του ΚΙΝΑΛ περί αυτόνομης πορείας, αλλά και το αφήγημα περί προοδευτικής διεύρυνσης που αναπτύχθηκε μετά τις ευρωεκλογές, το οποίο πιθανόν να φθαρεί πρόωρα αν κληθεί να συνεργαστεί με τη Νέα Δημοκρατία. Από την άλλη είναι η πίεση ενδεχόμενης ακυβερνησίας και νέας εκλογικής αναμέτρησης με απλή αναλογική, υπό τον κίνδυνο της πολιτικής αποσταθεροποίησης, τον οποίο, όπως ανέφερε η κ. Γεννηματά στην Κεντρική Επιτροπή, το ΚΙΝΑΛ είναι εδώ για να αποτρέψει.

Κοινός παρονομαστής και στις δύο πλευρές—που καθιστά και την εξίσωση ακόμη πιο δύσκολη—, οι εσωκομματικές ισορροπίες που η ίδια ενδεχομένως θα κληθεί να διαχειριστεί.

Το μυστικό Σχέδιο Β΄ για το Grexit

Το βιβλίο «Η τελευταία μπλόφα» ρίχνει φως στις παρασκηνιακές ενέργειες των δανειστών υπό τον φόβο μιας ελληνικής χρεοκοπίας

Εκατόν πενήντα επτά σελίδες αποτελούν το πιο καλά φυλαγμένο μυστικό της ελληνικής κρίσης. Είναι το σχέδιο των δανειστών στο οποίο περιγράφεται με ανατριχιαστικές λεπτομέρειες το πώς θα γινόταν διαχείριση σε μία έξοδο της Ελλάδας από το ευρώ. Μέχρι σήμερα ελάχιστα πράγματα και τις συνέπειες ενός Grexit. Τι θα γινόταν σε καταθέσεις και συντάξεις, πώς θα τυπώνονταν το νέο νόμισμα, πόσο μεγάλη θα ήταν η ανθρωπιστική κρίση που θα αντιμετώπιζε η χώρα;

Στις αρχές Ιουνίου του 2015, και ενώ

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Κωδικός Κροατία

πλέον η θέση της Ελλάδας στο ευρώ κρεμόταν από μία κλωστή, μια μικρή ομάδα οικονομολόγων και δικηγόρων συγκεντρώθηκε υπό απόλυτη μυστικότητα στην αίθουσα συνεδριάσεων του 15ου ορόφου του κτιρίου Charlemagne, εκεί όπου στεγάζονται οι οικονομικές υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Επρόκειτο για τους εμπεριγνώμονες που για μήνες επεξεργάζονταν το περίφημο Σχέδιο Β΄, το οποίο θα εφαρμόζονταν σε περίπτωση που το εφιαλτικό σενάριο της ελληνικής χρεοκοπίας και της εξόδου από το ευρώ γινόταν πραγματικότητα.

Ενώ η προοπτική ενός Grexit είχε μόλις αρχίσει να μπαίνει δειλά στις συζητήσεις του Eurogroup, το άκρως απόρρητο Σχέδιο Β΄ υπήρχε ήδη από το 2012 όταν η Ελλάδα είχε φτάσει και πάλι στα πρόθυρα της χρεοκοπίας και μια μικρή ομάδα υψηλόβαθμων αξιωματούχων της Ε.Ε. και του ΔΝΤ είχαν χαρτογραφήσει με απόλυτη μυστικότητα πώς θα μπορούσε να βγει η χώρα από το ευρώ. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η ύπαρξη της ομάδας αυτής δεν θα διέρρεε, οι αρχιτέκτονες του σχεδίου έδωσαν στην επιχείρηση το κωδικό όνομα «Ένταξη της Κροατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση». Το 2012, η Κροατία δεν ήταν ακόμη μέλος της Ε.Ε., οπότε η ονομασία αυτή δεν θα κινούσε υποψίες. Τον συγκεκριμένο κωδικό θα τον χρησι-

μοποιούσαν για να κανονίσουν τις μυστικές τους συναντήσεις, ενώ ετικέτες με την ονομασία «Ένταξη Κροατίας» ήταν κολλημένες στα κόκκινα ντοσιέ με τα απόρρητα έγγραφα που μοιράζονταν στους συμμετέχοντες. Όταν το ενδεχόμενο ενός Grexit απομακρύνθηκε, τα ντοσιέ αυτά κλειδώθηκαν στα συρτάρια λίγων και εκλεκτών αξιωματούχων.

Τρία χρόνια αργότερα, στις 12 Φεβρουαρίου 2015, την επομένη του πρώτου Eurogroup στο οποίο συμμετείχε ο Βαρουφάκης, ο τότε επικεφαλής του Euroworking Group, Τόμας Βίτζερ, αποφάσισε ότι ήταν ώρα να ξεκλειδώσει την ψηλή ξύλινη ντουλάπα στο γραφείο του, να βγάλει το δικό του κόκκινο ντοσιέ και να το ξεσκονίσει. Αλλά εν τω μεταξύ μια βασιική λεπτομέρεια είχε αλλάξει: Η Κροατία είχε ήδη γίνει μέλος της Ε.Ε., οπότε έπρεπε να βρεθεί νέα κωδική ονομασία. Ακολουθώντας την παράδοση, οι αρχιτέκτονες του σχεδίου μετονόμασαν την επιχείρηση σε «Αλβανία: ανάλυση και σχέδιο έκτακτης ανάγκης, ενδεχόμενη χρεοκοπία 2015».

Το Σχέδιο Β΄ ήταν απίστευτα περίπλοκο και εξετάζε όλα τα πιθανά τεχνικά και νομικά προβλήματα που θα προέκυπταν στην περίπτωση εξόδου της Ελλάδας από την Ευρωζώνη. Η προετοιμασία

Το άκρως απόρρητο Σχέδιο Β΄ συνετάχθη από ομάδα αξιωματούχων της Ε.Ε. και του ΔΝΤ το 2012 και επικαιροποιήθηκε το 2015.

του εγγράφου ολοκληρώθηκε σε περίπου 60 ημέρες, με το μεγαλύτερο μέρος του έτοιμο από τις αρχές Απριλίου. Με την ένδειξη «Αυστηρά απόρρητο», σκιαγραφούσε μια ζοφερή προοπτική για τη χώρα. «Οι συνέπειες ενός τέτοιου σεναρίου είναι ακραίες και μπορούν να βάλουν την Ελλάδα σε ένα ταχύ μονοπάτι προς την έξοδο από την Ευρωζώνη και πιθανώς από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Κάθε απαραίτητη δράση πρέπει να ληφθεί για να αποφευχθεί αυτό το σενάριο και να μην ενεργοποιηθεί το πλάνο έκτακτης ανάγκης», ανέφερε στην πρώτη σελίδα με bold γραμματοσειρά.



Στις 12 Φεβρουαρίου 2015, την επομένη του πρώτου Eurogroup στο οποίο συμμετείχε ο Βαρουφάκης (στη φωτ. με τον Βόλφγκανγκ Σόιμπλε), ο τότε επικεφαλής του Euroworking Group, Τόμας Βίτζερ, αποφάσισε ότι ήταν ώρα να ξεκλειδώσει την ψηλή ξύλινη ντουλάπα στο γραφείο του, να βγάλει το δικό του κόκκινο ντοσιέ και να το ξεσκονίσει...

Τα δέκα μέλη της Ομάδας Β΄ συναντήθηκαν συνολικά μόνο τρεις φορές: Μία φορά στην έδρα της ΕΚΤ στη Φρανκφούρτη τον Μάρτιο και δύο φορές στο κτίριο Charlemagne στις Βρυξέλλες, τον Απρίλιο και τον Ιούνιο. Καθώς δεν έπρεπε να υπάρχει κανένα ηλεκτρονικό ίχνος της δουλειάς τους, στις συναντήσεις αυτές οι αξιωματούχοι αντήλλασαν τα έγγραφά τους αποκλειστικά σε χαρτί.

Οι 157 σελίδες του χωρίζονταν σε τέσσερα κεφάλαια. Το πρώτο είχε τίτλο «Άμεσες συνέπειες της μη πληρωμής» και παρουσίαζε τον τρόπο με τον οποίο θα εξελισσόταν η χρεοκοπία, τις επιπτώσεις που θα είχε στην ελληνική οικονομία και το πώς θα οδηγούσε σε έξοδο από το ευρώ. Το μεγαλύτερο πρόβλημα ήταν ότι δεν υπήρχε προβλεπόμενο πλαίσιο για έξοδο μιας χώρας από την Ευρωζώνη χωρίς ταυτόχρονη έξοδο και από την Ε.Ε. Αφού διάβασαν τις ευρωπαϊκές συνθήκες ξανά και ξανά, οι αρχιτέκτονες του σχεδίου αποφάσισαν ότι το άρθρο 352 της Συνθήκης της Λισαβόνας προσέφερε επαρκή ευελιξία και ήταν αρκετά αόριστο ώστε να αντιμετωπιστεί μια τέτοια πρωτοφανής εξέλιξη.

Το δεύτερο κεφάλαιο, με τίτλο «Διαχείριση εξόδου», επικεντρωνόταν στον τρόπο με τον οποίο η Ευρωζώνη και η Ελλάδα θα διαχει-

ρίζονταν τις συνέπειες ενός Grexit. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς τους, η έκθεση της υπόλοιπης Ευρωζώνης στην Ελλάδα αντιστοιχούσε τότε στα 325 δισ. ευρώ. Αυτό το ποσό ήταν το χρέος που θα είχε ακόμα να ξεπληρώσει η Ελλά-

«Αν και το άμεσο κόστος ενός Grexit θα ήταν πολύ σημαντικό, το κόστος μετάδοσης της κρίσης θα είναι διαχειρίσιμο», ανέφερε η έκθεση.

δα στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικών Σταθερότητας, στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και στις υπόλοιπες κυβερνήσεις και τράπεζες της Ευρωζώνης. Σε πίνακα που συνόδευε το κεφάλαιο αυτό υπολογιζόταν αναλυτικά η έκθεση των μελών της Ευρωζώνης στην Ελλάδα, δηλαδή πόσο από το ελληνικό χρέος είχε στην κατοχή της κάθε χώρα, και σε περίπτωση που η Ελλάδα χρεοκοπούσε θα αδυνατούσε να αποπληρώσει. Ενδεικτικά για την Ιταλία σε περίπτωση Grexit το ποσό αυτό ανερχόταν σε 63 δισ., ίσο με το 4,1% του ΑΕΠ της. Για τη Γερμανία, το ποσό ήταν το μεγαλύτερο στην Ευρωζώνη και ανερχόταν σε 92,8 δισ. ίσο με το 3,4% του ΑΕΠ της. Αλλά τη μεγαλύτερη έκθεση ως προς το ΑΕΠ της την είχε η Σλοβενία με 1,7 δισ., τα οποία αντιστοιχούσαν με το 6,7% του ΑΕΠ της μικρής χώρας.

«Αν και το άμεσο κόστος ενός Grexit θα ήταν πολύ σημαντικό, το κόστος μετάδοσης της κρίσης θα είναι διαχειρίσιμο», ανέφερε η έκθεση.

Η κυκλοφορία της «νέας δραχμής» θα ήταν δυνατή μόνο έπειτα από τουλάχιστον 8-9 μήνες.

facto υποτίμηση του ευρώ.

Ειδικά η ομάδα της ΕΚΤ ανησυχούσε και για κάτι ακόμα: Τι θα συνέβαινε αν η Ελλάδα αποφάσιζε μονομερώς να χρησιμοποιήσει τα αποθέματα του νομισματοκοπείου της και να εκτυπώσει ευρώ; Οι αξιωματούχοι της Ομάδας Β΄ θεωρούσαν κάτι τέτοιο εξαιρετικά απίθανο, μιας και θα ισοδυναμούσε με παραχάρξη και θα συνιστούσε ποινικό αδίκημα. Η πολιτική ρήξη που θα προκαλούσε μια τέτοια απόφαση θα ήταν τόσο μεγάλη, που θα απομόνωνε την Ελλάδα από οποιονδήποτε θα μπορούσε να τη βοηθήσει σε μια τόσο δύσκολη περίοδο. Παρ' όλα αυτά, ακόμη και αν η ελληνική κυβέρνηση προέβαινε σε αυτό το ακραίο βήμα, οι συνέπειες στην παγκόσμια κυκλοφορία του ευρώ θα ήταν ασήμαντες, κατέληγαν οι ειδικοί.

Σε κάθε περίπτωση, η ΕΚΤ είχε

χόταν σε 92,8 δισ. ίσο με το 3,4% του ΑΕΠ της. Αλλά τη μεγαλύτερη έκθεση ως προς το ΑΕΠ της την είχε η Σλοβενία με 1,7 δισ., τα οποία αντιστοιχούσαν με το 6,7% του ΑΕΠ της μικρής χώρας.

«Αν και το άμεσο κόστος ενός Grexit θα ήταν πολύ σημαντικό, το κόστος της μετάδοσης της κρίσης θα είναι διαχειρίσιμο», ανέφερε χαρακτηριστικά η έκθεση. Αυτή η ανάλυση κατέρριπτε με τον πιο από το τρόπο το βασικό επιχείρημα της ελληνικής κυβέρνησης, η οποία υποστήριζε ότι το κόστος ενός Grexit θα είναι τόσο μεγάλο, που οι πιστωτές στο τέλος θα αναγκάζονταν να ικανοποιήσουν τα αιτήματά τους.

Το τρίτο κεφάλαιο είχε τίτλο «Σχέδιο δράσης» και εξετάζε το κατά πόσον θα ήταν δυνατόν η Ελλάδα να χρεοκοπήσει, αλλά συγχρόνως να παραμείνει στην Ευρωζώνη. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό ήταν σαφής: Ήταν σχεδόν αδύνατο.

Το τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο είχε τίτλο «Περιοριστικά μέτρα και έλεγχοι κεφαλαίου». Απαριθμούσε τα μέτρα που έπρεπε να ληφθούν για να διατηρηθεί έστω και ένα υποτυπώδες τραπεζικό σύστημα στην Ελλάδα, πριν η φυγή καταθέσεων και ο απόλυτος πανικός των αγορών οδηγούσαν τη χώρα σε πλήρη κατάρρευση.

πάρει τα μέτρα της για να εξασφαλίσει ότι τα ευρώ που είχαν παραμείνει στην Τράπεζα της Ελλάδος δεν θα χρησιμοποιούνταν από την κυβέρνηση. Ειδική ομάδα επιτήρησης θα πήγαινε στη χώρα «για να κάνει δειγματοληψία στα 16 παραρτήματα της Τράπεζας της Ελλάδος, όπου αυτά τα εναπομείναντα ευρώ βρίσκονταν την εποχή εκείνη». Το δεύτερο βήμα θα ήταν η αναστολή της απαραίτητης διαπίστευσης ασφαλείας, την οποία χρειάζεται από την ΕΚΤ η Τράπεζα της Ελλάδος για την παραγωγή ευρώ.

Τρίτο βήμα θα ήταν ότι η ΕΚΤ θα απαγόρευε σε προμηθευτές να στέλνουν στην Ελλάδα τα απαραίτητα υλικά για την παραγωγή ευρώ. Τέταρτο βήμα θα ήταν αυτή η ειδική ομάδα να εντοπίσει και να διασφαλίσει ότι τα υλικά που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή χαρτονομισμάτων (χαρτί, μελάνι, πλάκες και φιλμ) «θα καταστρέφονταν αμέσως», ενώ τα εναπομείναντα ευρώ θα επέστρεφαν στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης. «Δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο ότι η Τράπεζα της Ελλάδος θα μπορούσε να αρνηθεί την πρόσβαση [της ομάδας της ΕΚΤ] ή στη χειρότερη περίπτωση να χρησιμοποιήσει τα περισσευούμενα ευρώ για πληρωμές. Η μόνη αντίδραση σε μια τέτοια κατάσταση θα ήταν η έναρξη νομικών διαδικασιών κατά της Ελλάδας» έλεγε το Σχέδιο Β΄.



Το βιβλίο των Ελένης Βαρβιτσιώτη και Βικτώριας Δενδρινού «Η Τελευταία Μπλόφα», κυκλοφορεί τη Δευτέρα (17/6) από τις εκδόσεις Παπαδόπουλος.

Ανθρωπιστική βοήθεια

Καθώς η μυστική ομάδα του Σχεδίου Β΄ προσπαθούσε να χαρτογραφήσει όλες τις νομικές, οικονομικές και τεχνικές λεπτομέρειές του, μια εντελώς ξεχωριστή ομάδα, υπό τη Γενική Γραμματεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δούλευε πάνω σε ένα άλλο κρίσιμο κομμάτι του: την ανθρωπιστική βοήθεια.

Το 2015, μετά έξι χρόνια ύφεσης, το ΑΕΠ της Ελλάδας είχε μειωθεί κατά 25% και η ανεργία βρισκόταν στο 25%, το υψηλότερο επίπεδο της Ε.Ε. Μια χρεοκοπία θα οδηγούσε σε σχεδόν μαθηματική ακρίβεια μεγάλο μέρος του πληθυσμού κάτω από το όριο της φτώχειας, ανήμπορο να καλύψει βασικές ανάγκες, όπως τροφή και στέγαση, προκαλώντας μια κρίση που η Ευρώπη δεν θα είχε ξαναδεί μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Η Κάθριν Ντέι, γενική γραμματέας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ανέθεσε σε μια ομάδα της Διευθύνσης Ανθρωπιστικής Βοήθειας και Πολιτικής Προστασίας την εκπόνηση ενός συγκεκριμένου σχεδίου δράσης. Με δεδομένη την ακραία κατάσταση στην οποία θα βρισκόταν η Ελλάδα σε περίπτωση εξόδου από το ευρώ, το 20% του πληθυσμού –γύρω στα 2 εκατ. άνθρωποι– θα αντιμετώπιζε άμεσο πρόβλημα επιβίωσης. Αυτό σήμαινε ότι η Επιτροπή έπρεπε να δημιουργήσει ένα δίκτυ ασφαλείας, το οποίο θα κάλυπτε την τροφή, τις ιατρικές ανάγκες, ακόμη και την ένδυσή τους. Θα έπρεπε να εξασφαλίσει ότι τα νοσοκομεία θα συνέχιζαν να λειτουργούν ομαλά και δεν θα υπήρχαν μεγάλες ελλείψεις σε φάρμακα αλλά και καύσιμα.

Ακόμα και αν η Ε.Ε. κατάρφerne να τα εξασφαλίσει, χρειαζόταν ρυθμίσεις για τη δυνατότητα πληρωμής τους και εγγυήσεις ότι όσοι είχαν ανάγκη θα μπορούσαν να τα προμηθευτούν. Επειδή μέχρι τότε δεν υπήρχε κανένα σχέδιο για παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας σε κράτος-μέλος της Ε.Ε., έπρεπε να δημιουργηθεί από το μηδέν μια φόρμουλα για να λάβει η Ελλάδα αυτά τα κεφάλαια. Συγχρόνως, ήταν ξεκάθαρο ότι οι ΜΚΟ θα έπαιζαν σημαντικό ρόλο στο να διασφαλισουν ότι η βοήθεια θα δινόταν σε αυτούς που την είχαν ανάγκη. Γρήγορα, οι αξιωματούχοι που μελετούσαν το θέμα βρήκαν ότι, με μια μικρή αλλαγή στην ευρωπαϊκή νομοθεσία, η Ελλάδα θα μπορούσε να έχει πρόσβαση σε χρήματα που βρίσκονταν στα διαρθρωτικά ταμεία και στο ταμείο επενδύσεων της Ε.Ε. Ο μηχανισμός που θα επέτρεπε την άμεση πρώτη παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας στην Ελλάδα βρέθηκε και ο σχεδιασμός δεν χρειάστηκε να προχωρήσει περισσότερο: Γι' αυτό εξάλλου δεν ενσωματώθηκε και στο Σχέδιο Β΄.

Εκθεση... ιδεών για την Αλβανία

Γιατί οι Βρυξέλλες «κλείνουν τα μάτια» και ζητούν να λάβει άμεσα ημερομηνία έναρξης ενταξιακών διαπραγματεύσεων

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑΣ

Η Κομισιόν τα βρήκε όλα μια χαρά στη φετινή έκθεσή της για την Αλβανία. Οσοι άκουσαν τη Φεντερικά Μογκερίνι να εκθειάζει την πρόοδο των Τιράνων στον τομέα της εκπλήρωσης των προβλεπόμενων κριτηρίων και να δηλώνει ότι η Αλβανία είναι πανέτοιμη να λάβει ημερομηνία έναρξης ενταξιακών διαπραγματεύσεων αναρωτήθηκαν εάν η επίτροπος και όλοι εκεί στις Βρυξέλλες ζουν σε ένα παράλληλο σύμπαν. Γιατί στο υπαρκτό σύμπαν η εικόνα που εκπέμπει η Αλβανία τούτη την εποχή, δηλαδή αυτήν μιας χώρας που κολυμπάει στη διαφθορά, με την πολιτική πανίδα της να αλληλοκατηγορείται ότι «εκτρέφεται» από το εμπόριο ναρκωτικών, κάθε άλλο παρά τις εκτιμήσεις της Κομισιόν (θα έπρεπε να) ενισχύει. Τι παραπάνω, όμως, ξέρουν στις Βρυξέλλες και πρότειναν με την έκθεσή τους στους Ευρωπαίους ηγέτες να επιτρέψουν την έναρξη, άμεσα, διαπραγματεύσεων για την ένταξη της Αλβανίας στην Ε.Ε., σε μια περίοδο που η χώρα συγκλονίζεται από βαθιά πολιτική κρίση και οι πολίτες συγκρούονται κατά χιλιάδες στα Τίρανα με την αστυνομία, διαδηλώνοντας εναντίον της διαπλοκής της κυβέρνησης Ράμα με το εμπόριο ναρκωτικών; Αξιωματούχος της Κομισιόν, που γνωρίζει από πρώτο χέρι το θέμα της ενταξιακής πορείας των χωρών της Δυτικής Βαλκανικής, και στον οποίο έθεσε το παραπάνω ερώτημα η «Κ», αποκάλυψε το παρασκήνιο. Όπως μας είπε, η Ιταλία ήταν εκείνη που πίεσε τη Μογκερίνι να ωραιοποιήσει την κατάσταση της Αλβανίας και στην ουσία επέβαλε τη θετική πρόταση για μια χώρα την οποία συστηματικά σπνρίζει, θεωρώντας τη ιστορικά ως το προγεφύρωμα της επέκτασης της επιρροής της στα Βαλκάνια. Η Αθήνα, πάλι, έκανε το ίδιο με τη Βόρεια Μακεδονία, αν και στην περίπτωση των Σκοπίων υπήρχε ομοθυμία επιβράβευσης για τη συμφωνία των Πρεσπών, αλλά και για τη στήριξη του Ζόραν Ζάεφ. Οι ιταλικές πιέσεις για την Αλβανία δεν θα ήταν ίσως αρκετές εάν στις Βρυξέλλες δεν είχαν μια άλλη εικόνα για την κατάσταση στην Αλβανία, διαφορετική από αυτή που φτάνει στους τηλεοπτικούς δέκτες, με διαδηλώσεις, μολότοφ, ξυλοδαρμούς και καταγγελίες για έλεγχο της πολιτικής ζωής από το εμπόριο ναρκωτικών. Για την Κομισιόν, ο Εντι Ράμα έχει κάνει βαθιές μεταρρυθμίσεις στο δικαστικό σύστημα και ένας από τους λόγους που, κατά την Κομισιόν, υπάρχουν στην Αλβανία αντιδράσεις γι' αυτές τις αλλαγές είναι ότι «θίγουν τα συμφέροντα πολλών».



Εδώ και μήνες χιλιάδες πολίτες διαδηλώνουν στα Τίρανα, χρεώνοντας στην κυβέρνηση Ράμα σχέσεις με εμπόρους ναρκωτικών και ζητώντας την παραιτήσή της.

Το πολιτικό σύστημα της χώρας αλληλοκατηγορείται για διαφθορά και σχέσεις με εμπόρους ναρκωτικών, ο λαός διαδηλώνει απνυδισμένος, η βενιέτα Ράμα - Μέτα κλιμακώνεται.

Ο ίδιος ο Ράμα θεωρείται στις Βρυξέλλες ως ένας ευρωπαϊστής ηγέτης, οι Άλβανοι εμφανίζονται στις δημοσκοπήσεις σε ποσοστό 85% φιλοευρωπαίοι. Και όσον αφορά το εμπόριο ναρκωτικών και την υψηλή εγκληματικότητα στη χώρα του, για τα οποία «βοά» η Ευρώπη, ο Ράμα φέρεται να έχει πείσει την ευρωπαϊκή ηγεσία ότι για όλα ευθύνονται οι Άλβανοί του Κοσόβου και εκείνοι της εμιγκράτας και πάντως δεν αφορούν τη μητροπολιτική Αλβανία.

Προνομιακός συνομιλητής

Εξω ο Ράμα φαίνεται πως τα πάει καλά, καθώς έχει τη στήριξη Ευρωπαίων και Αμερικανών όχι μόνο για τις μεταρρυθμίσεις, αλλά και διότι οι Δυτικοί τον έχουν επιλέξει ως τον προνομιακό συνομιλητή τους, τον ηγέτη που μπορεί να ελέγχει και να διαμορφώνει τις εξελίξεις στο ανά τη Βαλκανική αλβανικό τόξο. Τι γίνεται όμως μέσα; Εδώ φαίνεται να υπάρχει μια «άλλη Αλβανία», σε

σχέση με εκείνη που (θέλουν να) έχουν στα μάτια τους η Φεντερικά Μογκερίνι, ο επίτροπος για τη διεύθυνση Γιοχάνες Χαν, ο Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ και οι άλλοι της απερχόμενης Κομισιόν, και την αποτύπωσαν στην έκθεσή τους. Σε αυτή τη (σημερινή) Αλβανία, οι θεσμοί έχουν παραλύσει. Η κυβέρνηση Ράμα έχει δρομολογήσει τις διαδικασίες για την καθάρηση του προέδρου της δημοκρατίας, με τον οποίο ο πρωθυπουργός βρίσκεται από καιρό σε βεντέτα για το ποιος είναι ο πιο διεφθαρμένος, το πολιτικά απονομιμοποιημένο –λόγω της αποχής όλων των κομμάτων της αντιπολίτευσης– κοινοβούλιο υπολείτουργει, το συνταγματικό δικαστήριο και το ανώτατο δικαστήριο της χώρας δεν λειτουργούν και η πολιτική ατμόσφαιρα ιονίζεται από τις συνεχείς αποκλύψεις και καταγγελίες περί δεσμών της σοσιαλιστικής κυβέρνησης και του πρωθυπουργού με το εμπόριο ναρκωτικών. Η διαφθορά βεβαίως και δεν αποτελεί «προνόμιο» της Αλβανίας – το σύνολο σχεδόν των χωρών της Βαλκανικής εξακολουθεί να υποφέρει από αυτή–, αλλά στη «χώρα των αετών» είναι διαχρονικά ταυτισμένη με τα ναρκωτικά, γύρω από τα οποία έχει διαμορφωθεί ένα μόνο πεδίο πολιτικής συγκρούσε. Όταν την Αλβανία κυβερνούσε ο κεντροδεξιός Σαλί Μπερίσα, δεχόταν τα δηλητηριώδη βέλη του σοσιαλιστή Εντι Ραμα ότι καλύπτει την καλλιέργεια και τη διακίνηση ινδικής κάνναβης προς όφελος του ίδιου και του κόμματός του, προ-

βάλλοντας ιδιαίτερα την περίπτωση του κοριού Λαζαράτι στον Νότο, το οποίο θεωρείτο προπύργιο του Δημοκρατικού Κόμματος και «παράδεισος» των φυτειών κάνναβης. Με την έλευση των σοσιαλιστών στην εξουσία, ο Ράμα σε μια εντυπωσιακή αστυνομική επιχείρηση κατέστρεψε τις «δεξιές» φυτείες στο Λαζαράτι, αλλά σύντομα η χώρα πλημμύρισε με «σοσιαλιστικές» καλλιέργειες, που ξεφύτρωναν μέχρι το τελευταίο χωριό του αλβανικού Βορρά. Ήταν η σειρά της κεντροδεξιάς αντιπολίτευσης να ανέβει στα «κεραμίδια» για να πάρει εκδίκηση, καταγγέλλοντας ανοικτά τον Ράμα ως αρχινοδό του ναρκεμπορίου.

Οι αποκαλύψεις

Η σύγκρουση έφτασε στο απόγειό της όταν στις αρχές του χρόνου διέρρευσαν στον ραδιοφωνικό σταθμό «Φωνή της Αμερικής» –και πρόσφατα στη γερμανική «Μπλντ»– μαγνητοφωνημένες, για λογαριασμό της εισαγγελίας βαρέων αδικημάτων των Τιράνων, τηλεφωνικές συνομιλίες, στις οποίες ηγετικά στελέχη του Σοσιαλιστικού Κόμματος ακούγονταν να συζητούν με φυλακισμένους μεγάλεμπόρους ναρκωτικών και να τους ζητούν να χρηματοδοτήσουν την εξαγορά ψήφων για λογαριασμό του Ράμα, στις εκλογές του 2017. Ο Ράμα κέρδισε πανηγυρικά τις εκλογές εκείνες, αλλά η αντιπολίτευση καταγγέλλει ότι η κοινοβουλευτική πλειοψηφία των σοσιαλιστών διαμορφώθηκε από τους εμπόρους ναρκωτικών και

αποχώρησε αρνούμενη να νομιμοποιήσει το «ναρκωκοινοβούλιο», όπως το αποκαλεί, και αξιώνοντας την παραίτηση του πρωθυπουργού και τη διενέργεια «τίμιων εκλογών» υπό την επίβλεψη του διεθνούς παράγοντα. Εκτοτε η πολιτική ζωή της χώρας κινείται σε τροχιά πρωτοφανούς όξυνσης, με επεισοδιακές διαδηλώσεις στα Τίρανα, απειλές της αντιπολίτευσης ότι θα εμποδίσει τη διεξαγωγή των προγραμματισμένων για την 30ή Ιουνίου δημοτικών εκλογών, ανελέητη σύγκρουση μεταξύ των δύο κορυφαίων πόλων εξουσίας, προέδρου της δημοκρατίας και πρωθυπουργού, παραλυσία των θεσμών και δικασμό της κοινωνίας. Ο Ράμα, έχοντας και τη στήριξη Ευρωπαίων και Αμερικανών, αρνείται να παραιτηθεί, επιμένει ότι οι δημοτικές εκλογές θα γίνουν στην προγραμματισμένη ημερομηνία, η αντιπολίτευση απειλεί ότι θα τις εμποδίσει πρακτικά και σε αυτό το εκρηκτικό κλίμα αναζητείται διέξοδος, ώστε να αποφευχθούν ανεξέλεγκτες καταστάσεις. Οι συνθήκες μπορεί να μην προσμοιάζουν με εκείνες του 1997, όταν οι πολίτες, έχοντας χάσει τις οικονομίες τους στις παρατράπεζες του Μπερίσα, πήραν τα όπλα και το κράτος κατέρρευσε, αλλά η αλβανική κοινωνία θεωρείται απρόβλεπτη. Η Ελλάδα, που έχει δύσκολες εμπειρίες από τις αλβανικές κρίσεις (πρόσφυγες, μειονότητα, όπλα, ναρκωτικά), παρακολουθεί από μακριά και με προσοχή τις εξελίξεις.

Αντιδράσεις και διλήμματα

Εκτός από τη Φεντερικά Μογκερίνι, και ο Ντόναλντ Τραμπ προειδοποίησε πως, μολονότι η εισηγητική έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Αλβανία και τη Βόρεια Μακεδονία είναι θετική, «καμία απόφαση δεν θα ληφθεί μέσα στις επόμενες ημέρες (σ.σ. στη σύνοδο των ηγετών), επειδή ορισμένα κράτη-μέλη προβάλλουν εμπόδια». Ως γνωστόν, τα κράτη-μέλη που διαφωνούν φανερά είναι η Γαλλία και η Ολλανδία, όμως πίσω από αυτές στοιχίζονται και άλλες χώρες, που ειδικά για την Αλβανία δεν θέλουν ούτε να ακούσουν ότι μπορεί να πλησιάσει στο «ευρωπαϊκό σπίτι», με όσα βλέπουν να γίνονται στα Τίρανα και κυρίως με την εικόνα μια χώρας «χασισοβολώνα», που δικαίως ή αδικώς κυριαχεί στην ευρωπαϊκή κοινή γνώμη. Ο ίδιος αξιωματούχος είπε στην «Κ» ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου θα βρεθεί ενώπιον διλημμάτων. Να χορηγήσει ημερομηνία έναρξης ενταξιακών διαπραγματεύσεων στη Βόρεια Μακεδονία, ώστε να την επιβραβεύσει έτσι για τη συμφωνία των Πρεσπών, και να αφήσει για αργότερα την Αλβανία; Αν το κάνει, τότε οι Άλβανοι είναι βέβαιο ότι θα διαμαρτυρηθούν, δεδομένου ότι η εισηγητική έκθεση της Κομισιόν είναι και για αυτούς θετική. Εάν πάλι αφήσει έξω και τις δύο, με προοπτική να επανεξετάσει το αίτημα σε βάθος χρόνου, τότε η Βόρεια Μακεδονία θα θεωρήσει εαυτών αδικημένο –όταν μάλιστα είχε την υπόσχεση του Βερολίνου– και, το χειρότερο, ο πρωθυπουργός Ζόραν Ζάεφ δύσκολα θα μπόρεσει να σταθεί στην εξουσία. «Πιθανότατα θα τους μεταθέσουν για τη σύνοδο του φθινοπώρου, όταν θα έχουν ξεκαθαρίσει τα πράγματα και στην Αλβανία», ανέφερε.

Πόλεμος Σόφιας - Σκοπίων για την καταγωγή του Γκότσε Ντέλτσεφ

Δύο σχεδόν χρόνια αφότου ο Ζόραν Ζάεφ και ο πρωθυπουργός Μπόικο Μπορίσοφ υπέγραψαν συμφωνία φιλίας και καλής γειτονίας (Αύγουστος του 2017), με την οποία επιδίωκαν να κλείσουν διά παντός τις μεταξή Σόφιας και Σκοπίων ιστορικές διαφορές, τα «φαντάσματα του παρελθόντος» απειλούν την ομαλή εφαρμογή της. Κατά την πρώτη κιόλας συνεδρίασή της, η κοινή επιτροπή για ιστορικά ζητήματα βρέθηκε σε αδιέξοδο στο θέμα της ζωής και του έργου μιας εμβληματικής επαναστατικής προσωπικότητας της σλαβικής αφύπνισης εναντίον των Οθωμανών, του Γκότσε Ντέλτσεφ. Τον γεννημένο στο Κιλκίς επαναστάτη βοεβόδα διεκδικούν Βούλγαροι και Βόρειοι Μακεδόνες, και η διαχρονική αυτή διαφωνία όχι μόνο δεν δείχνει να επιλύθηκε με τη συμφωνία, αλλά εξακολουθεί να προκαλεί αναταράξεις στις σχέσεις των δύο χωρών, εκατόν δεκαέξι χρόνια μετά τη δολοφονία του στις Καρμές Σερρών. Οι ρίζες της, δε, τοποθετούνται ακόμα πιο βαθιά, στην επιμονή του βουλγαρικού εθνικισμού

Τον γεννημένο στο Κιλκίς και δολοφονημένο στις Καρμές Σερρών επαναστάτη διεκδικούν και οι δύο χώρες.

ότι ουδέποτε υπήρξε μακεδονικό έθνος και οι σλαβικοί πληθυσμοί της σημερινής Βόρειας Μακεδονίας δεν είναι παρά «παραστρατημένο» βουλγαρικό φύλο. Οι ειδικοί επιστήμονες και των δύο πλευρών, ενώ κατέληξαν σε συμβιβαστικές λύσεις γύρω από άλλα ανοικτά ζητήματα, όπως το έργο του Κυρίλλου, του Μεθόδιου και των μαθητών τους, και αν ο τσάρος Σαμουήλ ήταν Βούλγαρος ή Μακεδόνας, βρέθηκαν σε αδιέξοδο όταν επιχείρησαν να διευθετήσουν την εκκρεμότητα της καταγωγής του Γκότσε Ντέλτσεφ, που φαίνεται να αποτελεί το «κλειδί» της συμφωνίας πάνω στα ιστορικά ζητήματα. Ετσι, η πρόταση στη διμερή επιτροπή της αντιπροσωπείας της Βό-



Η κοινή επιτροπή των δύο χωρών για ιστορικά ζητήματα βρέθηκε σε αδιέξοδο στο θέμα της ζωής και του έργου μιας εμβληματικής επαναστατικής προσωπικότητας της σλαβικής αφύπνισης εναντίον των Οθωμανών, του Γκότσε Ντέλτσεφ.

ρειας Μακεδονίας να καταχωρηθεί στα σχολικά εγχειρίδια ο Ντέλτσεφ ως «αγωνιστής του μακεδονικού απελευθερωτικού αγώνα, τον οποίον τιμά και ο λαός της Βουλγαρίας», όχι μόνο δεν έγινε δεκτό από τη βουλγαρική πλευρά, αλλά εξαργίωσε την πολιτική ηγεσία στη Σόφια. «Δεν μπορεί να γίνεται συμβιβασμός με την αλήθεια. Από τη Βόρεια Μακεδονία δεν ζητούμε τίποτα περισσότερο από την αλήθεια. Ο ίδιος ο Γκότσε Ντέλτσεφ έχει πει ότι είναι Βούλγαρος», δήλωσε ο υπουργός Εξωτερικών Εκατερίνα Ζαχαρίεβα και, πιο οξύς, ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Κρασμίρ Καρακατσάνωφ μίλησε για «εξευτελισμό των Σκοπιανών» και υποστήριξε ότι «με την πρόταση αυτή προωθείται ο διαχωρισμός μεταξύ μακεδονικού και βουλγαρικού έθνους, αφήνοντας να εννοηθεί ότι επρόκειτο για δύο διαφορετικά πράγματα εκείνη την περίοδο». Ούτε όμως και η πρόταση της βορειομακεδονικής πλευράς, ο κοινός εορτασμός για τον διεκδικούμενο ήρωα –ανδριάντας του οποίου έχει τοποθετηθεί στα Σκόπια από τον Γκρούεφσκι, ενώ

στη Βουλγαρία έχει δοθεί το όνομά του σε πόλη–, να γίνεται στις 7 Οκτωβρίου, την ημέρα που τα οστά του δόθηκαν στα Σκόπια από την κομμουνιστική εξουσία της Σόφιας, έγινε δεκτό. «Η ημερομηνία της 7ης Οκτωβρίου είναι απαράδεκτη για εμάς, επειδή είναι η ημερομηνία της μεγαλύτερης προδοσίας που έκανε το Κομμουνιστικό Κόμμα Βουλγαρίας απέναντι στον βουλγαρικό λαό. Το 1944 αρνήθηκε, υπό την πίεση του Στάλιν, παρέδωσε τα οστά του Γκότσε Ντέλτσεφ στα Σκόπια», τόνισε η Ζαχαρίεβα και πρόσθεσε ότι όταν είδε την πρόταση, νόμιζε πως επρόκειτο για αστείο. Τα Σκόπια απάντησαν με δήλωση του υπουργού Εξωτερικών Νικόλα Ντιμιτρόφ, ο οποίος συνέστησε ψυχραιμία. «Θα ήθελα να απευθυνώ έκκληση για μεγαλύτερη σοφία. Όταν υπάρχει φιλία και στενές σχέσεις, δεν θα έπρεπε να τίθενται τελεσίγραφω», είπε.

Σ. ΤΖΙΜΑΣ

Σπριντ σε λεπτό στρώμα πάγου

Συνταγματική κρίση στη Βρετανία εάν ο διάδοχος της Μέι επιχειρήσει Brexit χωρίς συμφωνία, κόντρα στο Κοινοβούλιο

Του ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Μετά τη νίκη-σοκ του Brexit στο δημοψήφισμα του 2016, ο Μπόρις Τζόνσον εθεωρείτο βέβαιος διάδοχος του παραιτηθέντος πρωθυπουργού Ντέιβιντ Κάμερον. Ωστόσο, ο επικεφαλής της εκστρατείας του, Μάικλ Γκόουβ, προχώρησε στο «πισάλλατο μαχαίρωμα του αιώνα», τον αποκάλεσε ανίκανο για το υψηλό αξίωμα και έθεσε ο ίδιος υποψηφιότητα. Το αποτέλεσμα ήταν να πτητηθούν και οι δύο ηγετικές προσωπικότητες της εκστρατείας για το Brexit και να αναδειχθεί πρωθυπουργός μια άκρως πολιτικός που είχε ταχθεί υπέρ του Remain, η Τερέζα Μέι.

Το άδοξο τέλος της Μέι έδωσε στον Τζόνσον μια δεύτερη ευκαιρία να μετακομίσει στην Ντουνινγκ Στριτ. Στην κούρσα της διαδοχής, που ήδη ξεκίνησε και αναμένεται να ολοκληρωθεί στα τέλη Ιουλίου, ο τέως υπουργός Εξωτερικών προβάλλει ως φαβορί: Στην πρώτη από τις διαδοχικές ψηφοφορίες, σε επίπεδο κοινοβουλευτικής ομάδας, την περασμένη Πέμπτη, εξασφάλισε 114 ψήφους, ενώ ο υπουργός Εξωτερικών Τζέρεμι Χαντ, που ήρθε δεύτερος, πήρε μόνο 43 ψήφους. Υστερα από την πανώλεθρία των ευρωεκλογών, που έφεραν τους Συντηρητικούς στην πέμπτη θέση, ο Τζόνσον προβάλλει ως επίδοξος σωτήρας. Έχοντας κερδίσει δύο φορές τον δήμο του Λονδίνου, μια περιφέρεια όπου οι Τόρις παίζουν εκτός έδρας, εμφανίζεται ως ο μόνος υποψήφιος που θα μπορούσε και να απορροφήσει το Κόμμα Brexit του Νάιτζελ Φάρατζ, στα δεξιά του, και να νικήσει τους Εργατικούς του Τζέρεμι Κόρμπιν, στα αριστερά του.

Αν ο Τζόνσον είναι ένας από τους δύο υποψηφίους που θα διεκδικήσουν την αρχηγία στην τελική φάση της αναμέτρησης, όπου θα ψηφίσουν τα 160.000 μέλη των Τόρις, είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα νικήσει. Για να συμβεί αυτό, όμως, θα πρέπει να επιβιώσει στις διαδοχικές ψηφοφορίες που διεξάγονται στους κόλπους της κοινοβουλευτικής ομάδας, σε στυλ ριάλιτι, όπου σε κάθε γύρο φεύγει ένας υποψήφιος.

Ωστόσο το απρόβλεπτο παραμονεύει στη γωνία καθώς ο Μπόρις Τζόνσον έχει να αντιμετωπίσει

έναν αντίπαλο πολύ δεινότερο και από τους εννέα ανθυποψηφίους του μαζί: τον κακό του εαυτό. Παροιμιώδης για τον ναρκισσισμό και τους θεατρνισμούς του, έχει την ικανότητα να διασκεδάζει τους πικραμένους οπαδούς των Τόρις, αλλά όχι και να πείθει τους πιο συνετούς ότι μπορούν να εμπιστευθούν σε έναν πολιτικό της δικής του κοψιάς την καυτή πατάτα του Brexit και τους κωδικούς των βρετανικών πυρηνικών όπλων. Είναι αλήθεια ότι αυτή τη φορά εμφανίζεται πιο μετρημένος, αλλά η ροπή του να παίζει

Ο Μπόρις Τζόνσον προβάλλει ως φαβορί μετά τον πρώτο γύρο της αναμέτρησης. Εξασφάλισε 114 ψήφους, έναντι 43 του Χαντ και 37 του Γκόουβ.

με πυροτεχνήματα που καίγονται στα χέρια του μοιάζει ακατανίκητη. Τελευταίο δείγμα ήταν η υποσχεση για φοροαπαλλαγές, το 90% των οποίων θα το καρπωνόνταν το 10% των πλουσιότερων Βρετανών.

Ο Γκόουβ και η κοκαΐνη

Μέχρι το προηγούμενο Σάββατο-κύριακο, ως ισχυρότερος αντίπαλος του Τζόνσον εμφανιζόταν ο Μάικλ Γκόουβ. Στο πλευρό του είχαν ταχθεί και οι Times του Μέρντοκ, στους οποίους είχε εργαστεί ως αρθρογράφος ο σημερινός υπουργός Περιβάλλοντος. Ωστόσο τα δημοσιεύματα που τον εμφάνιζαν να κάνει κατ' επανάληψη χρήση κοκαΐνης προ εικοσαετίας χάλασαν την εικόνα του στα μάτια των Συντηρητικών. Η ομολογία του νεανικού σφάλματος ακούστηκε κυνικά, καθώς ο Γκόουβ ως υπουργός Δικαιοσύνης δεν είχε κανένα πρόβλημα με μια νομοθεσία που στέλνει στη φυλακή τον απλό χρήστη και ως υπουργός Παιδείας ενέκρινε απολύσεις εκπαιδευτικών για τον ίδιο λόγο. Στην πρώτη ψηφοφορία της Πέμπτης, ο Γκόουβ ήρθε τρίτος με μόλις 37 ψήφους.

Κατόπιν αυτού, η κυριότερη απειλή για τον Τζόνσον προσωπο-

Οι υποψήφιοι διάδοχοι της Τερέζα Μέι

1 Μάικλ Γκόουβ, 51 ετών

Υπουργός Περιβάλλοντος και ηγετική προσωπικότητα στο στρατόπεδο του Brexit, έχασε τη μάχη για την ηγεσία των Τόρις από την Τερέζα Μέι, το 2016.

2 Ματ Χάνοκ, 40 ετών

Ψήφισε υπέρ της παραμονής στο δημοψήφισμα, αλλά ως υπουργός Υγείας ενεπλάκη στον σχεδιασμό ενός Brexit χωρίς συμφωνία με τις Βρυξέλλες.

3 Μαρκ Χάρπερ, 49 ετών

Γραμματέας της κοινοβουλευτικής ομάδας επί κυβερνήσεως Ντέιβιντ Κάμερον. Αποκλείστηκε μετά τον πρώτο γύρο.

4 Τζέρεμι Χαντ, 52 ετών

Αντικατέστησε τον Μπόρις Τζόνσον στο υπουργείο Εξωτερικών, καλεί τους Συντηρητικούς να ενωθούν απέναντι στην Ε.Ε.

5 Σατζίντ Τζαβίντ, 49 ετών

Πακιστανός μετανάστης δεύτερης γενιάς, ακολούθησε σκληρή γραμμή στο μεταναστευτικό ως υπουργός Εσωτερικών.

6 Μπόρις Τζόνσον, 54 ετών

Κατέσχεην πρόσωπο του Brexit, ο πρώην υπουργός Εξωτερικών υπόσχεται ότι θα βγάλει τη Βρετανία από την Ε.Ε. στις 31 Οκτωβρίου.

7 Αντρεα Λίντσομ, 56 ετών

Παρατήθηκε από επικεφαλής της κοινοβουλευτικής ομάδας των Τόρις διαφωνώντας με το σχέδιο της Μέι. Αποκλείστηκε μετά τον πρώτο γύρο.

Ενας από αυτούς τους δέκα πολιτικούς θα αναδειχθεί ηγέτης των Συντηρητικών και, αυτομάτως, πρωθυπουργός της Βρετανίας, κληρονομώντας το αδιέξοδο στο Brexit.

8 Εστερ Μακβέι, 51 ετών

Πρώην υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Αποκλείστηκε μετά τον πρώτο γύρο.

9 Ντόμινικ Ράαμπ, 45 ετών

Σκληρός ευρωσκεπτικιστής, παραιτήθηκε από υπουργό Brexit διαφωνώντας με το σχέδιο της Μέι.

10 Ρόρι Στιούαρτ, 46 ετών

Πρώην διπλωμάτης, προήχθη στο υπουργείο Διεθνούς Οικονομικής Ανάπτυξης και απορρίπτει το άτακτο Brexit, χωρίς συμφωνία.



PH/FEZ: Reuters, FT, Graphic News

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ποιείται, για την ώρα, στον Τζέρεμι Χαντ. Στο πλευρό του τάσσονται σχεδόν όλοι από αυτούς που φοβούνται πως ο Τζόνσον θα οδηγήσει τη Βρετανία σε ένα σκληρό Brexit, χωρίς συμφωνία με τις Βρυξέλλες. Μεταξύ αυτών και δύο ισχυρές επιρροές κυρίες: η υπουργός Εργασίας Άμπερ Ραντ και η υπουργός Άμυνας Πένι Μόρντοντ. Όμως, το γεγονός ότι χαμαιλέοντιζει στο πιο κρίσιμο ζήτημα της χώρας του, το Brexit

(ήταν υπέρ του Remain στο δημοψήφισμα, μετά άλλαξε γνώμη) δεν εμπνέει εμπιστοσύνη ούτε στους Βρετανούς ούτε στους Ευρωπαίους. Πολλοί τον αντιμετωπίζουν σαν μια «καινούργια Μέι, με παντελόνια», έναν πολιτικό της μέσης οδού, τη στιγμή που η χώρα τους καλείται να κόψει γόρδιους δεσμούς.

Η μικρή αλήθεια είναι ότι ουδείς υποψήφιος έχει απαντήσει στο αυτονόητο ερώτημα των πολιτών:

γιατί και πώς θα πετύχει εκεί όπου η Τερέζα Μέι απέτυχε. Όλοι τους εκφράζουν την πεποίθηση πως, αν αναλάβουν την πρωθυπουργία, θα καταφέρουν να κλείσουν με τις Βρυξέλλες μια πιο ευνοϊκή συμφωνία, κάτι που οι Ευρωπαίοι καταγορηματικά αποκλείουν. Η στάση τους αυτή, όπως δηκτικά έγραψαν οι Financial Times, παραπέμπει σε εκείνον τον Αγγλό του παλιού καιρού που βρισκόταν στο εξωτερικό

Επικίνδυνο παιχνίδι με τη φωτιά παίζεται στον Περσικό Κόλπο

Επιθέσεις - μυστήριο σε δεξαμενόπλοια

Της ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ

Η σταδιακή κατάρρευση κλίματος ανασφάλειας στον Περσικό Κόλπο, αδιανόητη πριν από ένα χρόνο, αποτελεί εξαιρετικά ανησυχητική εξέλιξη, θυμίζοντας εποχές κατά τις οποίες η ναυσιπλοΐα στον κρίσιμο δίαυλο δοκιμαζόταν εξαιτίας πολέμων συγκρούσεων. Η περιοχή δεν βρίσκεται σε κατάσταση ανοικτού πολέμου, αλλά οι διαδοχικές μυστηριώδεις επιθέσεις με νάρκες ή torpiles εναντίον δεξαμενόπλοιων υπάρχει ο κίνδυνος να αποτελέσουν πρόκληση για τη διολίσθηση σε σύρραξη.

Το πρωί της Πέμπτης, το νορβηγικό δεξαμενόπλοιο «Front Altair» δέχθηκε επίθεση και έπιασε φωτιά στον κόλπο του Ομάν σε απόσταση μερικών δεκάδων μιλίων από τα Στενά του Ορμούζ, ενώ λίγη ώρα αργότερα, στην ίδια περιοχή, επίθεση δέχθηκε και το υπό παναμαϊκή σημαία δεξαμενόπλοιο «Kokuka Courageous». Οι 44 ναύτες των δύο τάνκερ υποχρεώθηκαν να τα εγκαταλείψουν και μεταφέρθηκαν ασφαλείς στις κοντινές ακτές του Ιράν. Στις 12 Μαΐου, εκρήξεις μικρότερης κλίμακας είχαν σημειωθεί σε τέσσερα δεξαμενόπλοια στα ανοικτά των Ηνωμένων Αραβικών

Εμιράτων, επιθέσεις για τις οποίες ο σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας των Ηνωμένων Πολιτειών, Τζον Μπόλτον, είχε ισχυριστεί, χωρίς να παρουσιάσει στοιχεία, ότι έγιναν με ιρανικές νάρκες.

Με τη μεταφορική έννοια θα μπορούσε σίγουρα να μιλήσει κάποιος για ναρκωθέτηση – αλλά το ερώτημα είναι από ποιον. Τα νέα περιστατικά εκδηλώθηκαν την επομένη της συνάντησης του ανώτατου θρησκευτικού ηγέτη του Ιράν, αγιατολάχ Χαμενεΐ, με τον πρωθυπουργό της Ιαπωνίας, Σίνζο Αμπε, στη σοβαρότερη προσπάθεια διαμεσολάβησης ανάμεσα στις ΗΠΑ και στο Ιράν από την αρχή της κρίσης.

Ο χρόνος των επιθέσεων

«Η λέξη υποπτο δεν περιγράφει ούτε στοιχειωδώς αυτό που συνέβη σήμερα το πρωί», δήλωσε ο Ιρανός υπουργός Εξωτερικών Τζαβάντ Ζαρίφ, σημειώνοντας ότι τα δύο δεξαμενόπλοια μετέφεραν φορτίο «σχετιζόμενο με την Ιαπωνία». Η διαμεσολάβηση του Αμπε δεν είχε καταλήξει σε κάποια ορατά πρόοδο, αλλά είναι διαφορετικό να αντιμετωπίσει μια καλοπροαίρετη προσπάθεια εκτόνωσης των εντάσεων και διαφορετικό η χώρα που μεσολαβεί να βλέπει τα συμφέροντά της να



AP/ ALEX BRANDON

Ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ, Μάικ Πομπέο, δήλωσε ευθέως, με φόντο τα φλεγόμενα τάνκερ, ότι η Ουάσιγκτον εκτιμά πως η Τεχεράνη ευθύνεται για τις επιθέσεις εναντίον δύο δεξαμενόπλοιων στον κόλπο του Ομάν.

Τα νέα περιστατικά εκδηλώθηκαν την επομένη της συνάντησης του αγιατολάχ Χαμενεΐ με τον πρωθυπουργό της Ιαπωνίας, Σίνζο Αμπε.

δέχονται επίθεση αμέσως μετά τη λήξη της διαμεσολάβησης.

Τη συντήρηση των εντάσεων ανάμεσα στις Ηνωμένες Πολιτείες και στο Ιράν επιδιώκουν κύκλοι της αμερικανικής κυβέρνησης με επιμέλεια των Τζον Μπόλτον, καθώς επίσης η Σαουδική Αραβία, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, το Ισραήλ και η πρώην τρομοκρατική οργάνω-

ση Ιρανών αντιφρονούντων Μουτζίβαχεντίν Χαλκ (ΜΕΚ). Η Τεχεράνη, αντιθέτως, επιδιώκει την άρση των κυρώσεων που της έχει επιβάλει η Ουάσιγκτον, ώστε να βελτιωθεί το ζοφερό οικονομικό κλίμα που έχει διαμορφωθεί στη χώρα.

Δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι, μέσω του Αμπε, οι ΗΠΑ έκαναν κάποια ουσιαστική πρόταση διαπραγμάτευσης στο Ιράν, πέρα από προσχηματικές παραινήσεις διαλόγου. Με δεδομένο ότι ο Τραμπ ακύρωσε το προϊόν της εντατικότερης διαπραγμάτευσης του Ιράν με τη διεθνή κοινότητα, την πυρηνική συμφωνία του 2015, οι δισταγμοί στην Τεχεράνη για οποιαδήποτε προσπάθεια συνεννόησης μαζί του θα ήταν, ούτως ή άλλως, τεράστιοι. Η δε Ευρώπη βρίσκεται σε αδιέξοδο, καθώς, όπως έδειξε το ταξίδι του

Γερμανού υπουργού Εξωτερικών Χάικο Μάας στην Τεχεράνη στις αρχές της εβδομάδας, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει να προσφέρει τίποτα στο Ιράν παρά μόνο την απειλή της ακόμη πληρέστερης ευθυγράμμισης της Ευρώπης με την αμερικανική πολιτική των κυρώσεων.

Ο Μάας, ο Αμπε, αλλά και ο Βρετανός υπουργός Τζέρεμι Χαντ επισήμαναν τον κίνδυνο πολεμικής σύρραξης από κακούς υπολογισμούς. Αν όμως οι ΗΠΑ πάρουν τη μοιραία απόφαση να επιτεθούν στο Ιράν, δεν χρειάζεται να προηγηθεί ατύχημα, όπως δεν χρειάστηκε ατύχημα στις 4 Αυγούστου 1964, όταν ανακινώθηκε ανύπαρκτη επίθεση Βορειοβιετναμέζων εναντίον του σκάφους «USS Maddox» στον κόλπο Τόνκιν. Ακολούθησε ο πόλεμος στο Βιετνάμ.

Προπαγάνδα

Για την ώρα, η σύγκρουση ανάμεσα στις ΗΠΑ και στο Ιράν προετοιμάζεται στον κυβερνοχώρο, με μια ενδιάμεση στάση στην... Αλβανία. Εκεί εδρεύει η φάρμα των τρολ των «Μουτζίβαχεντίν Χαλκ», οι οποίοι βομβαρδίζουν αγγλόφωνα έντυπα και μέσα κοινωνικής δικτύωσης με άρθρα που ισχυρίζονται ότι ο ιρανικός λαός επιθυμεί την επίθεση των ΗΠΑ που θα τον απελευθερώσει από τους μούλδες. Η οργάνωση είχε «φωτέψει» άρθρα του ανύπαρκτου αρθρογράφου Χεσράτ Αλαβί σε δεκάδες έντυπα, με πρώτο το περιοδικό Forbes. Για την επικοινωνιακή ομοβροντία χρησιμοποιήθηκαν δίκτυα λογαριασμών, όπως αυτό των 350 λογαριασμών που έστειλαν 5 εκατ. tweets σε 500.000 followers. Παρόμοιο περιεχόμενο είχε η καμπάνια Iran Disinfo που λάμβανε χρηματοδότηση από το Στέιτ Ντιπάρτμεντ, υποτίθεται για σκοπούς ενημέρωσης, στην ουσία για εκστρατείες δυσφήμισης. Αντικείμενο της καμπάνιας, που έχασε την κρατική χρηματοδότηση μετά την κατακραυγή, ήταν ο συστηματικός εντοπισμός και η συκοφαντία όσων τάσσονται κατά του πολέμου με το Ιράν ως οργάνων της ιρανικής κυβέρνησης.

Η NASA αναζητεί έσοδα στον τουρισμό

Αποφάσισε να επιτρέψει σε ιδιώτες, με το αζημίωτο, να ταξιδεύουν και να διαμένουν στον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό

Του **KENNETH CHANG**
THE NEW YORK TIMES

Το να γίνει κάποιος αστροναύτης είναι πολύ δυσκολότερο από το να γίνει δεκτός στο Χάρβαρντ. Πενήντα χρόνια από την πρώτη προσσελήνωση επανδρωμένης αποστολής στη Σελήνη, όμως, κανονικοί άνθρωποι με μερικές δεκάδες εκατομμύρια δολάρια στην τσέπη τους, για μία μοναδική ταξιδιωτική εμπειρία, θα μπορούν να «αγοράσουν» μια βόλτα σε τροχιά με πυραυλο. Την περασμένη εβδομάδα, η NASA ανακοίνωσε ότι για πρώτη φορά θα επιτρέψει σε ιδιώτες να πετάξουν με διαστημόπλοιο μέχρι τον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό (ΔΔΣ), το μόνο κατοικημένο σημείο έξω από τη γήινη επιφάνεια.

Η NASA δεν σχεδιάζει να μετατραπεί σε ταξιδιωτικό γραφείο του Διαστήματος. Ιδιωτικές εταιρείες θα πρέπει να καταβάλλουν στην αμερικανική υπηρεσία 35.000 δολάρια τη βραδιά για κάθε επιβάτη, ο οποίος θα ήθελε να διανυκτερεύσει στις κουκέτες του ΔΔΣ και να χρησιμοποιήσει τις «ανέσεις» του,

Η αμερικανική υπηρεσία θα ζητάει από τις εταιρείες 35.000 δολάρια τη βραδιά για κάθε επιβάτη – το «πακέτο» θα είναι πολύ ακριβότερο.

που περιλαμβάνουν ατμοσφαιρικό αέρα, πόσιμο νερό, πρόσβαση στο Διαδίκτυο και χρήση της τουαλέτας. (Οι εταιρείες θα χρεώνουν πολύ περισσότερα για να καλύψουν τα έξοδα του ταξιδιού με πυραυλο και να εξασφαλίσουν κέρδος.) Η ανακοίνωση εντάσσεται στη νέα πολιτική οικονομικής εκμετάλλευσης του ΔΔΣ, κάτι το οποίο έβρισκε αντίθετη τη NASA στο παρελθόν. «Αυτή είναι μια εντελώς νέα δραστηριότητα για εμάς», λέει ο Ουίλιαμ Γκερστενμάιερ, επικεφαλής διαστημικής εξερεύνησης της υπηρεσίας.

Η πρόσφατη ανακοίνωση μπορεί επίσης να βοηθήσει στην επίλυση των ερωτημάτων για το μέλλον του διαστημικού σταθμού. Η κυβέρνηση Τραμπ προκάλεσε σάλο πέρυσι με την πρότασή της για διακοπή της ομοσπονδιακής χρηματοδότησης του σταθμού στα τέλη του 2024 και την υιοθέτηση νέων κερδοφόρων προγραμμάτων, τα οποία δεν έχουν καν σχεδιασθεί ακόμη. Αξιωματούχοι της NASA ανέφεραν πως στόχος της υπηρεσίας είναι η μετάβαση στους σταθμούς σε τροχιά, που θα ανήκουν σε ιδιωτικές εταιρείες. «Ελπίζουμε ότι θα αναπτυχθούν νέες δυνατότητες, που θα υποκαταστήσουν τον ΔΔΣ. Δεν θα εγκαταλείψουμε, όμως, τον σταθμό εφόσον δεν έχει βρεθεί εναλλακτική λύση», σημειώνει η Ρόμπιν Γκέιτς, αρμόδια της NASA για τον διαστημικό σταθμό.

Και διαφημίσεις

Η αμερικανική υπηρεσία ανακοίνωσε επίσης ότι θα επιτρέψει ορισμένες καθαρά κερδοσκοπικές πρωτοβουλίες, χωρίς εκπαιδευτική ή ερευνητική διάσταση. Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν σύντομα διαστημικά ταξίδια για ιδιώτες. Στα τέλη του μήνα η NASA θα αναζητήσει προτάσεις για πρόσδεση θαλαμίσκου στον διαστημικό σταθμό. Ο θαλαμίσκος θα ανήκει σε ιδιωτική εταιρεία. Η διαστημική υπηρεσία δεν σχεδιάζει, πάντως, να στρατολογήσει εταιρικούς χορηγούς στον σταθμό. Οι αστροναύτες της NASA δεν θα έχουν δικαίωμα να διαφημίζουν προϊόντα, αλλά θα μπορούν να συμμετέχουν σε τηλεοπτικές παραγωγές διαφημίσεων από το Διάστημα για λογαριασμό εταιρικών πελατών.

Παρότι οι τιμές θα είναι υψηλές για τους ταξιδιώτες, τα έσοδα από την υπηρεσία, η NASA από τον διαστημικό τουρισμό δεν αναμένεται να καλύψουν το κόστος του προγράμματος του διαστημικού

Ενα γιγάντιο βήμα για την ανθρωπότητα

16 Ιουλίου 1969
Το «Απόλλων 11», με πλήρωμα τους Νιλ Αρμστرونγκ, Μάικλ Κόλινς και Μπαζ Ολντριν εκτοξεύεται πάνω σε πυραυλο Saturn V από το Διαστημικό Κέντρο Κένεντι.

1 **Πρώτο στάδιο**
Πέντε κινητήρες F-1, με καύσιμο υπερ-δωλιωμένη κηροζίνη και υγρό οξυγόνο, απογειώνει το διαστημόπλοιο «Απόλλων» σε ύψος 67,6 χλμ. σε 168 δευτερόλεπτα.

2 **Δεύτερο στάδιο**
Πέντε κινητήρες J-2 καίνε για έξι λεπτά, οδηγώντας το διαστημόπλοιο σε υψόμετρο 176 χλμ. με ταχύτητα 25.182 χλμ./ώρα. Καύσιμο: Υγρό υδρογόνο, υγρό οξυγόνο.

3 **Τρίτο στάδιο**
Ενας κινητήρας J-2 οδηγεί το διαστημόπλοιο σε τροχιά γύρω από τη Γη, από όπου το σύστημα προώθησης TLI αυξάνει την ταχύτητά του στα 40.320 χλμ./ώρα.

4 **16-18 Ιουλίου**
Υστερα από ταξίδι 385.000 χλμ., ο θαλαμίσκος χειρισμού «Κολούμπια» περιστρέφεται και προσκολλάται στο όχημα προσεληνήωσης «Αετός».

19 Ιουλίου
Το «Απόλλων 11» εισέρχεται στην τροχιά της Σελήνης.

20 Ιουλίου
Ο χειριστής του «Κολούμπια», Κόλινς, παραμένει σε τροχιά γύρω από τη Σελήνη, ενώ οι Αρμστρονγκ και Ολντριν προσσεληνώνονται με το «Αετός». Κατά τη διάρκεια της καθόδου διάρκειας 13 λεπτών, η ραδιοφωνική σύνδεση με τη Γη διακόπτεται και ο υπολογιστής πλεύσης εμφανίζει μήνυμα βλάβης. Το «Αετός» ξεπερνά τη ζώνη προσσεληνήωσης και προσεδαφίζεται στη «βάση Γαλήνης» καθώς τα καύσιμα τελειώνουν.

Μόλις 24 άνθρωποι –όλοι τους αστροναύτες του προγράμματος «Απόλλων»– έχουν δει ανατολή της Γης ή τη σκοτεινή πλευρά της Σελήνης.

Αστροναύτες του «Απόλλων»

1	Νιλ Αρμστρονγκ	«Απόλλων 11»
2	Μπαζ Ολντριν	Ιούλιος 1969
3	Τσαρλς «Πιτ» Κόνραντ	«Απόλλων 12»
4	Αλαν Μπιν	Νοέ. 1969
5	Αλαν Σέπαρντ*	«Απόλλων 14»
6	Εντγκαρ Μίτσελ	Φεβρ. 1971
7	Ντέιβιντ Σκοτ	Οχημα εξερεύνησης «Απόλλων 15»
8	Τζέιμς Ιρβιν	Ιουλ. 1971
9	Τζον Γιανγκ	Οχημα εξερεύνησης «Απόλλων 16»
10	Τσαρλς Ντιουκ	Απρ. 1972
11	Γιουτζίν Σέρναν	Οχημα εξερεύνησης «Απόλλων 17»
12	Χάρισον Σμιτ	Δεκ. 1972

* Ο Σέπαρντ χτυπά μερικές μπάλες του γκολφ, οδηγώντας μία από αυτές στα 400 μέτρα.

Οχημα προσεδάφισης («Αετός»)

0 Προσεδαφίσεις «Απόλλων»

ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΕΛΗΝΗ

«Πιστεύω ότι το έθνος μας πρέπει να δεσμευθεί στον στόχο αυτό πριν από την εκποή της δεκαετίας. Πρέπει να στείλουμε άνθρωπο στη Σελήνη και να τον επαναφέρουμε με ασφάλεια πίσω στη Γη».
Πρόεδρος Τζον Κένεντι
25 Μαΐου 1961

σταθμού, που είναι το πλέον δαπανηρό για την αμερικανική υπηρεσία. Η NASA ξοδεύει αυτήν τη στιγμή 4 δισ. δολάρια τον χρόνο για τη συντήρησή του. «Ο διαστημικός τουρισμός δεν πρόκειται να είναι κερδοφόρος για τη NASA», λέει ο οικονομικός διευθυντής της υπηρεσίας, Τζεφ Ντεβίτ. Τα έσοδα αυτά, όμως, μπορεί να βοηθήσουν στην κάλυψη του κόστους των διαστημικών προγραμμάτων, επιτρέποντας στην υπηρεσία να επενδύσει μεγαλύτερα κεφάλαια σε άλλα προγράμματα. Ο κ. Ντεβίτ εξηγεί ότι είναι ακόμη πολύ νωρίς για να υπολογίσουμε πόσα μπορεί να απο-

1961
Γιούρι Γκαγκάριν: Ο Σοβιετικός κοσμοναύτης γίνεται ο πρώτος άνθρωπος που βγαίνει στο Διάστημα.

1957
«Σπούτνικ»: Πρώτος τεχνητός δορυφόρος τίθεται σε τροχιά γύρω από τη Γη, μετά την εκτόξευσή του από την ΕΣΣΔ.

1962
Τζον Γκλεν: Γίνεται ο πρώτος Αμερικανός που μπαίνει σε τροχιά γύρω από τη Γη με την κάψουλα «Freedom 7 Mercury».

1964-66
Πρόγραμμα Gemini: Εννέα επανδρωμένες πτήσεις για την τελειοποίηση της προσέγγισης και πρόσδεσης, απαραίτητη για τις αποστολές «Απόλλων».

27 Ιαν. 1967
Το πρόγραμμα «Απόλλων» υφίσταται σημαντική απώλεια με τον θάνατο σε πυρκαγιά της κάψουλας των Βίτζιλ Γκρίσομ, Εντουαρντ Ουάιτ και Ρότζερ Τσάφι.

1967
«Απόλλων 4»: Πρώτη δοκιμή πτήσης του πυραύλου Saturn V.

«Απόλλων 7»: Πρώτη επανδρωμένη πτήση της επανασχεδιασμένης κάψουλας.

Οκτ. 1968 - Μάιος 1969
Η NASA εκτοξεύει τέσσερις επανδρωμένες πτήσεις «Απόλλων».

1969
«Απόλλων 11»: Νιλ Αρμστρονγκ, επικεφαλής της πρώτης επανδρωμένης αποστολής που προσεδαφίζεται στη Σελήνη.

«Απόλλων 17»: Τελευταία αποστολή «Απόλλων». Οι αποστολές «Απόλλων 18-20» ακυρώνονται εξαιτίας περικοπών προϋπολογισμού. Το ενδεκαετές πρόγραμμα κόστισε **25,4** δισ. δολάρια, περισσότερα από **160** δισ. σήμερα.

ΠΗΓΕΣ: NASA, Smithsonian Institution, National Air and Space Museum, Graphic News - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: NASA, Associated Press, Getty Images

κομίσει η NASA από τα νέα της προγράμματα, καθώς όλα θα εξαρτηθούν από τη ζήτηση της αγοράς. Μέχρι στιγμής, η εταιρεία Bigelow της Νεβάδας έχει καταθέσει αιτήσεις για τέσσερις εκτοξεύσεις με πυραύλους της εταιρείας SpaceX του Ελον Μασκ, για τη μεταφορά ιδιωτών στον ΔΔΣ. Κάθε πτήση θα έχει τουλάχιστον τέσσερις θέσεις. Η απόφαση της Bigelow να αγοράσει ταξίδια με την κάψουλα SpaceX σημαίνει ότι το πρόγραμμα της θα είναι ανεξάρτητο από αυτό της NASA και ότι η διαμονή των πελατών στον σταθμό μπορεί να είναι πιο μακρά, φθάνοντας τις

30 ή ακόμη και τις 60 ημέρες. Η εταιρεία δεν έχει αρχίσει ακόμη την αναζήτηση πελατών και δεν έχει ορίσει το κόστος των θέσεων. Οι ιδιωτικές εταιρείες σχεδιάζουν να αξιοποιήσουν τον ΔΔΣ ως βάση για την κατασκευή δικών του διαστημικών σταθμών σε τροχιά γύρω από τη Γη, ενώ οι επικεφαλής της Bigelow εκτιμούν πως η διοργάνωση επανδρωμένων ταξιδιών με τουρίστες θα προσφέρει στην εταιρεία την αναγκαία εμπειρία για την πραγματοποίηση περιπλοκών διαστημικών αποστολών. Την πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα, επτά ιδιώτες επισκέφθηκαν τον σταθμό,

αν και οι αποστολές αυτές διοργανώθηκαν από τη ρωσική Υπηρεσία Διαστήματος. Την εποχή εκείνη, η NASA δεν είχε εκδηλώσει ενδιαφέρον για τέτοιες κερδοσκοπικές πρωτοβουλίες. Εκτοτε, διάφορες επιλογές για ιδιωτικά ταξίδια στο Διάστημα έχουν εμφανισθεί. Η εταιρεία του Ρίτσαρντ Μπράνσον και αυτή του Τζεφ Μπέζος σχεδιάζουν να μεταφέρουν τουρίστες σε σύντομα ταξίδια σε τροχιά γύρω από τη Γη, ενώ η SpaceX ανακοίνωσε ότι Ιάπωνας μεγιστάνας θα χρηματοδοτήσει ταξίδι γύρω από τη Σελήνη. Η ιδέα της πρόσδεσης εμπορικού θαλαμίσκου

στον διαστημικό σταθμό θα επιτρέψει στις ΗΠΑ να περιορίσουν το κόστος του σταθμού, σύμφωνα με τις επιταγές της κυβέρνησης Τραμπ. Οι εταιρείες Bigelow και Axiom είχαν προτείνει τη δημιουργία τέτοιων εμπορικών «προεκτάσεων» του σταθμού στην κυβέρνηση του προέδρου Μπαράκ Ομπάμα. Η NASA σχεδίαζε μάλιστα να ζητήσει προτάσεις από ιδιωτικές εταιρείες για τη δημιουργία δεύτερης, ξεχωριστής κάψουλας, η οποία δεν θα είναι μόνιμα συνδεδεμένη με τον διαστημικό σταθμό, αλλά θα κινείται αυτόνομα σε τροχιά γύρω από αυτόν.

Ο ρόλος της Τουρκίας στα εσωτερικά της Λιβύης

Ο εμφύλιος πόλεμος στη βορειοαφρικανική χώρα λαμβάνει περιφερειακές διαστάσεις με την εμπλοκή πολλών παραγόντων

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

«Η Τουρκία πρέπει να προχωρήσει άμεσα στον καθορισμό της ΑΟΖ της σε συνεννόηση με τη διεθνώς αναγνωρισμένη κυβέρνηση της Τρίπολης. Σε περίπτωση που η Τουρκία έρθει σε συνεννόηση με την κυβέρνηση της Λιβύης, τότε θα διαμελιστεί ο ενιαίος χώρος Ελλάδας-Κύπρου, και η Τουρκία θα έχει στο πλευρό της το διεθνές δίκαιο για να προχωρήσει με μεγαλύτερη άνεση στα επόμενα βήματα στο ζήτημα της ΑΟΖ». Αυτού του είδους οι αναλύσεις συζητούνται εκτενώς το τελευταίο διάστημα στους κύκλους της τουρκικής κυβέρνησης, δίνοντας μεγάλη σημασία στον παράγοντα Λιβύη για το μέλλον της ΑΟΖ.

Οι εν λόγω αναλύσεις έρχονται τη στιγμή που κορυφώνεται η αγωνία για το μέλλον της Λιβύης, με τον εμφύλιο πόλεμο, που εντατικοποιήθηκε στις αρχές του Απριλίου με τη μετωπική επίθεση των δυνάμεων της ανατολικής Λιβύης, σήμερα λαμβάνει περιφερειακές και διεθνείς διαστάσεις με την εμπλοκή ευρωπαϊκών και περιφερειακών παραγόντων.

Η Τουρκία διαδραματίζει τον δικό της κρίσιμο ρόλο στην εμφύλια σύρραξη της Λιβύης και η οποία βρίσκεται στο πλευρό της αναγνωρισμένης κυβέρνησης της Τρίπολης, την οποία υποστηρίζουν κυρίως ισλαμιστικές πολιτικές και στρατιωτικές δυνάμεις.

Νέος συσχετισμός δυνάμεων

Μία πρώτη ματιά στις τελευταίες εξελίξεις και στις πληροφορίες που έρχονται από το παρασκήνιο της στρατιωτικής δράσης και των διπλωματικών διαβημάτων δείχνει ποιος είναι ο νέος συσχετισμός δυνάμεων στο πολεμικό και πολιτικό πεδίο της Λιβύης, ποιες χώρες λαμβάνουν ενεργό ρόλο στην διένεξη και ποια είναι τα αντιμαχόμενα στρατόπεδα. Μάλιστα, από τις απαντήσεις αυτών των ερωτημάτων εξαρτάται ολόκληρη σειρά εξελίξεων στην ευρύτερη περιοχή.



Σήμερα, οι δυνάμεις του κ. Χάφταρ, ο «Εθνικός Στρατός της Λιβύης», βρίσκεται στα περικόρα της Τρίπολης, έχοντας την υποστήριξη της Γαλλίας, της Αιγύπτου και ορισμένων αραβικών μοναρχιών.

Ο πόλεμος της Λιβύης φέρνει για μια ακόμη φορά την Τουρκία κοντά στο μέτωπο του τζιχάντ.

Στο πλευρό της διεθνώς αναγνωρισμένης κυβέρνησης της Λιβύης βρίσκονται τουλάχιστον μία ευρωπαϊκή δύναμη και πολλοί περιφερειακοί παράγοντες. Η δεξιά κυβέρνηση της Ιταλίας, επιχειρώντας να

προλάβει ένα νέο κύμα προσφύγων με αφορμή την πιθανή ανατροπή του καθεστώτος στην πρωτεύουσα Τρίπολη, υποστηρίζει την επίσημη κυβέρνηση της χώρας. Το ίδιο πράττει και ο άξονας Τουρκίας-Κατάρ για τους δικούς του ιδιαίτερους λόγους. Και οι δύο χώρες στοχεύουν στη διαιώνιση της εξουσίας της συντηρητικής κυβέρνησης, η οποία ελέγχει πλέον μονάχα κάποιες συνοικίες και περιοχές των περικόρων της Τρίπολης. Την κυβέρνηση υποστηρίζουν και στελεχώνουν μέλη του Κινήματος των Μουσουλμάνων Αδελφών και ισλαμιστικές ομάδες που συνεργάζονται με την Τουρκία και το Κατάρ, με τις δύο χώρες να στέλνουν αυτό το διάστημα πολεμοφόδια και ανθρώπινο δυναμικό

στην Τρίπολη. Η επίσημη κυβέρνηση της Τρίπολης δέχεται την επίθεση του στρατάρχη Χαλίφα Χάφταρ, ο οποίος βρισκόταν λίγες δεκαετίες νωρίτερα στο πλευρό του Μουαμάρ Καντάφι. Η προσωπική αντιπαράθεση με τον τέως ηγέτη της Λιβύης υποχρέωσε τον κ. Χάφταρ και την οικογένειά του να βρουν καταφύγιο στις ΗΠΑ. Εκεί, μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα απέκτησαν αξιοσημείωτο πλούτο και καλές διασυνδέσεις. Μετά την ανατροπή του Καντάφι, ο στρατάρχης επέστρεψε στη χώρα του για να αναλάβει τα νήια του ανατολικού κομματιού της Λιβύης, το οποίο είναι γνωστό για τα πλούσια ενεργειακά του κοιτάσματα. Σήμερα, οι δυνάμεις του κ. Χάφταρ, ο «Εθνικός

Στρατός της Λιβύης», βρίσκεται στα περικόρα της Τρίπολης, έχοντας την υποστήριξη της Γαλλίας, της Αιγύπτου και ορισμένων αραβικών μοναρχιών. Οι αραβικές χώρες που υποστηρίζουν τον κ. Χάφταρ επιχειρούν να θέσουν τέλος στην πολιτική ηγεμονία των Μουσουλμάνων Αδελφών στην ευρύτερη περιοχή. Οι ΗΠΑ βρίσκονται μόλις ένα βήμα πριν από την ένταξη της οργάνωσης στη λίστα των «τρομοκρατικών οργάνωσεων». Παρόμοια ατζέντα έχει και η Γαλλία, η οποία, ως πρώην αποικιοκρατική δύναμη, αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στα πολιτικά δρώμενα και φυσικά ενεργειακά κοιτάσματα της Λιβύης. Οι διεθνείς αναλυτές που παρακολουθούν από κοντά τον εμφύλιο πόλεμο της Λιβύης συμπεραίνουν ότι ο στρατάρχης Χάφταρ τηρεί όλες τις προϋποθέσεις για να εξασφαλίσει την τελική νίκη. Για παράδειγμα, πριν από την επίθεση στην Τρίπολη κατάφερε να έρθει σε συνεννόηση με διάφορες ένοπλες ομάδες και φυλές στο ανατολικό και κεντρικό κομμάτι της χώρας. Επιπλέον, οι αραβικές μοναρχίες και η Γαλλία διαθέτουν αρκετή ισχύ και οικονομική άνεση για να παρέχουν πολύτιμη και αξιόλογη υποστήριξη στον κ. Χάφταρ και στις δυνάμεις του.

Η Τουρκία πρωταγωνιστής

Σε αντίθεση με τις δυο ευρωπαϊκές δυνάμεις που δίνουν δυναμικό παρών στον πόλεμο της Λιβύης, οι ΗΠΑ επιλέγουν επιφυλακτική στάση και καθυστερούν την εισοδό τους στο πολεμικό πεδίο της χώρας. Οι πληροφορίες από την αμερικανική πλευρά θέλουν τις ΗΠΑ να εισέρχονται στο πολεμικό πεδίο μόνο σε περίπτωση που η Ρωσία επιλέξει να πράξει το ίδιο. Υπάρχουν πολλοί λόγοι για τους οποίους οι ΗΠΑ επιλέ-

γουν τη συγκεκριμένη στάση. Υπενθυμίζουμε ότι το 2012 υψηλόβαθμος διπλωμάτης των ΗΠΑ έχασε τη ζωή του στη Λιβύη από επίθεση ισλαμιστών. Σήμερα, οι ΗΠΑ αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις σε διάφορα σημεία του πλανήτη και η κυβέρνησή τους οραματίζεται την απόσυρση των αμερικανικών δυνάμεων από διάφορες περιοχές.

Σε αντίθεση με τις ΗΠΑ, η Τουρκία επιλέγει επιθετική πολιτική στη Λιβύη. Με τα χρήματα του Κατάρ, η Τουρκία ενορχηστρώνει και υποστηρίζει την αντίσταση στην πρωτεύουσα της Λιβύης. Ακόμη, παράγοντες των τουρκικών μυστικών υπηρεσιών και του τουρκικού στρατού βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της αντιπαράθεσης. Επιπλέον, μόλις πριν από λίγο καιρό αντιπροσωπεία της Τρίπολης επισκέφθηκε το Προεδρικό στην Άγκυρα και η τουρκική πλευρά ανταπέδωσε στέλνοντας τον Τούρκο υπουργό Άμυνας και επιτελάρχη στη Λιβύη.

Σχετικά με τον ρόλο της Τουρκίας στον πόλεμο της Συρίας οι αναλυτές εστιάζουν σε τρία σημεία. Πρώτον, από διπλωματική άποψη, η θέση της Τουρκίας δεν είναι ισχυρή. Η Άγκυρα υποστηρίζει μια κυβέρνηση, η οποία παρά το γεγονός ότι πητήθηκε στις πρώτες δημοκρατικές εκλογές του 2014, δεν επιθυμεί να παραδώσει τα νήια της εξουσίας. Δεύτερον, από υλική άποψη, τα πολεμοφόδια του άξονα Τουρκίας-Κατάρ είναι αμφίβολο για πόσο ακόμη θα συνεχίσουν να ανταγωνίζονται ισχυρούς παράγοντες, όπως η Γαλλία και η Σαουδική Αραβία. Τέλος, ο πόλεμος της Λιβύης φέρνει για μια ακόμη φορά την Τουρκία κοντά στο μέτωπο του τζιχάντ, μια εξέλιξη που αναμφισβήτητα επιφυλάσσει διπλωματικό αντίκτυπο για την Άγκυρα.

ΠΑΜΕ ΓΗΠΕΔΟ

ΛΕΠΤΟ ΠΡΟΣ ΛΕΠΤΟ ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

ΣΑΒΒΑΤΟ-ΚΥΡΙΑΚΗ 15:00 - 22:00

ΣΧΟΛΙΑΖΟΥΝ ΤΟΝ ΑΠΟΗΧΟ ΤΩΝ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ ΟΙ

ΜΑΡΙΟΣ ΑΒΡΑΑΜΙΔΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΖΑΒΟΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΒΒΙΔΗΣ

ΣΑΒΒΑΣ ΚΟΣΙΑΡΗΣ

GET IT ON Google play

Download on the App Store

LISTEN LIVE

24sports.com.cy

Ταλαντούχοι και με αυτοπεποίθηση

Η νέα γενιά των Κύπριων διεθνών αφήνει μεγάλες υποσχέσεις και δημιουργεί προσδοκίες

Των **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΧΗ** και **ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΤΟΦΗ**

Στους αγώνες της Κύπρου με τη Σκωτία και τη Ρωσία για την προκριματική φάση του EURO 2020, μπορεί να μην είχαμε βαθμολογικό κέρδος, ωστόσο με χαρά διαπιστώσαμε ότι η νέα γενιά Κυπρίων παικτών έχει λαμπρό μέλλον. Σας παρουσιάζουμε τέσσερεις από τους νέους διεθνείς μας, οι οποίοι με τις εμφανίσεις τους έστειλαν ελπιδοφόρα μηνύματα για το μέλλον του αντιπροσωπευτικού μας συγκροτήματος. Δύο από αυτούς, ο Ματίας Σπόλιαριτς και ο Γιάννης Πίττας κατ'άγονται από τη Λεμεσό (Απόλλωνας) και οι άλλοι δύο παίζουν στις ομάδες της Αμμοχώστου, ο Μιχάλης Ιωάννου στην Ανόρθωση και ο Γιάννης Κωστή στη Νέα Σαλαμίνα. As τους γνωρίσουμε:

Ματίας Σπόλιαριτς (2/4/1997)

Με άψογη τεχνική

Ο **Σπόλιαριτς** αγωνίστηκε στη σεζόν 2018-19 στην Αλκή και ήταν από τους παίκτες που ξεχώρισαν για τις επιδόσεις τους. Είχε μια «γεμάτη» χρονιά, με 30 συμμετοχές. Πέτυχε 8 τέρματα και έδωσε 7 ασίστ. Αναδείχθηκε καλύτερος νέος ποδοσφαιριστής από την ΚΟΠ, ενώ συμπεριλήφθηκε στην κορυφαία ενδεκάδα του ΠΑΣΠ. Προηγήθηκε η κλήση του στο αντιπροσωπευτικό μας συγκρότημα και το ντεμπούτο του στον αγώνα με το Βέλγιο. Το αγωνιστικό του στυλ μοιάζει πολύ με αυτό του πατέρα του Μιλένκο Σπόλιαριτς. Κύριο χαρακτηριστικό του η εξαιρετική του τεχνική κατάρτιση. Επέστρεψε στον Απόλλωνα (θα είναι μαζί με τον αδελφό του Ντανίλο), με στόχο να καθιερωθεί στις βασικές επιλογές για τη νέα περίοδο. Του έγινε πρόταση για (πρώτη) ανανέωση του συμβολαίου του ως το 2022, αλλιώς να αποχωρήσει το καλοκαίρι του 2020 που λήγει το υπάρχον συμβόλαιό του. Δεν έχει απαντήσει ακόμα...

Αγωνίστηκε 70 λεπτά με τη Σκωτία και 9 λεπτά με τη Ρωσία.

Γιάννης Πίττας (10/7/96)

Ο πρώτος σκόρερ

Ο **γιος τού** για πολλά χρόνια αρχηγού του Απόλλωνα, Χαράλαμπος Πίττα, πήγε στην ΕΝΙΠ την τελευταία μέρα της περσινής καλοκαιρινής μεταγραφικής περιόδου δανεικός από τον Απόλλωνα.

Ήταν από τους μεγάλους πρωταγωνιστές στην προσπάθεια της Ένωψης να μείνει στην κατηγορία. Ο Κύπριος επιθετικός είναι ο πρώτος σκόρερ της ομάδας του σε όλες τις διοργανώσεις. Πέτυχε 13 γκολ, εννιά στο πρωτάθλημα και τέσσερα στο κύπελλο (έδωσε και 3 ασίστ. Στο πρωτάθλημα είχε 28 συμμετοχές και 1915 λεπτά συμμετοχής. Συνέβαλε τα μέγιστα στη συγκομιδή σημαντικών βαθμών και στη «σωτηρία» των «φυσινί». Με τα γκολ και τις πολύ καλές εμφανίσεις του βοήθησε την ΕΝΙΠ να φτάσει στα ημιτελικά του κυπέλλου. Παρά το ότι δεν ήταν στην προετοιμασία της Ένωψης, πήρε αμέ-



Με όνομα βαρύ σαν ιστορία ο Γιάννης Πίττας, στα χνάρια του πατέρα του και δείχνει ότι μπορεί να γράψει τα δικά του κεφάλαια στο ποδόσφαιρό μας.

σως φανέλα βασικού, πείθοντας τον τότε προπονητή των βυσινί, Αντρέ Πάους, για την αξία του. Αργότερα, κέρδισε την εμπιστοσύνη και του αντικαταστάτη του Ολλανδού τεχνικού, του Δανού Κάρτι Φελκ.

Επέστρεψε στον Απόλλωνα με στόχο να πείσει τον Σωφρόνη Αυγουστή ότι αξίζει περισσότερων ευκαιριών, αφού έχει και το ταλέντο αλλά και τη θέληση να βοηθήσει ουσιαστικά στη γραμμή κρούσης.

Αγωνίστηκε δέκα λεπτά με τη Σκωτία και 19 με τη Ρωσία.

Μιχάλης Ιωάννου (30/6/2000)

Το μέλλον του ανήκει

Στις 20 Ιανουαρίου ο Γιούργκεν Στρέπελ επιστράτευσε στο αρχικό σχήμα κόντρα στην ΕΝΙΠ τον 18χρονο Μιχάλη Ιωάννου, τοποθετώντας τον στη μεσαία γραμμή. Έκτοτε ο Κύπριος μέσος πήρε χρόνο συμμετοχής σαν βασικός δώδεκα φορές και σαν αλλαγή άλλες τέσσερις, στους εναπομεινάντες αγώνες μέχρι του φινάλε της σεζόν. Τα χίλια και πλέον αγωνιστικά λεπτά, τα οποία πρόσθεσε στο ενεργητικό, ολοκληρώνοντας μάλιστα έξι ενεννιάλεπτα, κίνησαν τον ενδιαφέρον του Ραν Μπεν Σιμόν ο οποίος του έδωσε φανέλα βασικού κόντρα στη Σκωτία στις 8 Ιουνίου 2019. Ο Μιχάλης Ιωάννου επιστρατεύτηκε πει-

ραματικά ακόμα και στο κέντρο της άμυνας της «Μεγάλης Κυρίας» στον αγώνα της 12ης Μαΐου 2019 κόντρα στην Αλκή Ορόκλινης, έχοντας υψηλό βαθμό ανταπόκρισης απέναντι σ' έναν από τους καλύτερους επιθετικούς του πρωταθλήματος και συγκεκριμένα τον Ιβάν Κάρολς. Το ποδοσφαιρικό θράσος, το ταλέντο, αλλά και η ικανότητα του 18χρονου μέσου του επέτρεψαν να αποτελέσει πρωτοκλασάτη μονάδα της Ανόρθωσης από τη 17η αγωνιστική της πρώτης φάσης του πρωταθλήματος και έπειτα, με τους κυανολεύκους της Αμμοχώστου να κερδίζουν μια λύση στη νευραλγική μεσαία γραμμή, τόσο στο παρόν, όσο και στο μέλλον. Γεννημένος στις 30 Ιουνίου 2000, ο Μιχάλης Ιωάννου θα κλείσει τα 18 του χρόνια στο γήπεδο μιας και η τελευταία εβδομάδα του τρέχοντος μηνός, θα τον βρει να περνά από το μικροσκοπιο του Τιμούρ Κετσπάγια, όπως άλλοι νεαροί, αλλά και δανεικοί ποδοσφαιριστές της Ανόρθωσης, προκειμένου να αποδείξει ότι αξίζει μια θέση στην πρώτη γραμμή της νέας περιόδου.

Ιωάννης Κωστή (17/3/2000)

Ετοιμος να πετάξει

Ο **πρώτος** φετινός αγώνας της Νέας Σαλαμίνας είχε μεγάλο πρωταγωνιστή τον Τιάγκο Σάντος, ο οποίος πέτυχε

* * * * *

Ο στόχος της Ευρώπης

Παρουσιάζονται «μαζεμένες» οι ομάδες που μας εκπροσωπούν στην Ευρώπη φέτος, αφού η αλήθεια είναι πως το πράγμα έχει δυσκολέψει. Μοιράζονται διαφορετικά τα προκριματικά και θες ψηλότερη βαθμολογία πλέον για να είσαι «δυνατός», κάτι που κάνει όλους επιφυλακτικούς. Είναι αντιληπτό πως οι κληρώσεις παίζουν μεγάλο ρόλο στις πιθανότητες που έχεις, ειδικά για ΑΕΛ και ΑΕΚ που μπαίνουν χωρίς ιδιαίτερη βαθμολογία σε αυτές. Εμείς τους ευχόμαστε η ζαριά να είναι καλή και να τα καταφέρουν. Καλομήθαμε με τις ομά-

δες γκολ κόντρα στην ΕΝΙΠ, ωστόσο, άξιος συμπαραστάτης ήταν ο Ιωάννης Κωστής, ο οποίος στις καθυστερήσεις του πρώτου ημιχρόνου βρήκε τον δρόμο προς τα αντιπала δίκτυα. Έκτοτε ο 19χρονος μέσος δεν κοιτάζε πίσω, ολοκληρώνοντας τη σεζόν με 26 συμμετοχές, εκ των οποίων οι 10 στο αρχικό σχήμα και πέραν των 1000 αγωνιστικών λεπτών στον θεσμό του πρωταθλήματος. Ο Σάββας Πουρσαϊτίδης πόνταρε στον βραχυσώμο μέσο, ο οποίος κατάφερε να διεκδικήσει θέση στον άξονα μέσα σε έντονο συναγωνισμό με τον Ρενάτο Μαργκάσα και τον Φασάρ Νουρ, κτιζοντας ουσιαστικά πάνω στη διετία 2017-2018, όταν πρόλαβε να καταγράψει 9 συμμετοχές. Το βάπτισμα του πυρός στην εθνική ανδρών καταγράφηκε στη Γλασκώβη στις 8 Ιουνίου ενώ τρεις ημέρες αργότερα στο στάδιο «Νίζνι», ο Ιωάννης Κωστή πήρε φανέλα βασικού κόντρα στους Ρώσους. Ο προπονητής της Νέας Σαλαμίνας έδειξε τυφλή εμπιστοσύνη στον Κύπριο μέσο, τοποθετώντας τον στον άξονα σε σχημασμό 3-4-3, δουλεύοντας μαζί του για δεύτερη σεζόν και γνωρίζοντας τα προτερήματά του. Παρά το νεαρό της ηλικίας του, ο Ιωάννης Κωστή ξεχωρίζει για την ωριμότητα και τον ποδοσφαιρικό τσαμπουκά του και διόλου τυχαίο είναι το γεγονός ότι έχει μπει στο μπλοκάκι ακόμα και σκάουτερ του εξωτερικού.

* * * * *

Λούκας Σόουζα

Το γράφαμε από τότε που μεταγράφηκε στον ΑΠΟΕΛ. Ο Βραζιλιάνος δείχνει ο κατάλληλος για ν' αναλάβει τον ρόλο του αντι-Μοράις. Η περσινή χρονιά μας δικαιώσε, ενώ με τον φυσικό αρχηγό της ομάδας να βάζει ένα ακόμη χρόνο στην πλάτη και με το μέλλον του αβέβαιο, είναι πλέον δεδομένο ότι ο Βραζιλιάνος θα επωμιστεί ακόμη περισσότερες ευθύνες. Εντός και εκτός ομάδας...

* * * * *

Χέρια ψηλά

Παρουσιάζει η Ρεάλ τον Αζάρ, πενήντα χιλιάδες μαζεύονται στο Μπερναμπέου για να τον αποθεώσουν και ένας οπαδός πάει στο γήπεδο με τη φανέλα της Μπαρτσελόνα. Δύσκολα μπορεί κανείς να περιγράψει τον τρόπο σκέψης του σε μια σοβαρή εφημερίδα όπως είναι η Καθημερινή. Ακόμη πιο δύσκολο να περιγράψουμε τι θα είχε υποστεί εάν ένα τέτοιο περιστατικό συνέβαινε στο όμορφο νησί μας. Χέρια ψηλά...

ΑΠΟΨΕΙΣ

Στο Αμέρिका είναι αλλιώς



Του **ΧΡΥΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Είναι οι Γουόριορς, κερδίζουν το ματς στη σειρά αγώνων του τελικού και διατηρούν τις ελπίδες για την κατάκτηση του τίτλου στο NBA. Κατά τη διάρκεια του ματς, τραυματίζεται, ίσως ο καλύτερος παίκτης της ομάδας, για τον οποίο όμως υπήρχαν αμφιβολίες κατά πόσο πρέπει ν' αγωνιστεί, αφού αντιμετώπιζε ήδη πρόβλημα τραυματισμού. Η συμμετοχή του κρί-

νεται εκ των δεδομένων, λανθασμένη απόφαση, αφού η επιβαρύνθηκε το σώμα μ' αποτέλεσμα ο παίκτης να τραυματιστεί ακόμη πιο σοβαρά.

Η ομάδα, όμως, κέρδισε το ματς. Σε κάποιους άλλους πολιτισμούς, τα πάντα θα είχαν ήδη ξεχαστεί και τα όποια προβλήματα θα είχαν μπει κάτω από το χαλί. Θα γίνονταν βαρύγδουπες δηλώσεις, κάποιιοι θα είχαν κάνει αναφορά για την «ψυχή», για το «δνα», οι οπαδοί θα έτρωγαν την καθιερωμένη δόση κουτόχορτου και οι πλείστοι δημοσιογράφοι θα αποθέωναν τις ικανότητες της ομάδας και του κάθε παίκτη ξεχωριστά.

Στο Αμέρिका, όμως, τα δεδομένα εξ'όσων φαίνεται είναι διαφορετικά. Δείχνει να έχουν μια διαφορετική κουλτούρα. Τι και αν επιβλήθηκε του αντιπάλου, τι και αν οι πιθανότητες για την κατάκτηση του τίτλου αυξήθηκαν, το ζένεραλ μάντζερ της ομάδας αμέσως μετά το τέλος παρουσιάστηκε ενώπιον των δημοσιογράφων.

Βουρκωμένος, με εμφανή τη δυσκολία να μιλήσει τέθηκε στη δημόσια εικόνα προκειμένου ν' αναλάβει την ευθύνη για την απόφαση συμμετοχής του μπασκετμπολίστα. Κλαμένος σα μικρό παιδί, ζήτησε απ'όλους να μην κατηγορήσουν τον οποιοδήποτε εντός της ομάδας, παρά μόνο τον ίδιο, αναλαμβάνοντας πλήρως την ευθύνη. Καλύπτοντας έναν ολόκληρο οργανισμό που απαρτίζει μια ομάδα του NBA, ο κύριος Μπομπ Μάγιερς έκανε το αυτονόητο. Σαν ασπίδα προστατέψε έναν «στρατό» από συνεργάτες, μίλησε ευθέως στη κοινή γνώμη και κυρίως, κυρίως ανέλαβε την ευθύνη για την απόφαση.

Σε κάποιες άλλες χώρες, τα δεδομένα είναι διαφορετικά. Για γεγονότα, πολύ πιο σημαντικά από το αθλητικό κομμάτι, καλοηληρωμένοι υπεύθυνοι κρύβονται σαν ποντίκια, γλιστράνε σαν φίδια, ρίχνουν στάχτη στα μάτια του κόσμου και εννοείται αποφεύγουν όπως ο διάολος το λιβάνι ν' αναλάβουν την ευθύνη που τους αναλογεί. Κάτι θα σου θυμίζει... δεν μπορεί. Στο Αμέρिका πάντως είναι αλλιώς.

Εθνική, πλάνο και υπερβολές...



Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΗ**

Σύμφωνοι, θετικό στοιχείο η χρησιμοποίηση νεαρών Κύπριων στην εθνική ανδρών, κάποιοι βέβαια εξ ανάγκης, με βάση επιλογές και διαθέσιμους ποδοσφαιριστές αυτή την περίοδο. Από την άλλη, όμως, κάποιες αναφορές αγγίζουν τα όρια της υπερβολής, σε σχέση με την αποτίμηση της προσπάθειας στα δύο παιχνίδια σε Σκωτία και Ρωσία.

Απολογισμός μηδέν βαθμοί, αγωνιστική παρουσία κατά διαστήματα καλή, περισσότερο στον αγώνα της Γλασκώβης, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι χάσαμε δύο παιχνίδια στο ένα γκολ, αγωνιστικές αδυναμίες τις οποίες καινούργιες δεν τις λες και γενικότερα αγωνιστική εικόνα, η οποία παραπέμπει μεν σε προοπτική, δεν εξασφαλίζει, ωστόσο, καλύτερα αποτελέσματα στο μέλλον. Και πάντα, με γνώμονα τα ρεαλιστικά δεδομένα του ποδοσφαιρικού εκποτισματος της χώρας μας. Δεν δικαιολογούνται, λοιπόν, πανηγυρισμοί απλώς και μόνο γιατί προωθήθηκαν κάποιοι νεαροί ποδοσφαιριστές. Το θέμα είναι να «φτιαχτεί» μια καλή ομάδα, με συνδυασμό νέων και πιο έμπειρων παικτών, ικανή να διεκδικήσει με αξιώσεις τον ανεκπλήρωτο εδώ και χρόνια στόχο της πρόκρισης στα τελικά μιας διοργάνωσης. Και για να φθάσει η Εθνική Κύπρου σε ένα τέτοιο επίπεδο, η παρουσία κάποιων νεαρών παικτών από μόνη της δεν αρκεί. Αν η συμμετοχή τους είναι αποτέλεσμα ενός μακροχρόνιου σχεδιασμού και πλάνου, καλώς. Και ένας τέτοιος σχεδιασμός θα πρέπει να περιλαμβάνει πολύ περισσότερα. Σ' ένα τέτοιο σχεδιασμό, η αξιοποίηση νεαρών κύπριων παικτών και στις ίδιες τις ομάδες τους, δεν θα πρέπει να εξαρτάται από την απλή προτροπή του προέδρου της ΚΟΠ προς προέδρους σωματείων. Ένας σχεδιασμός, με στόχο τη δημιουργία μιας δυνατής εθνικής ομάδας, θα πρέπει να κατοχυρώνει την παρουσία σε σημαντικό βαθμού του Κύπριου ποδοσφαιριστή στο πρωτάθλημα της χώρας του. Καιρός, λοιπόν, από τις προτροπές να περάσουμε στα μέτρα.

Τα όρια της υπερβολής αγγίζουν και οι πληροφορίες (αν ευσταθούν) περί σκέψεων στην ΚΟΠ για πρόωρη ανανέωση του συμβολαίου του Ραν Μπεν Σιμόν. Όχι γιατί ο Ισραηλινός δεν είναι καλός προπονητής, αλλά γιατί η παρουσία και το έργο του στον πάγκο της εθνικής θα πρέπει να κριθούν συνολικά και στο τέλος, ειδικά μετά την αποτυχία στο πρωτάθλημα των εθνών. Και σίγουρα όχι γιατί απλώς χρησιμοποίησε κάποιους νεαρούς, θέμα το οποίο λανθασμένα πήρε τόσο μεγάλες διαστάσεις, «σκεπάζοντας» σχεδόν απόλυτα το γεγονός ότι παραμένουμε στους τρεις βαθμούς στον όμιλο, από μια νίκη κόντρα στο Σαν Μαρίνο.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Ρεαλιστικός στόχος

Μπορεί η... δίψα των φίλων της Ομόνοιας για επιστροφή στους τίτλους χρόνο με τον χρόνο να μεγαλώνει, μπορεί το φετινό νέο ξεκίνημα να δημιουργεί «κρυφές» ελπίδες για κάτι τέτοιο, η... επίσημη οριοθέτηση, ωστόσο, των στόχων της επόμενης περιόδου και απόλυτα σωστή είναι και κυρίως ρεαλιστική κρίνεται. Δεν θα μπορούσε να ήταν διαφορετικός, κυρίως πιο ψηλός ο στόχος, για μια ομάδα που απέχει εδώ και χρόνια από διακρίσεις, για μια ομάδα που απλώς συμμετέχει τα τελευταία χρόνια στον πρώτο όμιλο της δεύτερης φάσης. Πρώτη τετράδα σημαίνει πως επιχειρείς να μπει «σφήνα» στις ομάδες που πρωταγωνιστούν τα τελευταία χρόνια και από εκεί και πέρα, αναλόγως των αγωνιστικών δεδομένων, βλέπουμε...

* * * * *

Ματίας Σπόλιαριτς

Περιζήπιτος ο Ματίας Σπόλιαριτς. Δύο τουλάχιστον ομάδες, από τις παραδοσιακά μεγάλες δυνάμεις του κυπριακού ποδοσφαίρου, έχουν εκφράσει το εν-

Ο Τιμούρ «απάντηση» σε όλα

Οι **ποδοσφαιριστές** που βρήκε ο Τιμούρ Κετσπάγια στην Ανόρθωση η αλήθεια είναι πως όλοι λίγο πολύ πιστεύαμε πως δεν θα καigόταν να τους κρατήσει και αυτό είναι που επιβεβαιώνεται από τα γεγονότα. Με εξαίρεση τους Σίφο και Στρούνα, για κανέναν άλλο δεν έδωσε εντολή να ανανεωθεί το συμβόλαιο, ενώ ο ένας μετά τον άλλο αποχωρούν. Στο τέλος μπορεί να μη μείνει και κανείς όπως πάνε τα πράγματα, αφού «ψάχνονται» για να βρουν προτάσεις και οι υπόλοιποι. Από την πλευρά της Ανόρθωσης βγαίνει πως δεν τους ενοχλεί η αποχώρηση κανενός παίκτη, αν βέβαια το οικονομικό μέρος είναι στο πλαίσιο που η Ανόρθωση έθεσε για τον καθένα, αφού εμπιστεύονται τον Τιμούρ Κετσπάγια. «Όποιοι και να φύγει, ο Τιμούρ θα βρει άλλον», είναι αυτό που ακούς. Πάμε για μια εντελώς νέα ομάδα και βλέπουμε.

Μεταβολές εβδομάδας



X.A.K.
-1,7%



X.A.
3,85%



Dow Jones

0,32%



Nasdaq

0,71%



Nikkei

1,02%



Dax

1,57%



FTSE 100

1,50%



Κ. ΠΕΓΚΑΛΙΝΓΚ
Κίτρινη κάρτα
από θεσμούς
για παροχές
στην Ελλάδα
Σελ. 6

Πετρέλαιο



-2,69%

€/ \$



-0,56%



ΔΙΑΒΑΣΤΕ

BENEZOYELA

Ο Μαδούρο πωλεί χρυσό για να φέρει συνάλλαγμα

Το καθεστώς Μαδούρο αυξάνει διαρκώς τις πωλήσεις χρυσού της χώρας, καθώς αποτελεί πλέον τη μοναδική πηγή εισροής συναλλάγματος. Εκτιμάται ότι με τα έσοδα από τον χρυσό χρηματοδοτείται το πρόγραμμα αναδιανομής πλούτου, υπό τον τίτλο «Σοσιαλισμός στον 21ο αιώνα». Σελ. 11

ΕΛΛΑΔΑ

Στον ήλιο και τη θάλασσα ποντάρουν οι επενδυτικές

Σε ισχυρούς «παίκτες» του ξενοδοχειακού και τουριστικού κλάδου εξελίσσονται οι εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία στην Ελλάδα, οι οποίες έχουν κατορθώσει να δημιουργήσουν ένα εξαιρετικά σημαντικό χαρτοφυλάκιο κατά τη διάρκεια της τελευταίας τριετίας. Σελ. 12

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,83%	-0,09%
Γερμανία	-0,24%	-0,00%
Γαλλία	0,11%	0,00%
Ιταλία	2,35%	-0,13%
Ισπανία	0,54%	-0,06%
Ιρλανδία	0,29%	-0,35%
Ελλάδα	2,67%	-0,21%
Ην. Βασίλειο	0,83%	0,01%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ-πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

ΜΕΔ 14 δισ. διαχειρίζονται οι servicers

Τέσσερις συν μία εταιρείες στην Κύπρο – Ξεπερνούν το 60% των κόκκινων δανείων

Τέσσερις εταιρείες διαχείρισης στοιχείων ενεργητικού (servicers) που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο διαχειρίζονται κόκκινα δάνεια ύψους 14 δισ. ευρώ. Με την ολοκλήρωση της πράξης της

Τράπεζας Κύπρου με την Apollo Asset Management που θα λάβει για διαχείριση δάνεια 2,8 δισ. ευρώ το συνολικό ποσό θα ανέλθει στα 16,87 δισ. ευρώ. Οι περισσότερες εταιρείες δεν είθισται

να αγοράζουν το χαρτοφυλάκιο των προβληματικών δανείων των τραπεζών, αλλά αναλαμβάνουν μόνο τη διαχείρισή τους. Πρόσφατο παράδειγμα, αυτό της Alpha Bank Κύπρου η οποία επέλεξε

την Altamira Asset Management, ώστε να διαχειριστεί τα μη εξυπηρετούμενα δάνειά της. Το ποσό αυτών ανέρχεται σε 3,8 δισ. ευρώ και αποτελείται από προβληματικά δάνεια και ακίνητα, τα οποία

έχει αποκτήσει η Alpha μέσω της ανταλλαγής ακινήτων προς χρέη. Με την εξέλιξη αυτή οι πέντε εταιρείες θα διαχειρίζονται το 60,7 των κόκκινων δανείων της Κύπρου. Σελ. 3

Απροετοίμαστη για σκληρό Brexit η Βρετανία



Η Βρετανία παραμένει ανέτοιμη για την έξοδό της από την Ε.Ε. χωρίς συμφωνία με τους πρώην εταίρους της και χρειάζεται ακόμη μήνες ετοιμασιών για να προμηθευθεί αποθέματα φαρμάκων και να δρομολογήσει ελέγχους στα σύνορα. Η εικόνα προκύπτει από εμπιστευτικό έγγραφο εργασίας της βρετανικής κυβέρνησης, που διέρρευσε στην εφημερίδα Financial Times και περιγράφει πόσο ανεπαρκής είναι η προετοιμασία της Βρετανίας για ένα σκληρό Brexit. Σελ. 9

ΑΠΟΨΗ / Του ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Η ΕΠΑ πατάει πάνω σε μια πολύ λεπτή γραμμή

Η επικαιρότητα αυτές τις μέρες κυριαρχείται από τον αιφνιδιαστικό έλεγχο της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού στα γραφεία του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου και τις αντιδράσεις που αυτή προκάλεσε. Οι αντιδράσεις υπήρξαν πολύ έντονες και καταδικαστικές. Η ΕΠΑ όμως είναι ένας ανεξάρτητος θεσμός, ο οποίος θα πρέπει να κριθεί πρωτίστως όχι από τους πολιτικούς, αλλά από την κοινή γνώμη και τους πρωταγωνιστές της οικονομίας. Και τούτο γιατί οι παρεμβάσεις των πολιτικών σε τέτοιους θεσμούς συχνά ενέχουν τον κίνδυνο περιορισμού της ανεξαρτησίας ενός οργάνου που, καλώς ή κακώς, στο ευρωπαϊκό

κεκτημένο θεωρείται υψίστης σημασίας. Η κοινή γνώμη έχει τη δυνατότητα να κρίνει αυστηρά την ΕΠΑ. Επί τούτου οποιαδήποτε αποτίμηση, όσο επεικής και να είναι, δεν πρόκειται να είναι θετική. Κι αυτό γιατί η δράση ή η έλλειψη δράσης της ΕΠΑ αντιπαράκειται στην έντονη παρουσία ολιγοπωλιακών και αντι-ανταγωνιστικών πρακτικών που κυριαρχούν στην κυπριακή αγορά. Ακόμα και εκεί που η ΕΠΑ επιβάλλει πρόστιμα ύστερα από μακρόχρονες έρευνες, οι ποινές της καταρρίπτονται συνήθως στο δικαστήριο. Η πιο χαρακτηριστική περίπτωση είναι εκείνη του ολιγοπωλίου των καυσίμων. Η ΕΠΑ ύστερα από μακρόχρονες

έρευνες επέβαλε πρόστιμα εκατομμυρίων, τα οποία κατέπεσαν στο δικαστήριο. Το χειρότερο, όμως, σε αυτήν την ιστορία είναι ότι ο μέσος πολίτης θεωρεί ότι αδικείται στον τρόπο και τον χρόνο που αναπροσαρμόζονται οι τιμές των καυσίμων στην Κύπρο σε σχέση με τη διακύμανσή τους στη διεθνή αγορά.

Όσον αφορά το ΓΕΣΥ είναι ένας καινούργιος θεσμός με πολύ μεγάλη σημασία για κάθε πολίτη. Εφαρμόζεται με πολλές δεκαετίες καθυστέρηση σε μια χώρα η οποία ανέπτυξε, ελλείψει εθνικού συστήματος υγείας, τους δικούς της ιδιότυπους και ποικιλόμορφους θεσμούς. Όμως, όπως διαμορφώθηκε η κατάσταση αυτή,

η υγεία δεν είναι ένα κοινωνικό αγαθό, αλλά συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με το εισόδημα και την επαγγελματική θέση του κάθε ατόμου, γεγονός που κάθε άλλο παρά θετικό είναι. Είναι φυσικό η εισαγωγή ενός νέου θεσμού να συναντά αντιδράσεις είτε από συμφέροντα που πιθανόν να επηρεαστούν αρνητικά, είτε από τα άτομα που αισθάνονται ανασφάλεια μπροστά σε κάθε νέα, άρα και σε κάποιο βαθμό αβέβαιη αλλαγή.

Ο ΠΙΣ, αν και μετείχε για χρόνια στις διαβουλεύσεις για το ΓΕΣΥ, αποφάσισε τελικά να κρατήσει αρνητική θέση απέναντι στον νέο θεσμό. Το γεγονός είναι λυπηρό, καθώς οι γιατροί είναι,

όπως και να το κάνουμε, οι βασικοί πυλώνες ενός συστήματος υγείας. Βεβαίως, η όποια γνώμη και η θέση ατόμων και συλλογικών φορέων δεν είναι αμαρτία. Ασφαλώς και δεν επιθυμεί ο ΠΙΣ να πετύχει το ΓΕΣΥ, όμως, αυτό δεν συνιστά από μόνο του παράβαση της νομοθεσίας για τον ανταγωνισμό.

Εκείνο που φαντάζομαι ερευνά η ΕΠΑ είναι κατά πόσο υπάρχουν συγκεκριμένες πρακτικές ενέργειες του ΠΙΣ. οι οποίες αποβλέπουν στην αποτυχία του ΓΕΣΥ ώστε να μην υπάρξει ανταγωνισμός ως προς τις σημερινές υφιστάμενες υπηρεσίες υγείας. Πρόκειται, όμως, για μια πολύ λεπτή γραμμή.

Cyprus Real Estate Market

Our insights and key market highlights

www.pwc.com.cy/real-estate



ΑΠΟΨΗ Του ΠΑΝΟΥ ΛΟΪΖΟΥ ΠΑΡΡΑ

Στεγαστική πολιτική ή πολιτογραφημένη στέγαση;

Στις 17 Μαΐου, το Υπουργείο Εσωτερικών παρουσίασε τη νέα Στεγαστική Πολιτική της κυβέρνησης, με μια σειρά από κίνητρα για αναπτύξεις οικιστικών μονάδων. Μέσα στη δίνη της προεκλογικής περιόδου όμως, σχεδόν πέρασε απαρατήρητη. Κατ' αρχάς να διευκρινίσουμε ότι δεν πρόκειται για μέτρα αντιμετώπισης του δυσανάλογου κόστους στέγασης σε σύγκριση πάντα με τους καθυλωμένους μισθούς, αλλά για κίνητρα δημιουργίας αγοράς προσιτής κατοικίας ή προσιτού ενοικίου. Τα κίνητρα, λοιπόν, κινήθηκαν σε δύο άξονες. Ο πρώτο άξονας αφορά την παροχή πρόσθετης αύξησης του συντελεστή δόμησης κατά 25% με ελάχιστο εμβαδόν όμως της υπό ανάπτυξη ακίνητης ιδιοκτησίας τα 4 οικοπέδα (Εντολή 1 του 2019). Στην πρόσφατη συνέντευξη Τύπου, ο αρμόδιος υπουργός, ανακοίνωσε επιπλέον της αύξησης του 25% ένα επιπρόσθετο ειδικό συντελεστή 20%, δηλαδή συνολική αύξηση κατά 45%. Από αυτό, τουλάχιστον το 20% θα κατανέμεται για σκοπούς κοινωνικής στέγασης. Κι επειδή ο διάβολος κρύβεται στις λεπτομέρειες, αξίζει να αναφερθεί ότι η πιο ουσιαστική προϋπόθεση για το κίνητρο της αύξησης του 45%, είναι η ανέγερση ενιαίου οικιστικού συγκροτήματος σε ακίνητο με εμβαδόν 3.000 τ.μ. Τι σημαίνει τώρα κοινωνική στέγαση; Το 10% από την αύξηση του συντελεστή κατά 25% (ή το 20% αν ο συντελεστής αυξηθεί κατά 45%) θα διατίθεται για ανέγερση διαμερισμάτων, τα οποία θα πωλούνται στην τιμή του Μέσου Κατασκευαστικού Κόστους, όπως αυτό δημοσιεύεται από τη Στατιστική Υπηρεσία. Οι πωλήσεις θα επιτρέπονται σε δικαιούχους όπως θα τους ορίσει με κριτήρια ο Κυπριακός Οργανισμός Ανάπτυξης Γης (ΚΟΑΓ). Με βάση τα τελευταία στοιχεία που δημοσίευσε η Στατιστική υπηρεσία, ένα διαμέρισμα δυάρι έχει μέσο κατασκευαστικό κόστος περίπου 80 με 100 χιλ. Πόσο προσιτό είναι άραγε αυτό το κόστος και για ποιες ακριβώς κατηγορίες νοικοκυριών; Πόσο αναγκαίο είναι ένα ειδικό κίνητρο που ημιδοθεί εκ νέου πολυτελείς αναπτύξεις για να δημιουργηθούν ελάχιστα καινούργια διαμερίσματα, τα οποία θα βρίσκονται εκτός παζαριού και συνεπώς δεν θα επιφέρουν πιέσεις για γενική μείωση τιμών. Το άκρων άωτο που προκύπτει από την αρχική Εντολή του ΥπΕΣ, είναι η δυνατότητα για αύξηση του συντελεστή στο κυρίως κτήριο, ενώ τα διαμερίσματα για κοινωνική στέγη θα κτιζονται σε άλλη δευτερεύουσα οικιστική μονάδα. Εν ολίγοις, το

ΥπΕΣ ανοίγει παράθυρο σε μεγάλες κατασκευαστικές εταιρίες (βλέπε 3.000 τ.μ.) για έναν νέο κύκλο ψηλών κτηρίων και άναρχης ανάπτυξης εντός των περιοχών υψηλής ζήτησης, ενώ οι προσιτές κατοικίες, θα γκετοποιούνται σε υποβαθμισμένες περιοχές. Ο δεύτερος άξονας αφορά την ενίσχυση της αγοράς προσιτού ενοικίου, μέσα από την παραχώρηση επιπλέον συντελεστή 25% σε αναπτύξεις γης άνω των 2.000 τ.μ. Το 70% του δομημένου εμβαδού θα διατίθεται υποχρεωτικά προς ενοικίαση για 8 τουλάχιστον χρόνια. Θεωρητικά, αν ευδοκιμήσει το κίνητρο αυτό, θα δοθεί μεγάλος αριθμός κατοικιών προς ενοικίαση. Μένει, όμως, το κενό του κόστους ενοικίασης. Σε κανένα σημείο της ανακοίνωσης δεν προκύπτει περιορισμός ή έλεγχος για διατήρηση του ενοικίου σε προσιτά επίπεδα. Επομένως ποιος επικρισημτίας θα ρισκάρει να εγκλωβιστεί σε υποχρέωση ενοικίασης, ιδίως σε περιοχές όπου τα ενοίκια είναι χαμηλά και προσιτά; Κι αν πάλι θα επενδύσει σε ακριβή περιοχή, γιατί να πάρει το παραμικρό ρίσκο, όταν μπορεί να λάβει επιπλέον συντελεστή και να το διαθέσει προς πώληση σε μεγάλα βάλαντια, προερχόμενα από την οδό των διαβατηρίων;

Αξίζει αναφοράς εδώ ότι τα ενοίκια στη Λεμεσό και στη Λευκωσία σε μη προνομιούχες περιοχές αυξήθηκαν από το 2014 κατά 58% και 45% αντίστοιχα (σε προνομιούχες περιοχές κατά 70% παρακαλώ), ενώ οι τιμές των ακινήτων αυξήθηκαν φέτος ακόμα 9% και παραμένουν απλησίαστες. Την ίδια ώρα, εκατοντάδες διαμερίσματα και σπίτια πολυτελείας παραμένουν κλειστά και έρημα, καθώς δεν λήφθηκε κανένα μέτρο ώστε να ξαναμπουν στην αγορά, ενώ ο προοδευτικός φόρος ακίνητης ιδιοκτησίας παραμένει εκτός φορολογικής φαρέτρας. Κι ενώ, λοιπόν, θα ανέμενε κανείς να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα στέγασης για τα νοικοκυριά χαμηλής εισοδηματικής τάξης, δίνοντας κίνητρα για ανακαινίσεις παλιών σπιτιών, επεκτάσεις μονοκατοικιών και ευκαιρίες αντιπαροχής σε αστικές ζώνες, δόθηκαν κίνητρα για οικοπέδα άνω των 2.000 και 3.000 τ.μ. Μια περίεργη ρήτρα, που αφαιρεί σκανδαλωδώς από τον χάρτη των κινήτρων το 99% των οικοπέδων στη χώρα, καθώς είναι μικρότερα των 560 τ.μ., και που στην τελική ανήκουν σ' αυτούς που πραγματικά έχουν ανάγκη για μια προσιτή κατοικία.

* Ο κ. Πάνος Λοΐζου Παρράς είναι οικονομολόγος.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy



Και πολύ άργησε να αντιδράσει η Tus για το δρομολόγιο Λάρνακας - Αθήνας. Αν συνεχίσουν τα ακριβά εισιτήρια γι' αυτό το δρομολόγιο πολύ πιθανόν να μπει και ξένη εταιρεία.

Ποντάρουν ακόμα σε τράπεζες

Η Caius Capital αγόρασε και άλλες μετοχές της Τράπεζας Κύπρου και το ποσοστό της έφτασε στο 3,09%. Η τραπεζική βιομηχανία παγκοσμίως διανύει τη χειρότερη της περίοδο και γενικότερα δεν είναι και τόσο επικερδής να επενδύεις στις τράπεζες. Η Caius μάλλον βλέπει κάτι που δεν βλέπουμε εμείς, ή όλοι οι επενδυτές που στρέφονται στη διαχείριση επενδυτικών ταμείων και όχι στις τράπεζες. Όπως και να έχει, είναι καλή εξέλιξη για την τράπεζα.

• • • •

Τα συνταξιοδοτικά και τα μάτια σας

Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο τόνισε την ανάγκη άμεσης μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού συστήματος στην Κύπρο και ιδιαίτερα του δεύτερου (επαγγελματικά σχέδια συνταξιοδότησης), αλλά και του τρίτου πυλώνα (ατομικά σχέδια συνταξιοδότησης). Το όλο σύστημα εμπεριέχει σημαντικά αρνητικά στοιχεία που χρήζουν άμεσων αλλαγών όπως, το διαχρονικά χαμηλό ποσοστό αποταμίευσης από τα κυπριακά νοικοκυριά, τη μη αποτελεσματική και κακή διαχείριση των συνταξιοδοτικών αποθεμάτων και τις αδυναμίες στο θεσμικό πλαίσιο, οι οποίες μεταξύ άλλων επιτρέπουν την πρόωπη απόσυρση και χρήση συνταξιοδοτικών αποταμιεύσεων. Το Συμβούλιο αναφέρει πως το πολύ χαμηλό συνταξιοδοτικό αποθεματικό στην Κύπρο αναδεικνύει το μέγεθος και τους κινδύνους από την ευχέρεια πρόωρης απόσυρσης των συνταξιοδοτικών αποταμιεύσεων.

• • • •

Δεν έκλεισαν οι πληγές

Οκτώ μήνες περιμένουμε την αγορά των αε-

ρομεταφορών να αυτορυθμιστεί. Τα εισιτήρια από Λάρνακα προς Αθήνα παραμένουν ψηλά από το κλείσιμο της Cobalt τον περασμένο Οκτώβριο, παρά τις διαβεβαιώσεις περί του αντιθέτου από τους αρμοδίους. Πιο ακριβά πληρώνουμε τη νύφη για διακοπές στα ελληνικά νησιά. Ορφανοί παραμένουν επίσης ευρωπαϊκοί προορισμοί, όπως Γαλλία και Ισπανία, αφού καμία εταιρεία δεν ανέλαβε να καλύψει το κενό των απευθείας πτήσεων. Σε άλλα νέα, συνδεθήκαμε αεροπορικά με το Κουβέιτ.

• • • •

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Προεξοφλητικό επιτόκιο



Προεξοφλητικό επιτόκιο καλείται το επιτόκιο το οποίο χρησιμοποιείται για μετατροπή της μελλοντικής αξίας ενός ομολόγου / μακροπρόθεσμου χρεογράφου / επενδυτικού τίτλου σε παρούσα (σημερινή) αξία. Είναι, επίσης, το επιτόκιο το οποίο η Κεντρική Τράπεζα χρεώνει τις εμπορικές τράπεζες για δάνεια, σε περιπτώσεις που αυτές χρειάζονται ρευστά διαθέσιμα.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

Στους γίγαντες της ναυτιλίας

Μετά το London P&I την καθοδό τους στην Κύπρο άρχισαν να προγραμματίζουν και άλλοι ασφαλιστικοί οργανισμοί που έχουν την βάση τους στη Μ. Βρετανία. Οι τελικές συμφωνίες δεν έχουν ακόμα υπογραφεί, καθώς το τοπίο της εξόδου της Βρετανίας παραμένει ρευστό. Στην περίπτωση που κλείσουν τελικά τότε Κύπρος θα συγκεντρώνει το ένα τέταρτο των ναυτασφαλιστικών στον κόσμο. Δεν είναι και λίγο.

• • • •

Σε διεθνή ύδατα

Ψήφος εμπιστοσύνης στο Κυπριακό Ναυτιλιακό Επιμελητήριο (ΚΝΕ), αλλά και την κυπριακή ναυτιλία γενικότερα συνιστά η επανεκλογή του απερχόμενου προέδρου του Κυπριακού Ναυτιλιακού Επιμελητηρίου κ. Θέμη Παπαδόπουλου στο Δ.Σ. του Διεθνούς Ναυτιλιακού Επιμελητηρίου. Υπενθυμίζεται ότι η πνία του ΚΝΕ στην Κύπρο πέρασαν, στον κ. Φίλιππο Φιλή, ο οποίος εξελέγη πρόεδρος κατά την πρόσφατη γενική συνέλευση του επιμελητηρίου.

• • • •

Η χολιγουντιανή μας πλευρά

Τέλος του 2020 θα κυκλοφορήσει εκτός απροόπτου η ταινία S.O.S Survive or Sacrifice. Τα γυρίσματα της ταινίας άρχισαν την περασμένη Δευτέρα στη Λεμεσό. Πρωταγωνιστής ο Αμερικανός ηθοποιός William Baldwin ενώ από Κύπριους, ο Κρίστοφερ Γκρέκο και η Μαρία Ιωάννου. Η ταινία του Baldwin είναι η δεύτερη που ξεκινά γυρίσματα στην Κύπρο, αφού αναμένεται οσονούπω και η έναρξη των γυρισμάτων της ταινίας του Νίκολας Κέπτζ. Τώρα, το κατά πόσο το άνοιγμα του Invest Cyprus στην οπτικοακουστική βιομηχανία θα του βγει τελικά, θα φανεί στη μεγάλη οθόνη.

Γερμανοί έφηβοι διδάσκουν σωστή online συμπεριφορά

ΕΞΕΝ. Στο λύκειο Μπόρμπεκ, στο Εσεν της Δυτικής Γερμανίας, οι έφηβοι που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Medienscouts διδάσκουν σε μικρότερα παιδιά την ασφαλή πλοήγηση και διαχείριση του Διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Σε αυτό το πρόγραμμα εντάσσεται και η διαχείριση των μηνυμάτων στο WhatsApp, το οποίο χρησιμοποιείται για την ομαδική επικοινωνία με τους συμμαθητές τους. Μαθαίνουν για τον ηλεκτρονικό εκφοβισμό αλλά και ποιο υλικό αρμόζει να μοιραστούν χωρίς να διαρρέουν προσωπικές πληροφορίες, να αποστέλλουν φωτογραφίες και να προσβάλλουν κανέναν στο Διαδίκτυο.

Πάνω από τα δύο τρίτα των παιδιών άνω των 11 χρόνων στη Γερμανία είναι κάτοχοι smartphone και δεν γνωρίζουν πώς να αντιδράσουν στην πληθώρα των μηνυμάτων που λαμβάνουν καθημερινά, στα προκλητικά και ακατάλληλα μηνύματα και στις «επιθέσεις» που τους δημιουργούν άγχος και φόβο. Καθώς αυτά τα ζητήματα είναι δύσκολο να τα διαχειριστούν γονείς και δάσκαλοι, η καλύτερη προσέγγιση είναι η εκπαίδευση από τους συνομηλικούς τους εφήβους.

Η Γερμανία, χάρη στο Medienscouts, είναι πιο μπροστά από άλλες χώρες του δυτικού κόσμου, οι οποίες διδάσκουν στα παιδιά πώς να χειρίζονται τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Το πρόγραμμα ιδρύθηκε το 2011 και από τότε έχουν



Δύο έφηβοι στέλνουν μηνύματα στο κινητό τους, στη Νέα Υόρκη. Στις ΗΠΑ τα σχετικά προγράμματα πραγματοποιούνται συνήθως από εκπαιδευτικούς.

ενταχθεί σε αυτό εκατοντάδες σχολεία γερμανικών πόλεων, βοηθώντας τα παιδιά να γίνουν ώριμοι χρήστες του κυβερνοχώρου. Στις ΗΠΑ, για παράδειγμα, πολλά σχολεία δεν έχουν υιοθετήσει αυτό το σύστημα, στο πλαίσιο του οποίου συνομήλικα παιδιά διδάσκουν μεταξύ τους την ορθή χρήση των социальных μέντια. Στα αμερικανικά σχολεία υπάρχει ένα ομοσπονδιακό πρόγραμμα που διδάσκει την κα-

τάλληλη online συμπεριφορά, αλλά αυτό γίνεται με τη βοήθεια εκπαιδευτικών, ενώ ακόμη και εκεί που την αποστολή αναλαμβάνουν έφηβοι, η κλίμακα των προγραμμάτων δεν είναι τόσο εκτεταμένη όσο στη Γερμανία.

Στο Μπόρμπεκ, οι έφηβοι ερευνητές των μέσων ενημέρωσης διδάσκουν παιδιά του Δημοτικού πώς να μην αφήνουν το WhatsApp να καθορίζει τις ζωές τους και να

Τα περισσότερα παιδιά άνω των 11 ετών στη Γερμανία είναι κάτοχοι smartphone και δεν γνωρίζουν πώς να διαχειριστούν την πληθώρα μηνυμάτων που λαμβάνουν.

περνούν λιγότερη ώρα στο κινητό τους. Καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν, λαμβάνουν μέρος σε εργαστήρια με θέμα τα πνευματικά δικαιώματα και το sexting και στο τέλος του τριετούς προγράμματος λαμβάνουν μια «άδεια κινητού» η οποία τους επιτρέπει να χρησιμοποιούν τα κινητά τους σε καθορισμένες ώρες στο σχολείο. Εκτός από τη διαχείριση του καθημερινού στρες της ψηφιακής επικοινωνίας, είναι επίσης αναγκαία η διδασκαλία προστασίας των παιδιών από τον ηλεκτρονικό εκφοβισμό, τους επίδοξους παιδοφίλους και τις ψεύτικες ειδήσεις. Στο κρατίδιο της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας 766 σχολεία έχουν μέχρι στιγμής συμμετάσχει στο πιλοτικό πρόγραμμα. Πάνω από 3.120 μαθητές Γυμνασίου έχουν εκπαιδευθεί ως δάσκαλοι και 1.500 εκπαιδευτικοί δρουν ως σύμβουλοι για να βοηθήσουν τα παιδιά να γίνουν πολίτες του κυβερνοχώρου.

Deloitte.

Upcoming seminars

Enhance your knowledge



25 June | IFRS 16 Leases - Nicosia
26 June | IFRS 16 Leases - Limassol
3-4 July | Transfer Pricing - Limassol



Register today

Deloitte Academy

© 2019 Deloitte Limited

Διαχειρίζονται 14 δισ. ΜΕΔ οι servicers

Αντιστοιχούν πάνω από το 60% των συνολικών κόκκινων δανείων της Κύπρου, που συσσωρεύτηκαν μετά το 2013

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Στα 14 δισεκατομμύρια ευρώ φτάνει το ποσό των μη εξυπηρετούμενων δανείων που διαχειρίζονται οι εταιρείες διαχείρισης στοιχείων ενεργητικού (servicers) στην Κύπρο. Ωστόσο, με την ολοκλήρωση της πράξης της Τράπεζας Κύπρου με την Apollo Asset Management που θα λάβει 2,8 δισ. δάνεια για διαχείριση στο επόμενο διάστημα, το ποσό που θα διαχειρίζονται τα συγκεκριμένα ιδρύματα θα φτάνει τα 16,87 δισ. ευρώ.

Οι εταιρείες αυτές που συχνά αποκαλούνται και «κακές τράπεζες», στην Κύπρο έχουν φτάσει τις τέσσερις, ενώ με την έλευση και της Apollo θα γίνουν πέντε. Πρόσθετα, στην Κύπρο δεν είθισται να αγοράζουν το χαρτοφυλάκιο των προβληματικών δανείων και οι πλείστες επιλέγονται μόνο για τη διαχείρισή αυτών των δανείων. Πρόσφατο παράδειγμα, η Alpha Bank Κύπρου που επέλεξε την Altamira Asset Management ώστε να διαχειριστεί τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια που έχει στο χαρτοφυλάκιό της. Το ποσό ανέρχεται σε 3,8 δισ. ευρώ και αποτελείται από προβληματικά δάνεια και ακίνητα τα οποία έχει αποκτήσει η Alpha μέσω της ανταλλαγής ακινήτων προς χρέη. Η συμφωνία αναμένεται να επισημοποιηθεί στα μέσα Ιουλίου. Κάνοντας τις πράξεις, ενόψει και της διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων της Τράπεζας Κύπρου από την Apollo, πάνω από το 60% των συνολικών κόκκινων δανείων της Κύπρου, που συσσωρεύθηκαν μετά το 2013, θα διαχειρίζονται οι servicers.

Συγκεκριμένα είναι το 60,7%. Υπενθυμίζεται πως το ανώτατο ποσό των μη εξυπηρετούμενων δα-



Η Altamira θα διαχειριστεί προβληματικά δάνεια και ακίνητα 3,8 δισ. από την Alpha Bank Κύπρου.

νείων που υπήρξε στην Κύπρο από το 2013 ανήλθε στα 28 δισ. ευρώ, ενώ πλέον ανέρχονται στα 11 δισ. ευρώ. Όμως, δεν σημαίνει πως έχουν εξυγιανθεί 17 δισ. ευρώ προβληματικών δανείων στην Κύπρο από το 2013. Τα μη εξυπηρετούμενα που έχουν εξυγιανθεί ανέρχονται στα 8 με 9 δισ. ευρώ και άλλα 9 δισ. ευρώ περίπου έχουν βρεθεί εκτός ισολογισμού των κυπριακών τραπεζών. Υπάρχουν στην οικονομία, αλλά όχι στα χαρτοφυλάκια των τραπεζών. Αυτά τα 9 δισ. που έχουν βγει εκτός τραπεζικού συστήματος και μέρος των 11 δισ. που απομένουν στο σύστημα, έχουν κληθεί οι servicers να εξυγιάνουν.

Τα χαρτοφυλάκια

Όπως προαναφέρθηκε, η Altamira θα διαχειριστεί προβληματικά δάνεια και ακίνητα 3,8 δισ. από

Μόλις δοθούν οι απαραίτητες εγκρίσεις, θα ξεκινήσει τη διαχείριση των δανείων που αγόρασε από την Τρ. Κύπρου η Apollo. Αγόρασε χαρτοφυλάκιο 2,8 δισ. ευρώ και αναμένεται να το διαχειριστεί ομάδα 124 ατόμων.

την Alpha Bank Κύπρου. Η Altamira, όμως, διαχειρίζεται και δάνεια της πρώην Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας, της νυν ΚΕΔΙΠΕΣ, ύψους 7 δισ. ευρώ. Περιλάμβαναν

δάνεια ύψους 5,4 δισ. ευρώ, ακινήτων ύψους 0,4 δισ. ευρώ καθώς και χαρτοφυλάκιο που είχε τεθεί εκτός ισολογισμού με δάνεια χαμηλής ανακτησιμότητας στα τέλη του 2017, ύψους 1 δισ. ευρώ. Η Altamira εξυπηρετεί μόνο δάνεια στην Κύπρο και δεν έχει αγοράσει. Εξυπηρετεί περίπου 330 υπαλλήλους.

Η APS Recovery Cyprus καλέστηκε να διαχειριστεί προβληματικά δάνεια και ακίνητα της Ελληνικής Τράπεζας ύψους 2,3 δισ. ευρώ, στα οποία όμως δεν έχει την ιδιοκτησία και παραμένουν στο χαρτοφυλάκιο της τράπεζας. Προσφάτως, όμως, η APS αγόρασε προβληματικό χαρτοφυλάκιο από την Τράπεζα Κύπρου ύψους 34 εκατ. ευρώ, «πρότζεκτ» που είχε ονομάσει η τράπεζα ως «velocity». Οι υπάλληλοι της APS ανέρχονται στους 130.

Η Τράπεζα Κύπρου σύναψε συμφωνία με την αυστραλιανή εταιρεία διαχείρισης δανείων, Pepper. Η συμφωνία προνοούσε τη διαχείριση δανείων 800 εκατ. ευρώ, κυρίως μικρής αξίας δάνεια, που αφορούν σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις και καταναλωτικά δάνεια. Η Τρ. Κύπρου διατηρεί την πλήρη κυριότητα για όλα τα δάνεια που η Pepper διαχειρίζεται. Οι υπάλληλοι της Pepper ανέρχονται πλέον στους 80.

Η B2Kapital Cyprus είναι από τους διαχειριστές που έχουν προβεί σε αγορά χαρτοφυλακίου. Αρχές του 2018 αγόρασε από την Ελληνική Τράπεζα πακέτο προβληματικών δανείων ύψους 144 εκατ. ευρώ. Εργοδοτεί περί τα 50 άτομα.

Μόλις δοθούν οι απαραίτητες εγκρίσεις, θα ξεκινήσει τη διαχείριση των δανείων που αγόρασε από την Τρ. Κύπρου η Apollo. Αγό-

ρασε χαρτοφυλάκιο 2,8 δισ. ευρώ και αναμένεται να το διαχειριστεί ομάδα 124 ατόμων.

Κόντρα πχηρών ονομάτων

Από την αρχή του 2019 οι μετοχικές σχέσεις μεταξύ των κολοσσών Apollo Asset Management και Altamira Asset Management σταμάτησαν. Με την έλευση και της Apollo στο νησί πλέον θα είναι δύο τεράστια ονόματα της αγοράς εξυπηρέτησης δανείων τα οποία θα ανταγωνίζονται. Ενδεχομένως να δούμε στα επόμενα έτη να αγοράζουν και άλλα χαρτοφυλάκια προβληματικών δανείων, όπως άλλωστε πράττουν και σε άλλες, κυρίως μεσογειακές, χώρες. Η ιταλική τράπεζα doBank αγόρασε το 85% της Altamira για 412 εκατ. ευρώ, ενώ προσβλέπει και για το υπόλοιπο 15%. Αυτό θα γίνει μόνο αν η Banco Santander που είναι ο μέτοχος του υπολοίπου 15% πωλήσει το μεριδίό της στην doBank. Συνολικά, η Altamira διαχειρίζεται δάνεια και ακίνητα 55 δισ. ευρώ στην Κύπρο, στην Ισπανία, στην Πορτογαλία και στην Ελλάδα.

Γιατί επιλέγονται

Η επιλογή εταιρείας διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων δανείων είναι μια ενδεδειγμένη επιλογή που προτείνει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών. Σύμφωνα με τους φορείς, οι εταιρείες διαχείρισης έχουν την ευχέρεια να δρουν πιο ευέλικτα και οι αναδιαρθρώσεις που πετυχαίνουν με τους πελάτες δεν υπόκεινται σε εποπτικές πιέσεις. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει πως δεν έχει το ίδιο χρονικό όριο που τίθεται ενώπιον μιας τράπεζας για εξυγίανση ενός προβληματικού δανείου και μιας εταιρείας διαχείρισης.



Πέντε νέοι Συνέταιροι στην PwC Κύπρου

Αναλαμβάνουν καθήκοντα από την 1η Ιουλίου 2019

Οι εταιρείες του διεθνούς δικτύου της PwC στην Κύπρο PricewaterhouseCoopers Ltd και Σ. Α. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ & ΣΙΑ Δ.Ε.Π.Ε. είναι στην ευχάριστη θέση να ανακοινώσουν τον διορισμό πέντε νέων συνεταίρων, οι οποίοι αναλαμβάνουν επίσημα τα καθήκοντά τους από την 1η Ιουλίου 2019. Η ενίσχυση των ομάδων της PwC στην Κύπρο, με τη σημαντική και πολύτιμη προσθήκη των νέων συνεταίρων, οι οποίοι είναι όλοι νεαροί επαγγελματίες με πάθος, σθένος, όραμα και μεγάλες εμπειρίες, αλλά και ικανότητες και τεχνογνωσία στον τομέα της εξειδίκευσής τους, θα συμβάλει σημαντικά στην εξυπηρέτηση των πελατών μας και στην προώθηση και επίτευξη του σκοπού μας για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης στην κοινωνία και την επίλυση σημαντικών προβλημάτων.

Η PricewaterhouseCoopers Ltd ανακοινώνει το διορισμό της κ. Ελίνας Χριστοφίδου, καθώς επίσης και των κκ. Ζαχαρία Κληρίδη, Μιχάλη Σταυρίδη και Νίκου Σταύρου στη θέση των Συνεταίρων.

Η Ελίνα Χριστοφίδου είναι μέλος της PwC από το 2010 και εργάζεται στο τμήμα Συμβουλευτικών Υπηρεσιών, με έμφαση στον τομέα των Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών. Σπούδασε Πολιτική και Δομική Μηχανική στο Πανεπιστήμιο του Cambridge και κατέχει διδακτορικό στην Ποσοτική Χρηματοοικονομική από το Imperial College του Λονδίνου. Διαθέτει εκτενή πείρα στον τομέα των Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών,



καθώς στο παρελθόν εργάστηκε επί σειρά ετών στη Santander και στην Deutsche Bank στο Λονδίνο.

Ο Ζαχαρίας Κληρίδης εργάζεται στην PwC από το 2008 και συγκεκριμένα στο τμήμα Διεθνών Ιδιωτών Πελατών, παρέχοντας υπηρεσίες σε ορισμένους από τους μεγαλύτερους ομίλους πελατών του Οργανισμού. Διαθέτει πτυχίο (BSc)

στα Μαθηματικά και Οικονομικά από το LSE και είναι μέλος του ICAEW (ACA). Στο παρελθόν δούλεψε στο Τμήμα Ελεγκτικών και Ασφαλιστικών Υπηρεσιών - Διαχείρισης Επενδύσεων της PwC στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Ο Μιχάλης Σταυρίδης εργάζεται στην PwC για σχεδόν 17 χρόνια. Στο παρελθόν έχει εργαστεί στα τμήματα Συμβουλευτικών και Φορολογικών

Υπηρεσιών, ενώ σήμερα ηγείται των προσπαθειών της PwC Κύπρου στις Υπηρεσίες Στρατηγικής Φορολογικής Συμμόρφωσης. Στο παρελθόν εργάστηκε στην Arthur Andersen στο Λονδίνο, στο Τμήμα Ελεγκτικών Υπηρεσιών (Financial Markets Division). Διαθέτει πτυχίο (BSc) στα Οικονομικά και Λογιστική από το Πανεπιστήμιο του Bristol και είναι μέλος του ICAEW (ACA).

Ο Νίκος Σταύρου εργάζεται στον τομέα Ελεγκτικών Υπηρεσιών με έμφαση στον κλάδο Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών. Διαθέτει πτυχίο (BSc) στα Οικονομικά από το LSE και Μάστερ Φιλοσοφίας (MPhil) στις Χρηματοοικονομικές Επιστήμες από το Πανεπιστήμιο του Cambridge. Είναι μέλος του ICAEW (ACA) από το 2003.

Η Σ. Α. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ & ΣΙΑ Δ.Ε.Π.Ε. ανακοινώνει τον διορισμό του **κ. Μιχάλη Τσικουρή** στη θέση του Συνεταίρου. Ο Μιχάλης Τσικουρής εργάζεται τα τελευταία δώδεκα χρόνια στη δικηγορική εταιρεία. Διαθέτει Πτυχίο στη Νομική (LLB) από το Πανεπιστήμιο του Bristol και Μάστερ Νομικής (LLM) από το LSE και είναι δικηγόρος, μέλος του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου. Ειδικεύεται στο Εταιρικό και Εμπορικό Δίκαιο με ιδιαίτερη έμφαση στις (διασυννοριακές) συγχωνεύσεις και στις διεθνείς συναλλαγές και αναδιοργανώσεις πολυεθνικών ομίλων εταιρειών, καθώς και στη δημιουργία κοινοπραξιών.

Πληρώνουν ολοένα και περισσότερο με κάρτες οι Κύπριοι

Η τραπεζική «αρχιτεκτονική» χρειάζεται αλλαγή για να γίνουν ανταγωνιστικές οι τράπεζες, τονίζει η IBM

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Κερδίζουν συνεχώς έδαφος οι πληρωμές αγαθών με κάρτες στην Κύπρο. Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, που είναι για το έτος 2017, δείχνουν πως το 57,5% των πληρωμών σε προϊόντα γίνονται μέσω πλαστικού χρήματος. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου, οι πληρωμές με κάρτες για αγορά προϊόντων το 2015 έφταναν το 51,2% των συνολικών πληρωμών που διενεργούνταν στην Κύπρο, ενώ το 2016 είχαν φτάσει το 53,2%. Κάθε χρόνο, παρατηρείται αύξηση στη χρήση των καρτών για πληρωμές προϊόντων, της τάξης του 3%. Από την άλλη, τα στοιχεία δείχνουν πως οι Κύπριοι «χρησιμοποιούν σταθερά» τις κάρτες τους για εμβάσματα και μισθοδοσίες. Το 2015 κυμαίνονταν στο 18,6%, το 2016 στο 18,8% και το 2017 στο 18,1%. Παράλληλα, οι πολίτες φαίνεται να έχουν περιορίσει κατά πολύ τις επιταγές. Συγκεκριμένα, έχουν μειωθεί κατά 29,4%, αφού το 2015 οι επιταγές χρησιμοποιούνταν κατά 17%, ενώ το 2017 χρησιμοποιούνται μόνο στο 12% του συνόλου των συναλλαγών. Τραπεζικοί κύκλοι αναφέρουν πως μετά και την επιβολή των χρεώσεων για εξαργύρωση επιταγών το ποσοστό αυτό έχει μειωθεί περαιτέρω και θα φανεί στα αποτελέσματα του 2018, τα οποία όμως ακόμα δεν είναι διαθέσιμα. Όπως και να έχει, η ευρωπαϊκή και παγκόσμια τάση δείχνει

πως και το πλαστικό χρήμα θα αρχίσει να χάνει έδαφος στα επόμενα χρόνια. Οι πληρωμές μέσω ειδικών εφαρμογών από κινητά και «wearables» ανέπαφα θα αρχίσουν επίσης να κερδίζουν σταθερά έδαφος έναντι εκ πρώτης των πληρωμών με μετρητά και έπειτα από τις πληρωμές με πλαστικό. Κατά την παρουσίασή του ο γενικός διευθυντής των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών της IBM, Likhit Wagle, στην ετήσια συνέλευση του Συνδέσμου Τραπεζών

Το 51% των τραπεζοϋπαλλήλων είναι κάτοχοι προπτυχιακού και το 45% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.

Κύπρου έκανε λόγο για αλλαγή της «τραπεζικής αρχιτεκτονικής» ώστε οι τράπεζες να γίνουν ανταγωνιστικές. Όπως είπε, θα πρέπει να αλλάξουν πέντε συστατικά από αυτά που χρησιμοποιούν τώρα. Το πρώτο συστατικό για να αλλάξει η τραπεζική αρχιτεκτονική είναι να εξυπηρετούνται οι πελάτες των τραπεζών ολοένα και περισσότερο μέσω ψηφιακών καναλιών. Χρειάζεται, όπως είπε, οι τράπεζες να επεκτερωθούν στη δημιουργία καλύτερων ψηφιο-

ποιημένων και αυτοματοποιημένων διαδικασιών που θα παρέχουν στον πελάτη ευκινησία, ταχύτερη εκτέλεση των διαδικασιών και αποτελεσματικότητα στις διαδικασίες που θέλει να περατώσει.

«Τα προϊόντα τους» ήταν το δεύτερο συστατικό που έδειξε ο κ. Likhit ότι πρέπει να αλλάξουν οι τράπεζες. Χρειάζονται, όπως είπε, ευέλικτα προϊόντα, με «on – demand» προσφορές που θα ενημερώνουν αμέσως τους πελάτες. Για να επιτευχθεί αυτό, είπε, χρειάζονται να γίνουν συνεργασίες μεταξύ τραπεζών και εταιρειών τεχνολογιών.

Ως τρίτο συστατικό που πρέπει να αλλάξει, κατέδειξε την ασφάλεια. Όλες οι συναλλαγές είπε, πρέπει να γίνονται με μεγάλη ασφάλεια και η τεχνολογική εξέλιξη να μειώσει όποιους κινδύνους, ενώ να γίνεται και συμμόρφωση με τους κανονισμούς.

Τέταρτο συστατικό είναι οι τράπεζες να γίνουν πιο δεκτικές στην υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και χρησιμοποίησης νέων οικοσυστημάτων.

Τέλος, ο κ. Likhit υπογράμμισε την ανάγκη για αλλαγή των «back office» διαδικασιών των τραπεζών, με απλοποίηση των διαδικασιών εσωτερικά των τραπεζών. Αυτό είπε, πως, θα φέρει και την επιζητούμενη μείωση των δαπανών τους κατά 40% και έτσι οι τράπεζες θα έχουν ένα βιώσιμο μοντέλο λειτουργίας που θα μπορεί να αντεπεξέλθει στις απαιτήσεις της εποχής.



Αδήριττη η ανάγκη για αλλαγή του τραπεζικού «back office» στοιχείου αναφέρει ο κ. Likhit Wagle.

Η γυναικεία παρουσία πρωταγωνιστεί στα τραπεζικά ιδρύματα της Κύπρου

«Γυναικείο» μπορεί να χαρακτηριστεί το επάγγελμα του τραπεζικού, καθώς τα επίσημα στοιχεία του Συνδέσμου Τραπεζών που παρουσιάστηκαν εντός της εβδομάδας δείχνουν οι γυναίκες που απασχολούνται στην τραπεζική βιομηχανία να είναι 21% περισσότερες από τους άνδρες. Η ψαλίδα φαίνεται να έχει «ανοίξει» από το 2016, που η διαφορά ήταν στο 15%. Αναλυτικότερα, το 2016 οι άνδρες τραπεζικοί αποτελούσαν το 42,5% του κλάδου, ενώ οι γυναίκες το 57,5%. Το 2017 η διαφορά αυξήθηκε στο 16%, με τις γυναίκες να αποτελούσαν το 42% του τραπεζικού κλάδου και τους άνδρες

το 58%. Το 2018 οι άνδρες αποτελούσαν το 39,5% του τραπεζικού κλάδου και οι γυναίκες το 60,5%. Όσον αφορά στην μόρφωση των τραπεζοϋπαλλήλων, τα δεδομένα του 2018 δείχνουν πως το 51% είναι κάτοχοι βασικού πτυχίου και το 45% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού. Για το 2016 οι τραπεζοϋπάλληλοι που ήταν κάτοχοι πρώτου πτυχίου ήταν στο 49%, ενώ μεταπτυχιακού στο 44%. Το 2017, οι τραπεζοϋπάλληλοι είχαν 51,6% πρώτο πτυχίο και το 45,8% είχαν μεταπτυχιακό. Σημειώνεται πως για τα εναπομείναντα ποσοστά δεν διευκρινίζεται πόσοι τραπεζοϋπάλληλοι είναι

κάτοχοι παραπάνω από ένα μεταπτυχιακό ή έχουν μόνο απολυτήριο λυκείου.

Τέλος, όσον αφορά στα καταστήματα τραπεζών που λειτουργούσαν στην Κύπρο μέχρι το τέλος του 2018 έφταναν τα 384. Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, αντιστοιχούν 44 καταστήματα για κάθε 100 χιλιάδες καταναλωτές. Αναλυτικότερα, η Τράπεζα Κύπρου έχει 121 καταστήματα, η Ελληνική 149, η Alpha Bank 25, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου) 12, η CDBBank 2, η Societe Generale Bank Κύπρου 4, η Astrobank 13, η Eurobank Κύπρου 8, η RCB Bank 8 και η Ancoria Bank 3.

Παράθυρα ευκαιρίας αναζητούν οι τράπεζες στην Ελλάδα για ενίσχυση κεφαλαίων τους

Την αρχή κάνει η Τράπεζα Πειραιώς με την έκδοση ομολόγου Tier II

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Σε ετοιμότητα να αξιοποιήσουν κάθε παράθυρο ευκαιρίας για την άντληση ρευστότητας και την ενίσχυση των κεφαλαίων τους βρίσκονται οι τράπεζες, χωρίς ωστόσο να υποτιμώνται οι δυσκολίες που κρατούν ακόμη τα εγχώρια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μακριά από τις αγορές. Η άνοδος που καταγράφεται στον τραπεζικό δείκτη και η αποκλιμάκωση των spreads των ελληνικών ομολόγων αποτυπώνουν σαφή βελτίωση της διάθεσης των επενδυτικών κεφαλαίων για τοποθετήσεις σε ελληνικούς τίτλους, αλλά το στοιχείο των τραπεζών για αυτόνομη πορεία προς τις αγορές μέσα από εκδόσεις είτε για την άντληση ρευστότητας είτε για την άντληση κεφαλαίων, όπως εξηγούν ανώτατα τραπεζικά στελέχη, «θα γίνει με βήματα προσεκτικά και χωρίς βιασύνες». Η πρώτη απόπειρα, πάντως, που θα «εστάρει» τις δυνατότητες του τραπεζικού συστήματος επιχειρείται αυτή την εβδομάδα από την Τράπεζα Πειραιώς, που αναμένεται να βγει στις αγορές για την έκδοση

ομολόγου Tier II. Η έκδοση, που στοχεύει στην κεφαλαιακή ενίσχυση της τράπεζας στο πλαίσιο των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει έναντι των εποπτικών αρχών, θα αποτελέσει ένα πρώτο crash test κυρίως ως προς τη διάθεση των επενδυτών να τοποθετηθούν πιο μεσοπρόθεσμα σε τραπεζικούς τίτλους και φυσικά ως προς την τιμολόγηση που θα δώσουν. Το επιτόκιο της έκδοσης, που προσδιορίζεται μεταξύ 8,5% και 9%, λειτουργεί προς το παρόν αποτρεπτικά για παρόμοιες κινήσεις, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι η προοπτική της προσφυγής στις αγορές δεν είναι στην ατζέντα και των υπολοίπων τραπεζών για το προσεχές μέλλον. Το σκυτάλη από το φθινόπωρο αναμένεται, σύμφωνα με πληροφορίες, να πάρει η Εθνική Τράπεζα, προγραμματίζοντας μια αντίστοιχη έκδοση, το ακριβές ύψος της οποίας μένει να αποφασιστεί ανάλογα με τις συνθήκες των αγορών. Η διοίκηση της τράπεζας έχει προαναγγείλει την έκδοση ομολόγων αυτής της κατηγορίας ύψους 800 εκατ. ευρώ έως το 2023 και η πρώτη απόπειρα αναμέ-

νεται ήδη από το τρέχον έτος. Η έκδοση ομολόγων για την κεφαλαιακή ενίσχυση έχει τεθεί από τις εποπτικές αρχές στο πλαίσιο της υποχρέωσης για τον εμπλουτισμό των κεφαλαίων –ή την μετοχών– και οι ελληνικές τράπεζες, τα κεφάλαια των οποίων εμπεριέχουν υψηλά επίπεδα αναβαλλόμενου φόρου, θα αρχίσουν να εξετάζουν αυτή την προοπτική περί τα τέλη του έτους και αφού προηγουμένως βελτιώσουν την επενδυτική βαθμίδα στην οποία κατατάσσονται σήμερα. Μεταξύ αυτών, η Alpha Bank, η οποία, διαθέτοντας τον υψηλότερο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, θα εξετάσει τη δυνατότητα έκδοσης Tier II σε δεύτερο χρόνο, ενώ, από την πλευρά της, η Eurobank έχει στα κεφάλαιά της ομολόγο Tier II ύψους 950 εκατ. ευρώ, στο πλαίσιο της ανταλλαγής των προνομιούχων μετοχών του ελληνικού Δημοσίου.

Όπως σημειώνουν τραπεζικά στελέχη, «τα εργαλεία είτε για την άντληση ρευστότητας είτε για την άντληση κεφαλαίων δεν είναι παρά συγκοινωνούντα δοχεία και προϋποθέ-

τη φάση, η βελτίωση των συνθηκών στις αγορές θα μετρηθεί μέσω της προσφυγής για την αύξηση της παρεχόμενης ρευστότητας μέσω repos ή μέσω μείωσης των εξασφαλίσεων που απαιτούνται για αυτού του είδους τη ρευστότητα. Η πλήρης υποκατάσταση, άλλωστε, του ακριβού ΕΛΑ, που επιβάρυνε μέχρι τα τέλη του 2018 ή τις αρχές του 2019 –ανάλογα με την τράπεζα– το κόστος δανεισμού, αποτελεί το πρώτο βήμα στην πορεία προς τον ενάρετο κύκλο της οικονομίας. Στον βαθμό που οι συνθήκες βελτιώνονται, οι τράπεζες θα πρέπει σταδιακά να εξετάσουν την υποκατάσταση της βραχυπρόθεσμης ρευστότητας που αντλούν μέσω repos με την έκδοση senior ομολόγων, που αποτελούν μεσοπρόθεσμη χρηματοδότηση και βάζουν ένα ακόμη λιθαράκι στην αξιοπιστία του τραπεζικού συστήματος.

Τα ίδια στελέχη αναφέρουν πως «το να αναχωρηματοδοτήσεις μια πιστωτική γραμμή που λήγει κάθε δίμηνο ή τρίμηνο με senior ή καλυμμένα ομολόγα τριετούς, πενταετούς ή επταετούς διάρκειας δεν συνιστά



Οι εγχώριες τράπεζες θέλουν να επωφεληθούν από τη σαφή βελτίωση του κλίματος και το αγοραστικό ενδιαφέρον που εκδηλώνεται για ελληνικές μετοχές και ομολόγα.

απλή κίνηση, και οι εκδόσεις τύπου Tier II θα αποτελέσουν το σύνθημα διατεθειμένοι να συμμετάσχουν». «Αυτό που προέχει είναι να γίνει η συναλλαγή ακόμη και αν η τιμολόγηση είναι ακριβή», σημειώνουν χαρακτηριστικά, εξηγώντας ότι «ο δρόμος είναι μεν μακρύς, αλλά, στον βαθμό που η πορεία δεν διαταραχθεί, μοιραία η βελτίωση των αποτιμήσεων του ελληνικού Δημοσίου θα συμπαρασύρει σε αύξηση των αποτιμήσεων όλων των ελληνικών assets».

Εκτός από τη βελτίωση της πρόσβασης σε ρευστότητα μέσω repos, οι τράπεζες θα αξιοποιήσουν από τον προσεχή Σεπτέμβριο τη δυνα-

τότητα συμμετοχής στο πρόγραμμα της ΕΚΤ για στοχευμένες πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης. Πρόκειται για μακροπρόθεσμα δάνεια προς τις τράπεζες με χαμηλό επιτόκιο, τα οποία δίδονται ως κίνητρο για να αυξήσουν τη χορήγηση δανείων προς τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά –και οι τέσσερις συστημικές τράπεζες έχουν αντλήσει μέχρι σήμερα 8,4 δισ. ευρώ. Το επιτόκιο που βαρύνει αυτά τα δάνεια είναι σήμερα αρνητικό και συγκεκριμένα διαμορφώνεται στο -0,4%, γεγονός που σημαίνει ότι η Κεντρική Τράπεζα «πληρώνει» ουσιαστικά τις τράπεζες προκειμένου να χρηματοδοτήσουν την οικονομία.

Should digital transformation be on your agenda, or running it?

ey.com #BetterQuestions

EY
Building a better working world

■ ■ ■
The better the question. The better the answer. The better the world works.

© 2019 EY LLP, a member firm of the EY network of independent member firms affiliated with the EY network of member firms, each of which is a separate legal entity.



Δεν πείθει η Κύπρος για τη δυνατότητά της να ανταποκριθεί στις ανάγκες λειτουργίας τεχνολογικού πάρκου με υποδομές, τεχνογνωσία και προσωπικό.

Στα αζήτητα παραμένει το τεχνολογικό πάρκο

Εδώ και ένα χρόνο ψάχνει επενδυτή, δεν καταγράφεται απτό ενδιαφέρον - Ανεκμετάλλευτη μεγάλη περιοχή στο Πεντάκωμο

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η επένδυση του ιαπωνικού τραπεζικού κολοσσού Mitsubishi UFJ Financial Group θεωρήθηκε ως ψήφος εμπιστοσύνης για τις δυνατότητες όχι μόνο της κυπριακής εταιρείας Point Nine Ltd, αλλά και αυτές της κυπριακής οικονομίας γενικότερα. Είχε προηγηθεί τον Σεπτέμβριο του 2016 η εξαγορά της κυπριακής startup εταιρείας Avocarrot, ύψους 20 εκατ. δολαρίων από τον όμιλο Glisra Global Group, μία από τις μεγαλύτερες τεχνολογικές εταιρίες με διεθνή παρουσία. Τόσο η Point Nine όσο και οι Avocarrot οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η Κύπρος έχει προοπτικές για επενδύσεις όχι μόνο στους κλασικούς τομείς του τουρισμού, της ναυτιλίας και των ακινήτων, αλλά και σε αυτόν της υψηλής τεχνολογίας. Ωστόσο, ο δρόμος για την καταξίωση της χώρας μας και την ανάδειξή της σε τεχνολογικό κόμβο, είναι μακρύς και τα βήματα που πρέπει να γίνουν πολλά. Αυτό καταδεικνύει το γεγονός ότι η κυ-

Ο υφιστάμενος προϋπολογισμός του οργανισμού προσέλκυσης επενδύσεων δεν αρκεί για τα επιπρόσθετα αντικείμενα που έχουμε αναλάβει σημειώνει ο κ. Μιχαήλ.

βέρνηση δεν έχει πείσει, εδώ και 14 χρόνια τους επενδυτές, για το τεχνολογικό πάρκο στο Πεντάκωμο.

«Δύσκολη περίπτωση»

Η Κύπρος είναι πολύ πίσω στο θέμα της τεχνολογίας και αυτό δεν βοηθά στο να βρεθεί επενδυτής, σχολιάζει στην «Κ» ο πρόεδρος του Invest Cyprus Μιχάλης Μιχαήλ, που ηγείται τον τελευταίο ένα χρόνο της προσπάθειας εξεύρεσης επενδυτή. Τα μέχρι στιγμής αποτελέ-

Εκπαιδευτικός κόμβος

Ιδιαίτερα μεγάλο είναι το επενδυτικό ενδιαφέρον και στον τομέα της εκπαίδευσης. Όπως έχει ήδη αναφερθεί σε ρεπορτάζ της «Κ», οι μεγαλύτερες επενδύσεις στον εκπαιδευτικό κλάδο καταγράφηκαν τα τελευταία χρόνια. Από την μια, η πώληση του συνόλου των μετοχών της ιδιοκτήτριας του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Laureate Education στην Galileo Global Education για 225 εκατ. ευρώ και από την άλλη οι επενδύσεις πέραν των 100 εκατ. ευρώ από το πανεπιστήμιο Λευκωσίας σε

υποδομές και φοιτητικές εστίες. Αναγνωρίζοντας τη δυναμική που αναπτύσσεται τους τελευταίους μήνες, ο υπουργός Εξωτερικών, ο πρόεδρος της Βουλής και ο Οργανισμός Προσέλκυσης Επενδύσεων εστιάζουν στη δημιουργία περαιτέρω αναβάθμισης των συνθηκών εκπαίδευσης, με στόχο την προσέλκυση καλύτερης ποιότητας φοιτητών, αλλά και τη δημιουργία συνθηκών φοίτησης στα κυπριακά πανεπιστήμια, από περισσότερες χώρες της Μέσης Ανατολής.

σματα είναι μάλλον απογοητευτικά, αφού καταγράφεται επενδυτικό ενδιαφέρον, ωστόσο, δεν μεταφράζεται και εμπράκτως με συγκεκριμένη επενδυτική πρόταση. Αποτέλεσμα, μια έκταση 328.000 τ.μ. στην παραθαλάσσια περιοχή του Πεν-

τάκωμου να παραμένει ανεκμετάλλευτη εδώ και χρόνια. Τροχοπέδη στην εκμετάλλευση του χώρου αποτελεί και ο περιορισμός στον τρόπο χρήσης του, εκτιμά ο κ. Μιχαήλ. Προκειμένου να αναχαιτιστεί η αδράνεια στην ανάπτυξη του έργου,

η κυβέρνηση μελετά εναλλακτικές λύσεις αξιοποίησης της γης. Στο τραπέζι και το σενάριο το τεμάχιο να διατεθεί σταδιακά για μικρότερες στρατηγικές επενδύσεις στον τομέα της καινοτομίας. Πρόκειται για δύσκολη περίπτωση, σημειώνει ο κ. Μιχαήλ, και αναφέρει ότι πέραν του ότι υπάρχουν περιορισμοί στο τι θα κατασκευαστεί στον χώρο, όποιος επενδυτής ενδιαφερθεί, θα πρέπει προηγουμένως να εξασφαλίσει ότι διαθέτει το εξειδικευμένο προσωπικό, που χρειάζεται για τη στελέχωση του πάρκου. Σημειώνεται ότι ο διορισμός του επικεφαλής επιστήμονα κ. Κυριάκου Κόκκινου πριν από μερικούς μήνες ήταν μια καλή αρχή για την πορεία της χώρας στο κομμάτι της έρευνας και της τεχνολογίας, ενώ αναμένεται ότι η Κύπρος θα αποκτήσει προστιθέμενη αξία αν προχωρήσει τελικά με τη δημιουργία Υφυπουργείου Έρευνας και Καινοτομίας. Σύμφωνα δε με τελευταία ενημέρωση από το Προεδρικό, νεότερα για το τι μέλλει γενέσθαι με το θέμα του Υφυπουρ-

γείου θα πρέπει να αναμένονται εντός του καλοκαιριού. Στα θετικά προσμετράται επίσης και ο όρος, ο οποίος έχει συμπεριληφθεί στο πρόγραμμα των πολιτογραφήσεων, σύμφωνα με τον οποίο, κάθε αίτηση πολιτογράφησης θα συνοδεύεται με ποσό ύψους 75 χιλιάδων ευρώ για το ίδρυμα έρευνας και καινοτομίας.

Πρόσθετα κονδύλια

Την κατάσταση δεν φαίνεται να βοηθούν πάντως και οι πρόσθετες οικονομικές ανάγκες που αφορούν τον Οργανισμό Προσέλκυσης Επενδύσεων, και που προέκυψαν από την στιγμή που έχει αναλάβει νέα πεδία δραστηριοποίησης. Σημειώνεται ενδεικτικά ότι μόνο για τον τομέα των κινηματογραφικών ταινιών, ο οργανισμός προσέλκυσης επενδύσεων έχει διαθέσει ποσό 250 χιλιάδων ευρώ. Ο πρόεδρος του οργανισμού έχει θέσει το ζήτημα οικονομικής επάρκειας ενώπιον του Υπουργείου Οικονομικών και του Υπουργείου Εμπορίου.



Η εταιρεία Point Nine Ltd μετονομάζεται σε «MUFG Investor Services FinTech Limited», και πρόθεση είναι να έχει την φορολογική της βάση στην Κύπρο.

Στον χάρτη των fintech εταιρειών η Κύπρος

Εξαιρετικά θετικά εξέλιξη θεωρείται η εξαγορά της Point Nine Limited, που βάζει την Κύπρο στον χάρτη των fintech εταιρειών. Η ιαπωνική τράπεζα έχει αγοράσει στην ουσία την τεχνογνωσία και της κυπριακής εταιρείας για την εξυπηρέτηση των αναγκών και των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών των εταιρειών σε διεθνές επίπεδο. Μετά την εξαγορά η εταιρεία Point Nine, η οποία ιδρύθηκε το 2002 από τους Γιάννη Μάτση και Παύλο Χριστοφόρου, μετονομάζεται σε «MUFG Investor Services FinTech Limited», ενώ αναμένεται ότι θα έχει τη φορολογική της βάση στην Κύπρο. Αυτό φυσικά είναι κάτι το οποίο θα εξαρτηθεί τελικά από τη δομή

της λειτουργίας που θέλει να θέσει σε εφαρμογή η MUFG, σημειώνει ο CEO της Point Nine Ltd Παύλος Χριστοφόρου.

Μιλώντας στην «Κ» ο κ. Χριστοφόρου αναφέρεται στα οφέλη της εξαγοράς, τονίζοντας ότι πρόκειται για εξέλιξη η οποία δίνει στην εταιρεία τη δυνατότητα να διαδραματίσει σημαντικό τεχνολογικό ρόλο στο παγκόσμιο περιβάλλον των επενδυτικών λειτουργιών. «Η συμφωνία αποτελεί απόδειξη για τον όγκο της δουλειάς της ομάδας της Point Nine, κατά την τελευταία δεκαετία και τον ρόλο της για την οικοδόμηση μιας τεχνολογικής πλατφόρμας παγκόσμιας κλάσης», σχολιάζει ο κ. Χριστοφόρου. Η περι-

πτωση της Point Nine είναι μόνο η αρχή, με τον κ. Χριστοφόρου να τονίζει ότι υπάρχουν ευκαιρίες στον χώρο fintech στη Λεμεσό και όχι μόνο.

«Ελπίζουμε ότι η ιστορία επιτυχίας του Point Nine θα αποτελέσει εμπνευσση για τις ικανές τεχνολογικές ομάδες να εισέλθουν και να πετύχουν στον τομέα του fintech. Δεν υπάρχει τίποτα που να κρατά πίσω τη Λεμεσό από το να καταστεί ένα κέντρο παγκόσμιας κλάσης στον χώρο των τεχνολογικών υπηρεσιών», αναφέρει σχετικά.

Όσον αφορά το νέο πελατολόγιο μετά την εξαγορά, ο κ. Χριστοφόρου αναφέρει ότι πλέον η εταιρεία ανα-

λαμβάνει το χαρτοφυλάκιο των πελατών της MUFG, στο οποίο περιλαμβάνονται μερικοί από τους μεγαλύτερους διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων στον κόσμο. Σημειώνεται ότι η ιαπωνική εταιρεία δραστηριοποιείται σε περισσότερες των πενήντα χωρών, μεταξύ αυτών οι ΗΠΑ, ο Καναδάς, η Κίνα και η Σιγκαπούρη. Μαζί με το πελατολόγιο διαφοροποιείται και το πλάνο της εταιρείας.

Όπως επισημαίνει ο κ. Χριστοφόρου, η προσπάθεια επικεντρώνεται στην αύξηση της αποτελεσματικότητας σε ολόκληρο τον οργανισμό, μέσα από την ενοποίηση μιας σειράς υπηρεσιών στην πλατφόρμα της εταιρείας.

ΑΡΘΡΟ / Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Η επέλαση των πούλμαν στον ελληνικό τουρισμό

Οι άνθρωποι που ασχολούνται με τον τουρισμό συμπίπτουν σε μια εκτίμηση. Φέτος η άνοδος του τουρισμού δεν θα είναι θριαμβευτική, όπως τα προηγούμενα χρόνια. Το 2018, οι τουρίστες που επισκέφθηκαν τη χώρα ξεπέρασαν τα 30 εκατομμύρια και έφεραν στη χώρα 15,9 δισ. ευρώ. Η επιτυχία αυτή έδωσε την ευκαιρία σε κυβερνητικά στελέχη να πανηγυρίζουν, σημειώνοντας ότι ο αριθμός των διανυκτερεύσεων αυξήθηκε κατά 8,2%. Όπως συνήθίζεται, οι κυβερνητικοί παράγοντες θεωρούν ότι η επιτυχία αυτή οφείλεται στις επιτυχημένες, υποτίθεται, επιλογές που έκαναν.

Απλώς, οικειοποιούνται την επιτυχία που προέρχεται από τις καταστροφικές πρωτοβουλίες άλλων. Τους αιματηρούς πολέμους

και τα χαοτικά πραξικοπήματα σε μεσογειακές χώρες. Τον πόλεμο στη Συρία και την εμπλοκή της Τουρκίας, την τρομοκρατία που κατέστρεψε επικίνδυνες πολλές χώρες στην ευρύτερη περιοχή.

Ο ελληνικός τουρισμός γνώρισε άνθηση που όλοι θεωρήσαμε σωτήρια λόγω της κρίσης, αλλά η επιτυχία αυτή οφείλεται κυρίως στην αυτοκαταστροφική κατεύθυνση άλλων χωρών που πλύνονται από αρνητικές εξελίξεις. Αυτό που πραγματικά ήταν εγχώρια πρωτοβουλία είναι ότι επιβλήθηκε φόρος σε κάθε διανυκτέρευση, ενώ την τελευταία δεκαετία ο ΦΠΑ στην εστίαση και στις μεταφορές αυξήθηκε από 8% σε 24%. Κι αυτό όταν σε όλες σχεδόν τις ανταγωνιστικές χώρες ο ΦΠΑ είναι στην περιοχή του 7%-9%. Με το

Η «βαριά βιομηχανία της Ελλάδος» είναι προσανατολισμένη στον φθινό, μαζικό, χαμηλού επιπέδου τουρισμό.

δεδομένο αυτό, είναι επιτυχία η αύξηση των τουριστών που προτίμησαν να έρθουν στην ακριβότερη αλλά ασφαλέστερη Ελλάδα. Τελικά όμως δεν ήταν ακριβότερη η διαμονή στην Ελλάδα. Γιατί; Επειδή μείωσαν τη μέση διάρκεια της παραμονής τους. Τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος αποκαλύπτουν ότι οι τουρίστες από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που αποτελούν την πλειοψηφία,

μείωσαν τον αριθμό των διανυκτερεύσεων σε 7,7 από 8,2 που ήταν το 2016. Πρακτικά έμειναν μια - δυο ημέρες λιγότερο.

Επειδή όμως περιόρισαν την παραμονή τους στη χώρα, ξόδεψαν περίπου τα ίδια με την προηγούμενη χρονιά. Η μέση κατά κεφαλήν δαπάνη έμεινε σχεδόν σταθερή, στα 526,7 ευρώ, σημειώνοντας αύξηση μόλις 0,8%.

Αυτό είναι το πραγματικό πρόβλημα του ελληνικού τουρισμού. Αυξήθηκε ο αριθμός των τουριστών παρά την αύξηση των φόρων, επειδή χαμηλώσαμε την ποιότητα των υπηρεσιών. Επειδή δεν χρειάστηκε να βρούμε επισκέπτες που μπουρούν να ξοδέψουν περισσότερα.

Η υποτιθέμενη «βαριά βιομηχανία της Ελλάδος» είναι προσανατολισμένη στον φθινό, μαζικό,

χαμηλού επιπέδου τουρισμό. Και γι' αυτό φέτος που κάποιοι πόλεμοι τελειώνουν, που η Τουρκία υποτιμά το νόμισμά της και γίνεται πολύ φθηνότερη, περιμένουμε λιγότερους τουρίστες.

Οι (γυναίκες, τα τελευταία χρόνια) υπουργοί Τουρισμού θριαμβολογούν συνήθως ότι επέτυχαν την αύξηση των τουριστών, επειδή ασκούν κάποιο είδος διεθνή γοητεία και δικαιολογούν έτσι τα κρατικά κονδύλια που αφειδώς, και σε κάποιο βαθμό αδιαφανώς, ξόδεψαν. Στην πραγματικότητα, όμως, απλώς υποδέχθηκαν επέλαση από «τουρίστες με πούλμαν» που προτίμησαν να κάνουν διακοπές σε χώρα που δεν κινδυνεύουν από τρελάμένους που μισούν όσους ανήκουν σε άλλη θρησκεία.

Η πραγματική πρόκληση για

τον ελληνικό τουρισμό είναι να αλλάξει επίπεδο. Να δημιουργήσει υποδομές και ποιότητα υπηρεσιών που θα προσελκύουν επισκέπτες υψηλότερου εισοδηματικού επιπέδου, που πληρώνουν περισσότερα. Ειδικά σε προορισμούς που έχουν μεγάλη ζήτηση, το θέμα δεν είναι να προσθέσουμε κι άλλα πούλμαν, περισσότερους επισκέπτες λίγων ωρών από τα κρουαζιερόπλοια. Η Βενετία έκανε ακριβότερη την είσοδο αυτών των επισκεπτών επιβάλλοντας εισιτήριο, από τα οποία απαλλάσσονται όσοι διανυκτερεύουν στα ακριβά καταλύματα της γραφικής πόλης.

Η πραγματική πρόκληση του τουρισμού –για όποιον ενδιαφέρεται– είναι να αναβαθμίσει την ποιότητα προσελκύοντας ανώτερο επίπεδο επισκεπτών.

Κίτρινες κάρτες από θεσμούς για παροχές, μεταρρυθμίσεις

Φόβοι για ξήλωμα διαρθρωτικών αλλαγών και μη επίτευξη στόχου για το πλεόνασμα

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Αν η προκήρυξη εκλογών στην Ελλάδα και η φροντίδα να μη θεωρηθεί ότι παρεμβαίνει η Ευρώπη στην εκλογική διαδικασία δεν επέτρεψαν να δοθεί, προς το παρόν, συνέχεια στην αυστηρή έκθεση ενισχυμένης εποπτείας της Κομισιόν, ο λιγότερο πολιτικός και περισσότερο τεχνοκράτης Κλάους Ρέγκλινγκ, προχθές στο Eurogroup, δεν άφησε καμία αμφιβολία ότι οι ανησυχίες των θεσμών για τη μεταμνημονιακή πορεία της χώρας έχουν πληθύνει και θα έρθουν στο προσκήνιο μετά τις εκλογές.

Μάλιστα, από τις δηλώσεις του επικεφαλής του ESM έγινε φανερό ότι δεν είναι μόνο ο φόβος πως θα υπάρξει υστέρηση εναντί του στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα που απασχολεί τους δανειστές. Τους απασχολεί, επίσης, η εφαρμογή των συμφωνηθέντων στον τομέα των μεταρρυθμίσεων, καθώς διαπιστώνουν ότι η κυβέρνηση, χωρίς συνεννόηση μαζί τους, ψηφίζει ρυθμίσεις που μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο όλο το μεταρρυθμιστικό οικοδόμημα των μνημονίων.

Ο κ. Ρέγκλινγκ έβαλε αίφνης μια κίτρινη κάρτα για μια αλλαγή που έγινε την περασμένη εβδομάδα στον νόμο για την Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας (HCAP), λέγοντας ότι αποτελεί «εξέκθαρν παραβίαση της συμφωνίας». Η τροπολογία αφορούσε αλλαγές στη διαδικασία επιλογής των υποψηφίων μελών των διοικητικών συμβουλίων των θυγατρικών του

υπερταμείου, του ΤΑΙΠΕΔ και της ΕΤΑΔ. Ανεξάρτητα από την ουσία της αλλαγής, κανονικά έπρεπε να έχει προηγηθεί διάλογος με τον ESM που δεν έγινε. Οι θεσμοί είναι, έτσι, υποχρεωμένοι να εξετάσουν εκ των υστέρων ποια θα είναι η επίπτωση της αλλαγής αυτής και αυτό δεν τους αρέσει. Πληροφορίες από ευρωπαϊκές πηγές αναφέρουν ότι αυτή είναι μόνο μία από τις κίτρινες κάρτες που έβγαλαν το τελευταίο διάστημα οι θεσμοί, εξαιτίας της «βροχής» προεκλογικών ρυθμίσεων της κυβέρνησης. Μια άλλη αφορά, σύμφωνα με τις πηγές, την τροπολογία για το ΔΕΠΕΤΕ, το επικουρικό ταμείο των υπαλλήλων της Εθνικής Τράπεζας. Η τροπολογία προβλέπει ένταξη των συνταξιούχων της τράπεζας στο ενιαίο επικουρικό ταμείο όλων των ασφαλισμένων (ΕΤΕΑΠ) και χρηματοδότηση του τελευταίου από την τράπεζα με 40 εκατ. ευρώ ετησίως για 5 χρόνια τουλάχιστον. Αυτό οδηγεί σε άμεση αύξηση των προβλέψεων της τράπεζας κατά 250 εκατ. ευρώ, επιβαρύνοντας την κεφαλαική της επάρκεια και ανατρέποντας το αναπτυξιακό της σχέδιο που ανακοίνωσε πρόσφατα στους επενδυτές. Η τράπεζα υποστηρίζει ότι με τη ρύθμιση οι σημερινοί συνταξιούχοι της θα παίρνουν πολύ υψηλότερες επικουρικές συντάξεις τόσο από τους υπόλοιπους εργαζομένους του Δημοσίου, όσο και από τους σημερινούς εργαζομένους της τράπεζας, όταν έρθει η ώρα να βγουν στη σύνταξη.

Επίσης, σύμφωνα με τις πηγές,



Ο λιγότερο πολιτικός και περισσότερο τεχνοκράτης Κλάους Ρέγκλινγκ, προχθές στο Eurogroup, δεν άφησε καμία αμφιβολία ότι οι ανησυχίες των θεσμών για τη μεταμνημονιακή πορεία της χώρας έχουν πληθύνει και θα έρθουν στο προσκήνιο μετά τις εκλογές.

Οι μονομερείς ενέργειες της κυβέρνησης θέτουν σε κίνδυνο όλο το μεταρρυθμιστικό οικοδόμημα των μνημονίων.

κίτρινη κάρτα έχει βγει και για την κατάργηση της μείωσης του αφορολογήτου, από 1/1/2020, που ψήφισε την τελευταία στιγμή η κυβέρνηση. Άλλωστε και ο κ. Ρέγκλινγκ χαρακτήρισε «λυπηρό» το γεγονός ότι η κυβέρνηση προχώρησε στην πρωτοβουλία αυτή, καθώς ο ίδιος θεωρεί πως το μέτρο θα οδηγούσε σε διεύρυνση της φορολογικής βάσης, ενισχύοντας τα περιθώρια για μέτρα τόνωσης της ανάπτυξης. Εξίσου «λυπηρό» φάνηκε πως είναι για τον ίδιο και το γεγονός πως ούτε σε αυτή την περίπτωση προηγήθηκε συνεννόηση με τους θεσμούς.

Ετσι, παρά το γεγονός ότι η Κο-

μισιόν, με δηλώσεις του αντιπροέδρου της Βάλντις Ντομπρόσκις, τον περασμένο Απρίλιο, είχε αφήσει ανοικτό το ενδεχόμενο να αποδεχθεί να μη μειωθεί το αφορολόγητο, φαίνεται πως το θέμα πήρε νέα τροπή. Και αυτό αφενός γιατί η κυβέρνηση δεν περίμενε να συνεννοηθεί πρώτα μαζί της, αλλά προχώρησε μονομερώς και αφετέρου γιατί πλέον, μετά τις παροχές Τσίπρα τα δημοσιονομικά περιθώρια εκμηδενίσθηκαν.

Ο κ. Ρέγκλινγκ ξεκαθάρισε ότι οι θεσμοί θα επανέλθουν στα θέματα αυτά μετά τις εκλογές, με τη νέα κυβέρνηση. Όλα δείχνουν ότι ο Σεπτέμβριος θα είναι ο καυτός μήνας των διαπραγματεύσεων, όχι μόνο για την επίτευξη του δημοσιονομικού στόχου του 3,5% του ΑΕΠ αλλά και για τις μεταρρυθμίσεις που έχουν μείνει πίσω ή झλάνονται. Κυρίως, γίνεται πλέον σαφές ότι η Ευρώπη δεν είναι διατεθειμένη να δεχθεί αποφάσεις χωρίς προηγούμενη συνεννόηση μαζί της. Η «ενισχυμένη εποπτεία» έχει τελικά περιεχόμενο.

Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας και ιδιωτικοποιήσεις ζητεί ο ESM

Με μέτρα στο ίδιο πεδίο πολιτικής πρέπει να αντιμετωπίσει η ελληνική κυβέρνηση το δημοσιονομικό κόστος από ενδεχόμενες αποφάσεις δικαστηρίων, σημειώνει ο ESM στην ετήσια έκθεσή του, που δημοσιεύθηκε την Πέμπτη.

Αυτό σημαίνει ότι για αποφάσεις που θα ανατρέπουν περικοπές συντάξεων, το κόστος πρέπει να αντιμετωπιστεί με νέες περικοπές συντάξεων.

Αναφερόμενος στις προκλήσεις του μεταμνημονιακού περιβάλλοντος, εξάλλου, ο ESM τονίζει την ανάγκη να μην ανατραπούν οι μεταρρυθμίσεις που έχουν ήδη εφαρμοστεί ή υιοθετηθεί και κάνει ειδική αναφορά στην αγορά εργασίας αλλά και στη διεύρυνση της φορολογικής βάσης, παραπέμποντας

στη μείωση του αφορολογήτου. Επιπλέον, όμως, χρειάζονται και νέες μεταρρυθμίσεις, σημειώνει, για να τονωθεί η παραγωγικότητα και η ανταγωνιστικότητα.

Μεταξύ άλλων σημειώνει πως πρέπει να γίνει το οικονομικό περιβάλλον πιο φιλικό στο επιχειρείν, να μειωθεί ο χρόνος απονομής της δικαιοσύνης, να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης χωρίς να αυξηθεί το μέγεθος της και να ενισχυθεί η διαχειριστική ικανότητα των διοικήσεων των δημοσίων επιχειρήσεων.

Οι μεταρρυθμίσεις αυτές, σε συνδυασμό με τις ιδιωτικοποιήσεις, τονίζει ο ESM, είναι κρίσιμες για να προσελκυσθούν ξένες και εγχώριες επενδύσεις και να τονωθεί η ανάπτυξη.

Χρειαζόμαστε έναν ΕΟΤ για τα ΑΕΙ

Τι δείχνει η μελέτη του Βρετανικού Συμβουλίου που παρουσιάζει η «Κ»

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΛΑΚΑΣΑ

Η διεθνής αγορά τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρουσιάζει αλματώδη ανάπτυξη, η οποία εξηγείται από την άνοδο του μορφωτικού επιπέδου –στις χώρες του ΟΟΣΑ κατά μέσον όρο το 42% των ατόμων 25-34 ετών έχει πτυχίο ΑΕΙ έναντι 25% των 55-64 ετών–, τη διεθνοποίηση των οικονομιών και την αναζήτηση στελεχών υψηλού επιπέδου, κυρίως από τις αναπτυσσόμενες χώρες. Μεγάλο στοιχείο για τα πανεπιστήμια διεθνώς είναι η εξωστρέφεια. Ένα από τα βασικά βήματα αφορά την προσέλκυση φοιτητών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΟΣΑ, ο αριθμός των φοιτητών που σπουδάζουν μακριά από τη χώρα τους το 2000 ήταν 2,1 εκατ., αυξήθηκε στα 3 εκατ. το 2005, έφτασε τα 4,1 εκατ. το 2010 και πλέον βρίσκεται στα 5 εκατ. Εκμεταλλευόμενες το άνοιγμα των εκπαιδευτικών συνόρων, οι χώρες στοχεύουν σε οφέλη, άμεσα εισπρακτικά και μακροπρόθεσμα αναπτυξιακά. Η Ελλάδα, ωστόσο, είναι ουραγός, όπως δείχνει η μελέτη του Βρετανικού Συμβουλίου με τίτλο «The shape of global higher education: international comparisons with Europe» που παρουσιάζει η «Κ». Ενδεικτικά, ενώ η πλειονότητα των χωρών έχουν έναν οργανισμό που διαφημίζει στο εξωτερικό το όφελι εάν ένας ξένος σπουδάσει στη χώρα (μέσω του οποίου δίνονται και υποτροφίες), as πούμε ένας «ΕΟΤ για τα ΑΕΙ», στην Ελλάδα απουσιάζει αυτός ο φορέας. Ενδεικτικά, η Ολλανδία έδωσε μέσω του οργανισμού «Study in Holland» 5,9 εκατ. ευρώ το 2018 για την προ-

Η έλλειψη εθνικής στρατηγικής και η αργή διαδικασία χορήγησης φοιτητικής βίζας είναι δύο από τις αιτίες – Σε ευκολόγια περιορίζεται το υπουργείο Παιδείας.

Ουραγός η Ελλάδα στην προσέλκυση ξένων φοιτητών.

σέλκυση φοιτητών. Στα ΑΕΙ της φοιτούν 89.820 ξένοι. Στην Ελλάδα η πλειονότητα των ξένων είναι Κύπριοι.

Ειδικότερα, όπως ανέφερε στην «Κ» ο κ. Βαγγέλς Τσιλιγκίρης, αναπληρωτής καθηγητής στο Nottingham Trent University και ένας εκ των συγγραφέων της έρευνας (μαζί με τις Τζάνετ Ιλιέβα και Πατ Κιλίνγκλεϊ) η μελέτη εστίασε σε 20 χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, εξετάζοντας τις επιδόσεις τους στους τρεις πυλώνες της διεθνούς ανώτατης εκπαίδευσης.

Απλάδη την προσέλκυση ξένων φοιτητών, την ερευνητική συνεργασία, και τη διασυννοριακή εκπαίδευση. Στον γενικό δείκτη που μελετά συνδυαστικά τις επιδόσεις των κρατών στους τρεις πυλώνες, η Ελλάδα μεταξύ των 20 χωρών είναι στη 15η θέση, πίσω από όλες τις ευρωπαϊκές χώρες και προσπερνώντας μόνο την Ινδία,

την Κολομβία, τη Χιλή, τη Βραζιλία και το Μεξικό. Η επίδοσή της είναι 0,62 με άριστα το 1.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα για την προσέλκυση φοιτητών είναι η Πολωνία, που υπερδιπλασίασε τον αριθμό ξένων που φοιτούσαν στα πανεπιστήμιά της μέσα σε μία εξαετία, από 23.525 το 2012 σε 54.734 το 2017. Πλην της Πολωνίας σημαντική πρόοδος στην προσέλκυση φοιτητών έχει κάνει η Τουρκία (σημειώνει: δεν περιλαμβάνεται στις 20 χώρες της μελέτης), υπερδιπλασιάζοντας τον αριθμό τους μέσα σε μία εξαετία, από 38.590 το 2012 σε 87.903 το 2017.

Στην Ελλάδα, σύμφωνα με τον κ. Τσιλιγκίρη, οι αντίστοιχοι αριθμοί κινήθηκαν αντίστροφα, δηλαδή πτωτικά από 29.012 φοιτητές το 2012 σε 23.734 φοιτητές το 2017, ενώ περίπου το 60% (13.000) των ξένων φοιτητών είναι κυπριακής καταγωγής. Το υπόλοιπο είναι φοιτητές με καταγωγή από ξένα χώρα που όμως διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα (π.χ. οικονομικοί μετανάστες από Αλβανία, Αφρική, Μέση Ανατολή, και Ασία). Το σύνολο των ξένων φοιτητών που μετακινούνται από τις χώρες τους στην Ελλάδα αποκλειστικά για λόγους σπουδών είναι λιγότερο από 3.000.

Παράλληλα, το 2016 σπούδαζαν στην Κύπρο 17.601 ξένοι φοιτητές. Περίπου το 60% των ξένων φοιτητών που σπουδάζουν στην Κύπρο είναι από την Ελλάδα. Αυτό κατατάσσει την Κύπρο ως τον πρώτο προορισμό για τους Έλληνες που σπουδάζουν στο εξωτερικό.

Τα θετικά

Ωστόσο, στους άλλους δύο τομείς που μελέτησε η έρευνα του Βρετανικού Συμβουλίου, η Ελλάδα

είχε καλές επιδόσεις. «Οι ερευνητικές δημοσιεύσεις στην Ελλάδα έχουν υψηλή επίδραση, και συνεπώς ποιότητα, η οποία εκφράζεται ως ο μέσος αριθμός αναφορών σε σχέση με τον παγκόσμιο μέσον όρο. Εάν μια δημοσίευση λάβει μέσον όρο αναφορών πάνω από 1, που είναι ο παγκόσμιος μέσος όρος, τότε θεωρείται ότι έχει σημαντική επίδραση σε σχέση με τις άλλες δημοσιεύσεις στο ίδιο αντικείμενο.

Μεταξύ των 20 χωρών που αξιολογήθηκαν από την έρευνα, η Ελλάδα κατατάχθηκε στην έβδομη θέση με 1,44. Επίσης, οι ερευνητικές δημοσιεύσεις που παράγονται ως αποτέλεσμα διεθνών συνεργασιών αυξήθηκαν από 32% στο σύνολο των δημοσιεύσεων το 1996 σε 53% το 2018.

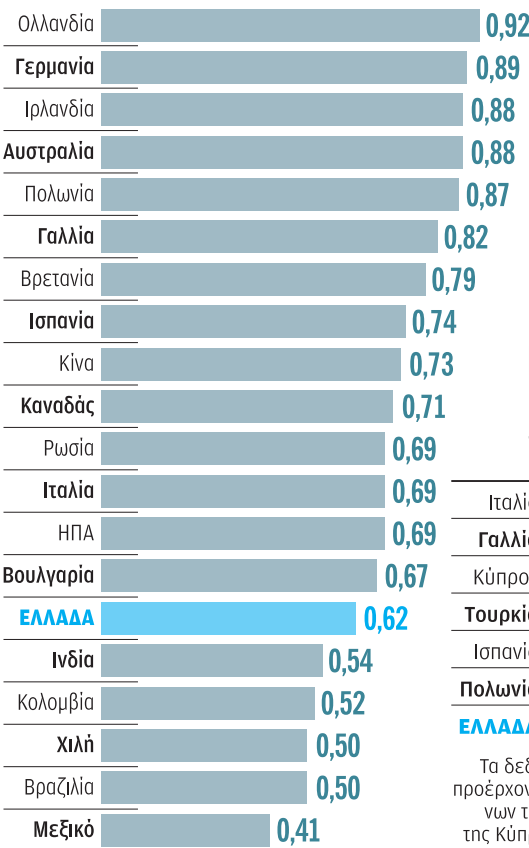
Τι φταίει, λοιπόν, για τη μη προσέλκυση ξένων φοιτητών στην Ελλάδα; «Η Πολωνία και η Τουρκία προχώρησαν σε σειρά συντονισμένων ενεργειών. Σε εθνικό επίπεδο ο σχεδιασμός περιελάμβανε τη δημιουργία και εφαρμογή εθνικής στρατηγικής για τη διεθνοποίηση της ανώτατης εκπαίδευσης και την προώθηση της χώρας ως προορισμού εκπαίδευσης μέσω ενός εθνικού φορέα.

Σε επίπεδο πανεπιστημίων, και με την ύπαρξη του κατάλληλου νομοθετικού πλαισίου, αυτό περιελάμβανε τη δημιουργία προπτυχιακών και, πρωτίστως, μεταπτυχιακών προγραμμάτων στα αγγλικά, των οποίων το περιεχόμενο ανανεώνεται κάθε τρία έτη, και ενσωματώνοντας στοιχεία που δημιουργούν καλύτερες προοπτικές απασχόλησης για τους αποφοίτους.

Για παράδειγμα, να υπάρχει

Η επίδοση κάθε χώρας ως προς τη διεθνοποίηση των πανεπιστημίων της*

*Με άριστα το 1



ΠΗΓΗ: Έρευνα «The Shape of Global Higher Education: International Comparisons with Europe» του British Council



ΞΕΝΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

	2012	2017
Ιταλία	77.732	92.655
Γαλλία	271.399	245.349
Κύπρος	8.540	17.601
Τουρκία	38.590	87.903
Ισπανία	55.759	53.409
Πολωνία	23.525	54.734
ΕΛΛΑΔΑ	29.012	23.734

Τα δεδομένα εκτός της Κύπρου προέρχονται από τη βάση δεδομένων της UNESCO. Τα δεδομένα της Κύπρου έχουν ληφθεί από τη Στατιστική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

άμεση σύνδεση ενός προγράμματος με επιχειρήσεις όπου οι φοιτητές υλοποιούν το σύνολο των εργασιών τους επάνω σε πραγματικά προβλήματα της οικονομίας. Επίσης, για την προσέλκυση διεθνών φοιτητών είναι αναγκαία η ύπαρξη διεθνών πιστοποιήσεων», παρατηρεί ο κ. Τσιλιγκίρης.

Για την Ελλάδα, η αδυναμία προσέλκυσης ξένων φοιτητών οφείλεται, όπως λέει ο ερευνητής, σε συγκεκριμένα προβλήματα του ρυθμιστικού περιβάλλο-

ντος, όπως στην έλλειψη εθνικής στρατηγικής, στην αργή διαδικασία χορήγησης φοιτητικής βίζας και στο πολύπλοκο και αναποτελεσματικό πλαίσιο αναγνώρισης πτυχίων της αλλοδαπής. Το υπουργείο Παιδείας περιορίζεται σε ευκολόγια όπως ότι –αυτό κατεγράφη έπειτα από σχετική ημερίδα– «τα ελληνικά ΑΕΙ μπορούν να αντισταθμίσουν δυσκολίες, όπως το γλωσσικό εμπόδιο, με θετικές δράσεις για να προσελκύσουν ξένους φοιτητές»!

Ανησυχίες ξενοδόχων για τη φετινή τουριστική σεζόν

Τέσσερις στους δέκα προβλέπουν μείωση στην πληρότητα 16% και ένας στους δέκα πτώση τιμών 13% σε σχέση με το 2018

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Μείωση στην πληρότητα περιμένουν οι τέσσερις στους δέκα ξενοδόχους, ενώ τουλάχιστον ο ένας στους δέκα περιμένει και μείωση στις τιμές. Οι ανησυχητικές αυτές εκτιμήσεις καταγράφονται στην έρευνα συγκυρίας που διενήργησε για λογαριασμό του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου της Ελλάδος (ΞΕΕ), το Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων.

Αιτίες για τις πιέσεις σε πληρότητα και τιμές είναι τόσο η οικονομική επιβράδυνση σε πολλές χώρες από τις οποίες παραδοσιακά η Ελλάδα ελκύει τουρίστες, όσο και η ειδική περίπτωση της Βρετανίας, της δεύτερης μεγαλύτερης αγοράς για την ελληνική ξενοδοχεία, εξαιτίας του Brexit. Πρέπει επίσης να σημειωθεί πως οι πιέσεις αυτές εκδηλώνονται έπειτα από πέντε έτη αλλεπάλληλων ρεκόρ σε αφίξεις και έσοδα για τον ελληνικό τουρισμό.

Τα ευρήματα της έρευνας είναι σαφές πως επιβεβαιώνουν το «καμπανάκι» της ανησυχίας που καιρό τώρα κρούουμε, σημείωσε ο πρόεδρος του ΞΕΕ Αλέξανδρος Βασιλικός κατά τη διάρκεια της παρουσίασής τους χθες σε ειδική εκδήλωση σε αθηναϊκό ξενοδοχείο.

Η υπερφορολόγηση

Σύμφωνα με την έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε μεταξύ 1.956 ξενοδοχείων εκ του συνόλου των 9.873, που έχει ως μέλη του το ΞΕΕ, το 43% των ξενοδόχων ιδιοκτητών μονάδων εποχικής λειτουργίας εκτιμά ότι η πληρότητά τους τη θερινή σεζόν του 2019 θα είναι μειωμένη κατά 16%.

Η υποχώρηση αυτή όμως είναι αποτέλεσμα όχι μόνον της χαμηλής ζήτησης από τις κύριες αγορές της χώρας αλλά και από την αδυναμία των ξενοδόχων, εξαιτίας της υπερφορολόγησης του κλάδου, να προσφέρουν πιο ανταγωνιστικές τιμές σε σχέση με την Ιταλία, την Ισπανία αλλά και την Τουρκία και τις υπόλοιπες ευθέως ανταγωνιστικές χώρες-προορισμούς.

Ακόμα και έτσι πάντως το 16% των ξενοδόχων εποχικής λειτουργίας προβλέπει μείωση στις τιμές των ξενοδοχείων τους κατά 13%

Αιτίες, η επιβράδυνση σε πολλές χώρες από τις οποίες η Ελλάδα ελκύει τουρίστες, το Brexit, αλλά και η υπερφορολόγηση του κλάδου και η Airbnb.

σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2018. Επισημαίνεται ότι η έρευνα συγκυρίας, με τίτλο «Επιδόσεις ξενοδοχείων κατά το 4^ο τρίμηνο και προβλέψεις για την τουριστική σεζόν 2019», περιέχει ανησυχητικά ευρήματα και για τη μέχρι στιγμής εξέλιξη του έτους. Ειδικότερα στον απολογισμό για το πρώτο τρίμηνο του έτους, μεταξύ των ξενοδοχείων συνεχούς λειτουργίας, το 45% κατέγραψε μειωμένη πληρότητα κατά 24% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2018.

Μεσοσταθμικά, σε επίπεδο



επικράτειας, η μείωση της πληρότητας ανήλθε ποσοστιαία στο 7,4%. Κατά την ίδια περίοδο, 1 στα 4 ξενοδοχεία (25%) μείωσε τις τιμές του κατά 15%.

Η Airbnb

Με δεδομένη την αύξηση των αφίξεων κατά τους πρώτους μήνες του έτους στα ελληνικά αεροδρόμια, προκύπτει αβίαστα το συμπέρασμα πως οι ξενοδοχοί «έχασαν» πελάτες από τις βραχυρόνιες μισθώσεις, που όπως αποκάλυψε αυτή την εβδομάδα στην «Κ» η Airbnb, συνεχίζουν

να αναπτύσσονται με διψήφιους ρυθμούς, τόσο στα αστικά κέντρα, προεξάρχουσας της Αθήνας, όσο και στους θερινούς προορισμούς.

Ο συνδυασμός όλων των παραπάνω εξηγεί γιατί και για τα ξενοδοχεία εποχικής λειτουργίας η έρευνα διαπιστώνει ότι στο 46% των ξενοδοχείων οι προκρατήσεις, που αποτελούν τον δείκτη για την πορεία της τουριστικής κίνησης, ήταν μειωμένες κατά 21%. Η πίεση που προκαλεί η πτώση της ζήτησης είναι εμφανής και στις εκπτώσεις που δίνουν οι ξενοδοχοί για τα λεγόμενα early bookings: αν και το

75% δήλωσε ότι διατήρησε τις τιμές του σταθερές, το 23% αυτών αναγκάστηκε να προσφέρει αυξημένες εκπτώσεις της τάξης του 10%, προκειμένου να προσελκύσει νέα πελατεία. Κάτι που πέρυσι την ίδια εποχή δεν συνέβη.

Όσον αφορά τα ξενοδοχεία συνεχούς λειτουργίας και τις προβλέψεις τους για φέτος, η έρευνα καταγράφει ένα 31% των ξενοδόχων που εκτιμά ότι η πληρότητα των ξενοδοχείων τους για το 2019 θα είναι μειωμένη κατά 20% σε σχέση με πέρυσι.

Επιπλέον, το 21% αυτών των

ξενοδόχων προεξοφλεί μείωση και στις τιμές κατά 13% αν και το 65% αυτών δηλώνει πως θα (προσπαθήσει να) διατηρήσει σταθερές τις τιμές τους κατά το 2019.

Μεγαλύτερες πιέσεις δέχονται πάντως, όπως προκύπτει, τα ξενοδοχεία εποχικής λειτουργίας αφού, όπως προαναφέρθηκε, το 43% των ξενοδόχων εκτιμά ότι η πληρότητά τους τη θερινή σεζόν του 2019 θα είναι μειωμένη κατά 16%, και το 16% αυτών των ξενοδόχων προβλέπει μείωση και στις τιμές και ειδικότερα κατά 13% σε σχέση με την αντίστοιχη σεζόν του 2018.

Brought to you by:

Τράπεζα Κύπρου

ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟ
ΚΑΘΕ
ΣΑΒΒΑΤΟ & ΚΥΡΙΑΚΗ
21:00
ΣΤΟ MOVIES BEST HD

Biography
..month..

• Τα καλύτερα σενάρια βγαίνουν από τη ζωή •

THE SIMONE BILES STORY: COURAGE TO SOAR
DALLAS BUYERS CLUB
THE REAL MVP: THE WANDA DURANT STORY
YVES SAINT LAURENT
HARRY & MEGHAN: BECOMING ROYAL
FLORENCE FOSTER JENKINS
I AM STEVE MCQUEEN
VICEROY'S HOUSE
I AM HEATH LEDGER
TESTAMENT OF YOUTH

Το κανάλι διατίθεται από τις
συνδρομητικές πλατφόρμες CABLENET και CYTAVISION

MOVIES HD

MESIMVRIA
www.mesimvria.com

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΟΙ ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΕΞΙΑΣ (ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΕΙΣ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1999 ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ 12(1)

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 12(1) των περί Πολεοδομίας και Χωροτεξίας (Παρεκκλίσεις) Κανονισμών, με την παρούσα γνωστοποιείται ότι η **ΥΔΡΟΓΕΙΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΚΥΠΡΟΥ) ΛΤΔ** προτίθεται να υποβάλει αίτηση στο ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ, ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΗΣΕΩΣ για τη χορήγηση πολεοδομικής άδειας κατά παρέκκλιση των προνοιών

- του Τοπικού Σχεδίου Λευκωσίας
- της Δήλωσης Πολιτικής,

για την ακόλουθη ανάπτυξη: **ΓΡΑΦΕΙΑ ΥΔΡΟΓΕΙΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ**

Η αίτηση αφορά το τεμάχιο με αρ. 4677, Φ/Σχ. 21/63Ε1, στην περιοχή του Δήμου Αγλαντζιάς.

Το τεμάχιο βρίσκεται στην Λεωφόρο Κερυνείας, αρ. 135.

Η παρέκκλιση για την οποία υποβάλλεται η αίτηση αφορά μετατροπή καταστήματος σε γραφείο και προσθήκη επιπρόσθετου ορόφου.

Περισσότερες πληροφορίες είναι δυνατόν να ληφθούν από τα Γραφεία της Πολεοδομικής Αρχής κατά τις εργάσιμες ώρες και ημέρες.

Έγγραφες παραστάσεις είναι δυνατόν αν υποβληθούν στην Πολεοδομική Αρχή μέσα σε διάστημα ενός (1) μηνός από τη δημοσίευση της παρούσας ειδοποίησης.

Το Συμβούλιο Εγγραφής Ορκωτών Μεταφραστών δέχεται αιτήσεις για εγγραφή στο Μητρώο Ορκωτών Μεταφραστών

Το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, σε συνέχεια της ψήφισης του Νόμου περί Εγγραφής και Ρύθμισης των Υπηρεσιών Ορκωτού Μεταφραστή στη Δημοκρατία από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 15/3/2019, και γνωστοποίησης της έναρξης ισχύος του στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας, αρ. 4694, ημερ. 27/3/2019, ανακοινώνει ότι:

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άνωθεν ψηφισθέντος Νόμου, έχει οριστεί με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ημερ. 6/5/2019, Συμβούλιο Εγγραφής Ορκωτών Μεταφραστών στην Κυπριακή Δημοκρατία, με γνωστοποίηση στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας αρ.4623, ημερ. 27/5/2019.
2. Το Συμβούλιο Εγγραφής Ορκωτών Μεταφραστών δέχεται αιτήσεις για εγγραφή στο Μητρώο Ορκωτών Μεταφραστών από: Πρόσωπα τα οποία είναι κάτοχοι πτυχίου ή μεταπτυχιακού διπλώματος ή τίτλου ή ισότιμου προσόντος αναγνωρισμένου με βάση τις διατάξεις του περί Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης και Παροχής Σχετικών Πληροφοριών Νόμου, το οποίο έχει ως αντικείμενο τη μετάφραση οποιασδήποτε γλώσσας και τα οποία, κατά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του παρόντος Νόμου, ασκούσαν ήδη το επάγγελμα του μεταφραστή για συνεχόμενη περίοδο δύο (2) ετών.
3. Για την εγγραφή στο Μητρώο Ορκωτών Μεταφραστών παρακαλούνται οι ενδιαφερόμενοι όπως προσκομίσουν στο Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών τα εξής:
 - Πρωτότυπο του πτυχίου τους συνοδευόμενο με την κατάλληλη πιστοποίηση αναγνώρισης τίτλου σπουδών από το ΚΥΣΑΤΣ (με αντίγραφο αυτών).
 - Πρόσφατο Πιστοποιητικό Λευκού Ποινικού Μητρώου (με αντίγραφο).
 - Πιστοποιητικό εργοδότη για διετή πείρα στη μετάφραση ή πιστοποιητικό από Κοινωνικές Ασφαλίσεις (με αντίγραφο).
 - Πολιτική ταυτότητα ή διαβατήριο

Για περισσότερες πληροφορίες παρακαλείστε όπως αποστείνετε στο Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών στα τηλέφωνα: 22 801133, 22 801105.

Ανακοίνωση Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών προς το κοινό για Πιστοποιημένες Μεταφράσεις

Το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών ανακοινώνει ότι, σύμφωνα με τον περί Εγγραφής και Ρύθμισης των Υπηρεσιών Ορκωτού Μεταφραστή στη Δημοκρατία Νόμο (Ν. 45(Ι)/2019), οι υπηρεσίες μετάφρασης μεταφέρονται από 1η Ιουλίου 2019 στους Ορκωτούς Μεταφραστές, οι οποίοι θα αναλαμβάνουν εφεξής εξ ολοκλήρου τη διαδικασία μετάφρασης και πιστοποίησης των μεταφράσεων, ως προνοεί ο εν λόγω Νόμος.

Ο Κλάδος Μεταφράσεων του ΓΤΠ θα παραλαμβάνει έγγραφα προς μετάφραση μέχρι τις 27 Ιουνίου 2019.

Τα στοιχεία επικοινωνίας των Ορκωτών Μεταφραστών βρίσκονται στο Μητρώο Ορκωτών Μεταφραστών που είναι αναρτημένο στον ιστότοπο του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών, στη διεύθυνση: www.pio.gov.cy

Η Ελλάδα χάνει τον «πόλεμο της τσιπούρας» με την Τουρκία

Πώς ελληνικές εταιρείες προωθούν τις τουρκικές εξαγωγές στην Ευρώπη

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Η **Ελλάδα** είναι πλεονασματική σε ψάρια ιχθυοκαλλιέργειας και δη στα δύο βασικά είδη της μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας, την τσιπούρα και το λαβράκι, κάτι που της επιτρέπει να εξαγει το μεγαλύτερο μέρος της εγχώριας παραγωγής. Ωστόσο, το 2018 η Ελλάδα εισήγαγε από την Τουρκία 10.687 τόνους τσιπούρας και λαβρακιού, ποσότητα υπερδιπλάσια σε σύγκριση με το 2017. Μάλιστα, ήδη το α΄ δίμηνο του 2019 οι εισαγωγές των δύο αυτών προϊόντων από την Τουρκία ήταν αυξημένες κατά 40% και οι παράγοντες του κλάδου εκτιμούν ότι συνολικά το τρέχον έτος θα ανέλθουν σε περίπου 15.000 τόνους.

Υπάρχουν δύο λόγοι που συμβαίνει το παραπάνω, οι οποίοι παραπέμπουν στη γνωστή λαϊκή ρήση «βάζουμε τα χέρια μας και βγάζουμε τα μάτια μας», καθώς πρακτικές ελληνικών εταιρειών είναι αυτές που εφαρμόζονται εις βάρος του εγχώριου κλάδου ιχθυοκαλλιέργειας και μάλιστα προς όφελος, στην ίδια ώρα, του κύριου ανταγωνιστή της, που είναι η Τουρκία.

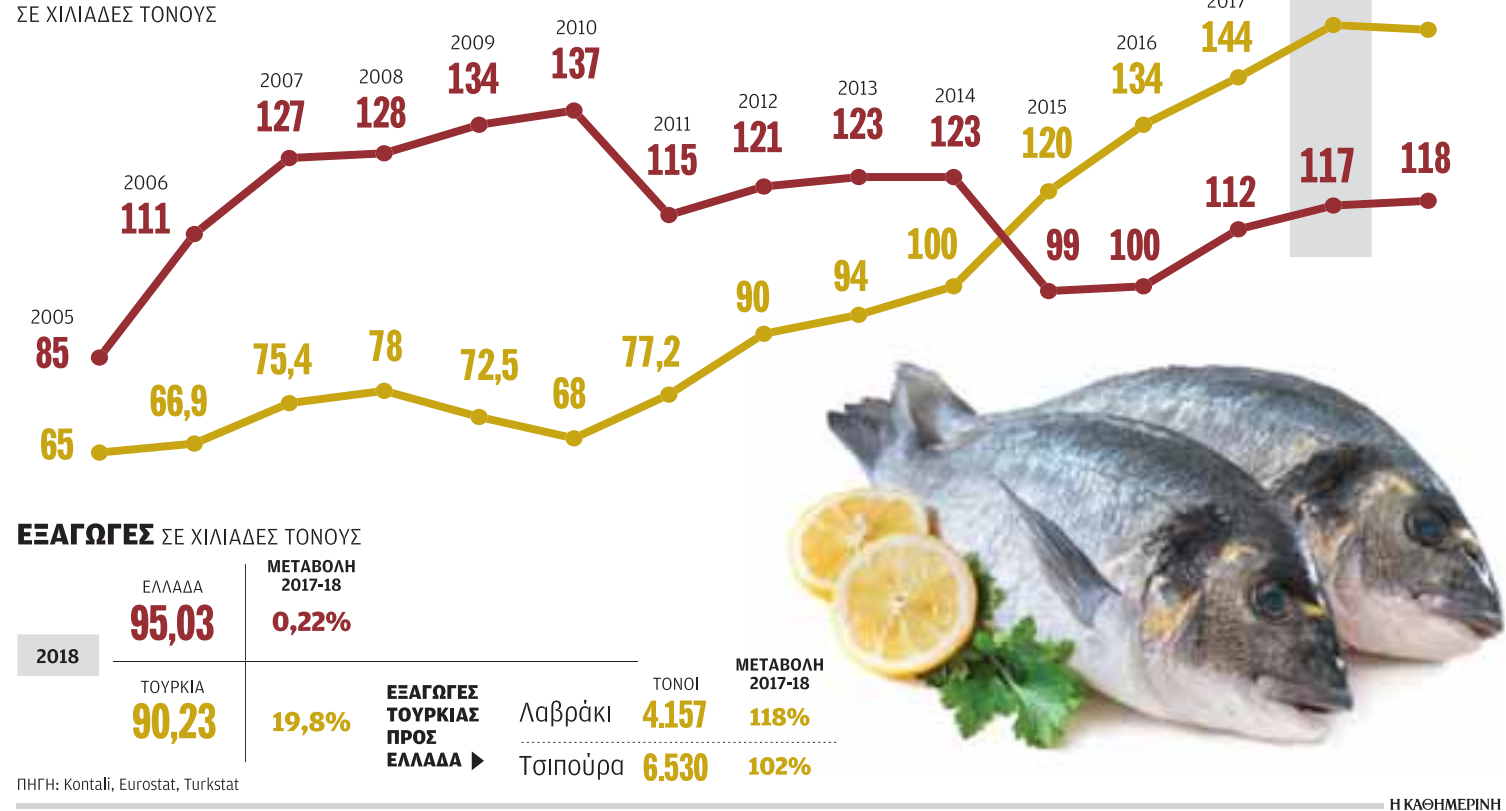
Το 90%-95% των πωλήσεων τουρκικών προϊόντων σε τσιπούρα και λαβράκι στην ελληνική αγορά δεν παραμένει στην Ελλάδα. Αυτό που κατά κόρον παρατηρείται ειδικά την τελευταία διετία είναι το εξής: η Ελλάδα χρησιμοποιείται ως πύλη για τη διόχευση των ποσοτήτων αυτών στις ευρωπαϊ-

κές αγορές από εταιρείες-brokers που έχουν δημιουργήσει τουρκικές επιχειρήσεις στη χώρα μας. Στις εταιρείες αυτές, καθ' όλα νόμιμες, συμμετέχουν κυρίως άτομα που παλαιότερα εργάζονταν στα εμπορικά τμήματα ελληνικών εταιρειών του κλάδου των ιχθυοκαλλιεργειών που έχουν πτωχεύσει ή βρίσκονται υπό πτώχευση. Μέσω, λοιπόν, του δικτύου διανομής που χρησιμοποιούν οι ελληνικές επιχειρήσεις, προκειμένου να φθάσουν τα ελληνικά ψάρια στις ξένες αγορές, στα ίδια δηλαδή φορτηγά, φορτώνονται και παλέτες με ψάρια που έχουν εισαχθεί από την Τουρκία. Τα προϊόντα αυτά πωλούνται ως τουρκικά με όλα τα νόμιμα παραστατικά. Το πρόβλημα για την ελληνική παραγωγή είναι ότι, μέσω του δικτύου της Ελλάδας, φθάνουν τα τουρκικά ψάρια σε ειδικό πελατολόγιο, στο οποίο μέχρι τώρα είχαν πρόσβαση μόνον τα ελληνικά προϊόντα.

As σημειωθεί δε ότι τα τουρκικά προϊόντα πωλούνται στις ευρωπαϊκές αγορές χωρίς να επιβαρύνονται με δασμούς, κάτι που δεν ισχύει και αντιστρόφως.

Το υπόλοιπο 5%-10% των ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας που εισάγεται από την Τουρκία καταναλώνεται στην εγχώρια αγορά, και το τελευταίο διάστημα έχει εντοπιστεί και σε αυτή την κατηγορία προϊόντων το φαινόμενο των «ελληνοποιήσεων». Το κόλπο εν προκειμένω γίνεται με δύο τρόπους: είτε ανακατεύονται τα ελληνικά με τα τουρκικά ψάρια, που όλως

Η εξέλιξη της παραγωγής τσιπούρας και λαβρακιού σε **Ελλάδα** και **Τουρκία**



Τα τουρκικά ψάρια φθάνουν σε Ευρωπαίους πελάτες στους οποίους μέχρι τώρα είχαν πρόσβαση μόνον τα ελληνικά προϊόντα.

τυχαίως μπορεί να βρίσκονται σε διπλανούς πάγκους, είτε τα τουρκικά πωλούνται ως ελληνικά. Σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, τέτοια φαινόμενα –που για την ώρα ευτυχώς δεν είναι ευρέως διαδεδομένα– έχουν εντοπισθεί κυρίως σε ιχθυοπωλεία της Βόρειας Ελλάδας, αλλά και στη Βαρβάκειο Αγορά, στο κέντρο της Αθήνας.

Με άλλα λόγια, όπως επισημαίνουν στελέχη των ελληνικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στις ιχθυοκαλλιέργειες, «η Τουρκία με την ανοχή της Ελλάδας έχει καταφέρει να εκμεταλλευτεί στο έπακρο τα ευεργετήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χωρίς καν να

είναι κράτος-μέλος, και δεν υπόκειται στους ελέγχους και στην τήρηση των αυστηρών πρωτοκόλλων παραγωγής που ισχύουν για την Ελλάδα στο πλαίσιο της Ε.Ε.».

Τα δύο παραπάνω φαινόμενα δεν είναι βεβαίως αυτά που εκάναν την Ελλάδα να χάνει σταθερά τα τελευταία χρόνια στον «πόλεμο της τσιπούρας», αλλά είναι σαφώς καταστάσεις που δεν συμβάλλουν στο να orthοδοήσει ο πολλά υποσχόμενος αυτός κλάδος.

Όπως δείχνουν τα πλέον επίσημα στοιχεία που προέρχονται από τον Οργανισμό Τροφίμων του ΟΗΕ (FAO) και στα οποία έχουν γίνει η διασταύρωση, η επεξεργασία και η ανάλυση από την πλέον αξιόπιστη εταιρεία παγκοσμίως, τη νορβηγική Kontali, την ώρα που στην Ελλάδα διαφωνούσαν για το εάν θα ενώσουν τις δυνάμεις τους οι μεγάλες εταιρείες του κλάδου, κουβαλώντας τεράστια δάνεια που οδήγησαν στην ανάληψη του ελέγχου τους από τις πιστώτριες τράπεζες, οι γείτονες, στην απέναντι πλευρά του Αιγαίου, αύξαναν δι-

αρκώς την παραγωγή τους. Έτσι, για παράδειγμα, ενώ το 2006 η παραγωγή της Τουρκίας σε τσιπούρα και λαβράκι ήταν 66.900 τόνοι και της Ελλάδας, την ίδια χρονιά, 111.000 τόνοι, δέκα χρόνια μετά, το 2016 η παραγωγή της Τουρκίας είχε διπλασιασθεί, φθάνοντας τους 134.000 τόνους, τη στιγμή που της Ελλάδας είχε υποχωρήσει στους 100.000 τόνους.

Να σημειωθεί ότι το 2015 η παραγωγή στην Ελλάδα μειώθηκε κάτω από τους 100.000 τόνους και διαμορφώθηκε στους 99.000 τόνους. Ήταν η πρώτη χρονιά που τα στοιχεία δείχνουν την Τουρκία να εκθρονίζει την Ελλάδα από την πρώτη θέση σε ό,τι αφορά την παραγωγή τσιπούρας και λαβρακιού ιχθυοκαλλιεργείας.

Μείωση παραγωγής

Η τάση αυτή συνεχίστηκε και τα επόμενα χρόνια, με την ελληνική παραγωγή να διατηρείται περίπου στα ίδια επίπεδα και την τουρκική να αυξάνεται συνεχώς, αγγίζοντας τους 155.000 τό-

νους το 2018. Οι εκτιμήσεις που υπάρχουν για το τρέχον έτος είναι ότι η ελληνική παραγωγή θα διαμορφωθεί περίπου σε 118.000 τόνους, σχεδόν στα ίδια επίπεδα με πέρυσι, και η τουρκική σε 154.000 τόνους.

Στο επίπεδο των εξαγωγών, η Ελλάδα εξακολουθεί να υπερτερεί της Τουρκίας, αν και με βραχεία κεφαλή και με ρυθμό ανάπτυξης εξαιρετικά χαμηλό. Το 2018, οι εξαγωγές της Ελλάδας αυξήθηκαν σε σύγκριση με το 2017 μόλις κατά 0,22%—μάλιστα στο λαβράκι κατέγραψαν υποχώρηση 1%—ενώ της Τουρκίας αυξήθηκαν το ίδιο διάστημα κατά περίπου 20%.

Η πλεονασματική παραγωγή στην Τουρκία, σε συνδυασμό με την υποτίμηση της τουρκικής λίρας, οδηγεί φέτος τις τιμές σε ιστορικό χαμηλό, κατά 10% κάτω σε σχέση με πέρυσι στο λαβράκι και κατά 5% χαμηλότερα στην τσιπούρα. Η τάση αυτή, μάλιστα, σύμφωνα με τους αναλυτές του κλάδου, αναμένεται να συνεχιστεί τουλάχιστον έως το προσεχές φθινόπωρο.

Τα σχέδια της Ν.Δ. και του ΣΥΡΙΖΑ για τη φορολογία

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Πολλές ομοιοότητες παρουσιάζουν τα προγράμματα της Ν.Δ. και του ΣΥΡΙΖΑ στον τομέα της φορολογίας, με το κυβερνών κόμμα να αντιγράφει σε πολλές περιπτώσεις τις προτάσεις της αξιωματικής αντιπολίτευσης με στόχο να διεκδικήσει ψήφους από τη μεσαία τάξη που επλήγη ιδιαίτερα στα χρόνια των μνημονίων.

Η διαφοροποίηση των δύο κομμάτων εξουσίας έγκειται στον τρόπο χρηματοδότησης των μέτρων που προτείνουν. Η Ν.Δ. στοχεύει στην εξοικονόμηση περίπου 2 δις. ευρώ στην τετραετία από τον εξορθολογισμό των δημοσίων δαπανών και την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Αντίθετα ο ΣΥΡΙΖΑ σκοπεύει να χρηματοδοτήσει το πρόγραμμά του από το υπερπλεόνασμα, το οποίο ωστόσο ήταν αποτέλεσμα της σκληρής φορολογικής και ασφαλιστικής πολιτικής. Πάντως, οι προτάσεις και των δύο κομμάτων έχουν υψηλό κόστος και θα πρέπει αφενός να εγκριθούν από τους δανειστές, αφετέρου να εξηγήσουν αναλυτικά πώς ακριβώς θα χρηματοδοτηθούν τα προγράμμάτα τους.

• **Οι προτάσεις για φυσικά πρόσωπα και τους ιδιοκτήτες ακινήτων.** 1. Η Ν.Δ. προτείνει τη μείωση του εισαγωγικού συντελεστή στο 9% για εισοδήματα έως 10.000 από 22% που είναι σήμερα και ταυτόχρονα μείωση του ανώτατου συντελεστή που ανέρχεται στο 45%. Παράλληλα θα αλλάξουν όλα τα φορολογικά κλιμάκια και ενδεχομένως να φθάσουν τα 5 έως 7, έτσι ώστε να περιορισθεί το κόστος από τη διατήρηση του αφορολόγητου ορίου. Εκτός από τη διατήρηση του αφορολόγητου ορίου στο πρόγραμμα της Ν.Δ. περιλαμβάνονται και φορολογι-



Η διαφοροποίηση των δύο κομμάτων εξουσίας έγκειται στον τρόπο χρηματοδότησης των μέτρων που προτείνουν. Η Ν.Δ. στοχεύει στην εξοικονόμηση από τον εξορθολογισμό των δημοσίων δαπανών και την ανάπτυξη της οικονομίας. Αντίθετα ο ΣΥΡΙΖΑ σκοπεύει να χρηματοδοτήσει το πρόγραμμά του από το υπερπλεόνασμα.

Τι υπόσχονται, πόσο κοστίζουν τα μέτρα και πώς θα χρηματοδοτηθούν.

κά κίνητρα για τη στήριξη της οικογένειας και συγκεκριμένα επιπλέον αφορολόγητο 1.000 ευρώ για κάθε παιδί.

Ο ΣΥΡΙΖΑ προτείνει τη μείωση του πρώτου φορολογικού συντελεστή στο 20% και διατήρηση του αφορολόγητου ορίου.

2. Εισφορά Αλληλεγγύης. Η Ν.Δ. σχεδιάζει τη σταδιακή κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης, ενώ ο ΣΥΡΙΖΑ ανακοίνωσε την κατάργησή της για εισοδήματα έως 20.000 ευρώ και τη μείωση συντελεστών για μεγαλύτερα εισοδήματα.

3. Ακίνητα. Η Ν.Δ. προτείνει τη μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 30% για

όλους εντός της πρώτης διετίας. Το κόστος του μέτρου ανέρχεται στα 850 εκατ. ευρώ. Ο ΣΥΡΙΖΑ προτείνει τη μείωση του ΕΝΦΙΑ 30% μεσοσταθμικά για το 2020 και 50% για τις χαμηλές και μεσαίες περιουσίες. Η μείωση σε αυτή την περίπτωση δεν είναι οριζόντια. Επίσης η Ν.Δ. προτείνει την αναστολή του ΦΠΑ στην οικοδομή για τα επόμενα τρία χρόνια. **4. ΦΠΑ.** Η Ν.Δ. σχεδιάζει τη μείωση του ΦΠΑ από το 24% στο 22% και από το 13% στο 11%. Από την άλλη πλευρά ο ΣΥΡΙΖΑ σχεδιάζει τη μείωση του χαμηλού συντελεστή από το 13% στο 11%. Σημειώνεται ότι η μείωση κατά μία ποσοστιαία μονάδα του ΦΠΑ κοστίζει περίπου 900 εκατ. ευρώ. • **Οι προτάσεις για τις επιχειρήσεις.** 1. Το σχέδιο της Ν.Δ. περιλαμβάνει τη μείωση του φορολογικού συντελεστή στα επιχειρηματικά κέρδη στο 20% την επόμενη διετία και τη μείωση της φορολογίας

από το 2020 στα μερίσματα στο 5% από 10% σήμερα.

Το κόστος στη διετία υπολογίζεται στα 700 εκατ. ευρώ (500 εκατ. ευρώ ο συντελεστής στα κέρδη και 200 στα μερίσματα). Με τον τρόπο αυτό η πραγματική φορολογική επιβάρυνση θα διαμορφωθεί στο 24%.

Ταυτόχρονα θα δοθούν φορολογικά κίνητρα για όσες επιχειρήσεις προχωρούν σε επενδύσεις, όπως οι υπεραποσβέσεις, ο διπλασιασμός της περιόδου συμψηφισμού ζημιών με κέρδη.

Ο ΣΥΡΙΖΑ έχει ήδη νομοθετήσει τη μείωση του φορολογικού συντελεστή στα επιχειρηματικά κέρδη από 29% στο 25% το 2022. Επίσης προτείνει την αύξηση του συντελεστή αποσβέσεων στο 150%.

6. Η Ν.Δ. προτείνει τη σταδιακή εντός δύο ετών κατάργηση του τέλους επιτηδεύματος, ενώ ο ΣΥΡΙΖΑ τη μείωση κατά 50% της προκαταβολής φόρου.

Σε νέα ιστορικά χαμηλά υποχώρησαν οι αποδόσεις των ελληνικών ομολόγων

Σε νέα ιστορικά χαμηλά υποχώρησε το κόστος δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου, με τα ελληνικά ομόλογα όλων των διάρκειών να καταγράφουν σημαντική βελτίωση, κόντρα στο γενικότερα επιφυλακτικό κλίμα που κυριάρχησε στις αγορές ομολόγων της Ευρωζώνης όπου οι αποδόσεις κινήθηκαν με ήπιους ρυθμούς λόγω της στροφής των επενδυτών στις μετοχές μετά και την ελαφρά αποκλιμάκωση των εμπορικών εντάσεων.

Οι ελληνικοί κρατικοί τίτλοι από την ημέρα των αποτελεσμάτων των ευρωεκλογών, τα οποία οδήγησαν στην προκήρυξη πρόωρων εκλογών στη χώρα, έχουν δείξει σαφείς τάσεις αυτονόμησης, καταγράφοντας ένα ισχυρό ράλι, με τις αποδόσεις των 10ετών ομολόγων να υποχωρούν πάνω από 60 μονάδες βάσης αυτό το διάστημα, που αποτελεί και την καλύτερη επίδοση διεθνώς.

Έτσι, η απόδοση του ελληνικού 10ετούς ομολόγου διαμορφώθηκε χθες στο νέο ιστορικό χαμηλό του 2,818%, με πτώση της τάξης του 1% σε σύγκριση με την προηγούμενη εβδομάδα, ενώ ιδιαίτερα ισχυρή ήταν η βελτίωση στο 5ετές ομόλογο, με την απόδοσή του να διαμορφώνεται στο 1,658% με πτώση 3,60%, σε νέα ιστορικά χαμηλά επίπεδα επίσης.

Αξίζει να σημειώσουμε πως η απόδοση του ελληνικού 5ετούς διατηρείται χαμηλότερα από αυτήν του αντίστοιχου αμερικανικού, η οποία διαμορφώνεται στο 1,929%.

Υπενθυμίζεται πως το 10ετές είχε εκδοθεί τον Μάρτιο με απόδοση 3,9%, ενώ το 5ετές είχε εκδοθεί τον Ιανουάριο με απόδοση 3,6%.

Όπως σχολιάζουν παράγοντες της αγοράς, είναι ξεκάθαρο πλέον πως η προοπτική αλλαγής πολιτικής σελίδας στην Ελλάδα με μια νέα ισχυρή κυβέρνηση, η οποία θα έχει ως προτεραιότητά

Από τις ευρωεκλογές, οι αποδόσεις των 10ετών έχουν μειωθεί πάνω από 60 μονάδες βάσης, επίδοση που είναι η καλύτερη διεθνώς.

της την ενίσχυση των επενδύσεων και της ανάπτυξης, έχει ενισχύσει τις διαθέσεις των funds τη στιγμή που οι αποδόσεις στα ομόλογα πολλών μεγάλων οικονομιών, όπως η Γερμανία και η Ιαπωνία, είναι αρνητικές.

Παράλληλα, η Ιταλία θεωρείται πλέον ο μεγαλύτερος κίνδυνος για την Ευρωζώνη, τη στιγμή που οι ανησυχίες γύρω από την Ελλάδα έχουν υποχωρήσει, κάτι που φαίνεται άλλωστε και στη σημαντική μείωση του spread μεταξύ των δύο χωρών, το οποίο διαμορφώνεται στις 50 μονάδες βάσης μόλις, με πολλά καρτοφυλλάκια να αποτιμούν νέα έξοδα της Ελλάδας στις αγορές μετά τις εκλογές.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Απροετοίμαστη είναι η Βρετανία για σκληρό Brexit άμεσα

Σύμφωνα με εμπιστευτικό έγγραφο της βρετανικής κυβέρνησης

Η **Βρετανία** παραμένει ανέτοιμη για την έξοδο της από την Ε.Ε. χωρίς συμφωνία με τους πρώην εταίρους της και χρειάζεται ακόμη μήνες ετοιμασιών για να προμηθευθεί αποθέματα φαρμάκων και να δρομολογήσει ελέγχους στα σύνορα. Η εικόνα προκύπτει από εμπιστευτικό έγγραφο εργασίας της βρετανικής κυβέρνησης, που διέρρευσε στην εφημερίδα Financial Times και περιγράφει πόσο ανεπαρκής είναι η προετοιμασία της Βρετανίας για ένα σκληρό Brexit. Την ίδια στιγμή, ο Μπόρις Τζόνσον, επικρατέστερος υποψήφιος για διάδοχος της Τερέζα Μέι στην ηγεσία των Συντηρητικών, αλλά και φανατικός οπαδός του Brexit, κατεβάζει τους τόνους στη ρητορική του και δηλώνει τώρα πως δεν επιδιώκει ένα σκληρό Brexit, αλλά καλεί τη χώρα να προετοιμαστεί αναλόγως.

Σύμφωνα με το σχετικό δημοσίευμα της βρετανικής εφημερίδας, το επίμαχο έγγραφο υπογραμμίζει πως χρειάζονται από έξι έως οκτώ μήνες συνεργασίας με τις φαρμακοβιομηχανίες ώστε «να συναφθούν οι αναγκαίες συμφωνίες και να έχει συγκεντρωθεί απόθεμα φαρμάκων μέχρι την 31η Οκτωβρίου». Τονίζει επίσης πως θα χρειαστούν «του-

λάχιστον τέσσερις με πέντε μήνες» για να προετοιμαστούν οι επιχειρήσεις και τα τελωνεία για τους ελέγχους που ενδέχεται να υπάρξουν στο εξής, όπως και για να δοθούν τα αναγκαία κίνητρα στις εξαγωγικές και στις εισαγωγικές επιχειρήσεις ώστε να εγγραφούν στα νέα σχήματα που θα προκύψουν μετά το Brexit.

Παράλληλα, υπολογίζει πως το βρετανικό υπουργείο Εξωτερικών θα χρειαστεί «χρονικό διάστημα τουλάχιστον δύο μηνών» για να επικοινωνήσει με τους άνω του ενός εκατομμυρίου Βρετανούς πολίτες που ζουν σε άλλες χώρες της Ε.Ε. και να τους βοηθήσει να προετοιμαστούν για το αβέβαιο καθεστώς τους μετά το Brexit.

Σε ό,τι αφορά τα διάφορα κυβερνητικά κλιμάκια, το έγγραφο αναφέρει πως είχαν παρουσιάσει το 85% των «σχεδίων για μια έξοδο χωρίς συμφωνία», αλλά επισημαίνει πως πολλά από αυτά τα σχέδια δεν προέβλεπαν παρά την ελάχιστη κάλυψη.

Όπως αναφέρει η εφημερίδα, το εν λόγω έγγραφο είχαν συντάξει διάφορα κλιμάκια της βρετανικής κυβέρνησης για να παρουσιαστεί στο υπουργικό συμβούλιο την 21η Μαΐου. Δεν



Το επίμαχο έγγραφο υπογραμμίζει πως απαιτούνται από έξι έως οκτώ μήνες συνεργασίας με τις φαρμακοβιομηχανίες, ώστε «να συναφθούν οι αναγκαίες συμφωνίες και να έχει συγκεντρωθεί απόθεμα φαρμάκων μέχρι την 31η Οκτωβρίου». Τονίζει επίσης ότι θα χρειαστούν «τουλάχιστον τέσσερις με πέντε μήνες» προκειμένου να προετοιμαστούν οι επιχειρήσεις και τα τελωνεία για τους ελέγχους που ενδέχεται να γίνουν στο εξής.

Το Λονδίνο χρειάζεται αρκετούς μήνες για να προμηθευθεί αποθέματα φαρμάκων και να δρομολογήσει ελέγχους στα σύνορα.

συζητήθηκε, όμως, τελικά στο υπουργικό συμβούλιο καθώς στις 21 Μαΐου η Τερέζα Μέι είχε επικεντρωθεί στην ύστατη απόπειρά της να αποσπάσει την έγκριση του βρετανικού Κοινοβουλίου στη συμφωνία που είχε συνάψει με την Ε.Ε.

Την παρουσίαση του εγγράφου στο υπουργικό συμβούλιο είχε σχεδιάσει ο Στιβ Μπάρκλεϊ, ο ευρωσκεπτικιστής υπουργός αρμόδιος για το Brexit, που έχει εκφράσει δυσφορία για την ολιγωρία της κυβέρνησης στις προε-

τοιμασίες για ένα σκληρό Brexit. Εκπρόσωπος του κ. Μπάρκλεϊ δήλωσε, πάντως, στους FT πως η βρετανική κυβέρνηση «θα εξακολουθήσει να κάνει όλες τις αναγκαίες προετοιμασίες» μολονότι τα τελευταία τρία χρόνια εργάζεται για να ελαχιστοποιήσει τις συνέπειες ενός σκληρού Brexit.

Σημειωτέον ότι ο υπουργός Εσωτερικών, Σαϊντ Τζαβίντ, κατηγορήσε αυτές τις ημέρες τον υπουργό Οικονομικών, Φίλιπ Χάμοντ, γνωστό πολέμιο μιας εξόδου χωρίς συμφωνία, ότι έχει περιορίσει τις δαπάνες για την προετοιμασία των συνόρων.

Από την πλευρά του, ο κ. Χάμοντ ανέφερε ότι τον Απρίλιο χορήγησε στο υπουργείο Εσωτερικών ποσό ύψους 500 εκατ. στερλινών, αντίστοιχο των 561 εκατ. ευρώ, αλλά ότι ο κ. Τζαβίντ επανήλθε υπερβολικά γρήγορα ζητώντας το διπλάσιο ποσό για την προετοιμασία των συνόρων και των τελωνείων.

Η Ε.Ε. δηλώνει έτοιμη

Η Ε.Ε. δηλώνει ότι είναι πλήρως προετοιμασμένη για την έξοδο της Βρετανίας χωρίς συμφωνία και ότι δεν σκοπεύει να επαναδιαπραγματευτεί με το Λονδίνο. Στη σχετική έκθεσή της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τονίζει μάλιστα πως «παραμένει πιθανή, αν και ανεπιθύμητη εξέλιξη», η έξοδος της Βρετανίας χωρίς συμφωνία. Υπογραμμίζει πως διαπραγματεύτηκε με το Λονδίνο επί 18 μήνες και κατέληξε μαζί του σε μια ολοκληρωμένη συμφωνία που δεν είναι ανοικτή σε επαναδιαπραγμάτευση. Επισημαίνει πως οι εταιρείες του χρηματοπιστωτικού τομέα έχουν προετοιμαστεί πλήρως, αλλά δεν ισχύει το ίδιο για όλες τις ασφαλιστικές. Καλεί, έτσι, τον κλάδο των ασφαλιστικών να ολοκληρώσει τις προετοιμασίες μέχρι την 31η Οκτωβρίου. Σύμφωνα με τους FT, η δημοσιοποίηση του εγγράφου εργασίας αναφορικά με το πόσο απροετοίμαστη είναι η Βρε-

τανία για ένα σκληρό Brexit, δημιουργεί αρνητικές συνθήκες για τον Μπόρις Τζόνσον που έχει υποσχεθεί στους Βρετανούς να βγάλει στις 31 Οκτωβρίου τη Βρετανία από την Ε.Ε. με ή χωρίς συμφωνία. Και αυτό γιατί υπογραμμίζει πως οποιοσδήποτε και αν είναι ο νέος πρωθυπουργός θα δυσκολευτεί πάρα πολύ να ολοκληρώσει τις αναγκαίες προετοιμασίες. Την εκτίμηση της βρετανικής εφημερίδας φαίνεται να δικαιώνει έμμεσα ο Μπόρις Τζόνσον με τις χθεσινές δηλώσεις του. Εγκαινιάζοντας την εκστρατεία του για την ανάδειξη του στον επόμενο επικεφαλής των Συντηρητικών και πρωθυπουργό της Βρετανίας, ο κ. Τζόνσον δήλωσε για πρώτη φορά πως δεν είναι επιδίωξή του ένα σκληρό Brexit. Επανέλαβε, βέβαια, πως είναι καίριας σημασίας να εγκαταλείψει η Βρετανία την Ε.Ε. στο τέλος Οκτωβρίου με ή χωρίς συμφωνία.

Πιέζεται το κοινωνικό κράτος στη Σουηδία

Τον κώδωνα του κινδύνου κρούει η υπουργός Οικονομικών της Σουηδίας Μαγκνταλένα Αντερσον, επισημαίνοντας ότι όσο μεγαλώνουν και συνταξιοδοτούνται οι λεγόμενοι μπέμπι μπούμερ (δηλαδή, όσοι γεννήθηκαν από το 1946 έως το 1965), τόσο δημιουργούνται κενά στον προϋπολογισμό, ενώ ένα σοβαρό πρόβλημα που ανακύπτει επίσης είναι και η εύρεση επαρκούς αριθμού ανδρώπων που θα τους φροντίσουν. Επεξηγώντας τα λεγόμενά της, η κ. Αντερσον διευκρίνισε ότι απλώς και μόνο για να διατηρηθεί η υπάρχουσα ποιότητα των υπηρεσιών στον κλάδο της περίθαλψης, της φροντίδας της τρίτης ηλικίας και της εκπαίδευσης στη χώρα απαιτούνται επιπλέον κονδύλια 90 δισ. σουηδικών κορωνών, δηλαδή 9,5 δισ. δολαρίων, έως το 2026. Τα προαναφερθέντα κεφάλαια αντιστοιχούν στο σχεδόν 2% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Ουσιαστικά είναι τετραπλάσια από όσα η νυν κυβέρνηση υπό την ηγεσία των Σοσιαλδημοκρατών προσθέτει στα υπάρχοντα για να στηρίξει

Για να διατηρηθεί η υπάρχουσα ποιότητα υπηρεσιών, ενώ ο πληθυσμός γερνάει, θα χρειαστούν επιπλέον 9,5 δισ. δολ.

τις κοινωνικές δαπάνες σε τοπικό επίπεδο στην τετραετία που έχει μπροστά της. Εναπόκειται πλέον στους δήμους και στις περιφέρειες είτε να εντοπίσουν άλλες υπηρεσίες, από όπου θα κάνουν περικοπές, είτε να προβούν σε αύξηση φόρων για να καλυφθούν τα σχεδόν δέκα δισ. δολάρια. Η κυβέρνηση αδυνατεί να καλύψει την «τρύπα», διότι επιωμίζεται άλλες δαπάνες, όπως αυτές, που αφορούν την άμυνα.

Σε σχετικό άρθρο στο Bloomberg, η Σουηδή υπουργός υπογραμμίζει ότι, εάν αναλάμβανε το κράτος να καλύψει τα κενά του προνοιακού προϋπολογισμού,



Η Σουηδή υπουργός Οικονομικών Μ. Αντερσον προειδοποίησε ότι η συνταξιοδότηση των baby boomers αυξάνει τις ανάγκες χρηματοδότησης του συστήματος πρόνοιας και περίθαλψης.

αυτό θα κατέληγε στο να περιοριζόταν κατά πολύ το πεδίο δράσης του όσον αφορά αναγκαίες μεταρρυθμίσεις. «Το πρόβλημα υπερβαίνει

κατά πολύ την ανάγκη εξεύρεσης πόρων, εφόσον οι τοπικές αρχές αγωνίζονται να κάνουν προσλήψεις», παρατηρεί η Μαγκνταλένα Αντερσον. Αυτό πρακτικά σημαίνει πως οι δήμοι και οι περιφέρειες στη Σουηδία θα πρέπει να γίνουν ελκυστικότεροι ως εργοδότες.

Σύμφωνα με τελευταία ανάλυση, το 55% από την αύξηση της απασχόλησης στη χώρα έως το 2026 θα πρέπει να αφορά θέσεις εργασίας στο πεδίο της πρόνοιας, ώστε να καλυφθούν ελλείψεις. Το ποσοστό είναι σαφώς υψηλότερο από το 25% της τελευταίας εικοσαετίας. Τέλος, η Σουηδή υπουργός Οικονομικών έθιξε και το ζήτημα της ύπαρξης ενός «μαζιλαριού», ώστε να αντιμετωπιστεί η κατάσταση σε περίπτωση οικονομικής κάμψης. Η κεντρική τράπεζα έχει περικόψει σε επίπεδα υπό το μηδέν τα επιτόκια, οπότε την όποια στήριξη θα αναλάβει ο δημοσιονομικός μηχανισμός – τα τελευταία χρόνια η Σουηδία, άλλωστε, εμφανίζει πλεονάσματα.

BLOOMBERG

Εμειναν σταθερά στο 24% τα επιτόκια στην Τουρκία

Σταθερό στο 24% διατήρησε χθες το επιτόκιο αναφοράς για ένατο συναπτό μήνα η κεντρική τράπεζα της Τουρκίας, η οποία δήλωσε ότι θα συνεχίσει να ακολουθεί αυστηρή νομισματική πολιτική, προκειμένου να μη διακινδυνεύσει αύξηση του πληθωρισμού και να «ενισχύσει την αποπληθωριστική διαδικασία». Η τράπεζα είχε αυξήσει το επιτόκιο δανεισμού τον Σεπτέμβριο του 2018 προκειμένου να μειώσει τον πληθωρισμό και να υποστηρίξει τη λίρα ενόψει της συναλλαγματικής κρίσης, που οδήγησε την οικονομία σε ύφεση. Ωστόσο, η κεντρική τράπεζα της Τουρκίας άφησε να εννοηθεί ότι σύντομα θα μπορούσε να μειώσει το επιτόκιο δανεισμού. Στη χθεσινή ανακοίνωσή της η τράπεζα αναθεώρησε προηγούμενη προειδοποίησή της, στην οποία είχε αναφέρει ότι θα τηρήσει αυστηρή νομισματική πολιτική «έως ότου οι πρόδρομοι δείκτες του πληθωρισμού δείξουν σημαντική βελτίωση». Αντιθέτως, δήλωσε ότι οι

εξελίξεις στην εγχώρια ζήτηση και τα υψηλά επιτόκια δανεισμού έχουν βοηθήσει στη μείωση του πληθωρισμού, ο οποίος τον Μάιο έπεσε στα 18,7%, ενώ τον Οκτώβριο του 2018 είχε ανέβει πάνω από 25%, το υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 15 ετών. «Η αλλαγή της διατύπωσης από την κεντρική τράπεζα στρώνει τον δρόμο για χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής κατά το δεύτερο εξάμηνο. Οι οικονομικές συνθήκες θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τη μείωση του επιτοκίου, αν υποθέσουμε ότι δεν θα κλιμακωθούν οι εντάσεις με τις ΗΠΑ και ότι οι επαναληπτικές δημοτικές εκλογές της Κωνσταντινούπολης θα κυλήσουν ομαλά», δήλωσε στο Bloomberg ο οικονομολόγος Ζιάντ Νταούντ. Τις τελευταίες εβδομάδες, η λίρα έχει ενισχυθεί έναντι του δολαρίου και αυτό οφείλεται εν μέρει στην προσδοκία των επενδυτών ότι η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) και η ΕΚΤ θα μειώσουν τα επιτόκια δανεισμού.

Πολύ μικρές προσδοκίες από μια πολύ κρίσιμη και αβέβαιη συνάντηση στο G20

Το μέλλον της διεθνούς οικονομίας πρόκειται να κριθεί σε τρεις εβδομάδες στη σύνοδο του G20, στο πλαίσιο της οποίας θα συναντηθούν ο Ντόναλντ Τραμπ και ο Σι Τζινπίνγκ. Οι προσδοκίες από τη συνάντηση είναι χαμηλές, καθώς καμία από τις δύο πλευρές δεν είναι προετοιμασμένη, όπως επιβεβαιώνουν αποκλειστικές πηγές του Reuters.

Ο Τραμπ ευελπιστεί ότι οι διαπραγματεύσεις θα συνεχίσουν από το σημείο που σταμάτησαν τον Μάιο, όπως δήλωσε την Τρίτη στο CNBC ο Λάρι Κούντλοου, οικονομικός σύμβουλος του Λευκού Οίκου. «Το καλύτερο αποτέλεσμα από μια συνάντηση Τραμπ - Σι, κάτι που φαντάζει αβέβαιο αυτήν τη στιγμή, θα ήταν μια συμφωνία ότι οι δύο πλευρές θα συνεχίσουν τις διαπραγματεύσεις», δήλωσε στο Reuters ο Εσβαρ Πρασάντ, πρώην επικεφαλής του ΔΝΤ για την Κίνα. «Οι προοπτικές ακόμη και

ΗΠΑ και Κίνα δεν εμφανίζονται ικανοποιητικά προετοιμασμένες για τη συνάντηση Τραμπ - Σι στα τέλη Ιουνίου.

για μια προσωρινή και περιορισμένη ανακωχή έχουν εξαφανιστεί και πιθανή έκβαση είναι μια παρατεταμένη περίοδος εμπορικών και ευρύτερων οικονομικών εντάσεων μεταξύ των δύο χωρών», συμπλήρωσε.

Μετά την κατάρρευση των διαπραγματεύσεων τον Μάιο, οι σχέσεις μεταξύ Κίνας και ΗΠΑ είναι ψυχρές. Ο πρόεδρος Τραμπ αύξησε τους δασμούς στο 25% σε εισαγωγές από την Κίνα ύψους 200 δισ. δολαρίων τον χρόνο. Επιπλέον, όπως αναφέ-



«Το καλύτερο αποτέλεσμα από μία συνάντηση Τραμπ - Σι, κάτι που φαντάζει αβέβαιο αυτή τη στιγμή, θα ήταν μία συμφωνία ότι οι δύο πλευρές θα συνεχίσουν τις διαπραγματεύσεις», δήλωσε στο Reuters ο Εσβαρ Πρασάντ, πρώην επικεφαλής του ΔΝΤ για την Κίνα.

ρει ανώνυμη πηγή του Reuters, το Πεκίνο είναι εξοργισμένο με τις κατηγορίες που του προσήψε η Ουάσινγκτον για αθέτηση των υποσχέσεων, ιδιαίτερα όταν βρίσκονταν μια ανάσα πριν από την επίτευξη συμφωνίας. Πολλές πηγές επιβεβαιώνουν στο Reuters ότι οι δύο πλευρές δεν είναι έτοιμες για μια πιθανή συνάντηση σε τρεις εβδομάδες. Ο Αμερικανός πρόεδρος εμφανίζεται συχνά απροετοίμαστος σε συναντήσεις, ωστόσο ο Κινέζος ομόλογός του ενδέχεται να αποφυγεί μια τόσο σημαντική συνάντηση, από την οποία κρίνονται πολλά για την πορεία της διεθνούς οικονομίας, εάν δεν υπάρχουν έστω οι ελάχιστες προϋποθέσεις για μια θετική έκβαση. «Όσον αφορά την Κίνα, το μόνο που έχει σημασία για τον Σι είναι το πρωτόκολλο και να επιβεβαιώσει ότι οι άλλοι τον σέβονται», σύμφωνα με ανώνυμη πηγή του Reuters. «Η Κίνα δεν θα θέλει ο Σι να εμφανι-

στεί σε μια συνάντηση όπου μπορεί να εκτεθεί», συμπλήρωσε.

Η Κριστίν Λαγκάρντ, γενική διευθύντρια του ΔΝΤ, ζήτησε από την αμερικανική και την κινεζική κυβέρνηση να καταστείλουν την εμπορική διαμάχη και να επικεντρωθούν στην επιδιόρθωση του παγκόσμιου συστήματος. «Αυτό σημαίνει την αποφυγή επιβολής δασμών σε αντίποινα και αντ' αυτού την ανάδειξη των δυνατοτήτων του ηλεκτρονικού εμπορίου και του εμπορίου των υπηρεσιών», δήλωσε χθες η Λαγκάρντ. «Η παγκόσμια ανάπτυξη είναι υποτονική τα τελευταία έξι χρόνια και οι μεγαλύτερες οικονομίες στον κόσμο εγείρουν, ή απειλούν ότι θα εγείρουν, νέα εμπόδια στο εμπόριο. Και αυτό μπορεί να είναι η αρχή για κάτι άλλο, το οποίο θα μπορούσε να μας επηρεάσει με ευρύτερο τρόπο», ανέφερε χθες η Λαγκάρντ.

«Χρυσάφι» για Google στις σελίδες εφημερίδων

Εσοδα 4,7 δισ. δολ. από την αναδημοσίευση ρεπορτάζ και άρθρων – Μερίδιο του τζίρου διεκδικούν εκδότες και δημοσιογράφοι

Το 2018, η Google κέρδισε 4,7 δισ. δολάρια από ηλεκτρονικές διαφημίσεις που ήταν τοποθετημένες δίπλα στα αποτελέσματα διαδικτυακών αναζητήσεων για ειδήσεις και από τον ιστότοπο Google News, που συγκεντρώνει ειδήσεις από διάφορα ΜΜΕ. Στο ίδιο διάστημα, το σύνολο των αμερικανικών ΜΜΕ κέρδισε 5,1 δισ. δολάρια από ηλεκτρονικές διαφημίσεις, σύμφωνα με έκθεση που παρουσίασε στην αρχή της εβδομάδας η News Media Alliance, που εκπροσωπεί περισσότερες από 2.000 αμερικανικές εφημερίδες. Επί χρόνια, οι επιχειρήσεις Τύπου διαμαρτύρονταν ότι η κυριαρχία των Google και Facebook στην αγορά της ηλεκτρονικής διαφήμισης τους στερεί ζωτικής σημασίας έσοδα, στραγγαλίζοντας οικονομικά τους δημοσιογραφικούς οργανισμούς και απειλώντας το μέλλον όχι μόνον της δημοσιογραφίας αλλά και της ίδιας της δημοκρατίας. Τώρα, το αμερικανικό Κογκρέσο έχει αρχίσει να εξετάζει κατά πόσον οι Google, Facebook, Apple και Amazon παραβιάζουν την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία, ενώ τα ΜΜΕ διεκδικούν το δικαίωμα να εξαιρεθούν από αυτήν και να διαπραγματευθούν συλλογικά μεγαλύτερο μερίδιο από τη διαφημιστική πίτα που απολαμβάνουν οι μεγάλες τεχνολογικές εταιρείες χρησιμοποιώντας ρεπορτάζ των εφημερίδων.

Οι δημοσιογράφοι που κάνουν τα ρεπορτάζ, που γράφουν τις ειδήσεις και τα άρθρα γνώμης και τελικά δημιουργούν όλο αυτό το «περιεχόμενο» που εκμεταλλεύονται οι μεγάλες τεχνολογικές εταιρείες αξίζουν μερίδιο από τα κέρδη 4,7 δισ. δολαρίων, τα οποία αποκόμισε η Google, δήλωσε ο Ντέιβιντ Τσάβερν, πρόεδρος και διευ-



«Χάνουμε μερίδιο αγοράς επειδή οι κυρίαρχες πλατφόρμες χρησιμοποιούν τις δικές μας ειδήσεις, στοχεύοντας στο δικό μας κοινό και στη συνέχεια πωλούν αυτό το κοινό στους ίδιους διαφημιστές με εμάς», τονίζει υψηλόβαθμο στέλεχος της News Corp. που εκδίδει, μεταξύ άλλων, τη Wall Street Journal.

θύνων σύμβουλος της News Media Alliance, παρουσιάζοντας την έκθεση. «Βγάζουν χρήματα από αυτό τον διακανονισμό και πρέπει να υπάρξει καλύτερο αποτέλεσμα για τις εταιρείες του Τύπου. Μάλιστα, κατά τη News Media Alliance, το ποσό των 4,7 δισ. δολαρίων που κέρδισε η Google από τον αμερικανικό Τύπο είναι συντηρητική εκτίμηση. Δεν περιλαμβάνει την αξία των προσωπικών δεδομένων που συλλέγει η εταιρεία κάθε φορά που ένας καταναλωτής επιλέγει ένα άρθρο στο Διαδίκτυο. «Η δυναμική που υπάρχει σήμερα στη σχέση μεταξύ των πλατφορμών και του Τύπου είναι καταστροφική», προσέθεσε ο Τέρενς Εγκερ, διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας Philadelphia Inquirer, που κατέχει τις The Philadelphia Inquirer,

Το αμερικανικό Κογκρέσο εξετάζει εάν οι Google, Facebook, Apple και Amazon παραβιάζουν την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία.

The Philadelphia Daily News και Philly.com.

Μιλώντας την Τρίτη στην επιτροπή Δικαιοσύνης της Βουλής των Αντιπροσώπων, ο Τσάβερν προειδοποίησε τους Αμερικανούς βουλευτές ότι «μια μικρή ομάδα γιγάντων της τεχνολογίας ασκεί σε ακραίο βαθμό έλεγχο επί των ειδήσεων». Παρά τις προσπάθειες

των εταιρειών του Τύπου να επενδύσουν στις δικές τους διαδικτυακές πλατφόρμες και στις εφαρμογές που αναπτύσσουν, ο έλεγχος που ασκούν οι τεχνολογικές εταιρείες στη διανομή της διαφήμισης αποτελεί «νέα, δυνητικά υπαρξιακή απειλή για τη βιομηχανία του Τύπου», εξήγησε ο Τσάβερν. Στη Βουλή των Αντιπροσώπων κατέθεσε και ο Ντέιβιντ Πιτόφσκι, γενικός σύμβουλος της News Corp, που εκδίδει, μεταξύ άλλων, τη Wall Street Journal. Ο Πιτόφσκι απέρριψε την άποψη των τεχνολογικών εταιρειών ότι είναι παρωχημένο το επιχειρηματικό μοντέλο των εφημερίδων. «Πολλοί στη Σίλικον Βάλεϊ απορρίπτουν τον Τύπο ως παλιό μέσο που έχει αποτύχει να εξελιχθεί, καθώς έρχεται αντιμέτωπο με τον διαδικτυακό ανταγω-

νισμό», είπε ο Πιτόφσκι. «Όμως δεν χάνουμε μερίδιο της αγοράς από κάποιον καινοτόμο που βρήκε έναν καλύτερο και πιο αποδοτικό τρόπο να ερευνά και να μεταδίδει τα νέα. Χάνουμε μερίδιο αγοράς επειδή οι κυρίαρχες πλατφόρμες χρησιμοποιούν τις δικές μας ειδήσεις στοχεύοντας στο δικό μας κοινό και στη συνέχεια πουλάνε αυτό το κοινό στους ίδιους διαφημιστές με εμάς».

Η Google

Η εταιρεία που κυριαρχεί στις διαδικτυακές αναζητήσεις και στην ηλεκτρονική διαφήμιση αμφισβήτησε τα ευρήματα της έκθεσης, χαρακτηρίζοντας τους υπολογισμούς «ανακριβείς». Στη συντριπτική πλειονότητά τους, οι αναζητήσεις ειδήσεων δεν περιλαμβάνουν διαφημίσεις, ανέφερε η Google σε ανακοίνωσή της. Υποστήριξε δε ότι το Google News και οι διαδικτυακές αναζητήσεις στέλνουν στις ιστοσελίδες των εκδοτών 10 δισεκατομμύρια κλικ τον μήνα, προσφέροντάς τους συνδρομές και διαφημιστικά έσοδα. «Εργαστήκαμε πολύ σκληρά ώστε να είμαστε ένας συνεργάσιμος και υποστηρικτικός τεχνολογικός και διαφημιστικός εταίρος στους εκδότες ειδήσεων παγκοσμίως», καταλήγει η Google. Ωστόσο, η έκθεση της News Media Alliance διενεργήθηκε από την εταιρεία οικονομικών συμβούλων Keystone Strategy, η οποία χρησιμοποιήσε στατιστικό στοιχείο που είχε αποκλυφθεί το 2008, όταν στέλεχος της Google είχε εκτιμήσει πως ο ιστότοπος Google News είχε αποφέρει στην εταιρεία 100 εκατ. δολάρια.

THE NEW YORK TIMES, NPR

40% των «κλικ»

Οι ειδήσεις είναι σημαντικό κομμάτι της επιχειρηματικής δραστηριότητας της Google, διότι περίπου το 40% των κλικ στις αναζητήσεις που γίνονται μέσω της πλατφόρμας της αφορούν ειδήσεις, σύμφωνα με την έκθεση. Πρόκειται για περιεχόμενο για το οποίο δεν πληρώνει η Google. Δύο εταιρείες, η Alphabet, που είναι η μητρική της Google, και η Facebook είναι οι βασικοί διανομείς για τις εταιρείες του Τύπου. Οι δυο τους φέρνουν περίπου το 80% της εξωτερικής κίνησης στους διάφορους ειδησεογραφικούς ιστότοπους. Το τοπίο είναι τελείως διαφορετικό από την εποχή πριν από την άνοδο του Διαδικτύου, όταν οι μεγάλοι όμιλοι των ΜΜΕ ήλεγχαν τη διανομή και συνέλεγαν όλα τα έσοδα από διαφημίσεις στα ΜΜΕ. Φυσικά, οι τεχνολογικές εταιρείες δεν κάνουν τον μεσάζοντα για αλτρουιστικούς λόγους, αλλά επειδή αποκομίζουν τεράστια διαφημιστικά έσοδα. Το αποτέλεσμα είναι πως τα ΜΜΕ έχουν χάσει κρίσιμους για την επιβίωσή τους πόρους. Το 2006 τα συνολικά διαφημιστικά έσοδα των αμερικανικών ΜΜΕ ήταν 49 δισ. δολάρια, ενώ το 2017 μόλις 15,6 δισ. δολάρια.

Χάθηκε για την τρίτη ηλικία η «ασφάλεια» των αποταμιεύσεων

Οι ηλικιωμένοι ή θα συνεχίσουν να εργάζονται ή θα ζουν με πολύ λιγότερα

Από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ένας συνταξιούχος είναι να διαρκέσουν οι αποταμιεύσεις του όσο θα παραμείνει και ο ίδιος στη ζωή. Από τις ΗΠΑ και την Ευρώπη μέχρι την Αυστραλία και την Ιαπωνία οι αποταμιεύσεις των συνταξιούχων δεν αυξάνονται αρκετά γρήγορα για να ακολουθήσουν την άνοδο του προσδόκιμου ζωής. Στην προειδοποίηση αυτή προέβη χθες το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, που προβλέπει ότι σύντομα οι συνταξιούχοι θα πρέπει να ζήσουν τουλάχιστον μία δεκαετία χωρίς να μπορούν να αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους, καθώς αυτές θα έχουν εξαντληθεί.

Σύμφωνα με τον Χαν Γκ, επικεφαλής των θεσμικών επενδυτών στο φόρουμ και εκ των συντακτών της σχετικής έκθεσης, «το μέγε-

Όσοι Αμερικανοί είναι τώρα 65 ετών έχουν αποταμιεύσεις που αρκούν για μόλις 9,7 έτη.

θος του χάσματος υπαγορεύει τη λήψη μέτρων» από τους ιθύνοντες που χαράσσουν πολιτική, τους εργοδότες αλλά και τα ίδια τα άτομα. Ο ίδιος προειδοποιεί πως, αν δεν υπάρξει μέριμνα επί του θέματος, οι ηλικιωμένοι θα πρέπει είτε να ζουν με πολύ λιγότερα είτε να αναβάλλουν τη συνταξιοδότησή τους, καθώς «είτε ξοδεύεις λιγότερα είτε κερδίζεις περισσότερα». Το φόρουμ βασίστηκε στην υπόθεση πως οι συνταξιούχοι πρέπει να έχουν εισοδήματα αντίστοιχα με το 70% του μισθού που εισέπρατταν πριν από τη συνταξιοδότησή τους. Δεν συμπεριλαμβάνει σε αυτά επιδόματα και παροχές του



Το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ προβλέπει ότι οι συνταξιούχοι θα πρέπει να ζήσουν τουλάχιστον μία δεκαετία χωρίς αποταμιεύσεις.

κοινωνικού κράτους. Ειδικότερα, στις ΗΠΑ το φόρουμ υπολογίζει πως όσοι Αμερικανοί είναι τώρα περίπου 65 ετών έχουν αποταμιεύσεις που αρκούν για να καλύψουν μόλις 9,7 έτη μετά τη συνταξιοδότησή τους. Αυτό σημαίνει πως ο μέσος Αμερικανός άνδρας πρέπει να ζήσει χωρίς αποταμιεύσεις περίπου 8,3 έτη. Σε ό,τι αφορά δε τις γυναίκες, που ζουν περισσότερο, το αντίστοιχο χρονικό διάστημα υπερβαίνει τη δεκαετία και φθάνει

τα 10,9 έτη χωρίς αποταμιεύσεις. Για τους άνδρες συνταξιούχους σε Βρετανία, Αυστραλία, Καναδά και Ολλανδία, το χρονικό διάστημα που θα αναγκαστούν να ζήσουν έχοντας εξαντλήσει τις αποταμιεύσεις τους φθάνει στα 10 χρόνια και για τις γυναίκες είναι κατά δύο με τρία χρόνια μεγαλύτερο.

Από τα στοιχεία του φόρουμ προκύπτει, πάντως, ότι σε όλες αυτές τις χώρες οι συνταξιούχοι ζουν αρκετά καλά, αν συγκριθούν με

την κατάσταση που έχει να αντιμετωπίσει η τρίτη ηλικία στην Ιαπωνία. Στην Ιαπωνία, το χρονικό διάστημα που πρέπει να ζήσει ο μέσος συνταξιούχος έχοντας εξαντλήσει τις αποταμιεύσεις του αγγίζει τα 15 χρόνια για τους άνδρες και εκτινάσσεται σχεδόν στα 20 χρόνια για τις γυναίκες.

Από τον έρευνα του φόρουμ εξάγεται πως οι Ιάπωνες αποταμιεύουν εξίσου με τους πολίτες των άλλων χωρών. Το πρόβλημα είναι, όμως, ότι τείνουν να επενδύουν σε ασφαλείς τίτλους που πάντα αποδίδουν πολύ περιορισμένα κέρδη. Το αποτέλεσμα είναι πως οι αποταμιεύσεις των Ιαπώνων αρκούν για να καλύψουν μόλις 4,5 χρόνια μετά τη συνταξιοδότηση. Και, στο μεταξύ, τα στοιχεία του ΟΟΣΑ φέρουν τις γυναίκες στην Ιαπωνία να έχουν το υψηλότερο προσδόκιμο ζωής στον κόσμο, στα 87,1 έτη. Οι άνδρες στην Ιαπωνία έχουν προσδόκιμο ζωής τα 81 έτη. Όπως επισημαίνει το φόρουμ, σε όλον τον κόσμο κυβερνήσεις και εργοδότες έχουν μεταφέρει στους εργαζομένους την πίεση που δημιουργούν τα νέα δεδομένα και, ουσιαστικά, τους εξωθούν να συμμετάσχουν σε νέα συνταξιοδοτικά σχήματα.

Σύμφωνα, πάντα, με τα στοιχεία του φόρουμ, το σύνολο των συλλογικών αποταμιεύσεων για συνταξιοδότηση αναμένεται να φθάσει στα 400 τρις. δολάρια το 2050, ενώ το 2015 δεν υπερέβαινε τα 70 τρις. δολάρια. Και όμως στη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου υπολογίζεται ότι χρειάζονται επιπλέον αποταμιεύσεις ύψους 137 τρις. δολαρίων για να στηρίξουν το εισόδημα των συνταξιούχων. Είναι το μεγαλύτερο έλλειμμα αυτού του είδους μεταξύ όλων των χωρών και ακολουθούν η Κίνα με αντίστοιχο έλλειμμα ύψους 119 τρις. δολαρίων και η Ινδία με έλλειμμα 85 τρις. δολαρίων.

Μέτρα στήριξης της οικονομίας προαναγγέλλει η Κίνα

Νέα μέτρα για την υποστήριξη της κινεζικής οικονομίας, που έχει πληγεί από τον εμπορικό πόλεμο με τις ΗΠΑ, προανήγγειλε ο αναπληρωτής πρωθυπουργός της χώρας Λιου Χε. Μπορεί τα μέτρα ενίσχυσης της ρευστότητας να χαροποιούν τις αγορές, ωστόσο υποδηλώνουν πως η κινεζική ηγεσία διαβλέπει αδιέξοδο στις διαπραγματεύσεις με τις ΗΠΑ δύο εβδομάδες πριν από την κρίσιμη συνεδρίαση της ομάδας των 20 πιο αναπτυγμένων οικονομικά χωρών στην Ιαπωνία. Παράλληλα, το Πεκίνο διεμήνυσε στην Ουάσιγκτον ότι δεν πρόκειται να υποκύψει στην πίεση που ασκεί ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ.

Οι κινεζικές κανονιστικές αρχές θα πρέπει να ενισχύουν τα μέτρα στήριξης της οικονομίας και να διατηρήσουν επαρκή ρευστότητα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, είπε χθες ο Λιου Χε, ο οποίος είναι παράλληλα ο επικεφαλής διαπραγματευτής του Πεκίνου στις εμπορικές διαπραγματεύσεις με τις ΗΠΑ. Παρά τη χαλαρή νομισματική πολιτική και τα μέτρα στήριξης της οικονομίας που έχει λάβει η Κίνα από πέρυσι, η κινεζική οικονομία επιβραδύνεται συνεχώς. Ενδεχόμενη κλιμάκωση του εμπορικού πολέμου με τις ΗΠΑ στα τέλη του μήνα θα οδηγήσει σε ανοικτό εμπορικό πόλεμο μεταξύ των δύο μεγαλύτερων οικονομιών του κόσμου, εξέλιξη που θα απειλήσει την παγκόσμια αλλά και την αμερικανική οικονομία με ύφεση και την κινεζική με πολύ σοβαρή επιβράδυνση.

Ενδεικτικό είναι ότι τον Μάιο σημειώθηκε συρρίκνωση της βιομηχανικής δραστηριότητας στην Κίνα, ενώ οι εισαγωγές υποχώρησαν στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων τριών ετών, σημάδι μείωσης της ζήτησης. Ο Ντόναλντ Τραμπ αρνήθηκε να ορίσει προθεσμία για το πότε θα



Τον Μάιο σημειώθηκε συρρίκνωση της βιομηχανικής δραστηριότητας στην Κίνα.

Το Πεκίνο διεμήνυσε στην Ουάσιγκτον ότι δεν πρόκειται να υποκύψει στην πίεση που του ασκείται.

αυξήσει τους δασμούς σε κινεζικές εισαγωγές ύψους 325 δισ. δολαρίων τον χρόνο. Στην αρχή της εβδομάδας, ο Τραμπ είχε απειλήσει ότι θα αυξήσει στο 25% τους δασμούς στις εισαγωγές από την Κίνα που έχουν μείνει μέχρι τώρα εκτός του εμπορικού πολέμου, στην περίπτωση που δεν συναντηθεί μαζί του ο Κινέζος πρόεδρος Σι Τζινπίνγκ στη σύνοδο κορυφής του G20 στις 28-29 Ιουνίου στην Ιαπωνία. Ο Τραμπ επανέλαβε ότι σκοπεύει να συναντηθεί με τον Σι στη σύνοδο κορυφής, κάτι που δεν έχει επιβεβαιώσει το Πεκίνο. Το κινεζικό υπουργείο Εμπορίου ανακοίνωσε ότι το Πεκίνο δεν πρόκειται να υποκύψει στην πίεση Τραμπ και πως οποιαδήποτε απόπειρα των ΗΠΑ να αναγκάσουν την Κίνα να δεχθεί την εμπορική συμφωνία που προτείνουν θα αποτύχει.

REUTERS

Το καθεστώς Μαδούρο πωλεί τον χρυσό της Βενεζουέλας

Αποτελεί την τελευταία πηγή ξένου συναλλάγματος για το Καρακάς

Τα αποθέματα χρυσού της Βενεζουέλας διαρκώς συρρικνώνονται και, ενώ αυτό γινόταν σχετικά αργά στο παρελθόν, τώρα ο ρυθμός επιταχύνεται. Το ερώτημα που θέτει η Deutsche Welle (DW) είναι κατά πόσον ευθύνεται η κυβέρνηση Μαδούρο και πού οδηγούν τα ίχνη τα οποία αφήνει πίσω του ο χρυσός της Βενεζουέλας; Η Βενεζουέλα δεν κατάφερε να αποπληρώσει το δάνειο που έλαβε από την Deutsche Bank. Για τον λόγο αυτό, η γερμανική τράπεζα προχώρησε σε κατάσχεση του χρυσού που είχε δοθεί. Το ακριβές ύψος του δανείου δεν το αναφέρει η γερμανική τράπεζα.

Γερμανία και χρυσός

Σύμφωνα με το Bloomberg, η Deutsche Bank έχει κατασχέσει περίπου 20 τόνους χρυσού, ενώ η αξία του δανείου υπολογίζεται σε 750 εκατ. δολάρια. Εντούτοις, σύμφωνα με δημοσίευμα της γερμανικής εφημερίδας Welt, η αξία του χρυσού, που έχει κατασχεθεί, έχει ξεπεράσει στην πραγματικότητα το οφειλόμενο ποσό.

Οπότε, θα έπρεπε σε μια τέτοια περίπτωση να επιστρέψει το επιπλέον ποσό η γερμανική τράπεζα στη Βενεζουέλα. Πάντως, η ιστορία με τις καθυστερήσεις στην αποπληρωμή δανείων από την κυβέρ-

νηση του Νικολάς Μαδούρο δεν είναι καινούργια. Αντίστοιχη είναι η περίπτωση της αμερικανικής τραπεζής Citibank. Σύμφωνα με τον Βενεζουελανό βουλευτή της αντιπολίτευσης Ανχελ Αλβαράδο, ο οποίος έστειλε ηχογραφημένο μήνυμα στην DW, εικάζεται ότι ο Νικολάς Μαδούρο πωλεί τον χρυσό της χώρας.

Ο 38χρονος βουλευτής παρακολουθεί τις διαδρομές του χρυσού. «Η πώληση γίνεται κρυφά», λέει χαρακτηριστικά, ενώ και ο εμπειρογνώμονας Γκίντερ Μάικολντ από το γερμανικό Ίδρυμα Επιστήμη και Πολιτική δεν αποκλείει το ενδεχόμενο της πώλησης χρυσού.

Επισημαίνει δε ότι η πώληση πολυτιμων μετάλλων είναι μια μορφή επένδυσης που μπορεί εύκολα να ρευστοποιηθεί και η οποία «κινείται γρήγορα στο διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα». Από το τέλος του 2014 τα αποθέματα χρυσού της Βενεζουέλας εμφανίζουν σταθερή μείωση, ενώ μόνο από τις αρχές του έτους έχουν ελαττωθεί κατά το ήμισυ. Σημειώτέον ότι το 2014 κατακλύσσε η τιμή του πετρελαίου, το οποίο και συνιστά τη σημαντικότερη πηγή ξένου συναλλάγματος για τη χώρα. Υπάρχει, επίσης, η θεωρία ότι ο Νικολάς Μαδούρο χρηματοδότησε μέσω της



Εκτιμάται ότι ο Νικολάς Μαδούρο χρηματοδότησε μέσω της πώλησης χρυσού το πρόγραμμα αναδιανομής πλούτου, υπό τον τίτλο «Σοσιαλισμός στον 21ο αιώνα». Οσο όμως η οικονομική εξαθλίωση στη Βενεζουέλα επιδεινώνεται, η πώληση χρυσού επιταχύνεται.

Από τις αρχές του έτους τα αποθέματα χρυσού έχουν ελαττωθεί κατά το ήμισυ.

πώλησης χρυσού το πρόγραμμα αναδιανομής πλούτου υπό τον τίτλο «Σοσιαλισμός στον 21ο αιώνα». Οσο όμως η οικονομική εξαθλίωση στη Βενεζουέλα επιδεινώνεται, η πώληση χρυσού επιταχύνεται. Οι αμερικανικές κυρώσεις προς την κυβέρνηση της χώρας έχουν αυξήσει επίσης τις πιέσεις. «Ο χρυσός είναι από τις λίγες εναπομείνουσες πηγές ξένου συναλλάγματος», αναφέρει ο κ. Αλβαράδο.

Εκτός όμως από τα αποθέματα χρυσού στο θησαυροφυλάκιο της κεντρικής τράπεζας της Βενεζουέλας, κομβικής σημασίας είναι και ο ρόλος του ακατέργαστου χρυσού. Αυτός καταλήγει είτε στην

Ελβετία, όπου, άλλωστε, γίνεται η επεξεργασία του 40% του χρυσού που διακινείται παγκοσμίως, είτε στην Τουρκία, με την οποία η λατινοαμερικανική χώρα έχει υπογράψει διμερή σχετική σύμβαση. Ωστόσο, δεν υπάρχουν στοιχεία για επιστροφή ράβδων χρυσού από την Τουρκία στη Βενεζουέλα, ενώ, σύμφωνα με την ισπανική εφημερίδα El País, η Τουρκία τους πρώτους μήνες του 2018 διένειμε στη Βενεζουέλα τρόφιμα αξίας περίπου 61 εκατ. δολαρίων. Σχετικά με τα αποθέματα επεξεργασμένου χρυσού, εικάζεται ότι το Καρακάς από το 2011 είχε διαμοιράσει μεγάλες ποσότητες σε τράπεζες ανά τον κόσμο, όπως σε αυτές της Ρωσίας και των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων. Και ο Ανχελ Αλβαράδο εκφράζει τον φόβο «ότι στο τέλος δεν θα μείνει τίποτα από τον χρυσό της χώρας», ενώ σύμφωνα με το Reuters, αν συνεχιστεί η εικαζόμενη αυτή πρακτική, ο χρυσός της Βενεζουέλας ενδέχεται να έχει εξαντληθεί πλήρως έως το 2020.

Πληθωριστικό χρήμα

Η κυβέρνηση της Βενεζουέλας αποφάσισε να τυπώσει νέα χαρτονομίσματα αξίας 10.000, 20.000 και 50.000 μπολιβάρ, όπως ανακοίνωσε η κεντρική τράπεζα της χώρας. Κι αυτό γιατί ο υπερπληθωρισμός του 815.000% τον Μάιο εξάλειψε τον αντίκτυπο από την πρωτοβουλία της κυβέρνησης να βελτιώσει τη διαθεσιμότητα σε ρευστό. Συγκεκριμένα, πέρυσι τον Αύγουστο ο πρόεδρος της χώρας Νικολάς Μαδούρο διέγραψε 5 μηδενικά από το νόμισμα και τις τιμές, στοχεύοντας να αμβλύνει τις ελλείψεις ρευστού, που είχαν οδηγήσει ολόκληρη την οικονομία να λειτουργεί με πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες. Επιπλέον, η κατάσταση αυτή δημιούργησε ισχυρές πιέσεις στις ψηφιακές πλατφόρμες λιανεμπορίου. Μάλιστα, η κυκλοφορία των χαρτονομισμάτων των 10.000, 20.000 και 50.000 ξεκίνησε χθες, σύμφωνα με δημοσίευμα

του Guardian. Θα πρέπει να αναφερθεί ότι το χαρτονόμισμα των 50.000 μπολιβάρ αντιστοιχεί σε μόλις 8 δολάρια, μιας και η αξία του μπολιβάρ προς το αμερικανικό νόμισμα έχει κατακρημνισθεί. Για μια τάξη μεγέθους, θα πρέπει να σκεφθούμε ότι ο ελάχιστος μισθός στην Βενεζουέλα φθάνει τις 40.000 μπολιβάρ σε μηνιαία βάση, όπως αναφέρει ο Guardian. Μέχρι πρότινος, το υψηλότερης αξίας χαρτονόμισμα ήταν εκείνο των 500 μπολιβάρ, το οποίο σήμερα δεν αρκεί να αγοράσει ούτε μία σοκολάτα. Όταν οι Βενεζουελανοί δεν μπορούν να κάνουν συναλλαγές στο δικό τους νόμισμα, κάτι που συμβαίνει συχνά λόγω σοβαρών ελλείψεων, χρησιμοποιούν κάρτες πιστωτικές ή χρεωστικές, κρυπτογραφημένα νομίσματα, δολάρια ή απλώς καταφεύγουν σε μια παμπάλαιη και δοκιμασμένη μέθοδο, δηλαδή το ανταλλακτικό εμπόδιο.

We are Hiring! Join Our Team.

Account Executive
Capability: Advertising

Account Executive
Capability:
Customer Engagement & Digital

Account Executive
Capability: PR & Influence

Graphic Designer
Capability: Advertising

Copywriter
Capability: Advertising

Copywriter
Capability:
Customer Engagement & Digital

To apply for the position send your CV at:
ogilvycyprus@ogilvy.com.cy

Ogilvy

PIK1 | PIK2 ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2018 - 2019



ΟΜΟΡΦΗ ΜΕΡΑ ΚΑΘΕ ΜΕΡΑ

Το πρωινό του PIK επιστρέφει ανανεωμένο και πιο ζωντανό από ποτέ. Μια παλιά συνταγή με νέα υλικά ανακατεύεται στο μίξερ της τηλεοπτικής κουζίνας όχι μόνο για να δώσει προτάσεις για το καθημερινό σας φαγητό αλλά και για κάθε στιγμή της ζωής σας. Μόδα και ομορφιά, περιβάλλον, σπίτι, γονείς και παιδί, ψυχολογία και μαγειρική είναι μερικά από τα ένθετα του ψυχαγωγικού πρωινού τηλε-μαγκαζίνου του PIK.

Παρουσίαση:
Ελπίδα Ιακωβίδου - Θεόδουλος Κουλληπαή

Επιμέλεια Παραγωγής - Σκηνοθεσία:
Φάνος Χρυσάνθου - Σόνια Δημητρίου

Δευτέρα με Παρασκευή
9.30 π.μ.

Σε ήλιο και θάλασσα «ποντάρουν» επενδυτικές ακινήτων στην Ελλάδα

Πολλές εταιρείες εξελίσσονται σε ισχυρούς παίκτες
του ξενοδοχειακού και τουριστικού κλάδου

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Σε ισχυρούς «παίκτες» του ξενοδοχειακού και τουριστικού κλάδου εξελίσσονται οι εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία (ΑΕΕΑΠ), οι οποίες έχουν κατορθώσει να δημιουργήσουν ένα εξαιρετικά σημαντικό χαρτοφυλάκιο κατά τη διάρκεια της τελευταίας τριετίας. Το ακόμα πιο σημαντικό στοιχείο είναι ότι ένα μέρος του επενδυτικού τους προγράμματος κατευθύνεται πλέον σε επενδύσεις υψηλής προστιθέμενης αξίας για την οικονομία, καθώς δεν αφορούν μόνο σε ολοκληρωμένα ακίνητα, αλλά σε αναπτύξεις οικοπέδων, ή και ανακατασκευές υφιστάμενων κτισμάτων. Με τον τρόπο αυτό κινητοποιούνται περισσότερα κεφάλαια και δημιουργούνται περισσότερες νέες θέσεις εργασίας.

Στο πλαίσιο αυτό, οι ΑΕΕΑΠ προχωρούν σε συνεργασίες στρατηγικού χαρακτήρα, τόσο με εταιρείες ανάπτυξης ακινήτων, όπως για παράδειγμα η Dimand Real Estate, όσο και με ξενοδοχειακές αλυσίδες και εταιρείες διαχείρισης τουριστικών μονάδων (operators), όπως η Hotel Brain και η Zeus International.

Για παράδειγμα, η Εθνική Πανγαία, η οποία έχει στρέψει ένα σημαντικό μέρος του επενδυτικού της προγράμματος προς την κατεύθυνση των τουριστικών επενδύσεων, προχώρησε κατά τη διάρκεια του Μαΐου σε μία σειρά σημαντικών κινήσεων, σε συνεργασία με την Dimand Real Estate. Η πιο πρόσφατη κίνηση αφορά την ανάπτυξη τουριστικής επένδυσης της τάξεως των 50 εκατ. ευρώ στα Χανιά. Συγκεκριμένα, η Εθνική Πανγαία προχώρησε στην απόκτηση από την Alpha Bank, του 40% της εταιρείας Alpha Επενδυτικής Πε-

ριουσίας Χανίων Α.Ε., καταβάλλοντας το ποσό των 3,47 εκατ. ευρώ. Η εταιρεία διαθέτει δύο οικοπέδα στα Χανιά, συνολικής επιφάνειας 11,4 στρεμμάτων. Στόχος είναι η ανάπτυξη ενός ξενοδοχειακού συγκροτήματος και εξοχικών κατοικιών, ενώ, σύμφωνα με πληροφορίες, διερευνάται και το ενδεχόμενο της προσθήκης και ορισμένων εμπορικών χρήσεων. Το υπόλοιπο 60% της εταιρείας ελέγ-

Οι ΑΕΕΑΠ συνεργάζονται με εταιρείες ανάπτυξης ακινήτων και με αλυσίδες διαχείρισης τουριστικών μονάδων.

χεται από το σχήμα Dimand-EBRD, που έχει συνάψει στρατηγική συμφωνία για επενδύσεις ανάπτυξης ακινήτων στην ελληνική αγορά.

Αντίστοιχα, στην Αττική και συγκεκριμένα στην αρχή της λεωφόρου Συγγρού, κοντά στους Στύλους του Ολυμπίου Διός, αποκτήθηκε ένα παλιό κτίριο γραφείων, επιφάνειας 5.300 τ.μ., αντί ποσού 5,875 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με πληροφορίες, λόγω της εξαιρετικής τοποθεσίας του ακινήτου, μελετάται η ανακατασκευή του και επαναλειτουργία του ως ξενοδοχείο, χωρίς πάντως να έχει ληφθεί οριστική απόφαση.

Η Εθνική Πανγαία έχει ήδη αναπτύξει σημαντική παρουσία στον ξενοδοχειακό τομέα, καθώς ακίνητο ιδιοκτησίας της είναι αυτό στο οποίο στεγάζεται το Ergon House Athens, του ομίλου Ergon, στην οδό Μητροπόλεως 23, πλησίον της πλατείας Συντάγματος. Το ξενοδοχείο άνοιξε πρόσφατα τις «πύλες»

του, αποτελώντας το πρώτο της πρωτεύουσας, το οποίο απευθύνεται στους λάτρεις της γαστρονομίας, καθώς συνδυάζει την εστίαση με τη φιλοξενία, διαθέτοντας και μια αγορά τροφίμων. Παράλληλα, μέχρι το τέλος του έτους, αναμένεται να έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες για την ανακατασκευή ενός ακινήτου της εταιρείας, στη συμβολή των οδών Ερμού 66 και Αγίας Ειρήνης 7. Στο εν λόγω ακίνητο, πρόκειται να λειτουργήσει μπουτίκ ξενοδοχείο, ενώ στο ισόγειό του θα διατηρηθεί χρήση εμπορικού καταστήματος, καθώς υφίσταται συμφωνία με την αλυσίδα Sephora. Πρόκειται για ακίνητο 2.525 τ.μ., το τμήμα κτήσης του οποίου ήταν 5,7 εκατ. ευρώ, ενώ θα δαπανηθούν επιπλέον 1,3 εκατ. ευρώ για τη διαμόρφωσή του σε κτίριο μεικτής χρήσης.

Εν τω μεταξύ, πριν από λίγες ημέρες εγκαινίασε στην Πάτρα, το πρώτο ξενοδοχείο της αλυσίδας Moxy, του ομίλου Marriott στην ευρύτερη περιοχή της Νοτίου Ευρώπης. Πρόκειται για επένδυση της τάξεως των 8 εκατ. ευρώ, που πραγματοποιήθηκε στη θέση του ιστορικού ξενοδοχείου «Μορέας», το οποίο λειτούργησε στην πόλη από το 1974 μέχρι και τα μέσα της δεκαετίας του '80. Το ακίνητο είχε αποκτηθεί από την Εθνική Πανγαία ΑΕΕΑΠ, ήδη από το τέλος του 2016, και στη συνέχεια εκμισθώθηκε στην DPN Α.Ε., εταιρεία συμφερόντων της Dimand Real Estate. Σήμερα, τη διαχείριση του νέου ξενοδοχείου έχει αναλάβει η CS Hospitality/Shaner Group, που φέρει την έγκριση της Marriott.

Εντονη είναι και η δραστηριότητα της Grivalia στον τουριστικό κλάδο. Η τελευταία επένδυση στην εταιρεία, που απορροφήθηκε από τον όμιλο Eurobank αφορά την



H Grivalia «τρέχει» και την ανάπλαση των «Αστεριών» στη Γλυφάδα. Το επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει ξενοδοχείο 400 κλινών, σουίτες και επιπλωμένες βίλες, καταστήματα εστίασης, χώρους αναψυχής και κέντρα διασκέδασης.

Επενδύουν και οι «μικροί»

Ενεργές στον ξενοδοχειακό κλάδο είναι ακόμα και οι μικρότερες ΑΕΕΑΠ. Η Briq Properties του ομίλου Infoquest απέκτησε φέτος τον Απρίλιο το ξενοδοχείο Mr & Mrs White Τinos, στην Τήνο. Πρόκειται για μονάδα τεσσάρων αστέρων, 300 μέτρα από την παραλία του Αγίου Ιωάννη, στο νησί των Κυκλάδων. Η επένδυση για το ακίνητο των 7.877 τ.μ. και των 60 δωματίων ανήλθε σε 2,96 εκατ. ευρώ. Το ξενοδοχείο μισθώνεται από την Hotel Brain, η οποία και το διαχειρίζεται. Ανάλογη συνεργασία υπάρχει μεταξύ των δύο εταιρειών και στο πρώτο ξενοδο-

χείο που απέκτησε πέρυσι τον Οκτώβριο η Briq, το Mr & Mrs White Paros, το οποίο стоίχισε 3,5 εκατ. ευρώ. Σημαντικές επενδύσεις σε ξενοδοχεία πόλης, σε Κουκάκι, Κολωνάκι και Κηφισιά, έχει αναπτύξει τα τελευταία χρόνια και η Μπλε Κέδρος ΑΕΕΑΠ της οικογένειας Ευμορφίδη (Coco-Mat). Η πιο πρόσφατη αφορά το ξενοδοχείο Athens B.C., στην οδό Φαλήρου 5 του Μακρυγιάννη. Πρόκειται για το πολύκροτο πολυώροφο κτίσμα κοντά στην Ακρόπολη, για το οποίο εντέλει κρίθηκε ότι όλες οι άδειες ήταν νόμιμες.

ανάπτυξη ακινήτου 100 στρεμμάτων στη Μύκονο. Πρόκειται για έργο 46,5 εκατ. ευρώ που αφορά την κατασκευή τουριστικού συγκροτήματος πέντε αστέρων στην περιοχή Καλό Λιβάδι. Σύμφωνα με πληροφορίες, στόχος είναι η ανάπτυξη 150 πολυτελών βιλών.

Εκτός από την επένδυση στη Μύκονο, η οποία πρόσφατα έλαβε και την έγκριση από την Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων, η Grivalia «τρέχει» και την ανάπλαση των «Αστεριών» στη

Γλυφάδα, που θα αποτελέσει το πρώτο πολυτελές αστικό θέρετρο. Μεταξύ άλλων, το επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει ξενοδοχείο 400 κλινών, σουίτες και επιπλωμένες βίλες, καταστήματα εστίασης, χώρους αναψυχής και κέντρα διασκέδασης. Η επένδυση για την ανάπλαση της έκτασης των 285 στρεμμάτων υπολογίζεται σε 60 εκατ. ευρώ, με την κάλυψη των κτιρίων να είναι λιγότερη από 1% της επιφάνειας σε μόλις 28.000 τ.μ. Τα έργα αναμένεται να ξεκινήσουν κατά το πρώτο τρίμηνο του 2020.

Η Grivalia είναι ιδιοκτήτρια ενός ακόμα πολυτελούς τουριστικού θερέτρου, καθώς το 2018 απέκτησε το Amanzoe στο Πόρτο Χέλι από την Dolphin Capital Investors. Επίσης, έχει αγοράσει το ξενοδοχείο Meli Palace στα Μάλια της Κρήτης, το οποίο διαχειρίζεται η αλυσίδα Grecotel. Αντίστοιχα, στη Θεσσαλονίκη, η Grivalia απέκτησε το ακίνητο που στο παρελθόν στεγάζε το «Ολύμπιο Νάουσα», δίπλα στην πλατεία Αριστοτέλους, το οποίο σήμερα μετατρέπεται σε μπουτίκ ξενοδοχείο.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

When something sounds too good to be true..., it is!

Τις παλιές «καλές» εποχές του 2005-2007, όσοι θα θυμούνται, αντιζαν οι παράνομοι κτηματομεσίτες. Μην προτρέξετε στο σήμερα ακόμη, θα 'ρθω και σ' αυτό! Οι παράνομοι κτηματομεσίτες, λοιπόν, είχαν πολλές μορφές. Μια ιδιαίτερη μορφή ήταν οι αγγλικές προελλεψεις. Ήταν αυτοί που έπαιναν το αεροπλάνο, ερχόντουσαν κάτω, έβλεπαν 40-50 ντιβέλοπερ, άλλους 10-15 δικηγόρους και 3-4 τραπεζίτες μέσα σε δέκα μέρες και έφευγαν για να επιστρέψουν δριμύτεροι. Το στόρι λάνι ήταν περίπου στερεότυπο: «είμαι ο τάδε, δημιούργησα πριν 5-6 χρόνια το δέινα γραφείο και με πρόσβαση σε χιλιάδες επενδυτές διενεργήσαμε χιλιάδες πωλήσεις σε Ισπανία, Πορτογαλία και Ντουμπάι. Είμαστε πολύ αξιόπιστοι και έχουμε τεράστια δύναμη πυρός και μπορούμε να πουλήσουμε ολάκαιρα πρότζεκτ σε διάστημα κάποιων εβδομάδων...».

Κάπου εκεί τα μάτια του ντιβέλοπερ, του δικηγόρου και του τραπεζίτη λαμπύριζαν, με την κόρη των ματιών τους να σχηματίζει το σήμα της λίρας. Η λίρα τότε θυμίζω... ήταν του κιλού... είχε εκτόπιση, με παιδί μου, όχι όπως το ευρωπουλάκι, που ακολούθησε και ο γεγεφαλικός μας πληθωρισμός εκτοξεύθηκε στα ύψη... Και συνέχιζε ο μίστερ Σμιθ το στόρι: «Οι πελάτες μας είναι απαιτητικοί, ξέρουν πολύ καλά τι θέλουν, όντας στον

τομέα των επενδύσεων σε ακίνητα τόσα χρόνια σε τόσες αγορές. Έχουν συγκεκριμένες απαιτήσεις. Βλέπετε, δεν τους ενδιαφέρουν τα μεγάλα σπίτια και τα μεγάλα διαμερίσματα. Ενδιαφέρονται για μικρές μονάδες διαμερισμάτων – του ενός ή του 1/5 υπνοδωματίου το πολύ. Ο καθένας δεν αγοράζει μόνο ένα, αλλά τουλάχιστον δύο... κάποιος μπορεί να έχουν μπάτζετ μέχρι και πέντε... Γι' αυτό θέλουν μικρά διαμερίσματα, τα οποία να είναι εμπορεύσιμα, να μπορούν να ενοικιαστούν εύκολα...».

Η κουβέντα γινόταν όλο και πιο ενδιαφέρουσα. Όταν ο άλλος με facts and figures αράδιαζε το πλάνο, ήταν no brainer ότι υπήρχε σοβαρό έδαφος όλοι να βγάλουν σοβαρά λεφτά. Οι συνθήκες το επέτρεπαν. Οι τράπεζες ήθελαν να επεκταθούν με χορηγήσεις δανείων, οι ντιβέλοπερ ήθελαν να κτιίζουν και να πουλούν στο πι και φι και να καρπώνονται υπερκέρδη και οι δικηγόροι θα έκαναν συμβόλαια με το κιλό. Ο μίστερ Σμιθ θα άνοιγε 3-4 γραφεία, θα αποκτούσε στόλο αυτοκινήτων, θα προσελάμβανε σαν πωλήτριες κάποιες Αγγλίδες που μέχρι τότε απλώς την άραζαν σε κανένα ξενυχτάδικο στην Αγία Νάπα ή θα ασχολούνταν με τον κήπο τους στην Πέγεια και – νοείται θα άνοιγε και λογαριασμούς στις τράπεζες που θα συνεργάζονταν μαζί του.



Η ανέγερση αρκετών κτηρίων έμεινε στη μέση.

Σήμερα έχουμε ολάκαιρα έργα τα οποία είναι ερημωμένα. Αυτός που τα έκτισε δεν υπάρχει, δεν έχουν εκδοθεί τίτλοι, δεν είναι συνδεδεμένα με το ρεύμα, ούτε με το νερό.

«Γι' αυτό το σέρβις τζέντλεμεν, η προμήθειά μας θα είναι 15%. Εμείς θα αναλαμβάνουμε την προώθηση των πρότζεκτ σας στο εξωτερικό και θα σας φέρνουμε τους αγοραστές στο πιατό. Αυτό που εσείς πρέπει να κάνετε είναι να μας ακούγετε και να κτιζετε αυτό που σας λέμε. Εσείς κ. τραπεζίτη θα έχετε μια χρυσή ευκαιρία να χρηματοδοτείτε τόσο το κατασκευαστικό όσο και τους επενδυτές. Ο μέσος επενδυτής που εκπροσωπούμε εύκολα μπορεί να διαθέσει £100.000 για επένδυση στην Κύπρο αυτή τη στιγμή. Γιατί να τα βάλει σε ένα μόνο διαμέρισμα; Μπορεί

να αγοράσει πέντε αν εσείς του χρηματοδοτήσετε τη διαφορά!».

Κάπως έτσι λοιπόν, γέμισε η Πέγεια, η Τερσεφάνου, η Πύλα, η Ορόκλινη, το Φρέναρος, το Λιοπέτρι και κάθε λογής παλλουροεκτάσεις, έργα των 50, των 100, των 150 των 200 διαμερισμάτων του ενός υπνοδωματίου. Σχεδόν το καθένα από αυτά ξεπουλιόταν μέσα σε κάποιες βδομάδες από την ώρα που το σχεδίαζαν! Απίστευτο ε; Ο μίστερ Σμιθ κράτησε το λόγο του. Έλα όμως που οι επενδυτές άκουγαν μίαν άλλη ιστορία: «... Ότι δηλαδή, «...θα αγοράσετε από το σχέδιο και εντός τριετίας με τη φόρα που έχει η αγορά θα σας τα πουλήσουμε παρακάτω σε άλλους και με την προκαταβολή που θα βάλετε θα βγάλετε σούπερ κέρδη! Πάρτε το δάνειο που θα σας κανονίσουμε και πριν ξεκινήσετε να το αποπληρώνετε θα το ξοφλήσετε!». Στην πορεία το πρόγραμμα απέκτησε και fine-tuning: «... θα τους κάνουμε guarantee εισοδηματική απόδοση 7% ετησίως. Το βάζουμε πάνω στην τιμή αγοράς εξ αρχής και έτσι απλά θα τους επιστρέψουμε 15% σε δύο χρόνια από την παράδοση...». When something sounds too good to be true.... it is! Και ήρθε η στιγμή που τα πάνω ήρθαν κάτω. Οι ντιβέλοπερ έμειναν υποθηκωμένοι, οι τράπεζες με δάνεια τόσο προς τους ντιβέλοπερ όσο και προς τους «επενδυτές» και οι «επενδυτές»

κάθηνκαν από προσώπου γης. Κάποιοι πιο «σωστοί» μπήκαν στον αντικαταστάτη του τραπεζίτη που τους δάνεισε. Σήμερα έχουμε ολάκαιρα έργα τα οποία είναι ερημωμένα. Αυτός που τα έκτισε δεν υπάρχει, δεν έχουν εκδοθεί τίτλοι, δεν είναι συνδεδεμένα με το ρεύμα, ούτε με το νερό. Και αυτό αν έτυχε το έργο να τελειώσει κατασκευαστικώς. Είναι άλλα που έμειναν στη μέση.

Ωραία, δημιούργησαμε εργαλεία για ανταλλαγές χρέους με ακίνητα, για εγκλωβισμένους αγοραστές κ.λπ. Ελάχιστα φαίνεται να γίνονται για να μειωθεί δραστικά το πρόβλημα. Από την άλλη μιλάμε για άστεγους, για ακριβή στέγη κ.λπ. Δεν μπορεί το κράτος να αποκτήσει τέτοια έργα – φαντάσματα, να τα φτιάξει και να τα προσφέρει σε ομάδες ατόμων που θέλει να βοηθήσει; Όσο δε για την παράνομη κτηματομεσιτία, εγώ μαζί με άλλους δημόσια το λέγαμε από τότε ότι θα μας οδηνόησε σε καταστροφή. Ποιος μας άκουγε. Όπως και τώρα. Οι ανεπίσημοι μεσίτες κλείνουν τα μεγαλύτερα ντιλ. Κανείς δεν τους ελέγχει... αντιθέτως κάνουν τα στραβά μάτια. Ως το επόμενο κραχ και βλέπουμε...

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.



Τμήμα της αρχαίας γειτονιάς που διασώζεται στο υπόγειο. Είναι το πιο ήσυχο και δροσερό σημείο. Η θερμοκρασία εδώ είναι χαμηλότερη από 2 έως 3 βαθμούς σε σχέση με τους άλλους ορόφους του κτιρίου.



Δέκα χρόνια και 43 αιώνες

Το Μουσείο Ακρόπολης γιορτάζει τα γενέθλιά του ανοίγοντας για το κοινό την ανασκαφή στο οικόπεδο Μακρυγιάννη

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΣΥΚΚΑ**

Λουσμένα από τις πρωινές ακτίνες του ήλιου, εκατοντάδες νομίσματα που έχουν πετάξει επισκέπτες, λαμπυρίζουν κάτω από το γυάλινο δάπεδο, στην είσοδο του Μουσείου της Ακρόπολης. Χαρούμενα παιδιά «τιτβίζουν» ακουμπώντας στα προστατευτικά πάνω από την ανασκαφή, παρακινώντας το ένα το άλλο για μια ευχή. Πιστεύουν ότι είναι το πηγάδι των ευχών του μουσείου. «Είναι το γούρι του μουσείου», λέει γελώντας ο Δημήτρης Παντερμαλής. «Πενήντα κιβώτια με κέρματα μαζέψαμε αυτά τα δέκα χρόνια στις δύο δεξαμενές της ανασκαφής».

Κάποια νομίσματα ξεφεύγουν στα γύρω κατάλοιπα της αρχαίας γειτονιάς που διασώζονται στο υπόγειο. Είναι το πιο ήσυχο και δροσερό σημείο – 2 έως 3 βαθμούς είναι εδώ χαμηλότερη η θερμοκρασία από τους άλλους ορόφους του κτιρίου, που είχαν σχεδιάσει ο Μπερνάρ Τσουμί και ο Μιχάλης Φωτιάδης.

Σπίτια, εργαστήρια, λουτρά και δρόμοι από τα Κλασικά έως και τα Βυζαντινά χρόνια απλώνονται στα θεμέλια του μουσείου, καταλαμβάνοντας έκταση 4.000 τ.μ., ενώ τα αρχαία κατάλοιπα της περιοχής φθάνουν μέχρι τη Νεολιθική εποχή. Τον οικιστικό ιστό της αρχαίας Αθήνας που αποκαλύφθηκε στο οικόπεδο Μακρυγιάννη οι επισκέπτες του μουσείου έβλεπαν μέχρι τώρα μόνον κάτω από τις διάφανες επιφάνειες, ποτέ από κοντά. Στις 20 του μηνός, που το μουσείο συμπληρώνει δέκα χρόνια λειτουργίας, η ανασκαφή ανοίγει στους επισκέπτες παραδίδοντας ακόμη έναν όροφο. Και μαζί ιστορία 43 αιώνων.

Η γιορτή

Παραμονή των γενεθλίων, στις 19 Ιουνίου, το μουσείο θα λειτουργήσει από τις 8 το βράδυ έως τα μεσάνυχτα, ενώ στον αύλειο χώρο ο Σταύρος Ζαρχάκος θα παρουσιάσει συνθέσεις του Μίκη Θεοδωράκη, του Μάνου Χατζιδάκι, του Μάρκου Βαμβακάρη και δικές του. Ανήμερα τη γιορτή, στις 20 Ιουνίου, η είσοδος στους χώρους της μόνιμης συλλογής θα είναι ελεύθερη από τις 8 π.μ. έως τις 8 μ.μ., ενώ από την επομένη το κοινό θα μπορεί να περιηγηθεί στα ερείπια του υπογείου και στους υπόλοιπους χώρους έως τις 10 το βράδυ.

Μια συγκινητική βιωματική εμπειρία περιμένει τον επισκέπτη που φθάνει έως το επίπεδο -1 του μουσείου και ακολουθεί την πορεία πάνω στους υπερυψωμένους μεταλλικούς διαδρόμους που τον κατευθύνουν στα σημαντικότερα κατάλοιπα, όπως δύο αρχοντικά των Βυζαντινών χρόνων. Η κίνηση στην ανασκαφή γίνεται από τους δύο αρ-

χαιούς δρόμους, ενώ η έκθεση που ετοιμάζεται στον ίδιο χώρο και θα ανοίξει τον επόμενο χρόνο θα δίνει στο κοινό ολοκληρωμένη εικόνα. Η άδεια προθήκη-σχισμή, περίπου 40 μ., που περιτρέπει τον μεγαλύτερο τοίχο του υπογείου, θα στεγάσει τότε περίπου 1.300 κινητά ευρήματα. Ανάμεσά τους και η κεφαλή με τη μορφή του Αριστοτέλη, «έργο μοναδικό σε ποιότητα», όπως βεβαιώνει ο πρόεδρος του μουσείου Δ. Παντερμαλής.

Στόχος είναι να έχει το κοινό ρεαλιστική εικόνα για την καθημερινότητα της αρχαίας Αθήνας και των κατοίκων της, εκτός από την επίσημη ζωή της πόλης στην Ακρόπολη. Για την ανασκαφεία Σταματία Ελευθεράτου, σκοπός είναι να κατανοή-

Εδώ κάτω, έχει επισημάνει ο κ. Παντερμαλής, «βρίσκονταν οι πόρτες της αρχαιότητας όπου ο χριστιανισμός έβαλε το δικό του κλειδί».

σει ο επισκέπτης τη συνέχεια ζωής από το 3000 π.Χ. έως το 1200 μ.Χ. παρακολουθώντας τις μεταμορφώσεις του τόπου.

Πώς ήταν πριν από την ένταξη στην πόλη (3000-750 π.Χ.) και τις πρώτες ενδείξεις ανθρώπινης παρουσίας στη γειτονιά, πώς εξελίχθηκαν η περιφέρεια της πόλης (750-480 π.Χ.) και οι πρώτοι οικιστικοί πυρήνες, η ζωή στην πόλη (480 π.Χ.-1200 μ.Χ.). Από τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο θα εκτεθούν τα περισσότερα ευρήματα τα οποία φωτίζουν την καθημερινότητα των κατοίκων, τις συνθήκές τους, τη διατροφή τους, δείχνοντας μικρές λεπτομέρειες για εμάς σήμερα, όπως πόσο πολυτέμιο ήταν τότε το νερό.

Εδώ κάτω, έχει επισημάνει ο κ. Παντερμαλής, «βρίσκονταν οι πόρτες της αρχαιότητας που ο χριστιανισμός έβαλε το δικό του κλειδί». Και έχει σημασία ο τρόπος ανάδειξης αυτής της ανασκαφής, την οποία δεν στέγασε το μουσείο αλλά ενσωμάτωσε ως έκθεμα σε αυτό, μετατρέποντας σε πλεονέκτημα αυτό που θεωρούσαν εμπόδιο στην αρχή.

Βέβαια, για να τα δούμε όλα αυτά, όπως και τους υπόλοιπους χώρους του μουσείου (το οποίο επισκέφθηκαν 14,5 εκατ. Έλληνες και ξένοι αυτά τα δέκα χρόνια), προηγήθηκαν εννέα χρόνια περιπειτειών με πολλές διαμαρτυρίες φορέων και πολιτών σχετικά με τη χωροθέτησή του στο οικόπεδο Μακρυγιάννη, τρεις ακυρωθέντες αρχιτεκτονικοί διαγωνισμοί και 142 προσφυγές εναντίον του Δ. Παντερμαλή, αρχαιολόγων



Σπίτια, εργαστήρια, λουτρά και δρόμοι από τα Κλασικά έως και τα Βυζαντινά χρόνια απλώνονται στα θεμέλια του μουσείου, καταλαμβάνοντας έκταση 4.000 τ.μ., ενώ τα αρχαία κατάλοιπα της περιοχής φθάνουν μέχρι τη Νεολιθική Εποχή.

και εφόρων αρχαιοτήτων!

Οι αντιρρήσεις συνεχίστηκαν για το αρχιτεκτόνημα. Κάποιους ξένισε ο συνδυασμός από γυαλί, χάλυβα, μπετόν, λευκό μάρμαρο Ελικώνα, μαύρο Μακεδονίας και γκριζό Μαγνησίας. Άλλους, το ότι γειτνιάζε ασφυκτικά με το κτίριο Βάιλερ, που

χτίστηκε το 1836. Μετά τα «θυρανοίξια» άρχισε νέος κύκλος συζητήσεων για τα γυάλινα δάπεδα και για όσους έχουν υψοφοβία, για τις μεγάλες γυάλινες επιφάνειες που, σύμφωνα με κάποιους, αλλοίωναν λεπτομέρειες των αγαλμάτων, στην αίθουσα των αρχαϊκών.

Σήμερα όλα αυτά μοιάζουν πολύ, μα πολύ μακρινά. Οχι γιατί έχουμε κοντή μνήμη, αλλά γιατί η πορεία που διαγράφει το μουσείο είναι εντυπωσιακή, κερδίζοντας διαρκώς διακρίσεις, όπως η πρόσφατη του ICOM (Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων), που το κατατάσσει στην πρώτη πε-

Οι τεχνίτες

Μην προσπεράσετε την προθήκη με το σπирτόκουτο του 1913. Βρέθηκε στον βόρειο τοίχο του σπικού του Παρθενώνα, κωμένο σε μια σχισμή. Εκεί κρυβόταν δεκαετίες το μυστικό: το σπирτόκουτο και το σημείωμα στο εσωτερικό του. Οι «εκ Τήνου τεχνίτες» Νικόλαος Πουγγής και Ζαχαρίας Π. Μηλιός, γράφουν για την αναστήλωση των ετών 1900 - 1913, «ότε έγιναν οι δικό μας πόλεμοι και νικήσαμε Τούρκους και Βούλγαρους». Συγκινητικές στιγμές της συμβολής της μαρμαροτεχνίας στην αναστήλωση των μνημείων σε μια έκθεση αφιερωμένη στον αείμνηστο πρόεδρο της Επιτροπής Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης, Χάρηλαμπο Μπούρα.

ντάδα παγκοσμίως. Με την ευκαιρία των γενεθλίων, λειτουργεί φωτογραφική έκθεση στην οποία πρέπει να σταθούμε. «Σμίλη και μνήμη. Η συμβολή της μαρμαροτεχνίας στην αναστήλωση των μνημείων» είναι ο τίτλος της και έως σήμερα παρουσιάστηκε με αφορμή τον εορτασμό του Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018 από την ΕΣΜΑ, την ΥΕΜΑ, την Διεύθυνση Νεώτερου Πολιτιστικού Αποθέματος και Αύλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (ΔΝΠΑΔΙΚ) και το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς (ΠΙΟΠ), στην Κέρκυρα, στη Λέσβο και στη Θεσσαλονίκη. Είναι η συμβολή των μαρμαροτεχνιτών στα έργα αναστήλωσης των μνημείων του Ιερού Βράχου, μας θυμίζει η αρχιτεκτονική-μηχανική και διευθύντρια της Υπηρεσίας Συντήρησης Μνημείων της Ακρόπολης Βασιλική Ελευθερίου, τονίζοντας πως το αρχείο των εργασιών που συγκροτήθηκε μέσα από την καθημερινή, συστηματική και λεπτομερή καταγραφή τους στο εργοτάξιο περιλαμβάνει 300.000 και πλέον τεκμήρια, προσβάσιμα στους μελετητές.

Στην αίθουσα περιοδικών εκδόσεων του Μουσείου Ακρόπολης, στους βαμμένους με έντονο μπλε χρώμα τοίχους, 100 τεράστιες ασπρόμαυρες εκτυπώσεις αποκαλύπτουν τον αγώνα στα εργοτάξια. Ανθρώπινες στιγμές γεμάτες ένταση, αγωνία, αδρεναλίνη και μεράκι, όπως αποτυπώθηκαν στον φακό, από εργασίες στα Προπύλαια, στο Ερέχθειο, στον Ναό της Αθηνάς Νίκης και στον Παρθενώνα.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

16-22.6.19

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakis@kathimerini.com.cy

BIBΛIO

Παιδική λαϊκή ποίηση μέσα από τα παιχνίδια

Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Παιδικού Νεανικού Βιβλίου (ΚΣΠΝΒ) και οι εκδόσεις Εν Τύποις διοργανώνουν την παρουσίαση του βιβλίου «Παιδική Λαϊκή Ποίηση μέσα από τα παιδικά παιχνίδια» του Παύλου Ιωαννίδη. Χαιρετισμό θα απευθύνουν ο δρ Χρίστος Χατζηθανασίου διευθυντής Δημοτικής Εκπαίδευσης και η Φλώρα Τιμοθέου αντιπρόεδρος του ΚΣΠΝΒ. Το βιβλίο θα παρουσιάσει ο δρ Κώστας Κοστώνης. **Αίθουσα εκδηλώσεων της Π.Ο.Ε.Δ., Λεωφόρος Κυρηνείας 184, Αγλαντζιά. Τετάρτη, 19 Ιουνίου, ώρα 7:30 μ.μ.**

ΘΕΑΤΡΟ

«Δείπνο με φίλους» του Donald Margulies

Το «Δείπνο με φίλους» του Αμερικανού πολυβραβευμένου θεατρικού συγγραφέα Ντόναλντ Μάργκιουλις θα ανέβει σε όλη την Κύπρο από τις 2 μέχρι τις 9 Ιουλίου σε σκηνοθεσία του ηθοποιού και σκηνοθέτη Γρηγόρη Βαλτινού, με πρωταγωνιστές τους Εβελίνα Παπούλια, Φάνη Μουρατίδη, Άννα-Μαρία Παπαχαλαμπίους και Λευτέρη Ζαμπετάκη. Δυο γυναίκες, δύο άντρες, δύο ζευγάρια, τέσσερις φίλοι. Τέσσερις άνθρωποι προστατευμένοι μέσα στο κέλυφος της οικογενειακής ζωής, ζουν την κοινή τους καθημερινότητα ως ερωτευμένοι, ως αντίπαλοι, ως εχθροί και σύντροφοι. Ο ένας αποφασίζει να σπάσει τον σύνδεσμο. Οι συνέπειες αλλάζουν τη ζωή τους για πάντα. Το «Δείπνο με φίλους» το οποίο ο Γρηγόρης Βαλτινός πρωτοπαρουσίασε στο ελληνικό κοινό με πολύ μεγάλη επιτυχία το 2000 και το 2013, έχει τιμηθεί με βραβείο Πούλτζερ (2000) ως η καλύτερη θεατρική κωμωδία της χρονιά, με το Βραβείο της Ένωσης Αμερικανών Κριτικών, το Βραβείο Lucile Lortel και Outer Critics Circle, καθώς και το Βραβείο Dramatists Guild Hull-Warriner. Παραστάσεις Τρίτη 2 Ιουλίου Λευκω-



σία - Σχολή Τυφλών 9 μ.μ. Παραστάσεις: Τέταρτη 3 Ιουλίου Πάφος - Αρχαίο Ωδείο Πάφου 9 μ.μ. Πέμπτη 4 Ιουλίου Λάρνακα - Πατίτσειο Αμφιθέατρο 9 μ.μ. Παρασκευή 5 Ιουλίου - Λεμεσός - Κηποθέατρο 9 μ.μ. Σάββατο 6 Ιουλίου Παραλίμη - Ανοικτό Αμφιθέατρο Παραλιμνίου 9 μ.μ. Κυριακή 7 Ιουλίου Δερύνεια - Αμφιθέα-

τρο Δήμου Δερύνειας 9 μ.μ. Δευτέρα 8 Ιουλίου - Ανοικτό Δημοτικό Αμφιθέατρο Λακατάμιας 9 μ.μ. Τρίτη 9 Ιουλίου Δάλι - Ανοικτό Δημοτικό Αμφιθέατρο Ιδαίου 9 μ.μ. **Πληροφορίες τηλεφωνο 22472472, εισιτήρια tickethour.com.cy και όλα τα ACS COURIER. Μέρος των καθαρών εσόδων θα διατεθεί για τις «Αλκυονίδες».**

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Αφιέρωμα στον Γιώργη Παυλόπουλο

Το Πολιτιστικό Φεστιβάλ του Πανεπιστημίου Κύπρου τιμά φέτος τον σπουδαίο Έλληνα ποιητή της μεταπολεμικής γενιάς Γιώργη Παυλόπουλο, με ένα φιλολογικό και καλλιτεχνικό αφιέρωμα που περιλαμβάνει ομιλίες για τη ζωή και το έργο του από τους καθηγητές Δημήτρη Αγγελάτο και Μιχάλη Πιερίη και 10 Χαϊκού για τετράφωνη Χορωδία σε ποίηση Γιώργη Παυλόπουλου και μουσική Ευαγόρα Καραγιώργη, τις οποίες ερμηνεύει η Χορωδία Δωματίου «Πολυφωνία» υπό τη διεύθυνση της Μάρως Σκορδίη. Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Κύπρου, Αρχοντικό Οδού Αξιοθέας, παλιά Λευκωσία. Τρίτη 18 Ιουνίου, ώρα 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες τηλεφωνο 22894531-2, culture@ucy.ac.cy.**

ΘΕΑΤΡΟ

«Ο βαφτιστικός» του Θεόφραστου Σακελλαρίδη

Μια κωμωδία γεμάτη υπέροχα τραγούδια, σπαρταριστές παρεξηγήσεις, ερωτικά παιχνίδια και συνεχείς ανατροπές είναι η οπερέτα του Θεόφραστου Σακελλαρίδη, που παρουσιάζεται για πρώτη φορά από τον ΘΟΚ, σε καλοκαιρινή περιοδεία στην Κύπρο. Η πιο αγαπημένη μουσική κωμωδία της ελληνικής σκηνής, που βασίζει την ιστορία της σε μια σπαρταριστή γαλλική φάρσα, μας ταξιδεύει στην Ελλάδα των αρχών του 20ού αιώνα. Ο σκηνοθέτης Παναγιώτης Λάρκου και οι εξαιρετικοί ηθοποιοί της παράστασης, με τη διακεκριμένη σοπράνο της Εθνικής Λυρικής Σκηνής Τζίνα Πούλου στον ρόλο της Βίβικας, ετοιμάζουν μια παραγωγή στην οποία η ζωντανή μουσική, τα ευφάνταστα σκηνικά και τα ιδιαίτερα κοστούμια γίνονται το όχημα για ένα ταξίδι σε εποχές αθωότητας και ανεμελιάς. Παίζουν οι Έλλη Λαμπενέτου, Χάρης Αττώνης, Πέτρος Γιωρκάτζης, Μάρκος Καλ-



λής, Στέλιος Καλλιστράτης, Μάρκος Κλεοβούλου, Ονησίφορος Ονησιφόρου, Αλέξανδρος Παρίσης, Φανή Παρλή, Τζίνα Πούλου,

Έλενα Χατζηαυξέντη. Μουσικοί στη σκηνή: Βύρνας Αθηνοδώρου (τρομπόνι), Γιώργος Γεωργίου (κλαρινέτο), Δώρος Ζήσιμος (τσέλο), Μιχάλης Καρακατσάνης (πιάνο), Μάριος Μάρκου (κλαρινέτο), Γιώργος Χατζηγεωργίου (βιολί), Τάσος Χαλαμπίδης (κρουστά). Παραστάσεις: Λευκωσία Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ', Παρασκευή 21 Ιουνίου & Σάββατο 22 Ιουνίου. Πέμπτη 18 Ιουλίου & Παρασκευή 19 Ιουλίου. Λεμεσός, Αρχαίο Θέατρο Κουρίου, Πέμπτη 27 Ιουνίου & Παρασκευή 28 Ιουνίου 2019. Λάρνακα, Πατίτσειο Δημοτικό Αμφιθέατρο, Τετάρτη 3 Ιουλίου. Πάφος, Αρχαίο Ωδείο. Σάββατο 6 Ιουλίου 2019. Ελ. Αμμόχωστος, Δημοτικό Αμφιθέατρο Δερύνειας, Τετάρτη 10 Ιουλίου. Ώρα έναρξης 9:00 μ.μ. Σε συνεργασία με το Ίδρυμα Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου. **Πληροφορίες / Εισιτήρια Ταμείο Θεάτρου ΘΟΚ, 77772717 και ηλεκτρονικά στη σελίδα www.thoc.org.cy.**

ΕΚΘΕΣΗ

Λεόντιος Τουμπουρής: Relations reversed



Διάρκεια έκθεσης 14 Ιουνίου - 12 Ιουλίου 2019. Ημέρες λειτουργίας: Τετάρτη - Παρασκευή, 5:00 - 8:00 μ.μ. Θείο Ππαλιές, Κισσάμου 2Β, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλεφωνο 99824520, info@thkioppalies.org.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

«Ταξίδι Ανατολικό» με το Σαντούτι

Το Μουσικό Σχήμα παραδοσιακής μουσικής «Σαντούτι» θα μας ταξιδεύει στην παλιά ελληνική Ανατολή, με παραδοσιακή μουσική από την Κωνσταντινούπολη, τη Μικρά Ασία και τη Σμύρνη, στο «The Roof 19» του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τράπεζας Κύπρου στη Φανερωμένη. Το σαντούτι και το κανονάκι «παντρεύονται» και δημιουργούν απίστευτα όμορφες μελωδίες από τη μουσική της Ανατολής. Μελωδίες και ακούσματα από εκείνα τα μερακλήδικα χρόνια που γοντεύουν, συγκινούν και διασκεδάζουν, φρέσκιες και πρωτότυπες ενορχηστρώσεις. Το «Σαντούτι» αποτελείται από τέσσερις μουσικούς (σαντούρι, βιολί, λαούτο και φωνή) και έναν ηχολόγητη. Η παράσταση θα αποτελέσει μια μουσική σύ-



μπραχ με φιλοξενούμενο τον ελλαδίτη καλλιτέχνη Στέφανο Δορμπαράκη, δεξιότεχνη στο κανονάκι. Πέμπτη, 20 Ιουνίου, 9:00 μ.μ. Οροφή Πολιτιστικού Ιδρύματος Τράπεζας Κύπρου, Φανερωμένης 86-90, Παλιά Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλεφωνο 22128157. Είσοδος ελεύθερη με προκρατήσεις στο 22128175.**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Μουσικήν ποίει και εργάζου!

Εγκαινία για το ανακαινισμένο Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας τον Τρίτη 18 Ιουνίου και είναι πάρα πολύ σημαντικό να έχουμε περισσότερους τέτοιους χώρους και να πληθαίνουν οι πολιτιστικές δραστηριότητες και να γίνονται γενικά πράγματα που προάγουν τον πολιτισμό. Ασχολείσαι με τον πολιτισμό, υγείαν έχεις, κάπως έτσι το βλέπω και θυμάμαι μία συζήτηση που είχα στο Μοντελιέ της Γαλλίας, όπου είχα πάει για ένα συνέδριο. Φεύγοντας από το ξενοδοχείο για τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου του Μοντελιέ, αποφάσισα να μην πάρω το τραμ, αλλά να περπατήσω. Ήταν ένα μάλλον χειμωνιάτικο πρωινό και η βροχή που είχε πέσει λίγο πιο πριν είχε καθαρίσει την ατμόσφαιρα. Σε κάποιον πεζοδρομο υπήρχαν τεράστιοι πλάτανοι εκατέρωθεν του και πιο πέρα ένα πανέμορφο τοπιοτεχνισμένο πάρκο, χώματα διάφορα στο πάρκο, ενώ κίτρινα φύλλα κάλυπταν το πλακόστρωτο. Θαύμαζα την ομορφιά του χώρου και με σιγανά βήματα προχωρούσα προς τον προορισμό μου. Τότε, άρχισα να σκέφτομαι για την απλότητα της φύσης και το πώς όταν επεμβαίνει το

Δεν χτίζονται κάθε μέρα Παρθενώνες, ούτε γεννιούνται Σεξπήροι μια στην άλλη... άνθρωπε ματαιόδοξε.

ανθρώπινο χέρι με ευγένεια πάνω της μπορεί να κάνει θαύματα. Η φύση είναι δώρο του Θεού προς τον άνθρωπο, και αν δεν υπάρχει Θεός τότε είναι απαραίτητο συστατικό της κοσμοσυστάσης, ότι και να είναι σκέφτηκα θα πρέπει να το καιδέσουμε, είτε με τα μάτια μας, είτε με τα χέρια μας. Καθώς κούμπωνα το σακάκι μου, και άλλοτε από το περπάτημα άνοιγα τα κουμπιά του άρχισαν να περνάνε από το μυαλό μου διάφορα ερωτήματα; Γιατί να υπάρχει ίντριγκα στον κόσμο της διανόησης (θα έλεγα πνευματικό, αλλά πάλι δεν μου ταιριάζει!); Γιατί να ασχολούμαι με την επιστήμη της ιστορίας, γιατί να έχει σημασία ένα καλό βιβλίο, ένα ποίημα; Τι μπορεί να προσφέρει μια παράσταση χο-

ρού... Θέλω να κάνω λεφτά; Τι σημασία έχει ο πλούτος ο αμύθητος, ο πολύς;

Προχωρούσα και επειδή είχα ήδη μετανιώσει για την απόφασή μου να περπατήσω... δυο βήματα στον χάρτη... ο δρόμος του μεταδίδει στην πραγματικότητα, σκέφτηκα ότι πρέπει να βρω απαντήσεις. Δεν γίνεται να παραμένουν αναπάντητα τόσα ερωτήματα... Άρχισα, λοιπόν, να λέω στον εαυτό μου: Ελάχιστοι έγιναν πλούσιοι επειδή ήταν ιστορικοί, ποιητές, ζωγράφοι, χορευτές κι εγώ δεν ξέρω τι άλλο, μου δώλωσα... Άρα γιατί να κάνει κάποιος να έχει αυτές τις ασχολίες και να βιοπορίζεται μάστιχα από αυτές; Ματαιόδοξια, να μείνει το όνομά μας στα βιβλία, αλλά πάλι για πόσο; Μια δυο γενιές, δεν χτίζονται κάθε μέρα Παρθενώνες, ούτε γεννιούνται Σεξπήροι μια στην άλλη... άνθρωπε ματαιόδοξε. Εκείνοι όμως που ανακαλύπτουν θεραπείες, φάρμακα και βελτιώνουν τη ζωή χιλιάδων ανθρώπων, αυτοί να τα καταλάβω... Αυτοί δικαιούνται, σώζουν ζωές, κάνουν ανθρώπους ευτυχισμένους, προσφέρουν ζωή... λάθος είπα, μετά από λίγο, ούτε και εκεί η ματαιόδοξια χωρεί, διότι ο ευεργετούμε-

νος ποτέ δεν θα μάθει το όνομά του, δεν χρειάζεται κιόλας να το ξέρει. Ό,τι ποιεί η δεξιά μας να μην το ξέρει η αριστερά μας. Φυσικά, το να θέλουμε να μας ξέρουν οι τριγύρω μας, και γιατί όχι ένας ευρύς κύκλος, είναι θεμιτό. Προσοχή, δεν μιλώ για κούφια ταπεινότητα, αλλά για πραγματική αντίληψη ότι αυτό που ο καθένας κάνει το πράττει γιατί το θέλει πολύ. Η απόσταση του να είσαι Ηρόστρατος από Γεώργιος Παπανικολάου είναι τεράστια, και το να νομίζουμε ότι πιάνουμε τον παπά από τα ράσα γιατι γράψαμε ένα ποίημα, ένα βιβλίο, συνθέσαμε μια μουσική, τότε θα πρέπει να ξανακοιτάξουμε γιατί κάναμε ό,τι κάναμε.

Αυτά σκεφτόμουν και αποφάσισα ότι υπάρχει λόγος να δεις μια καλή ταινία, να πας σε μία έκθεση, να διαβάσεις ένα βιβλίο, ή να απαγγείλεις στην καλή ή τον καλό σου ένα ποίημα. Να αφιερώσεις ένα δίωρο να δεις μία παράσταση χορού. Και ξέρετε ποιος είναι αυτός; Σε κάνει πιο απλό άνθρωπο, δαμάζει τον αχαλίνωτο εαυτό σου, που τον εξαγριώνει η βίαιη καθημερινότητα σου και σαν το χάμστερ σε κάνει να γυρίζεις σε έναν φαύλο κερκαδιανό κύκλο.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Αναδεικνύοντας αυτό που έχουμε

Την επόμενη Πέμπτη, 20 Ιουνίου, το Μουσείο Ακρόπολης έχει γενέθλια. Στα 10 χρόνια λειτουργίας του 14.500.000 επισκέπτες έχουν περάσει το κατώφλι του, το ICOM (Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων) το κατέταξε φέτος στην πρώτη πεντάδα των σημαντικότερων μουσείων του κόσμου, ό,τι στόχους έβαλε μπόρεσε να τους επιτύχει, η διαδρομή του, υπό την προεδρία του καθηγητή Δημήτρη Παντερμαλή, και μόνο στους αριθμούς να στηριχθεί κανείς, κρίνεται ως υποδειγματική. Κι όπως είπε ο πρόεδρος του στον «Κ» (6/6, στη Μάρω Βασιλειάδου): «Αναδείξαμε τα εκθέματα, καταφέροντας να κάνουμε την επίσκεψη μια βιωματική διαδικασία. Με τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας καθένας μπορεί να δει την πραγματική μορφή των έργων και να αποκτήσει πλήρη αντίληψη του μεγάλειου τους».

Ο κ. Παντερμαλής, όμως, επισήμανε και κάτι ακόμη: «Η έλλειψη των γλυπτών του Παρθενώνα, που βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο, δεν το έχει σημαδέψει. Η δική μας πολιτική δεν ήταν να εστιάσουμε στην απουσία, αλλά να πορευτούμε περήφανα αναδεικνύοντας ό,τι σπουδαίο έχουμε». Η φράση αυτή θα μπορούσε να αποτελέσει και το μότο μιας πολιτιστικής πολιτικής η οποία προσβλέπει στο μέλλον χωρίς να αγνοεί το παρελθόν. Και, παράλληλα, μιας πολιτιστικής προοπτικής που δεν λειτουργεί εξιδανικευτικά αλλά πραγματικά. Που δεν ανανεώνεται... οραματικά, δεν εξαντλείται στα λόγια, αλλά επενδύει στα υπάρχοντα, ανατροφοδοτώντας διαρκώς τη σημασία τους.

Πώς γίνεται βέβαια να μην «εστιάζει» κανείς στην απουσία» όταν προκύπτουν σοβαρά πρακτικά προβλήματα; Παράδειγμα, η διακοπή λειτουργίας του αναβατορίου της Ακρόπολης, γύρω από την οποία εκδηλώθηκε πρόσφατα το σύνθημα γαϊτανάκι οληγορών, δημοσιοϋπαλληλικών - γραφειοκρατικών αγκυλώσεων, επιστολών, αποφάσεων και ανακαλύψεων, δηλώσεων, κ.ο.κ.

Προφανώς δεν είναι όλα τα προβλήματα ίδιας τάξεως και μεγέθους, ούτε η φράση αυτή αποτελεί πανάκεια. Ας σκεφτούμε όμως: τι όφελος θα αποκόμιζε το Μουσείο Ακρόπολης αν δέσμευε το μεγαλύτερο μέρος της ενέργειάς του στο πάγιο αίτημα της επιστροφής των Μαρμάρων; Αν καθηλωνόταν με επιμονή στην «απουσία» και όχι στην «παρουσία». Πέρασε, είναι η αλήθεια, από αυτήν την εμπειρία. Υπήρξαν περιόδοι που το «αίτημα» εμφανιζόταν βραχνάς. Η διοίκηση του Μουσείου, όμως, διαθέτει τη διπλωματία της επιβίωσης. Αντιλήφθηκε εγκαίρως ότι αν συνδέσει τη δραστηριότητά του με τη διαμαρτυρία και μόνο ή τις άοκνες πιέσεις, τους δικαστικούς αγώνες, θα μεταβληθεί από πόλο έλξης επισκεπτών σε μουσείο διεκδίκησης. Και χωρίς να αφαιρέσει από τη ρητορική του την «επανεξέταση των Μαρμάρων», τη συντηρεί διακριτικά, προτάσσοντας το καινούργιο: νέα έργα και συνεχείς δράσεις.

Η Ιστορία βαραίνει από την παραίτηση. Από τον όγκο μιας «ληρνονομιάς» που σιάζει αντί να φωτίζει, που διαρκώς περιγράφεται αλλά ποτέ δεν αφομοιώνεται. Πολύ συχνά η προστασία ταυτίζεται με τον μαρασμό, η περιχαράκωση θεωρείται σεβασμός, η μνημείωση στον χρόνο προβάλλεται ως διαφύλαξη. Είναι πολλές οι μεταμορφώσεις της ακινησίας, του φόβου ή της άγνοιας που εμφανίζεται ως θεματοφύλακας αξιών. Δεν είναι λίγες οι φορές που ηγεσίες υπουργείων μαζί με συλλόγους, σωματεία, κ.ο.κ. θεωρούσαν τη διαχείριση αρχαιολογικών χώρων και μουσείων «προσωπική υπόθεση». Δεν λειτουργούσαν (κι ακόμη συμβαίνει) υπέρ του δημοσίου συμφέροντος αλλά υπέρ του «κλαδικού».

Για να αλλάξει η χώρα προς το καλύτερο είναι αναγκαία τα «παράδειγματα». Η διαδικασία είναι βραδυφλεγής μεν, αποτελεσματική δε. Συμπαροτρύνει προς τα καλύτερο, προς έναν συναγωνισμό που βελτιώνει τη συνολική εικόνα της ίδιας της χώρας. Δεν είναι μόνο τα 14.500.000 επισκεπτών που χειροκροτούμε στα δεκάχρονα γενέθλια του Μουσείου Ακρόπολης. Είναι και τα περάσματα στην απαιτητική εποχή. Ο πληθυστικός «περσμός» δηλώνει ότι δεν αρκεί η μετατόπιση σε έναν και μόνον τομέα. Χρειάζεται ο συντονισμός πολλών κινήσεων (μικρότερων ή μεγαλύτερων) ώστε να μη φιλοξενούνται μόνο αρχαιολογικοί θησαυροί αλλά και το σύγχρονο πνεύμα. Η υπέρβαση δεν ολοκληρώνεται στη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας και μόνο. Δεν είναι η αρχή και το τέλος της ανανέωσης. Φρέσκος αέρας πνέει συχνά σε αυτά που προσπερνάμε ως πρακτικά: επίτευξη στόχων, τήρηση χρονοδιαγραμμάτων. Είναι τόσο, μα τόσο, ανακουφιστικά όσο και καθοριστικά.

Μια αγαπητική συνεργασία μουσικής-πρόζας

Η υψίφωνος Τζίνα Πούλου και ο ηθοποιός Αλέξανδρος Παρίσης μιλούν στην «Κ» για τον «Βαφτιστικό» που ανεβάζει ο ΘΟΚ

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου (ΘΟΚ) φέτος το καλοκαίρι επέλεξε να ανεβάσει την κλασική πια ελληνική οπερέτα του Θεόφραστου Σακελλαρίδη «Ο βαφτιστικός» σε σκηνοθεσία Παναγιώτη Λάρκου και κάνει πρεμιέρα την Παρασκευή 21 Ιουνίου. Ο «Βαφτιστικός» γράφτηκε το 1918 και έκτοτε έχει ανέβει πάρα πολλές φορές κυρίως από λυρικά θέατρα. Αυτή τη φορά παρουσιάζεται από τον ΘΟΚ, ο οποίος συστήνει στο θεατρόφιλο κοινό αυτού του είδους το θέατρο. Στην «Κ» μίλησε ο ηθοποιός Αλέξανδρος Παρίσης, ο οποίος υποδύεται τον Χαρμίδα και η υψίφωνος Τζίνα Πούλου, η οποία έχει ενσαρκώσει τη «Βίβικα» πάνω από 30 φορές.

Αλέξανδρος Παρίσης

—Αλέξανδρε, πώς είναι η εμπειρία σου για πρώτη φορά σε οπερέτα; Υπάρχει κάτι που σε δυσκόλεψε; —Ανέκαθεν μου άρεσαν οι προκλήσεις. Ο συνδυασμός πρόζας και κλασικού τραγουδιού είναι μαγικός και πολύ όμορφος. Το να κρατάς τον χαρακτήρα είτε παίζεις, είτε τραγουδάς ζωντανό πάνω στη σκηνή είναι δύσκολο. Είναι ένα είδος θεάτρου που δεν είχα ξανακάνει και σίγουρα νιώθω χαρούμενος και τυχερός που συμβαίνει. Αυτό που με δυσκόλεψε πιο πολύ ήταν να αποτινάξω από πάνω μου ότι πρέπει να τραγουδήσω σαν λυρικός τραγουδιστής. —Παίζοντας με μία σοπράνο σου δημιουργεί κάποιο άγχος να την ακολουθήσεις μουσικά; —Η χαρά μου που έχω συναντήσει την Τζίνα Πούλου δεν γί-

νεται να αποτυπωθεί με λόγια. Η φωνή, ο επαγγελματισμός, η καλή ψυχή και η συναδελφικότητά της είναι ευλογία και πηγή έμπνευσης για μένα. Θαυμάζω τους λυρικούς τραγουδιστές από μικρή ηλικία και να που σήμερα δουλεύουμε μαζί με την Τζίνα Πούλου. Κι επειδή ζορίστηκα σε κάποιες πρόβες στο τραγουδιστικό κομμάτι της παράστασης, πρέπει να πω ότι με βοήθησε πάρα πολύ. Κι

«Ο θεατής που πιστεύει ότι η οπερέτα είναι ένα είδος που η πρόζα παίζεται στο περίπου και ακούμε και τραγούδια... θα εκπλαγεί».

όχι με λόγια. Με δουλειά. Μου ξεκλείδωσε πόρτες που δεν ήξερα πώς ανοίγουν. —Ο Χαρμίδης έχει θράσος και αυτοπεποίθηση; Πώς τον ένιωσες; —Ο Χαρμίδης είναι ένα κλασικό λαμόγιο που θέλει να ζήσει τον έρωτα και έχει και σχέδιο. Μοιάζει με πολλούς καθημερινούς Έλληνες που βρίσκουν ανοικτό παράθυρο και μπουκάρουν. Είναι από εκείνους που ζουν το ψέμα τους αληθινά. Δεν θέλω να αποκαλύψω περισσότερα... —Ποιο είναι το άρωμα που σου έδωσε το έργο του Σακελλαρίδη; Τι θα ήθελες να πάρει ο θεατής φεύγοντας από την παράστασή σας; —Αυτό το έργο έχει μια γλύκα, μια χαριτωμενιά. Κι όλα αυτά τα υπέροχα τραγούδια που είναι αδυ-



«Ο Βαφτιστικός» του Θεόφραστου Σακελλαρίδη είναι μία από τις πιο γνωστές οπερέτες και παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στις 18 Ιουλίου του 1918.

νατον ο θεατής φεύγοντας να μην τα πάρει. —Τι νομίζεις ότι έχει να δώσει μία παράσταση οπερέτας σήμερα; —Μια οπερέτα όπως την κάνει ο Παναγιώτης Λάρκου έχει να δώσει πολλά. Ενέργεια τσίρκου, πάντρεμα λυρικών τραγουδιστών και ηθοποιών, χρώματα παντού και ναί θα το πω, είναι η συνεργασία της αγάπης. Ο θεατής που πιστεύει ότι η οπερέ-

τα είναι ένα είδος που η πρόζα παίζεται στο περίπου και ακούμε και τραγούδια... θα εκπλαγεί.

Τζίνα Πούλου

—Μετά από τόσα ανεβάσματα του «Βαφτιστικού» πώς έχεις βιώσει τη διαδρομή του έργου; —Ο «Βαφτιστικός» αποτελεί κορυφαία ελληνική οπερέτα με διαχρονικά χαρακτηριστικά: έξυπνη

πλοκή και εξαιρετική μουσική, έρωτα και απιστία, χαρά και μοναδικό χιούμορ, ανάλαφρη αγωνία και μελωδικά ακούσματα. Ο «Βαφτιστικός» τραβά το ελληνικό κοινό όσες φορές κι αν ανεβεί. Στις πάνω από 30 «Βίβικες» που είχα τη χαρά και την τιμή να ερμηνεύω υπό τις οδηγίες εμπνευσμένων σκηνοθετών βίωσα όλα τα παραπάνω κάθε φορά και με άλλο τρόπο. Ακόμη γελώ, ακόμη πονώ, ακόμη χαιρό-

«Κείμενο, μουσική, χορός, σκηνικά, κουστούμια, φώτα, ήχοι δένουν αρμονικά για έναν ποιοτικό Βαφτιστικό»

μαι, ακόμη συμπονώ, ακόμη ζω τον «Βαφτιστικό» έντονα και διαφορετικά. Είναι εντυπωσιακό πώς ένα έργο γεννήθηκε, για να είναι πάντα σύγχρονο. Ο «Βαφτιστικός» ορίζει το κλασικό στην ελληνική οπερέτα. Η συγκεκριμένη δε παραγωγή του ΘΟΚ με σκηνοθέτη τον πολυτάλαντο και ιδιαίτερα ευφυή Παναγιώτη Λάρκου έχει ξεπεράσει κάθε προηγούμενο! —Έχεις ξαναβρεθεί σε παρόμοιο περιβάλλον θεατρικά σε προηγούμενες συμμετοχές σου; —Υπήρξα «Βίβικα» πλαισιωμένη από κορυφαίους λυρικούς καλλιτέχνες με εξαιρετικές υποκριτικές ικανότητες. Στην παραγωγή αυτή οι λυρικοί καλλιτέχνες πλαισιωνόμαστε από κορυφαίους ηθοποιούς με εξαιρετικές μουσικές ικανότητες. Χαιρόμαι ιδιαίτερα αυτή την

εμπειρία, που για μένα ως υψίφωνο αποτελεί ξεχωριστή πρόκληση. Το αποτέλεσμα είναι μοναδικό, και αυτό οφείλεται στην ποιοτική δουλειά όλων! —Δυσκολεύτηκες στη συνύπαρξή σου με τους άλλους συντελεστές επί σκηνής; —Η ομάδα αυτή του ΘΟΚ είναι το όνειρο κάθε καλλιτέχνη. Το κλίμα είναι εξαιρετικό! Ταλέντο, επαγγελματισμός, νέες ιδέες, απόλυτος σεβασμός στο έργο όλων, πολλή και καλή ενέργεια, υψηλές απαιτήσεις. Δεν κορταίνω τις πρόβες και ανυπομονώ για την πρεμιέρα και τις παραστάσεις μας. Όχι μόνο δεν δυσκολεύτηκα, αλλά βίωσα την ουσία του μουσικού θεάτρου: το κοινό καλλιτεχνικό ποιοτικό αποτέλεσμα, το ποιοτικό όλον, στο οποίο καθένας συμβάλλει από το δικό του καλλιτεχνικό μετερίζι. Κείμενο, μουσική, χορός, σκηνικά, κουστούμια, φώτα, ήχοι δένουν αρμονικά για έναν ποιοτικό «Βαφτιστικό»! —Τι θα ήθελες να αφήσει το έργο αυτό στον θεατή; —Θα δανειστώ τα λόγια της «Βίβικας»: «Γλέντι που θ' αρχίσω τρέλα και μεθύσι. Γέλιο και χορός θα ν' γίνω τρανός...». Ο θεατής θα διασκεδάσει τις έγνοιες του και θα χαρεί η ψυχή του. Θα ξενειώσει και θα ψυχαγωγηθεί. Και θα φύγει με το μήνυμα ότι το πιο σημαντικό πράγμα στη ζωή είναι η ίδια η ζωή.

Παραστάσεις: Λευκωσία, Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ' (Σχολή Τυφλών), Παρασκευή 21 Ιουνίου & Σάββατο 22 Ιουνίου. Πέμπτη 18 Ιουλίου και Παρασκευή 19 Ιουλίου, ώρα 9:00 μ.μ. Θα ακολουθήσουν παραστάσεις σε όλες τις πόλεις της Κύπρου.

Its a
deejay €935
summer!

Που θα θέλατε να πάτε διακοπές και με ποιόν μαζί σας;
935 ευρώ είναι δικά σας για να πραγματοποιήσετε την επιθυμία σας!

Follow @deejay935, like & tag
#deejaysummer

DEEJAY 93.5
FEELS GOOD

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΟ
www.mydeejay.com.cy

LOVE 100.7 FM
98.1 & 105.7

www.lovefm.com.cy

ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΥΛΑΚΤΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΕ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
10:00 - 13:00

Μία εποχή έκλεισε, μια άλλη ξεκινάει

Τέσσερις «παλαιμάχοι» του Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας ανοίγουν την καρδιά τους και ξεκλειδώνουν τη μνήμη τους

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Την Τρίτη 18 Ιουνίου 2019 θα γίνουν τα εγκαίνια του ανακαινισμένου Δημοτικού Θεάτρου της Λευκωσίας, το θέατρο του ΘΟΚ, εκεί όπου έχει γραφτεί μεγάλο μέρος της θεατρικής ιστορίας της Κύπρου. Το Δημοτικό Θέατρο είναι νεοκλασικού ρυθμού και ξεκίνησε να ανοικοδομείται τη δεκαετία του 1950 και εγκαينιάστηκε το 1967. Λίγα χρόνια αργότερα έγινε έδρα του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου όπου και έδωσε στις 18 Νοεμβρίου 1971 την πρώτη του παράσταση, τον «Αγαμέμνονα» του Αισχύλου, με σκηνοθέτη τον πρώτο διευθυντή του Οργανισμού, τον Νίκος Χατζίσκο. Η επαναλειτουργία του είναι μιας πρώτης τάξης ευκαιρία για να αναβαθμιστεί έτι περισσότερο το πολιτιστικό γίγνεσθαι της πόλης. Ο υπερσύγχρονος τεχνικός εξοπλισμός του μπορεί να γίνει το δέλεαρ για παραστάσεις υψηλού επιπέδου και να αναβιώσουν στην πλατεία του παλιές, καλές στιγμές. Από το σανίδι του Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας έχουν περάσει πολλοί και αξιόλογοι ηθοποιοί, σκηνοθέτες άφησαν ανεξίτηλο το απο-

Είμαι βέβαιος ότι αν τους έδινα θεατρικό κείμενο, μέχρι να τελειώναμε τη συνέντευξή μας θα είχαν ετοιμάσει παράσταση.

τύπωμά τους και παραστάσεις που ανέβηκαν άφησαν εποχή. Δεν θα αναφέρω ονόματα, με τον φόβο ότι μπορεί να ξεχάσω κάποιον ή κάποια και δεν θα ήταν δίκαιο, κανείς δεν έκανε λιγότερα απ’ όσα μπορούσε, είτε ηθοποιός είτε τεχνικός. Η σκηνή του Δημοτικού Θεάτρου, λοιπόν, φιλοξένησε για πάρα πολλά χρόνια τον πολιτισμό και τους υπηρέτες του, αλλά έπαιρναν όλοι χειροκρότημα από το φιλοθέαμον κοινό; Όχι, φυσικά δεν το ζητούσαν και όλοι, «εμείς κάμναμε τη δουλειά μας, τίποτε άλλο». Αυτή η φράση ήταν κοινή στους τέσσερις «παλαιμάχους» του Δημοτικού Θεάτρου, τους Σουζάννα Ιωάννου, προϊστάμενη εργαστηρίου ραπτικής, Σπύρο Αρότη, διευθυντή Σκηνής, Μιχάλη Μάρκου, μηχανικό Σκηνής και Γρηγόρη Παπαγεωργίου, ανώτερο φωτιστή. Κλείσαμε ραντεβού με τους τέσσερις στο ανακαινισμένο Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας και ομολογώ ότι όταν τους συνάντησα στην είσοδό του δεν ήθελα να διακόψω την τελετή επανασύνδεσής τους με τον χώρο, αλλά και μεταξύ τους.

Εντύπωση μου έκαναν οι θεατρικές αναφορές τους, συνεχώς μιλούσαν για θεατρικούς συγγραφείς και έργα και τις αντίστοιχες παραστάσεις, τους ήρωες τους, και ακουγόταν συχνά η φράση «θυμάσαι;». Όσο περνούσε η ώρα οι αναμνήσεις ξεχειλίζουν, έδιναν και έπαιρναν τα γέλια και τα χαμόγελα και τα βλέμματά τους έμοιαζαν να ανακρίνουν τον χώρο... Από τη Λευκωσία και οι τέσσερις ταξίδευαν στη Σαλαμίνα και στους Σόλους, στην Επίδαυρο και στα θέατρα της Αθηνάς, στη Σχολή Τυφλών και πάλι στο θέατρο του ΘΟΚ, σήμερα Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας.

As τους αφήσουμε, όμως, να μιλήσουν.

ΣΟΥΖΑΝΝΑ ΙΩΑΝΝΟΥ
Υπεύθυνη εργαστηρίου ραπτικής

Ξεκίνησα να δουλεύω στο θέατρο τον Μάιο του 1972 και αφυπνέτησα το 2006. Ξεκίνησα ως απλή ράπτρια και



Οι Σουζάννα Ιωάννου, Σπύρος Αρότης, Γρηγόρης Παπαγεωργίου και Μιχάλης Μάρκου για περισσότερα από τριάντα χρόνια ήταν η κινητήριος δύναμη κάθε παράστασης του Θεάτρου του ΘΟΚ.

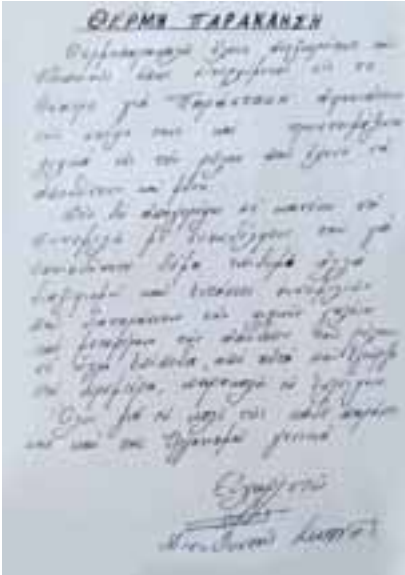


Κλείσαμε ραντεβού στο ανακαινισμένο Δημοτικό Θέατρο και ομολογώ ότι όταν τους συνάντησα στην είσοδό του δεν ήθελα να διακόψω την τελετή επανασύνδεσής τους με τον χώρο, αλλά και μεταξύ τους.



έφυγα ως υπεύθυνη εργαστηρίου ραπτικής. Για δύο με τρία χρόνια ήμουν εντελώς μόνη μου και να φανταστείς στην αρχή έφερα από το σπίτι τη δική μου μηχανή, γιατί αυτή του Οργανισμού ήταν πολύ μικρή και ήταν με πετάλια. Ήταν δύσκολες οι συνθήκες, αλλά μου άρεσε τόσο πολύ αυτό που έκανα που δεν με πείραζε. Θυμάμαι έντονα την παράσταση «Πολύ κακό για το τίποτα» του Σαίξπηρ, σε σκηνοθεσία Στέφανου Αθηναίτη, που χρειάστηκε τη μέρα της πρεμιέρας να αλλάξουμε ένα από τα κοστούμια, το οποίο τελικά το αλλάξαμε λίγο πριν από το τρίτο κουδούνι. Μια άλλη περίπτωση ήταν η αλ-

λαγή κοστουμιού στην Επίδαυρο, στα καμαρίνια. Το χειροκρότημα δεν το ζήτησα ποτέ, ήθελα απλώς να κάνω τη δουλειά μου, αυτό είχε σημασία. Στους Σόλους θυμάμαι τον «Αίαντα», αλλά και στη Σαλαμίνα που νυχτοξημερωνόμαστε στις πρόβες. Καθόμασταν στις κερκίδες και βλέπαμε την ανατολή του ήλιου. Ποτέ δεν κοιτάζαμε την ώρα. Σήμερα ελάχιστοι αγαπούν τη δουλειά τους, αφήστε που τη δουλειά την αγαπάς από τα μικρά χρόνια. Για τη νέα αρχή του θεάτρου εύχομαι καλή επιτυχία και ό,τι το καλύτερο και ακόμη καλύτερα από ό,τι ήταν πριν και να ευχαριστηθούμε παραστάσεις.



Σημείωμα του διευθυντή Σκηνής Σπύρου Αρότη σχετικά με το πώς πρέπει να συμπεριφέρονται οι ηθοποιοί στις πρόβες.

η παράσταση «Ηλέκτρα» του Σοφοκλή, σε σκηνοθεσία του Μιχάλη Κακογιάννη με την Ειρήνη Παπά, όπου ο Κακογιάννης ζήτησε να με βάλει στο πρόγραμμα ως βοηθός σκηνοθέτης, μάλιστα η κ. Παπά του είπε «Μιχάλη, αυτό το παιδί τα κάνει όπως στην Αμερική!», όπως και έγινε, μετά από κάμποσες περιπέτειες. Θέλω ό,τι το καλύτερο για το θέατρο πραγματικά.

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΜΑΡΚΟΥ
Υπεύθυνος κατασκευής σκηνικών

Προσλήφθηκα τον Οκτώβριο του 1979 ως ξυλουργός, για την κατασκευή σκηνικών και αφυπνέτησα τον Δεκέμβριο του 2012, ως υπεύθυνος εργαστηρίου κατασκευής σκηνικών. Θυμάμαι χαρακτηριστικά την παράσταση «Ο καλός άνθρωπος του Σετσουάν» του Μπρεχτ, και όλο το συνεργείο ήταν στη σκηνή και βοηθούσε στην εναλλαγή των σκηνικών, περίπου τρειςήμισι ώρες έργο και όλοι μας με τα μέσα της εποχής μετακινούσαμε τις διάφορες κατασκευές. Ένα ακόμη σκηνικό που θυμάμαι ήταν το σκηνικό για το έργο «Χορεύοντας στη Λουνάσα» που έπιαχνε ο Άγγελος Αγγελής, ύψους εννέα μέτρων, ο οποίος προσπαθούσε να το στήσει σε αυτό το ύψος. Ένα από τα στοιχεία που λείπουν σήμερα είναι το μεράκι για τη δουλειά, σημειώνει ο κ. Μάρκου. Μια ακόμη παρατήρηση που κάνει ο κ. Μάρκου είναι ότι το Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας είναι συνυφασμένο για τους περισσότερους με τον ΘΟΚ, ήταν αλληλένδετες έννοιες και για μένα ήταν κρίμα που χωρίστηκαν αυτές οι δύο έννοιες. Όταν ανέλαβα υπεύθυνος του εργαστηρίου, θυμάμαι που όταν στήναμε σκηνικά στη Σχολή Τυφλών και φυσούσε δεν κοιμόμουν τα βράδια, είχα έννοια μη φουσάει ή συμβεί κάτι άλλο και πέσουν, και σχεδόν κάθε νύχτα σηκώνόμουν και πήγαινα για να τα ελέγξω. Χαίρομαι που διατηρήθηκε τουλάχιστον όπως ήταν η εξωτερική όψη του θεάτρου και εύχομαι να έχει ακόμη μεγαλύτερες επιτυχίες από εκείνες που είχε παλαιότερα.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
Ανώτερος φωτιστής

Προσλήφθην στον ΘΟΚ το 1971 ως ηλεκτρολόγος φωτιστής. Εκείνον τον καιρό δεν είχαμε ειδικότητες,

Αφανείς ήρωες

Πρωταγωνιστές των παρασκηνίων, ακούραστοι αφανείς ήρωες εκατοντάδων παραστάσεων, δεν αναζητούσαν το χειροκρότημα του κόσμου, κάθε επιτυχημένη παράσταση ήταν γι' αυτούς μια ομαδική επιτυχία. Ωστόσο, κανείς τους δεν ξενά ότι ο Γερμανός σκηνοθέτης Χανς Ούβε Χανους σχεδόν μετά από κάθε παράσταση που σκηνοθετούσε τους καλούσε στην υπόκληση όταν τελείωνε το έργο. Σχεδόν ταυτόχρονα μου αραδιάζουν τα έργα που σκηνοθέτησε ο σκηνοθέτης τη δεκαετία του '70 στον ΘΟΚ και στο θέατρό του, «Ο καυκάσιανός κύκλος με τη κιμωλία», «Ο καλός άνθρωπος του Σετσουάν», «Μόνα κουράγιο», «Μέτρο για μέτρο». Αυτό το έκανε ένας Γερμανός σκηνοθέτης, μου λένε με μια φωνή...

αφυπνέτησα μετά από τριάντα χρόνια ως ανώτερος φωτιστής. Πολλές οι έντονες στιγμές, και οι καλές και κακές. Σε κάποια παράσταση έπεσα από το ύψος των προβολέων, 15 μέτρα, αλλά ευτυχώς τη γλύτωσα. Επίσης, όταν πριν από τον πόλεμο πηγαίναμε στην Αμμόχωστο είχαμε μαζί με άλλους συναδέλφους ένα ατύχημα, καθώς πηγαίναμε να στήσουμε την παράσταση. Όσο για τον εξοπλισμό, να πούμε ότι όλα ήταν όλα χειροκίνητα, αν είχες για παράδειγμα 60 προβολείς έπρεπε να γράψεις 60 νούμερα και την έντασή του καθένα. Πολλές φορές κάθισε και η Σουζάννα στο χειριστήριο για να με βοηθήσει. Δεν ζηλέψαμε ποτέ το χειροκρότημα των ηθοποιών. Προς Θεού, όχι ποτέ, ό,τι κάναμε το κάναμε από αγάπη για το θέατρο. Εμείς, ως πρωταγωνιστές των παρασκηνίων, εισπράτταμε άλλου είδους ικανοποίηση, ότι και με τη δική μας δουλειά έβγαине ένα καλό αποτέλεσμα. Όταν περνάς απ' έξω είναι το θέατρο που όλοι θυμόμαστε, εκεί που ανέβηκε ο Αγαμέμνων, το 1970-71, μέσα άλλαξε βέβαια. Εύχομαι το θέατρο αυτό να ζήσει τις παλαιές δόξες του και αν είναι δυνατόν το χειροκρότημα να ακούγεται και έξω από αυτό. Να απολαύσει η Λευκωσία και όλη η Κύπρος το ανακαινισμένο θέατρο.

Η αποτυχία, σκαλοπάτι για την επιτυχία

Ο «γκουρού των εκλαϊκευμένων επιστημών», ο θεωρητικός φυσικός, δημοσιογράφος και συγγραφέας Σάιμον Σινγκ μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στην **ΤΑΣΟΥΛΑ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Το πρώτο του βιβλίο, «Το τελευταίο θεώρημα του Φερμά», μεταφράστηκε σε 32 γλώσσες και εξοικείωσε εκατομμύρια αναγνώστες σε όλο τον κόσμο με τους γρίφους των Μαθηματικών. Το δεύτερο, «Κώδικες και μυστικά», τους μύησε στην κρυπτογραφία, ενώ το τρίτο, «Big Bang», καταπάστηκε με τη θεωρία της Μεγάλης Εκρήξης. Το «Θεραπεία ή απάτη;» έθεσε ερωτήματα σχετικά με την αποτελεσματικότητα της εναλλακτικής ιατρικής και το πιο πρόσφατο, «Τα μυστικά Μαθηματικά των Simpsons», εξήγησε πώς οι δημιουργοί της δημοφιλούς τηλεοπτικής σειράς επιδιώκουν να εμψυχήσουν στους τηλεθεατές το ενδιαφέρον για τα Μαθηματικά και τις επιστήμες. Δεν αποκαλείται τυχαία, λοιπόν, «γκουρού των εκλαϊκευμένων επιστημών» ο Σάιμον

«Επέλεξα να μην ακολουθήσω ακαδημαϊκή καριέρα γιατί υπήρχαν πολύ εξυπνότεροι από εμένα και ποτέ δεν θα έπαιρνα... Νομπέλ».

Σινγκ. Ο ίδιος πώς αντιλαμβάνεται τον ρόλο του; Αυτό ήταν το πρώτο που ρώτησα τον διάσημο θεωρητικό φυσικό, δημοσιογράφο και συγγραφέα, όταν τον συνάντησα, πριν από λίγες ημέρες, στο Κέντρο Πολιτισμού Ιδρυμα Σταύρος Νιάρχος, όπου, σε συνεργασία με το Hub Science, έδωσε διάλεξη.



«Η επιστήμη είναι σπορ για λίγους, ιδιαίτερα όσο το επίπεδο της πολυπλοκότητας ανεβαίνει», λέει ο Σάιμον Σινγκ.

«Η επιστήμη είναι σπορ για λίγους, ιδιαίτερα όσο το επίπεδο της δυσκολίας και της πολυπλοκότητας ανεβαίνει, και τα επιστημονικά βιβλία δεν γίνονται μπεστ σέλερ. Τα διαβάζουν όσοι ασχολούνται με ένα συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο αλλά και άνθρωποι από διαφορετικούς χώρους, συχνά συγγενικούς,

που επιθυμούν να διευρύνουν το φάσμα των γνώσεών τους. Ένας βιολόγος, για παράδειγμα, που θέλει να μάθει περισσότερα για την Κοσμολογία, θα αναζητήσει μια τέτοια έκδοση», λέει ο Σάιμον Σινγκ. «Υπάρχουν, λοιπόν, “τεχνικά” εγχειρίδια για τα Μαθηματικά, αλλά ο κόσμος δεν ξέρει τι σημαίνει να

είσαι μαθηματικός, να ανακαλύπτεις νέους αριθμούς και σχήματα, πόσο συναρπαστική είναι αυτή η “περιπέτεια”. Μετά τις σπουδές μου, επιλέγοντας να μην ακολουθήσω ακαδημαϊκή καριέρα –γιατί υπήρχαν πολύ εξυπνότεροι και γρηγορότεροι από μένα και ποτέ δεν θα έπαιρνα... Νομπέλ–, αποφάσισα να



Το εξώφυλλο του βιβλίου του «Θεραπεία ή απάτη; - Η εναλλακτική ιατρική υπό δοκιμή», που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Τραυλός.

ασχοληθώ με την εκλαΐκευση της επιστήμης –προτιμώ τη λέξη “επικοινωνία”, πάντως–, αρχής γενομένης από τα Μαθηματικά. Θέλησα να κάνω όσο τον δυνατόν περισσότερους αναγνώστες συνοδοιπόρους μου σε αυτό το ταξίδι. Ετσι, λοιπόν, αντιλαμβάνομαι τον ρόλο μου: φέρνω τους μη επιστήμονες κοντά στις επιστήμες, σε έναν άγνωστο για τους ίδιους και παράξενο κόσμο, τον οποίο μέχρι τώρα φοβούνταν να πλησιάσουν. Τους μιλώ με έναν ελκυστικό τρόπο. Εντάσσω τη γνώση σε μια αφηγηματική δομή που κεντρίζει το ενδιαφέρον τους: σε μια ιστορία με καλούς και καλούς, με εκπλήξεις και ανατροπές».

Ο Σινγκ σπούδασε Φυσική στο Imperial College και εκπόνησε διδακτορική διατριβή στη Φυσική Στοιχειωδών Σωματιδίων στο Πανεπιστήμιο του Cambridge και στο CERN. Το 1996 σκηνοθέτησε για

λογαριασμό του BBC ένα από τα πιο επιτυχημένα ντοκιμαντέρ που προβλήθηκαν ποτέ στη βρετανική τηλεόραση, σχετικά με την επίλυση του περίφημου τελευταίου θεώρηματος του Φερμά από τον μαθηματικό Αντριου Γουάιλς, για το οποίο κέρδισε το βραβείο BAFTA. Αν και φυσικός, δεν κρύβει το πάθος του για τα Μαθηματικά. Και το εξηγεί με μια ιστορία. «Το 1983, όταν ο Στιβ Τζομπς ζήτησε από τον Τζον Σκάλι να φύγει από την Pepsί, όπου ήταν γενικός διευθυντής, για να αναλάβει την αντίστοιχη θέση στην Apple, εκείνος τον ρώτησε: “Γιατί να αφήσω μια εταιρεία-κολοσό;” “Είναι απλό”, του απάντησε ο Τζομπς. “Μπορείς να μείνεις στην Pepsί και να φτιάχνεις νερό με ζάχαρη για την υπόλοιπη ζωή σου ή να έρθεις μαζί και να αλλάξουμε τον κόσμο. Τι προτιμάς;”».

Συμβουλή στους μαθητές

Την ίδια συμβουλή δίνει ο Σάιμον Σινγκ στους μαθητές στους οποίους μιλά όταν επισκέπτεται βρετανικά σχολεία. «Αν θέλετε να αλλάξετε τον κόσμο, τους λέω, μάθετε Μαθηματικά και ασχοληθείτε με τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο πλανήτης μας: την αναζήτηση νέων πηγών ενέργειας, την ανακαίτιση της κλιματικής αλλαγής. Δουλέψτε σκληρά για να έχετε ένα πιο λαμπρό μέλλον η ανθρωπότητα. Είναι υπέροχο το να μπορείς να εμπνέεις τα παιδιά. Να τους δίνεις τα εργαλεία ώστε να αποκωδικοποιούν τις γνώσεις που βρίσκουν στο Διαδίκτυο –χωρίς στη σωστή καθοδήγηση αυτός ο ωκεανός πληροφοριών είναι άχρηστος–, να ενδυναμώνεις τους δεσμούς τους με τις επιστήμες».

Η μπύρα **ΚΕΟ** σας προσκαλεί σε ένα...

ΔΕΙΠΝΟ με ΦΙΛΟΥΣ

του Donald Margulies

Σκηνοθεσία Γρηγόρης Βαλτινός

ΚΩΜΩΔΙΑ ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΗ ΜΕ ΠΟΥΛΙΤΖΕΡ

Εβελίνα Παπούλια

Φάνης Μουρατίδης

Άννα-Μαρία Παπαχαράδη

Δευτέρης Ζαμπετάκης

ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ:
(με σειρά εμφάνισης)

ΔΙΑΣΚΕΥΗ - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:
ΜΑΡΙΑΕΝΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΒΑΛΤΙΝΟΣ
ΒΟΗΘΟΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ:
ΕΛΕΝΗ ΤΣΙΜΠΡΙΚΙΔΟΥ
ΣΚΗΝΙΚΑ - ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ:
ΛΑΚΗΣ ΓΕΝΕΘΛΗΣ
ΦΩΤΙΣΜΟΙ:
ALEKSANDAR JOTOVIC
ΠΑΡΑΓΩΓΗ: SPP MEDIA

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ: €20 ΚΑΙ €25

Tickethour
7777 7040

www.tickethour.com.cy
ΚΑΙ ΑΠΟ ΟΛΑ ΤΑ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ACS COURIER

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:
τηλ. 22- 472472

ΜΕΡΟΣ ΤΩΝ ΚΑΘΑΡΩΝ
ΕΣΟΔΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ
ΘΑ ΔΙΑΤΕΘΕΙ ΣΤΙΣ

ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ:

ΤΡΙΤΗ 2 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00 ΣΧΟΛΗ
ΤΥΦΛΩΝ - ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΤΕΤΑΡΤΗ 3 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΑΡΧΑΙΟ ΩΔΕΙΟ ΠΑΦΟΥ

ΠΕΜΠΤΗ 4 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 5 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΚΗΠΟΘΕΑΤΡΟ ΜΑΡΙΟΣ ΤΟΚΑΣ
ΛΕΜΕΣΟΥ

ΣΑΒΒΑΤΟ 6 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ
ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ
ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ 8 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ
ΛΑΚΑΤΑΜΙΑΣ

ΤΡΙΤΗ 9 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ
ΙΔΑΛΙΟΥ

ΧΟΡΗΓΟΙ:

οπαπ
ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΚΥΠΡΟΣ

SALAMIS

Δ.Κ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΑΤΑ

Eurobank

Cyprus

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ:

Andretti

McDonald's

DIMCO

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

αλίφαμεγα

ΕΡΕΤΑ

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΩΝ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΩΝ
ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΕΠΙΜΕΛΕΤΗΚΕ

orthodoxou

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

LOVE 100.7fm

WISZGURU

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΟΥΣ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΟΔΗΓΕΙ ΤΟ
ORIGINAL SUV JEEP RENEGADE'

Jeep

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του **Ν. Α. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ**

Η ευεργετική επιμονή των «συνεχιστών του Κριαρά»

Λεξικό της Μεσαιωνικής Ελληνικής Δημόδους Γραμματείας 1100-1669 («Λεξικό Κριαρά»), τόμος ΚΑ' (σταμεζένιος – συνεορτάζω) συνταγμένος από ομάδα συνεργατών υπό τη διεύθυνση του Ι. Ν. Καζάζη, Θεσσαλονίκη 2019, σελ. 525.

Το ταχυδρομικό ειδοποιητήριο ήταν αινιγματικό, αλλά το δέμα που παρέλαβα από το ταχυδρομείο έδειχνε καθαρά ότι ερχόταν από το «Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας» της Θεσσαλονίκης. «Λες να αναστήθηκε;» αναρωτήθηκα σκρτώντας, «κρατώ τάχα μια θαλασσοδρόμο μπιτίλια με καλό μήνυμα ή πρόκειται για κανένα αφιέρωμα;». Όταν άνοιξα στο σπίτι τον φάκελο ανάσα: αναδύθηκε ο 21ος τόμος του «Λεξικού Κριαρά»!

Στη βιβλιοθήκη μου ο τελευταίος τόμος ήταν ο ΙΗ' του 2012, λοιπόν πίστευα ότι η γενική δυσπραγία είχε αναστείλει ή ματαιώσει τη συνέχιση του Λεξικού. Το θαυμαστικό της προηγούμενης παραγράφου δηλώνει τη χαρά μου για τη διάψευση των φόβων μου και συνάμα για τη βεβαιότητα ότι θα μου δωρηθούν –και μου δωρήθηκαν– οι τόμοι που δεν είχα. Οφείλω να τους μνημονεύσω μαζί με τον ΚΑ'.

Λοιπόν ο ΙΘ' (ραδιόλι – σιργουλιτά) του 2014 έχει στο εξώφυλλο μια διακριτική γραμμή πένθους. Αντιγράφω μέρος της πρώτης παραγράφου των «Προλεγομένων»: «Ο 19ος τόμος κυκλοφορεί με μελανιή ταινία στο εξώφυλλό του, λόγω του θανάτου του Εμμανουήλ Κριαρά, στις 22 Αυγούστου 2014. Είχε προλάβει να κρατήσει ο Κριαράς το κείμενο στα χέρια του και να το ξεφυλλίσει την 1η Ιουλίου, όταν τον επισκεφτήκαμε στο σπίτι του όλη η συντακτική ομάδα με επικεφαλής τον Πρύτανη του ΑΠΘ καθηγητή Γιάννη Μυλόπουλο. Πάνω στην ώρα. Συγκινήθηκε και έδωσε την ευλογία του. Για τους συνεργάτες του Λεξικού, παλιούς και νέους, είναι θάνατος οικείου. Του πιο δικού μας».

Αντιγράφω και τη βραχεία πρώτη παράγραφο του Κ' τόμου (σιρόκος - σταματώ) του 2016: «Ο Κ' τόμος του Μεσαιωνικού Λεξικού εμφανίζεται συνεπής στο ανά διετία ραντεβού του. Με τη διαφορά ότι είναι ο πρώτος που βλέπει το φως της δημοσιότητας μετά τον θάνατο του Εμμ. Κριαρά, του



ΑΝΕΜΠΕ / MEGAPRES / ΑΓΓΕΛΗΣ ΔΑΜΝΑΝΔΗΣ

Όπως δείχνουν τα πράγματα, αν ο τόπος δεν δοκιμαστεί δεινώς, το «Λεξικό Κριαρά» θα φτάσει στο τέρμα με δύο ή τρεις ακόμη τόμους και δύο Επιτομές (η τρίτη, μαθαίνω, είναι στο τυπογραφείο). Είθε!

Τιμούμε τους αθλητές μας και καμαρώνουμε, συνήθως υπερβολικά, για τις διακρίσεις τους. Τους αρισβαρίστες όμως του «Λεξικού Κριαρά» δεν πρόκειται κανείς να τους τιμήσει με χρυσά ή αργυρά μετάλλια.

εμπνευστή, θεμελιωτή και εδραιωτή του».

Καλόν εντάφιον η ευγνωμοσύνη των μαθητών και συνεχιστών. Δύο παλαιότερες παρουσιάσεις τόμων του Λεξικού είχαν τους τίτλους «Το πείσμα των συνεχιστών του Εμμανουήλ Κριαρά» («Νέα Εστία», τχ. 1844, Μάιος 2011) και «Η προσπλωμένη επιμονή στις λέξεις» («Η Καθημερινή», 10.2.2013).

Πεισματική, λοιπόν, η προσήλωσή των πνευματικών κληρονόμων του Εμμ. Κριαρά: του Καθηγητή Ι. Ν. Καζάζη, που έχει την εποπτεία της σύνταξης –και της σύνταξης– του κληροδοτημένου Λεξικού και της ομάδας των συνεργατών του. Όλοι τους κωπηλατούν contra torrentem, «πάνω νερά» κατά τον Σεφέρη. Όπως δείχνουν τα πράγματα, αν ο τόπος δεν δοκιμαστεί δεινώς, το «Λεξικό Κριαρά» θα φτάσει στο τέρμα με δύο ή τρεις ακόμη τόμους και δύο Επιτομές (η τρίτη, μαθαίνω, είναι στο τυπογραφείο). Είθε!

Παράτολμα εικάζω ότι η πεισμονή των συνεχιστών του Κριαρά υπέκαυσε τον ζήλο των συντακτών του Ιστορικού Λεξικού της Ακαδημίας Αθηνών, του οποίου ο ΣΤ' τόμος (μέρος δεύτερο, 2016) εκδόθηκε 27 χρόνια ύστερα από το δεύτερο τεύχος του Ε' τόμου. Αν αληθεύει, έστω και μια σταλιά η εικασία μου, τότε πρόκειται για «παράπλευρη φιλοτιμία» που πρέ-

πει να μην ατονήσει. Μακάρι σύντομα να προχωρήσει πέρα από το λήμμα «διάλεκτος» το Ιστορικό Λεξικό. Οι καιροί ου μενετοί.

Όπως και να 'ναι η Λεξικογραφία στην Ελλάδα, παρά την καχεξία των φιλολογικών σπουδών, «ανθεί και φέρει κι άλλο». Και οφείλω να υπογραμμίσω εδώ τον ακάματο λεξικογραφικό ζήλο του Καθηγητή Γεωργίου Μπαμπινιώτη.

Τιμούμε πολυτρόπως τους αθλητές μας και καμαρώνουμε, συνήθως υπερβολικά, για τις διακρίσεις τους. Τους αρισβαρίστες όμως του «Λεξικού Κριαρά» δεν πρόκειται κανείς να τους τιμήσει με χρυσά ή αργυρά μετάλλια, μήτε θα τους σπκώσουν στους ώμους τους οι φοιτητές των φιλοσοφικών μας σχολών. Με παρηγορεί, λοιπόν, στο «Λεξικό Κριαρά» ο «Αναλυτικός κατάλογος επεξεργασίας λημμάτων κατά συνεργάτη»: αποδίδει το *summi cuique*, ήγουν «εκάστω τα εαυτού», εκείνο δηλαδή που όλοι τους χρωστάμε.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ ΓΡΑΨΑ

Ο Δημήτρης Γράψας γεννήθηκε στην Αθήνα τον Δεκέμβριο του 1984.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;

Τις επόμενες ημέρες θα ολοκληρώσω το «Ομαδικό πορτρέτο με μία κυρία» του Μπελ. Κατόπιν στο πρόγραμμα ακολουθεί η «Καινούρια μέρα» του Νίκου Χρυσού. Πάντα βέβαια έχω και ποιήματα, Εμπειρικό, Καρυωτάκη, Σαχτούρη και άλλους.

Ποιος ήρωας/ηρώίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;

Ενώ έχω ζηλέψει πολλάκις τη σύλληψη πρώην, δεν είχα σκεφτεί ποτέ πως θα ήθελα να είμαι ένας από αυτούς. Διαλέγω τον Τομ Σόνγκερ, ως φόρο τιμής στα παιδικά καλοκαίρια και σε ό,τι άλλο παιδικό επιζητεί μέσα μας.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντας και τεθνεώτες;

Τον Σικελιανό και τον Καζαντζάκη για να ζωντανέψουμε ένα δείπνο απ' το Ευλόκαστρο. Τον Χέμινγουεϊ, για να μου διηγηθεί ιστορίες που γεμίζουν δεκάδες βιβλία. Τον Εμπειρικό, τον Καμύ, τον Μπένγιαμιν, τη Σιμόν ντε Μπουαύρ και τον Εντουάρντο Γκαλεάνο. Η βραδιά θα έκλεινε σε ένα τραπέζι με τσάχα και απέναντί μου τον Φιόντορ Ντοστογιέφσκι.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;

Διάβασα πρόσφατα την «Ημερήσια διάταξη» του Βυϊγιάρ. Είναι κάτι μετα-



ξύ νουβέλας και ιστορικής αφήγησης, που αναδεικνύει τη στήριξη της γερμανικής ελίτ στον Χίτλερ και τις κάθετες συναινέσεις στην κοινωνία της ναζιστικής Γερμανίας.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;

Τους «Αδελφούς Καραμαζόφ».

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;

Η «Δίκη» του Κάφκα, τρεις φορές, μία σε κάθε δεκαετία της ζωής μου ως αναγνώστης.

Δεύτερο βιβλίο. Συναισθήματα, δυσκολίες, υποψηφιότητα για ευρωπαϊκό βραβείο, αγωνία μετά το βήπτισμα του πυρός.

Όταν κυκλοφόρησε η «Λευκή κουρίνα», δεν ήξερα ακριβώς πού πατούσα, σχεδόν ντρεπόμουν όταν κάποιος μου μιλούσε γι' αυτό. Με τη «Γυναίκα του πρωινού τρένου» ήμουν πιο έτοιμος. Το βιβλίο βρέθηκε, λίγους μόνον μήνες μετά την έκδοσή του, υποψήφιο για το ευρωπαϊκό βραβείο και αυτό, αν μη τι άλλο, είναι μια επιβράβευσή.

Πώς συνδυάζονται η φυσική και η συγγραφή. Η «Γυναίκα του πρωινού τρένου» από πόσο παλιά στον χρόνο έρχεται;

Νομίζω πως η φυσική και η λογοτεχνία έχουν σαν κοινή βάση την ανάγκη να διατυπωθούν οι σωστές ερωτήσεις. Στη φυσική για τον κόσμο που μας περιβάλλει, στη λογοτεχνία για τον κόσμο εντός μας. Η γυναίκα του πρωινού τρένου είναι μια τοποθέτηση για το αμάρτημα της παράδοσης στη φθορά του χρόνου, και αυτό το αμάρτημα φρονιά πως είναι προπονητικό.

Έχετε Facebook, Twitter κτλ. Εάν ναι, εμποδίζουν ή εμπλουτίζουν το γράψιμο και το διάβασμα;

Εχω. Δεν θέλω να παραγνωρίσω τα θετικά των κοινωνικών δικτύων, ωστόσο έχω μειώσει δραστικά τον χρόνο που σπαταλάω εκεί. Αντικειμενικά, λειτουργεί σαν ανάχωμα στην όποια δημιουργικότητα του καθενός. Και η αδιάκοπη τροφοδότηση ενός αψεγάδιαστου διαδικτυακού Εγώ κάνει τους ανθρώπους λιγότερο γοητευτικούς και ενδιαφέροντες.

Πρώτα σε πωλήσεις

Ανθρωπιστικές Επιστήμες

1 «The Thirty-Year Genocide: Turkey's Destruction of Its Christian Minorities 1894-1924»
του Benny Morris (Harvard University Press)

2 «Upheaval - How Nations Cope with Crisis and Change»
του Jared Diamond (Allen Lane)

3 «People, Power, and Profits: Progressive Capitalism for an Age of Discontent»
του Joseph Stiglitz (W.W. Norton & Company)

4 «Democracy and Dictatorship in Europe - From the Ancient Regime to the Present Day»
της Sheri Berman (Oxford University Press)

5 «Romanland - Ethnicity and Empire in Byzantium»
του Anthony Kaldellis (Harvard University Press)

Θετικές Επιστήμες

1 «Do Dice Play God? The Mathematics of Uncertainty»
του Ian Stewart (Profile Books)

2 «Einstein's Unfinished Revolution - The Search for What Lies Beyond the Quantum»
του Lee Smolin (Allen Lane)

3 «The Universe Speaks in Numbers - How Modern Maths Reveals Nature's Deepest Secrets»
του Graham Farmelo (Faber & Faber)

4 «Infinite Powers - The Story of Calculus the Language of the Universe»
του Steven Strogatz (Atlantic Books)

5 «Genesis: On the Deep Origin of Societies»
του Edward Wilson (Allen Lane)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το ξενόγλωσσο επιστημονικό βιβλιοπωλείο Bookpath (Σόλωνος 69, Αθήνα)

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ**

Ελληνικό Matrix

ΝΙΚΟΣ Α. ΜΑΝΤΗΣ
Σφάλμα συστήματος
εκδ. Καστανιώτη, **σελ.** 512

Μια παρέα εφίβων ονειρεύεται να αλλάξει τον κόσμο. Γεννημένοι τη δεκαετία του '80, μαθαίνουν στο σχολείο τη δυναμική των καταλήψεων. Στρατηγείο της ανήλικης επαναστατικότητας το σχολείο της Γκράβας, δοξαζόμενο από θρυλικές καταλήψεις. Ανάμεσα στους καταλήψεις βρίσκεται και ο Κωστής Βέρος, ένας νέος με αντιεξουσιαστικές τάσεις και ηγετικό ταλέντο, ο οποίος έφτασε να αντιπροσωπεύει τη «διαλλακτική φωνή μιας ρεαλιστικής, κοινοβουλευτικής, εξημερωμένης Αριστεράς», ενώ το 2015 κατάφερε να φέρει την Αριστερά στην εξουσία. Υπασιπιστής του στις σχολικές κινητοποιήσεις ήταν ο Κάρολος, ο «ροκ σhtar της Γκράβας», αναρχικός αγωνιστής, που τον σκότωσε η αστυνομία στα δεκαπέντε του χρόνια. Ο Άρνης, ο πρωταγωνιστής του μυθιστορήματος και αδελφός του Κάρουλου, ζει στη σκιά του νεκρού ήρωα, αλλά και υπό την ομπρία των προσωπείων που φεφυρίσκει η ιδεοψυχαναγκαστική διαταραχή του.

Είναι προφανές ότι ο Νίκος Μάντης στηρίζει τη μυθοπλασία σε πρόσωπα και καταστάσεις του πρό-

σφατου κυβερνητικού σκάματος. Ο Κωστής, με το παρουσιαστικό του αγοριού της διπλανής πόρτας και το καθπουαστικό χαμόγελο, παραπέμπει ευθέως στον τωρινό πρωθυπουργό. Ο Κανάκης, από την άλλη, υπουργός Οικονομικών της κυβέρνησης του, τέως λεσβία ακτιβίστρια, μετέπειτα trans και μετά τη φυλομετάβαση, το πρότυπο του «καλογουαλισμένου χίπστερ», είναι η παρωδιακή μετάλλαξη του Βαρουφάκη. Οι υπόλοιποι ήρωες κινούνται στις παρυφές του Μαξίμου, αδημονώντας να αρπάξουν την ευκαιρία να υπονομεύσουν εκ των έσω το σύστημα. Απώτερος στόχος τους είναι η κατάλυση του κοινοβουλευτισμού, η απαξίωση των όρων της παραδοσιακής πολιτικής και η εγκαθίδρυση μιας ουτοπίας της αναρχίας.

Το πιο ενδιαφέρον πρόσωπο του μυθιστορήματος είναι μακράν ο Άρνης, αν και η φιγούρα του πνίγεται μες στον κυκεώνα των παράπλευρων αφηγήσεων. Ψυχικά άρρωστος, έρμαιο παραισθήσεων και φασματικών τεράτων, ανίκανος να σταθεί

σε οποιαδήποτε κόγχη του κόσμου τούτου, βρίσκει καταφύγιο στις ειδικές φαντασμαγορίες βιντεοπαιχνιδιών. Μόλις που επιζηεί, εγκαθερικός στο Matrix του μυαλού του. Η προαγωγή του σε στέλεχος της κυβέρνησης, ως ειδικός πληροφορικής, τον καθιστά αφενός μέρος του συστήματος και αφετέρου έναν ξενιστή που αθέατος επιδίδεται σε δολιοφθορές. Βέβαια, το σφάλμα είναι ο ίδιος, μια ύπαρξη πλεοναστική ανάμεσα σε πλάσματα ευπροσάρμοστα, που μετακινούνται, εφορμούν και οπισθοχωρούν και διαρκώς μεταλλάσσονται.

Το βιβλίο δεν είναι ένα βιβλίο. Είναι πολιτικό θρίλερ, αλλά και μυθιστόρημα φαντασίας, αισθηματικό, κατασκοπείας και σε μεγάλο βαθμό ντοκιμαντέρ της κρίσης. Παρά τον όγκο του, ασφυκτικά από την άναρχη συμφοράση ετερογενών ιστοριών. Σελίδες που καταγράφουν σχολαστικά την πολιτική καθημερινότητα, αναπαράγοντας τη ρητορική προεκλογικών διαγγελμάτων, διακόπτονται άλλοτε από τις οδυνηρές επενέργειες ψυχω-



ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ



ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ
Η σιωπή της Camera Obscura
Ο 56χρονος Βρετανός φωτογράφος Richard Learoyd ποζάρει δίπλα στο έργο του «Agnes, July 2013 III», που συγκαταλέγεται ανάμεσα στα έργα που συνθέτουν τη νέα του έκθεση στη Βαρκελώνη. Η έκθεση εγκαινιάστηκε στη Marfre Fondation με τίτλο «Richard Learoyd. Η σιωπή της Camera Obscura» και δηλώνει την ιδιαίτερη τεχνική αλλά και τον αισθητικό κόσμο του Βρετανού φωτογράφου, που συνομιλεί εμμέσως με την ιστορία της ζωγραφικής. Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 8 Σεπτεμβρίου.



ΒΑΣΙΛΕΙΑ
Ελληνες στην Art Basel
Με τρεις καλλιτέχνες συμμετέχει φέτος στην Art Basel η γκαλερί Alma, της Μαρίας Αλμπάνη, που έχει αίθουσες στα Τρίκαλα και στην Αθήνα (Κολωνάκι). Η Alma παρουσιάζει στη μεγάλη φουάρ της Βασιλείας (ενότητα Frame) τρεις ζωγράφους, διαφορετικής γραφής, με δυνατότητα να συγκινήσουν το διεθνές κοινό. Πρόκειται για τον Χαράλαμπο Κατσαϊδον, τον Τάσο Μισούρα (έργο του στη φωτογραφία) και τη Γωγώ Ιερομονάχου. Η Art Basel ολοκληρώνεται σήμερα.



ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ
Φωτογραφίζοντας τον Πικάσο
Στο Μουσείο Πικάσο της Βαρκελώνης, η νέα έκθεση μας καλεί να γνωρίσουμε τον Πάμπλο Πικάσο μέσα από τον φακό των πολλών φωτογράφων που τον φωτογράφησαν. Πρόκειται για μια βουτιά στο πυκνό σύμπαν του διάσημου ζωγράφου, καθώς οι φωτογραφίες μας οδηγούν όχι μόνο στη μορφή του αλλά και στο στέλι, στο σπίτι, στους ανθρώπους του. Η έκθεση, έως τις 24 Σεπτεμβρίου, αντλεί το υλικό της αποκλειστικά από το προσωπικό αρχείο του ίδιου του καλλιτέχνη.



ΛΟΝΔΙΝΟ
Καλοκαίρι στη Βασιλική Ακαδημία
Η μεγάλη γιορτή στη Βασιλική Ακαδημία Τεχνών στο Λονδίνο έχει ξεκινήσει με τη μεγάλη έκθεση, ετήσιο θεσμό, να περιμένει το κοινό έως τις 12 Αυγούστου. Είναι το μεγαλύτερο κάλεσμα με εκθέματα μιας εντυπωσιακής πανσπερμίας, από κλασικά έργα έως την απόλυτη πρωτοπορία, και από μεγάλα ονόματα έως πρωτοεμφανιζόμενους δημιουργούς. Τη φετινή καλοκαιρινή έκθεση στη Βασιλική Ακαδημία επιμελήθηκε ο 69χρονος Βρετανός ζωγράφος Jock MacFadyen.



ΠΑΡΙΣΙ
Η περίπτωση Ντόρα Μάαρ
Μοναδική και αστείρευτη, η Ντόρα Μάαρ (1907-1997) ήταν φωτογράφος, ζωγράφος και ποιήτρια με μεγάλη επιδραστικότητα στη νεωτερική τέχνη της δεκαετίας του '30. Μια μεγάλη έκθεση στο Κέντρο Πομπιπτού φέρνει στο προσκήνιο την περίπτωση αυτής της γυναίκας, που το ευρύ κοινό τη θυμάται περισσότερο ως σύντροφος του Πικάσο παρά ως αυτόφωτη και σημαντική δημιουργό. Η έκθεση περιλαμβάνει τα σουρεαλιστικά της φωτομοντάζ και τις φωτογραφήσεις μόδας και διαφήμισης.

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ



Το ρομαντικό Παρίσι, 1815-1848 (πριν από την αναμόρφωσή του)

ΓΑΛΛΙΑ
Μία έκθεση εκ πρώτης όψεως «ρομαντική», έχει πολλά να μας πει για τον μεγάλο αιώνα της προόδου και του εκσυγχρονισμού, όπως ήταν ο 19ος αιώνας. Η έκθεση για το Παρίσι του Ρομαντισμού, από το 1815 έως το 1848, στο Petit Palais (έως 15 Σεπτεμβρίου), αφηγείται επί της ουσίας την εξαιρετικά κρίσιμη περίοδο από την πτώση του Ναπολέοντα έως την Επανάσταση του 1848, που ήταν και ένα ευρωπαϊκό ορόσημο για πολλές μεταρρυθμίσεις.

Η προσέγγιση στο ρομαντικό Παρίσι συμπίπτει με τις τελευταίες δεκαετίες της παλαιάς μορφής της πόλεως, αν και τα μεγάλα εκσυγχρονιστικά έργα είχαν σταδιακά αρχίσει τουλάχιστον ως οράματα, καθώς το Παρίσι είχε ανάγκη μεγάλων έργων υποδομής. Αν μπορούσαμε να βρεθούμε στο Παρίσι των πρώτων δεκαετιών του 19ου αιώνα θα είχαμε δυσκολία να αντιληφθούμε το περιβάλλον, καθώς το Παρίσι που γνωρίζουμε είναι το Παρίσι που προέκυψε μεταγενέστερα, στη

διάρκεια της Β' Γαλλικής Αυτοκρατορίας, δηλαδή μετά το 1850-70. Η έκθεση λοιπόν στο Πτι Παλαί μάς οδηγεί στον προθάλαμο της νεωτερικότητας. Ακολουθεί την προγενέστερη έκθεση για το Παρίσι του 1900 (με έμβλημα τη Διεθνή Έκθεση, για την οποία άλλωστε χτίστηκε το Γκραν και το Πτι Παλαί) και συμβάλλει σε μια βαθύτερη κατανόηση των μεγάλων αστικών μετασχηματισμών κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα και της εκρηκτικής ανάπτυξης του υλικού πολιτισμού. Πα-

ρουσιάζονται πάνω από 600 έργα, ζωγραφικά, γλυπτικά, μόδα, αντικείμενα τέχνες και έπιπλα, σε ένα πανόραμα καλλιτεχνικό, πολιτικό και οικονομικό της εποχής. Είναι ένας σκηνογραφημένος περίπατος στο Παρίσι των αρχών του 19ου αιώνα, στον Κεραμεικό, στο Παλαί Ρουγιάλ, στη Νοτρ Νταμ όπως την περιγράφει ο Βίκτωρ Ουγκώ... Ταυτόχρονα και μια ματιά στην καθημερινότητα της εποχής. Είναι τα χρόνια μιας θεαματικής κοινωνικής μετάβασης στη μετα-ναπολεόντεια

Γαλλία και πριν αναλάβει ο Ναπολέων Γ' (με το όραμα της ολικής αναμόρφωσης του Παρισιού). Η έκθεση δείχνει όψεις της αστικής, της μποέμ και της εργατικής πόλης, της χλιδής αλλά και της φτώχειας, της ευνομίας αλλά και του εγκλήματος, της μουσικής ζωής και της λογοτεχνίας. Σε συνεργασία με το «Μουσείο της ρομαντικής ζωής» (ένα από τα πιο γοητευτικά μικρά μουσεία του Παρισιού), η έκθεση αυτή είναι ένα θεατρικό πανόραμα που δίνει τροφή για σκέψη.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Ένα σύντομο μπλουζ για τη Λουντμίλα απ' το Τσερνόμπιλ

Τον Απρίλιο του 1986, ο κύριος Γκρι ήταν δεκαέξι χρόνων. Επέστρεψε ένα μεσημέρι σπίτι όταν άρχισε να βρέχει. Η μαμά του τον περίμενε στη βεράντα. Του φώναξε: «Έλα γρήγορα σπίτι. Η βροχή είναι τοξική. Γεμάτη ραδιενέργεια απ' το Τσερνόμπιλ». Αυτή ήταν η πρώτη φορά που ο κύριος Γκρι άκουγε τη λέξη «τοξική». Όπως και τη λέξη «Τσερνόμπιλ».

Μέρες (ή ήταν εβδομάδες;) αργότερα, η λέξη «Τσερνόμπιλ» ήταν στα χείλη όλων. Ο κύριος Γκρι παρακολουθούσε με τον πατέρα του στην τηλεόραση ρεπορτάζ σχετικά με την εκκένωση των ουκρανικών χωριών γύρω από τον διαλυμένο πυρηνικό αντιδραστήρα. Οι κάτοικοι, προτού αφήσουν τα χωριά τους, τηρούσαν ένα λεπτό σιγής μέσα στο ίδιο τους το σπίτι: ήταν ένας αποχαιρετισμός και συνάμα ένα ταπεινό αίτημα για συγχώρεση.

Κάτι αόρατο σκοτώθηκε από κάτι εξίσου αόρατο στη μαρτυρική Ουκρανία.

Πολλά χρόνια μετά, το 2001, ο κύριος Γκρι έπεσε πάνω στην πρώτη έκδοση του βιβλίου με τις μαρτυρίες από το Τσερνόμπιλ, που είχε κυκλοφορήσει από τις εκδόσεις Περίπλους. Η συγγραφέας Σβετλάνα Αλεξίεβιτς δεν είχε πάρει ακόμη Νομπέλ (το πήρε το 2015, 11 χρόνια που το βιβλίο ξανακυκλοφόρησε από τον Πατάκη).

Τότε, το 2001, ο κύριος Γκρι, διαβάζοντας το βιβλίο της Αλεξίεβιτς, έπεσε πάνω στη λεπτομερή περιγραφή αυτού που φευγαλέα είχε δει μικρός στις ειδήσεις: του σιωπηλού αποχαιρετισμού των Ου-



Η Τζέσι Μπάκλεϊ στον ρόλο της Λουντμίλα Ιγκνατένκο, από την τηλεοπτική μίνι σειρά «Τσερνόμπιλ» της πλατφόρμας HBO.

κρανών προς τα σπίτια τους.

Περίμενε να το ξαναδεί στη σειρά του HBO, βασισμένη, εν μέρει, στο βιβλίο της Αλεξίεβιτς. Η σειρά το παρέλειψε. Είχε όμως την ιστορία της Λουντμίλα Ιγκνατένκο, συζύγου του πυροσβέστη Βασίλι Ιγκνατένκο. Ο Βασίλι έλιωσε, στην κυριολεξία, στα χέρια της γυναίκας του. Εξή μηνών έγκυος η τελευταία, δεν άντεξε να μην τον αγκαλιάσει παρά τη ρητή απαγόρευση των γιατρών. Τρεις μήνες μετά γέννησε ένα κοριτσάκι, το οποίο πέθανε μέσα σε ώρες: το έμβρυο είχε απορροφήσει όλη τη φονική ακτινοβολία σώζοντας έτσι τη μητέρα.

«Να σας μιλήσω για την αγάπη ή για τον θάνατο; Δεν ξέρω... μήπως τελικά είναι το ίδιο;» αρχίζει τη μαρτυρία της η Λουντμίλα. Ή, πάντως, αυτή τη φράση της προτάσσει η μοντέρ Αλεξίεβιτς ως σημείο εκκίνησης για όλο το βιβλίο της.

Για να συνεχίσει: «Εκείνο τον καιρό ήμασταν νιόπαντροι. Περπατούσαμε στον δρόμο χέρι χέρι, ακόμη κι όταν πηγαίναμε για ψώνια» κτλ., κτλ. Παρακάτω: «Μερικές φορές νομίζω πως ακούω τη φωνή του ζεστί, ζωντανή. Τίποτε δε μ' αγγίζει τόσο, όσο η φωνή του – ούτε καν οι φωτογραφίες του. Εγώ είμαι αυτή που τον καλώ... Εγώ είμαι αυτή που του μιλάω...».

Στην Ουκρανία, ο έρωτας, η αγάπη, πέθαναν από τη ραδιενέργεια. Κάτι γλυκό, ατίθασο και ωκεάνιο πέθανε από το τοξικό, το όξινο, τη σκουριά. Η σχάση σε τόσο εντυπωσιακή αντίθεση με την ένωση, τη συγχώνευση, την ταύτιση. Κάτι αόρατο σκοτώθηκε από κάτι εξίσου αόρατο στη μαρτυρική Ουκρανία. Μα όπως πάντα, αυτό που μένει είναι οι ιστορίες των ανθρώπων. Ίσως μέσα από αυτές να επιζεί και η αγάπη.

Πλιάτσικο και βιασμοί σε κάθε σφαγή

Ο ιστορικός Μπένι Μόρις μιλάει στην «Κ» για τα 30 χρόνια γενοκτονίας των χριστιανών στην Τουρκία

Συνέντευξη στον **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

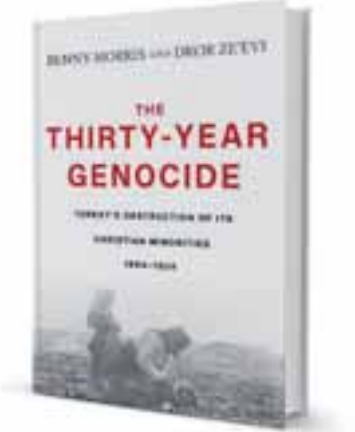
«**Συνολικά**, μεταξύ του 1919 και του 1923, σχεδόν ενάμισι εκατομμύριο Έλληνες εκδιώχθηκαν από τη Μικρά Ασία και την Ανατολική Θράκη. Σχεδόν όλοι εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα. Ωστόσο, αρκετές εκατοντάδες χιλιάδες Οθωμανοί Έλληνες πέθαναν. Είτε διότι δολοφονήθηκαν κατευθείαν ή ήταν σκοπιμώς θύματα πείνας, ασθενειών και έκθεσης (σε κακουχίες)», γράφουν οι Ισραηλνίοι καθηγητές Μπένι Μόρις και Ντρορ Ζεξβί στην ογκώδη μελέτη τους που κυκλοφόρησε πρόσφατα στα αγγλικά και υποστηρίζουν ότι οι οθωμανικές κυβερνήσεις από το 1894 έως το 1924 αποδύθηκαν σε μια κλιμακωτή εξάλειψη των χριστιανικών μειονοτήτων που ζούσαν στην επικράτειά τους.

Το βιβλίο που συνυπογράφουν, «The thirty year genocide - Turkey's destruction of its christian minorities 1894-1924» («Τριάντα χρόνια γενοκτονία - Η τουρκική καταστροφή των χριστιανικών μειονοτήτων 1894-1924»), κυκλοφόρησε πριν από μερικές εβδομάδες από τις εκδόσεις του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ και παρουσιάζει την πολυχρονη έρευνά τους για τα αίτια και τη διαδικασία εξόντωσης των Ασσυρίων, των Αρμενίων και των Ελλήνων Οθωμανών, που βασίζεται σε αρχεία του τουρκικού κράτους, αλλά κυρίως ξένων προξενικών αρχών που βρέθηκαν στην τουρκική επικράτεια εκείνη την εποχή.

Αφορμή για την έρευνα ήταν η Γενοκτονία των Αρμενίων. «Ηθελα να μάθω τι πραγματικά συνέβη με τους Αρμένιους, αν και οι περισσότεροι δυτικοί ιστορικοί συμφωνούν ότι οι Οθωμανοί διέπραξαν γενοκτονία. Αλλά οι Τούρκοι έχουν το δικό τους αφήγημα. Ετσι ήθελα να ερευνήσω όλο το υλικό και να μάθω την αλήθεια», λέει στην «Κ» ο ομότιμος καθηγητής Σπουδών Μέσης Ανατολής στο Πανεπιστήμιο Μπεν Γκουριόν, Μπένι Μόρις.

Πολυγραφότατος, εκπρόσωπος των «Νέων Ιστορικών» του Ισραήλ, με βιβλία και άρθρα στον διεθνή Τύπο για την πολυχρονη διένεξη μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστίνης, ο 70χρονος σήμερα Μπένι Μόρις άρχισε την αναζήτηση σε μια θάλασσα αρχείων πριν από 10 χρόνια, με τη βοήθεια του συναδέλφου του Ντρορ Ζεξβί, ο οποίος ειδικεύεται στην οθωμανική ιστορία.

Η ιστορία, όπως αναφέρουν στην εισαγωγή του πολυσέλιδου τόμου, «είναι πιο βαθιά και πιο πλατιά από την αρμενική γενοκτονία». Όπως γράφουν, στο τέλος του 19ου αιώνα



Το βιβλίο «Τριάντα χρόνια γενοκτονία - Η τουρκική καταστροφή των χριστιανικών μειονοτήτων 1894-1924» κυκλοφόρησε πριν από μερικές εβδομάδες από τις εκδόσεις του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ.



Ο ομότιμος καθηγητής Σπουδών Μέσης Ανατολής Μπένι Μόρις.

Αυτό που έγινε στην περίπτωση των Ελλήνων και των Αρμενίων είναι εθνοκάθαρση με χαρακτηριστικά γενοκτονίας σε θρησκευτικές μειονότητες.

οι χριστιανοί αποτελούσαν το 20% του πληθυσμού της Μικράς Ασίας, αλλά «μέχρι το 1924 αυτό το ποσοστό έπεσε στο 2%».

Η πιο «φωνική» περίοδος των τριάντα χρόνων υπήρξε η διετία 1915-1916, σύμφωνα με τον καθηγητή Μόρις. «Στην αρχή απέλασαν τους περισσότερους Αρμένιους που ζούσαν στην ανατολική και κεντρική Τουρκία και τους σκότωσαν είτε έξω από τις πόλεις ή κατά τη διάρκεια της διαδρομής. Το 1916 ολοκλήρωσαν τη σφαγή, σκοτώνοντας όσους κατάφεραν να φτάσουν στην έρημο της Συρίας. Μέσα σε μόλις δύο



Στιγμιότυπο από την εκδήλωση για την Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ποντίων, στο μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη. Οι συγγραφείς τονίζουν ότι τα χρόνια 1919 - 1924 υπήρξαν εκατοντάδες χιλιάδες δολοφονίες Ελλήνων οθωμανών.

χρόνια θανατώθηκαν από 600.000 έως 800.000 Αρμένιοι», μας λέει, ενώ το σύνολο των θυμάτων μέσα στις τρεις δεκαετίες ίσως υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο.

Στο βιβλίο, οι συγγραφείς σημειώνουν ότι δεν υπάρχουν αρκετά στοιχεία για να προσδιοριστεί ο αριθμός των Ελλήνων που υπήρξαν θύματα των Οθωμανών την επίμαχη περίοδο. Τονίζουν όμως ότι την περίοδο 1919-1924 υπήρξαν εκατοντάδες χιλιάδες δολοφονίες Ελλήνων Οθωμανών πολιτών «όταν οι Τούρκοι έσφαζαν συστηματικά άνδρες σε ηλικία στρατού και απέλασαν εκατοντάδες χιλιάδες άνδρες και γυναίκες στο εσωτερικό και σε δεύτερη φάση στα παράλια, απί' όπου οι επιζώντες εστάλησαν στην Ελλάδα».

Επισημαίνουμε στον καθηγητή Μόρις το ζήτημα της ποντιακής γενοκτονίας και τις συζητήσεις μεταξύ των Ελλήνων ιστορικών με αφορμή τη συμπλήρωση των 100 χρόνων από τις τουρκικές θηριωδίες, και τον ρωτάμε εάν από την έρευνά του προκύπτει γενοκτονία και στην περίπτωση των Ελλήνων. «Ξέρω ότι Έλληνες ιστορικοί μιλούν για περίπου ένα εκατομμύριο θύματα, όμως δεν

μπορέσαμε να καταλήξουμε σε έναν τελικό αριθμό. Σίγουρα τα θύματα έφτασαν τις εκατοντάδες χιλιάδες Ελλήνων, οπότε μπορούμε να πούμε ότι αυτό είναι γενοκτονία. Αν δείτε την ερμηνεία της γενοκτονίας από τα Ηνωμένα Έθνη δεν αφορά μόνο την εκτέλεση ανθρώπων, αλλά και την καταστροφή μιας κοινότητας, των υποδομών ενός λαού, και πιστεύω ότι αυτό έγινε στην περίπτωση των Ελλήνων και των Αρμενίων. Νομίζω πως η πιο σωστή έκφραση είναι εθνοκάθαρση με χαρακτηριστικά γενοκτονίας σε θρησκευτικές μειονότητες», μας λέει.

Οι διώξεις

Ο ίδιος αναγνωρίζει ότι τα περισσότερα θύματα ήταν Έλληνες που ζούσαν στην περιοχή του Πόντου, αλλά εκτιμά πως οι διώξεις και οι σκοτωμοί αφορούν και τους ελληνικούς πληθυσμούς της ευρύτερης περιοχής. «Το 1923, οι Τούρκοι εκδίωξαν και σκότωσαν Έλληνες που ζούσαν στον Πόντο αλλά και Έλληνες που ζούσαν στο κέντρο της χώρας και στα νότια παράλια. Οπότε δεν αφορά μόνο τον Πόντο. Είναι πιθανό ότι οι μεγαλύτερες συγκεντρώσεις του

ελληνικού πληθυσμού ήταν στον Πόντο, αυτό είναι αλήθεια».

Οι συγγραφείς επισημαίνουν στο βιβλίο σε αρκετά σημεία τις θηριωδίες και τις εγκλήματα που σημειώθηκαν από την ελληνική πλευρά κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία και την αποχώρηση των στρατιωτικών δυνάμεων το 1922, αλλά τονίζουν ότι το μέγεθός τους δεν δικαιολογούσε την τουρκική συμπεριφορά στη Σμύρνη. Σε αντίθεση, πάντως, με τους Αρμένιους, οι περισσότεροι Έλληνες, τονίζουν οι συγγραφείς, απελάθηκαν στην Ελλάδα και γλίτωσαν τον θάνατο.

Τι είναι αυτό, όμως, που οδήγησε τις οθωμανικές κυβερνήσεις, από τον Αμπντούλ Χαμίτ Β΄ μέχρι τους Νεότουρκους και τον Κεμάλ Ατατούρκ, να εφαρμόσουν μια πολιτική μαζικών διωγμών και μάλιστα με τη συμμετοχή απλών πολιτών; Η απάντηση είναι σύνθετη, μας λέει ο καθηγητής Μόρις, ο οποίος εκτιμά ότι δεν υπήρχε οργανωμένο σχέδιο εξαρχής, αλλά μια «πρόθεση» και «επιθυμία» των Αρχών που σε συγκεκριμένες περιόδους μετατράπηκε σε πολιτική. «Οι χριστιανικοί πληθυσμοί θεωρήθηκε γενικά ότι

ήταν απειλή για το Ισλάμ και την ακεραιότητα του κράτους, αλλά δεν είναι μόνον αυτό». Ο Αμπντούλ Χαμίτ, προσθέτει, «διατάζει δολοφονίες και διωγμούς Αρμενίων με βάση τα θρησκευτικά πιστεύω του», ενώ αργότερα στην εποχή των Νεότουρκων «κυριαρχεί το στοιχείο του εθνικισμού» και ο φόβος πως οι χριστιανοί θα αποσταθεροποιήσουν το τουρκικό κράτος.

Ο εθνικισμός, εκτιμά, οδηγεί τις πράξεις του Κεμάλ Ατατούρκ, ενώ υπάρχει, τονίζει, και ένα οικονομικό σκέλος στην όλη υπόθεση. «Στους μαζικούς διωγμούς και σφαγές, όπου συμμετέχουν και πολίτες, έχουμε πλιάτσικο και προσπάθεια να πάρουν την περιουσία, τα σπίτια, τη γη τους, ακόμα και τις γυναίκες των χριστιανών. Το κράτος θέλει επίσης να πάρει τις επιχειρήσεις των χριστιανών, τις τράπεζες, τα εργοστάσια. Οπότε υπήρχε ένα οικονομικό ενδιαφέρον από τα πάνω, αλλά και από κάθε μεμονωμένο άτομο που συμμετείχε στην καταστροφή. Κάθε σφαγή συνοδεύεται από πλιάτσικο και βιασμούς», λέει ο Μπένι Μόρις.

Στα συμπεράσματα του βιβλίου υπάρχει μια μικρή αναφορά των συγγραφέων σε σχέση με τις υπερβολικές, «ακόμη και παρανοϊκές», όπως τις χαρακτηρίζουν, ανησυχίες των Οθωμανών για την απειλή των χριστιανικών πληθυσμών απέναντι στο τουρκικό κράτος. Όπως γράφουν, «αρκετοί τις πίστευαν, όπως αργότερα αρκείτο ναζί πήραν στα σοβαρά την παράλογη ιδέα της εβραϊκής «απειλής» στη Γερμανία».

Οι ναζί

Υπάρχουν κοινά σημεία μεταξύ των τουρκικών διωγμών και του Ολοκαυτώματος; «Δεν έχουμε γραπτά στοιχεία ότι, π.χ., ο Χίτλερ ακολούθησε τους Τούρκους σε ό,τι έκανε, αλλά γνωρίζουμε ότι υπήρχε ένας μεγάλος θαυμασμός από τη Γερμανία του '20 και του '30 στον Ατατούρκ, διότι ήταν ένας δικτάτορας που κατάφερε να ξεφορτωθεί τις μειονότητες, όπως ήθελαν να κάνουν οι ναζί με τους Εβραίους. Ξέρουμε επίσης ότι κάποιες πρακτικές ήταν παρόμοιες, όπως η εξάπλωση των θυμάτων πριν από τον θάνατό τους, η εκμετάλλευση άλλων λαών για να εκτελέσουν τις δολοφονίες και άλλα παρόμοια. Δεν ξέρουμε τι ισχύει, όμως αξίζει να θυμίσουμε ότι υπήρχαν πολλοί Γερμανοί αξιωματικοί στην Τουρκία την εποχή των διωγμών των Αρμενίων στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο οι οποίοι μετά γύρισαν στη Γερμανία και έγιναν μέλη του ναζιστικού κόμματος».

Φαντάσματα από την Κατοχή στην Ελλάδα του '50

Ο Βρετανός συγγραφέας με το 13ο βιβλίο του προσφέρει μια διεισδυτική ματιά στις μεταπολεμικές ελληνογερμανικές σχέσεις

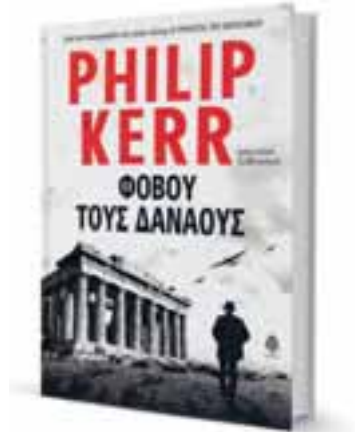
PHILIP KERR
Φοβόι τους Δαναούς
μτφρ. Γιώργος Μαργακός
εκδ. Κέδρος, 2018, **σελ.** 496

Τον **ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΠΑΠΑΡΣΕΝΟΥ***

Η τελευταία αποστολή του Γερμανού ντετέκτιβ Μπέρνι Γκούντερ, ήρωα των αστυνομικών μυθιστορημάτων του Βρετανού συγγραφέα Φίλιπ Κερ, έμελλε να διαδραματιστεί στην Ελλάδα του 1957. Το 13ο βιβλίο της δημοφιλούς σειράς κυκλοφόρησε λίγες μέρες μετά τον θάνατο του συγγραφέα τον περασμένο Μάρτιο και προσφέρει μια διεισδυτική ματιά όχι μόνο στον χαρακτήρα του πρωταγωνιστή, αλλά και στο μεταπολεμικό κλίμα των ελληνογερμανικών σχέσεων, με νωπές ακόμη τις μνήμες από τα εγκλήματα των Γερμανών στην Κατοχή, την εξόντωση των Εβραίων και τη λεηλασία των περιουσιών τους, τον Εμφύλιο, την αμνηστία των ναζί και την αιτιωδία των δωσιλόγων στο βωμό πολιτικών σκοπιμοτήτων, την αναδυόμενη οικονομική κυριαρχία της Γερμανίας στην Ευρώπη.

Ο Μπέρνι Γκούντερ, αστυνομικός του τμήματος ανθρωποκτονιών στο Βερολίνο πριν και κατά τη διάρκεια του πολέμου, ικανός να επιβιώνει σε δύσκολες καταστάσεις, ζει με ψευδώνυμο στο Μόναχο στη δεκαετία του '50, προσπαθώντας, όπως και η μεταπολεμική Γερμανία, να διαγράψει τις επώδυνες μνήμες από μία σκοτεινή περίοδο, για την οποία αισθάνεται τύψεις. Από υπάλληλος νεκροτομείου, προσλαμβάνεται το 1957 ως πραγματογνώμων σε μεγάλη ασφαλιστική εταιρεία του Μονάχου με τη μεσολάβηση ενός τοπικού παράγοντα, του Μαξ Μέρτεν, τον οποίο γνώριζε πριν από τον πόλεμο ως δικηγόρο στο Βερολίνο. Το αστυνομικό ένστικτο και ο σκεπτικισμός του αποτελούν σημαντικά εφόδια στη νέα του δουλειά, όταν καλείται να ερευνήσει τη διεκδίκηση αποζημιώσεων από πελάτες τις εταιρείας, όπως στην περίπτωση του πλοίου «Ντόρις», που έπασε φωτιά και βυθίστηκε στην Ελλάδα.

Το πλοίο ανήκε σε ένα Γερμανό, τον Ζίγκφριντ Βίτζελ, με προβληματικό επίσης παρελθόν, που είναι εγκατεστημένος στην Ελλάδα, δι-



Το εξώφυλλο του βιβλίου που κυκλοφορεί από τον Κέδρο.

εξάγοντας υποβρύχιες αρχαιολογικές έρευνες και κινηματογραφήσεις με το «Ντόρις», που κατέληξε στα χέρια του, αφού είχε κατασχεθεί από τον Εβραίο ιδιοκτήτη του στη διάρκεια του πολέμου.

Όταν φθάνει στην Αθήνα κουβαλώντας αρνητικά στερεότυπα για τους Έλληνες, ο Γκούντερ ενεργεί περισσότερο ως ντετέκτιβ παρά ως πραγματογνώμων-ασφαλιστής, αντι-

μέτωπος με μία διαδεδομένη καχυποψία προς τους Γερμανούς, που τον ενοχλεί στην αρχή, αλλά την κατανοεί στη συνέχεια. Δύο πανομοιότυπες εκτελέσεις, μία του Βίτζελ στην Πλάκα και μία του δικηγόρου Σαμουήλ Φριζή στη Γλυφάδα, φέρουν τη σφραγίδα του φυγόδικου σφαγέα της Θεσσαλονίκης, λοχαγού των SS Αλβίν Μπρούνερ, επιφορτισμένου με την μεταγωγή των Εβραίων στα κρεματόρια του Λουσβίτς και καταχτούμενου σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες για εγκλήματα πολέμου. Ο Γκούντερ αναγκάζεται να συνεργαστεί με τον επιθεωρητή Λεβέντ στην εξιχνίαση των δολοφονιών, «ως ένα είδος εξιλέωσης για τα εγκλήματα των Γερμανών, ως η προσωπική του γερμανική αποζημίωση, πέραν της επίσημης που δικαιούται η Ελλάδα». Στις έρευνες του τον βοηθούν ο άτολμος αντιπρόσωπος της ασφαλιστικής εταιρείας στην Αθήνα και μια όμορφη, αριστέρα δικηγόρος, στα θέλητρά της οποίας δείχνει απρόθυμος να ενδώσει. Καθώς οι δαίμονες και τα φαντάσματα του παρελθόντος επιστρέφουν, τα πράγματα περιπλέ-

κονται και η αγωνία κορυφώνεται.

Μήπως το «Ντόρις» είχε μισωθεί από τον Μαξ Μέρτεν, που είχε έλθει στην Ελλάδα για τον εντοπισμό ενός ναυαγίου με τον κλεμμένο χρυσό των Εβραίων, μία επιχείρηση που είχε οργανώσει μυστικά ο ίδιος, όταν υπηρετούσε ως λοχαγός της γερμανικής διοίκησης στη Θεσσαλονίκη; Μήπως γι' αυτό το ναυάγιο βρισκόταν στην Ελλάδα και ο Μπρούνερ, τον οποίο αναζητούσε από καιρό ο Λεβέντς για εγκλήματα κατά των Εβραίων καθώς και η Μοσάντ για να δικαστεί στο Ισραήλ; Μήπως το μεγαλύτερο μέρος του εβραϊκού χρυσού είχε μεταφερθεί το 1943 στη Γερμανία και το ναυάγιο ήταν ένα προκάλυμμα για να πεισθεί η ελληνική πλευρά ότι η γερμανική κυβέρνηση δεν διέθετε κανένα χρυσό για να τον επιστρέψει στην Ελλάδα; Στην προσπάθειά του να προσεταιριστεί τον Γκούντερ για να τον προστατεύσει από τον Μπρούνερ, ο κυνικός Μέρτεν του προσφέρει ένα ποσοστό της αξίας του θησαυρού, αλλά αυτός αρνείται, γιατί «αυτός ο χρυσός είναι βαμμένος με το αίμα των Εβραίων». Αντ' αυτού του πα-

ραδίδει στην ελληνική αστυνομία για να δικαστεί στην Ελλάδα σε μια πράξη απόδοσης δικαιοσύνης για τα εγκλήματα των ναζί. Είναι, όμως, αμφίβολο ότι ο Μέρτεν ακόμη και αν καταδινόταν, θα εκτίσει την ποινή του, πόνι μιας συναλλαγής που προέβλεπε την απελευθέρωσή του με αντάλλαγμα τη γερμανική υποστήριξη στη μελλοντική ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ και τη κορήγηση ενός δανείου, ως αντιστάθμισμα στο ελληνικό αίτημα για πολεμικές αποζημιώσεις.

Καθώς αναχωρεί για το Μόναχο, ο Γκούντερ δεν κρύβει τον θαυμασμό του για τον Παρθενώνα, σύμβολο της ανθρωπίνης τελειότητας, που στέκεται επιβλητικός πάνω από την Αθήνα, παρά τις καταστροφές που υπέστη ανά τους αιώνες. Μήπως τελικά ανάμεσα στα δικά του ερείπια μπορεί πλέον να ξεπροβάλει ένας ηθικός Γκούντερ στην υπηρεσία της αληθινής εξιλέωσης;

* Ο κ. Αχιλλέας Παπαρσένος υπηρέτησε ως προϊστάμενος του Γραφείου Τύπου και Επικοινωνίας στην ελληνική πρεσβεία του Λονδίνου.

Ένας κόσμος ατέρμονης ονειροπόλησης

Ξεφυλλίζοντας το κορυφαίο λογοτεχνικό δείγμα του αισθητισμού

J.-K. HUYSMANS
Ανάστροφα
μτφρ. Ρίτα Κολαΐτη, **επίμετρο**
Νίκος Μπακουνάκης,
εκδ. Στερέωμα, **σελ.** 336

Της **ΕΥΗΣ ΜΑΛΛΙΑΡΟΥ**

Το **κίνημα** της Παρακμής (Decadence) άνθισε παράλληλα με τον αισθητισμό στη Γαλλία, κατά τα τέλη του 19ου αιώνα (fin de siècle). Το «Ανάστροφα» του Γάλλου συγγραφέα Ζορίς-Καρλ Ουισμάνς (1848-1907) αποτελεί κορυφαίο λογοτεχνικό δείγμα του. Με σκοπό την απελευθέρωση της τέχνης από την υποκρισία και την έλλειψη αισθητικής, οι παρακμιακοί/αισθητιστές αναδημιουργούν έναν κόσμο εκλεπτυσμένων αισθήσεων που οδηγεί σε ατέρμονες ονειροπολήσεις.

Ο Ουισμάνς, μαθητής του Εμίλ Ζολά, έρχεται σε ρήξη με τον νατουραλισμό. Επιθυμεί να ξεφύγει από την παραδεδομένη φόρμουλα των «επτά θανάσιμων αμαρτημάτων» πάνω στα οποία βασίζονταν η πλοκή των νατουραλιστικών μυθιστορημάτων, εξετάζοντας την ανθρώπινη ψυχή χωρίς όμως να εμβαθύνουν σε αυτήν. Προτίθεται να πειραματιστεί με τη μορφή ενός διαφορετικού μυθιστορήματος.

Ο Ντεζ Εσέντ, ιδιόρρυθμος ήρω-

ας του «Ανάστροφα», υποφέρει από νευρώσεις υπερευαισθησίας που τον ωθούν στην απομόνωση και στον αυτοεγκλεισμό στο σπίτι του στην επαρχία, προκειμένου να ζήσει μακριά από την τύρβη μιας εκκεντρικής ζωής στο Παρίσι. Κορεσμένος από τις απολαύσεις της σάρκας και της κοσμικής ζωής, κατασκευάζει μια υποκειμενική πραγματικότητα, ώστε να εξυπηρετεί τις επιθυμίες και τα γούστα του. Η συμβατή καθημερινότητα παύει να υπάρχει και ο χρόνος μετρά μέσα από τις αισθήσεις και τη ρέμβη.

Αν η ιδεολογία του αισθητισμού ψάχνει το απόσταγμα (essence) της αίσθησης στα πάντα, τότε ο Ντεζ Εσέντ την ενσαρκώνει, εκφράζοντας απεριφραστη απέχθεια για το αελαίο αίσθημα. Παθιασμένα φιλότεχνος, αποδοκιμάζει τα εύκολα σχόλια θαυμασμού για μεγάλες μορφές της ζωγραφικής, όπως ο Γκόγια και ο Ρέμπραντ. Προχωράει σε τεχνολογικές αναλύσεις, εξειδικευμένες λογοτεχνικές κριτικές, εξηγώντας διεξοδικά και με ειλικρίνεια το σκεπτικό των προτιμήσεών του. Ο Ντεζ Εσέντ είναι μύστης της αρωματοποιίας και συλλέγει αληθινά άνθη που μοιάζουν με χειροποίητα, ερεθίζοντας το ασυνείδητο με τις πιο απρόσμενες ονειρικές εικόνες. Πιστεύει



Ενα από τα αλλόκοτα ντεκόρ του σπιτιού του ήρωα του Ουισμάνς είναι οι παραισθησιακές εικονογραφήσεις τρομακτικών χαρακτικών της σειράς με τίτλο «Θρησκευτικοί διωγμοί» του Ολλανδού καβινιστή Γιαν Λούικεν, όπως η παραπάνω: το μαρτύριο του φοιτητή Αλγέριου στην Πάντοβα, όπως το αποτύπωσε ο Γιαν Λούικεν το 1685.

Ο Ουισμάνς, μαθητής του Εμίλ Ζολά, έρχεται σε ρήξη με τον νατουραλισμό.

ότι το τεχνούργημα είναι «το διακριτό χαρακτηριστικό της ανθρώπινης ιδιοφυΐας». Οκτώ χρόνια μετά την κυκλοφορία του «Ανάστροφα» το 1884, ο Ουισμάνς αποσύρεται σε μοναστήρι τραπεζιών για να στραφεί στον καθολικισμό. Η μυσταγωγική ιεροτελεστία της θείας λειτουργίας, τα έργα των Λατίνων συγγραφέων του Μεσαίωνα, η γοθική αρχιτεκτονική των καθεδρικών, η χριστιανική συμβολιστική της ζωγραφικής,

μετατρέπουν τον μυστικισμό του εκκλησιαστικού πολιτισμού στο αισθητικό πάθος που χαρακτηρίζει έντονα τον Ντεζ Εσέντ.

Περιπέτειες του νου

Με το «Ανάστροφα» γεννάται ένας νέος τύπος εξιστόρησης βιωμάτων συμβάντων που εκφράζονται ως αντιληπτικές περιπέτειες του νου. Για παράδειγμα, ένα από τα αλλόκοτα ντεκόρ του σπιτιού του Ντεζ Εσέντ είναι οι παραισθησιακές εικονογραφήσεις τρομακτικών χαρακτικών της σειράς με τίτλο «Θρησκευτικοί διωγμοί» του Ολλανδού καβινιστή Γιαν Λούικεν. Κάθε λογής βασανιστήριο που επιινόησε ο παραλογισμός των θρησκειών, απεικονίζεται σε λεπτολόγες ανα-

παραστάσεις αρχιτεκτονικής, κοσμουμίων, πθών, επί χριστιανικών διωγμών στη Ρώμη, επί Ιεράς Εξέτασης στην Ισπανία και επί ανηλεών διωγμών των προτεσταντών την εποχή της Σφαγής του Αγίου Βαρθολομαίου στη Γαλλία. Ο Ντεζ Εσέντ καθελώνεται διανοητικά από φρικαλέες φαντασιώσεις που «μυρίζαν καψαλισμένη σάρκα, έσταζαν αίμα, ξεχειλίζουν από ουρλιαχτά τρόμου». Κάποια στιγμή ανείπωτης θλίψης, ο Ντεζ Εσέντ αποζητά να βγει από τη μοναξιά του, να σπάσει τη σιωπή, να αντικρίσει ανθρώπινα πρόσωπα, πέραν από τους υπηρέτες με τις μονολεκτικές απαντήσεις τους. Η εμμονή του με τα μυθιστορήματα του Ντίκενς τον ωθεί σε οράματα γύρω από την αγγλική ζωή που πα-



Ο Γάλλος συγγραφέας Ζορίς-Καρλ Ουισμάνς έγραψε το «Ανάστροφα» το 1884.

ρεισφρέουν ως ιδέες απτής πραγματικότητας στις «εξαντλητικές κραιπάλες του μυαλού». Αποφασίζει να κάνει ένα ταξίδι στην Αγγλία. Σε μια ταβέρνα με εγγλέζικη κουζίνα, γεμάτη ταξιδιώτες σε αναμονή να διασχίσουν τη Μάγκν, θα φαντασισθεί σε τέτοιο βαθμό τον αγγλικό τρόπο ζωής που θα επιστρέψει τελικά την ίδια μέρα της αναχώρησής του στην εστία του, κατάκοπος στο σώμα και στην ψυχή, σαν να είχε λείψει μέρες.

Η υψηλή τέχνη και αισθητική μοιάζει να διαστρέφει τη φυσική σχέση του Ντεζ Εσέντ με το περιβάλλον του. Ο γιατρός του τον προειδοποιεί ότι η ασθένειά του χρήζει άμεσης κοινωνικοποίησης και ψυχαγωγίας. Όπως μαρτυρά ο Ουισμάνς, όταν πρωτοκυκλοφόρησε το «Ανάστροφα» οι κριτικοί της εποχής του σύστησαν διαμονή σε ιαματικό σωφρονιστήριο, αφού πρώτα κατηγορήθηκε ως «ιμπρεσιονιστής μισάνθρωπος» και ο Ντεζ Εσέντ ως «μανιακός και συμπλεγματικός». Ο στόχος του «Ανάστροφα» είχε επιτευχθεί: μετουσίωσε τον ριζοσπαστικό πεσιμισμό του ατόμου σε υπαρξιακή ανάγκη για πνευματικότητα, ανατρέποντας/αναστρέφοντας την επέλαση μιας βάνουσης, αναισθητικής πραγματικότητας.

ΕΙΔΙΚΕΣ
TIMES
για τους
ακροατές

Το ΚΑΝΑΛΙ 6,
σε συνεργασία
με τη **Salamis Tours**,
ετοιμάζει βαλίτσες!
5ήμερη κρουαζιέρα
12-17 Ιουλίου
Σύμη Σπέτσες Σύρος (Τήνος) Ρόδος

Πληροφορίες στο 99 396386

VINYΛΙ
Summer
PARTY
VOL.1

23 / 6
CAPTAINS CABIN
LADY'S MILE

19:30 - 20:30
VINYLIO HOUSE BAND
ΕΛΕΝΑ ΣΟΛΕΑ - ΦΩΝΗ
ΕΥΘΥΒΟΥΛΟΣ ΘΕΟΧΑΡΟΥΣ - ΠΙΑΝΟ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΟΥΡΟΥΛΛΑΣ - ΚΙΘΑΡΑ ΦΩΝΗ
ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΕΣΣΙΟΣ - ΚΟΝΤΡΑΜΠΑΣΟ
ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΛΕΥΚΑΤΗΣ - ΝΤΡΑΜΣ

20:30 - 22:30
ΜΑΡΙΖΑ ΡΙΖΟΥ

22:30 - 00:30
ΡΕΝΑ ΜΟΡΦΗ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΝΤΑΣ

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ 99 396386 | ΚΑΤΗΓΕΙΕ

Στα βήματα του μεγάλου Νουρέγιεφ

Ο Ρέιφ Φάινς σκηνοθετεί τη βιογραφία του κορυφαίου χορευτή όλων των εποχών

Νουρέγιεφ:

Το λευκό κοράκι ★★½
ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ (2018)

Σκηνοθεσία: Ρέιφ Φάινς
Ερμηνείες: Ολεγκ Ιβένκο, Ρέιφ Φάινς, Αντέλ Εξαρχόπουλος

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Ο γνωστός Βρετανός ηθοποιός Ρέιφ Φάινς περνάει ξανά πίσω από την κάμερα, αυτή τη φορά για να βιογραφήσει ένα θρύλο. Ο Ρούντολφ Νουρέγιεφ θεωρείται ο κορυφαίος χορευτής όλων των εποχών, με το όνομά του να έχει μείνει παροιμιώδες και να χρησιμοποιείται ακόμη και σε περιστάσεις πέραν της τέχνης που δόξασε. Εκτός από τον χορό, ωστόσο, η ιστορία του Νουρέγιεφ έχει μέσα της και τη μεγάλη κόντρα Ανατολής και Δύσης, η οποία τροφοδότησε επί δεκαετίες τον Ψυχρό Πόλεμο.

Ο Ντέιβιντ Χέαρ («Οι ώρες», «Σφραγισμένα χείλη») αναλαμβάνει το σενάριο, το οποίο δεν καλύπτει ολόκληρη τη ζωή του χορευτή αλλά επικεντρώνεται κυρίως στην περίοδο της απόφασής του να εγκαταλείψει τη Σοβιετική Ένωση για τη Δύση. Ταυτόχρονα, με ένα πλήθος από φλας μπακ, παρακολουθούμε όσα συνέβησαν για να φτάσουμε ως εκεί. Από τη γέννηση πάνω σε ένα κινούμενο τρένο μέχρι τη σκληρή εκπαίδευση και την πρώτη αναγνώριση, βλέπουμε ένα στανίο ταλέντο να γεννιέται και να καλλιεργείται. Το πρώτο μεγάλο ταξίδι εκτός Ρωσίας, για μια σειρά παραστάσεων στο Παρίσι, θα λειτουργήσει σαν καταλύτης

ώστε το μονίμως ανήσυχο πνεύμα του να ζητήσει απελευθέρωση.

Ο πρωτοεμφανιζόμενος Ουκρανός χορευτής Ολεγκ Ιβένκο κάνει καλή δουλειά στον κεντρικό ρόλο, ενσαρκώνοντας τη λαμπερή αλλά και δύστροπη προσωπικότητα του Νουρέγιεφ. Γύρω του έχει τον ίδιο τον Φάινς, στον ρόλο του δασκάλου, αλλά και την Αντέλ Εξαρχόπουλος, η οποία υποδύεται μια δυτική κοπέλα που ο Ρούντολφ γνωρίζει στο Παρίσι. Γενικώς η λογική του φιλμ είναι να κατασκευάσει έναν Νουρέγιεφ έτοιμο για τη φυγή που βλέπουμε στο τελευταίο κομμάτι. Στην πορεία, βλέπουμε έναν νεαρό που νιώθει καταπεσμένος τόσο καλλιτεχνικά –αν και συμμετέχει σε έναν από τους σπουδαιότερους θιάσους στον κόσμο– όσο και σεξουαλικά, με την ομοφυλοφιλική του φύση να εκδηλώνεται και ίσως να τον φέρνει επίσης σε δύσκολη θέση.

Η σωστή... γλώσσα

Το καλό είναι πως όλα τα προαναφερθέντα συμβαίνουν στη σωστή... γλώσσα: οι Ρώσοι μιλούν ρωσικά, οι Γάλλοι γαλλικά κ.ο.κ., ο ρεαλισμός που δεν είναι καθόλου δεδομένος σε τέτοιες βιογραφίες λειτουργεί σίγουρα ευεργετικά. Παρ' όλα αυτά, σχεδόν ποτέ δεν φτάνουμε σε σημείο «βρασμού». Μπορεί η ταινία να οδηγείται πράγματι σε μια κάποια κορύφωση προς το φινάλε, ωστόσο μεγαλύτερη ένταση έχουν οι σκηνές όπου ο χορευτής περνάει ώρες ολόκληρες στο Λούβρο ή στο Ερμιτάζ, αποκαλύπτοντας τη βαθιά καλλιτεχνική ευαισθησία του.



Ο πρωτοεμφανιζόμενος Ουκρανός χορευτής Ολεγκ Ιβένκο (δεξιά) ενσαρκώνει τη λαμπερή αλλά και δύστροπη προσωπικότητα του Νουρέγιεφ.

HOME CINEMA

Μια μηχανή «κατασκευάζει» τον άνθρωπο



Η **Κόρνη**, Κλάρα Ρούγκαρτ, σε σκηνή από τη νέα ταινία του Netflix «Είμαι η Μπτέρα».

Είμαι η Μπτέρα ★★ ★

ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ (2019)

Σκηνοθεσία: Γκραντ Σπατόρε
Ερμηνείες: Χίλαρι Σουάνκ, Κλάρα Ρούγκαρτ, Ρόουζ Μπερν

Το σκηνικό το έχουμε δει (στις παραλλαγές του) αρκετές φορές, από τον «Εξολοθρευτή» μέχρι το «Matrix» και το «I, Robot»: έπειτα από χρόνια τεχνολογικής προόδου ο άνθρωπος καταφέρει τελικά να δημιουργήσει τεχνητά νοήμονες μηχανές υψηλού επιπέδου, μόνο και μόνο για να γνωρίσει ο ίδιος την καταστροφή. Η διαφορά με τη νέα ταινία του Netflix είναι πως εδώ το ρομπότ παίρνει, αρχικά τουλάχιστον, τον απόλυτο ανθρώπινο ρόλο, εκείνον της μπτέρας.

Κάπου στο ζοφερό μέλλον η ανθρωπότητα έχει εξαφανιστεί εντελώς λόγω κάποιας μυστηριώδους μόλυν-

σης της ατμόσφαιρας. Σε μια υπογεγα εγκατάσταση, ωστόσο, χιλιάδες ανθρώπινα έμβρυα βρίσκονται αποθηκευμένα, με σκοπό προφανώς την αναγέννησή μας. Πράγματι ένα ρομπότ με το όνομα Μπτέρα ξεκινά να μεγαλώνει ένα κοριτσάκι – το φροντίζει, το προστατεύει, το εκπαιδεύει με κάθε διαθέσιμη ανθρώπινη γνώση. Όταν, ωστόσο, η Κόρνη φτάνει στην εφηβεία, στην πόρτα της εγκατάστασης φτάνει μια τραυματισμένη γυναίκα (Χίλαρι Σουάνκ) ανατρέποντας όσα η κοπέλα είχε μάθει να πιστεύει. Περισσότερο και από τις προαναφερθείσες δυστοπίες του μέλλοντος, το «Είμαι η Μπτέρα» μοιάζει με το γοτθενικό «Ex Machina» του Ρόμπερτ Γκάρλαντ. Με το μεγαλύτερο μέρος του φιλμ να διαδραματίζεται μέσα στους κλειστούς χώρους του καταφυγίου και μεταξύ

κοπέλας και ρομπότ, η ατμόσφαιρα λειτουργεί ώστε να επικεντρωθούμε στο αλληγορικό μέρος της ιστορίας και στην ενδιαφέρουσα αντιστροφή των ρόλων. Εδώ η μηχανή επί της ουσίας «κατασκευάζει» τον άνθρωπο, διαμορφώνει τις γνώσεις και τον χαρακτήρα του. Η πραγματική γυναικα-μπτέρα από την άλλη, που ενσαρκώνεται από τον χαρακτήρα της Σουάνκ είναι αυτή που περιπλέκει τα πράγματα, υπενθυμίζοντας πως η ανθρωπινή φύση δύσκολα χωρά σε ψηφιακά προγράμματα.

Ολα αυτά παρουσιάζονται και σχολιάζονται (διακριτικά), χωρίς πάντως να οδηγούν και στην ανάλογη κορύφωση. Το μάλλον αμήχανο παρά ανιγματικό φινάλε είναι το μόνο σοβαρό ψεγάδι, σε ένα κατά τα άλλα έξυπνο και καλοφτιαγμένο θρίλερ φαντασίας.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000



22.15 The secret life of W. Mitty

07.30 Θεία λειτουργία

10.10 Καμώματα

τζι αρώματα - (Ε)

11.10 Road Trip - (Ε)

Ταξιδιωτική

μουσική εκπομπή.

11.40 Χωρίς αποσκευές - (Ε)

12.10 Χάλκινα χρόνια - (Ε)

13.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης

Με τον Π. Κωνσταντίνου.

14.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

14.15 ArtCafe, II - (Ε)

15.15 EU4U - (Ε)

16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε)

«Εβελίνα Παπούλια»

Σπίτι στη φύση

17.30 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

(στη νοηματική)

18.20 Το μπάτι τζιαι

το φεντζάνιν - (Ε)

Κυπριώτικο σκετς,

με τους Μαρία Ιωάννου,

Ανδρούλα Ηρακλέους,

18.50 Χωρίς αποσκευές

Ταξιδιωτική εκπομπή.

19.20 Πεταλούδα - (Ε)

Δραματική σειρά.

20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

21.05 Τετ - Α - Τετ

(Ζ' κύκλος). Talk show,

με τον Τάσο Τρύφωνος,

Επ. 32ο. «Best of 2»

22.15 Η κρυφή ζωή

του Γουόλτερ Μιτ

PIK2 ΤΗΛ.: 22862000



21.00 The Graham Norton Show

07.30 Παιδική ζώνη

α. Ο ταχυδρόμος Πατ

β. Ντετέκτιβ Νόντι

γ. Το ταχυδρομικό τρενάκι

δ. Παρέα με τον Ανδρέα

ε. Πιμ και Πίμπα

στ. Ντράκο

ζ. Μπομπ ο μάστορας

η. Ο Τζετ και

Ι. Σούπερ Γουίνγκς

θ. Τα παπούτσια της Φράνι

ι. Η Μάρθα μιλά

κ. Ο Σούπερ Γουόι

λ. Ο Ροζ Πάνθηρας

11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)

11.30 Παιδική ζώνη

15.30 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)

16.00 Το μικρό σπίτι

στο λιβάδι - (Ε)

16.50 Το πλοίο της αγάπης - (Ε)

(Love boat, VII). Επ. 10ο.

17.50 Zoom Art

18.00 Road Trip - (Ε)

18.30 Classified:

World War, II- (Ε)

Σειρά ντοκιμαντέρ.

19.00 Global Ideas - (Ε)

Ντοκιμαντέρ. Επεισ. 2ο

19.30 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

(στην Αγγλική)

19.40 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

(στην Τουρκική)

20.00 Quest for Knowledge- (Ε)

Σειρά ντοκιμαντέρ.

20.25 Know it - (Ε)

21.00 The Graham

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777



21.00 Ο πρίγκιπας της φωτιάς

05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει

Ενημερωτική εκπομπή,

με τη Φαίη Μαυραγάνη.

08.45 Stars System

Εκπομπή αστρολογίας

με την Άση Μπήλιου.

09.45 Έλα, χαμογέλα

Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο,

με τη Σίσσυ Χρηστίδου.

12.45 Για την παρέα... - (Best of)

Ψυχαγωγική εκπομπή,

με τον Νίκο Μουτσινά.

13.45 Shopping Star - (Ε)

15.00 Daddy cool - (Ε)

Κυπριακή κωμική σειρά.

16.00 Money Drop - (Ε)

Τηλεπαιχνίδι, με τη

Βίκυ Σταυροπούλου.

17.00 Χαρούμενος ταξιδιώτης

Ψυχαγωγική εκπομπή,

με τον Αλέξανδρο

Ταραμουντά.

18.00 **OMEGA NEWS**

18.10 Τροχός της τύχης - (Ε)

Τηλεπαιχνίδι.

19.10 Ευτυχισμένοι μαζί - (Ε)

Κωμική σειρά,

με τους Γιάννη Μπέζο,

Κατερίνα Λέχου, κ.ά.

20.10 **OMEGA NEWS**

21.00 Ο πρίγκιπας της φωτιάς

Δραματική σειρά.

22.00 Το νησί

Δραματική σειρά.

23.05 It's showtime

Ψυχαγωγικό show,

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200



21.20 National Treasure

06.10 Πρωινή ενημέρωση

06.40 7 ζωές - (Ε)

07.30 Δείξε μου

τον φίλο σου - (Ε)

Κυπριακή σειρά.

08.30 Santa Γιολάντα - (Ε)

09.20 Your face sounds

familiar - (Ε)

12.00 Thrive

Εκπομπή ευεξίας,

με τη Ζέτα Δούκα.

12.50 Υγεία πάνω απ' όλα

Εκπομπή για την υγεία.

13.20 Βίβα Ρένα

Κωμωδία, με τους

Ρένα Βλαχοπούλου,

Λάμπρο Κωνσταντάρα.

15.00 Κωνσταντίνου

και Ελένης - (Ε)

Ελληνική σειρά.

15.50 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε)

Κυπριακή σειρά.

17.20 Την πάτσα - (Ε)

Κυπριακή σειρά.

18.00 **Τα νέα του ANT1 σε 10'**

18.10 Συνέχεια της σειράς

18.40 La Pasta Pomilwri 2 - (Ε)

Κωμική σειρά.

20.20 **Τα νέα του ANT1**

21.20 Στα ίκνη του χαμένου

θησαυρού: Το βιβλίο

με τα μυστικά

(National Treasure: Book

of Secrets) Κωμωδία μυστηρίου, με τους Νικόλας

Κέπτζ, Γιαν Βόιτ, κ.ά.

23.30 Τα παιδιά των ανθρώπων

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100



19.30 Λάθος, κέρδιες!

06.00 Θα γυρίσει ο τροχός - (Ε)

06.40 Άλλοι ξεμερωμένοι - (Ε)

07.00 Στο χωρικό μας - (Ε)

08.20 Κόκκινο ποδήλατο - (Ε)

Εκπομπή μαγειρικής.

09.00 Προορισμός Ευτυχία - (Ε)

10.00 Βουράτε γεπόντοι - (Ε)

11.40 Εύκολα και σπικτά

Εκπομπή μαγειρικής,

με την Αθηνά Λοιζίδου.

12.20 Παραδοσιακή

βραδιά - (Ε)

14.00 3 Λαλούν

Κυπριακό μαγκαζίνο,

με τους Νάσσα Κακούτση,

Νικόλα Ιωαννίδη και

Στάλη Πασιά.

16.10 Έχεις τη δύναμη

Κοινωνική εκπομπή

με την Κρίστη

Παπαδοπούλου.

16.20 Στην υγεία μας

ρε παιδιά!

Ψυχαγωγική εκπομπή,

με τον Σπύρο Παπαδό-

πουλο.

18.00 **Τα γεγονότα σε**

συντομία

18.10 Στην υγεία μας

ρε παιδιά! - (Συνέχεια)

19.30 Λάθος, κέρδιες!

Celebrity edition

Τηλεπαιχνίδι.

20.15 **Τομές στα γεγονότα**

21.15 Survivor - Ψυχαγωγικό

τηλεπαιχνίδι επιβίωσης.

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400



21.15 Παράδοση κατ' οίκον

06.00 60' Ελλάδα - (Ε)

Οδοιπορικό

με τον Νίκο Μάνεση.

07.30 24 ώρες - (Ε)

Σειρά ντοκιμαντέρ,

Η «Ορέστεια» σε τρεις αναγνώσεις

Μιλούν στην «Κ» οι σκηνοθέτιδες που θα ανεβάσουν στην Επίδαυρο την εμβληματική τριλογία του Αισχύλου

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΣΥΚΚΑ**

Μοιάζει με ιστορία τρόμου γεμάτη μίσση, εκδίκηση, φονικά, αίμα. Με έντονη δράση, σασπένς και συναισθηματικές εκρήξεις. Η «Ορέστεια» του Αισχύλου, η μοναδική σωζόμενη αρχαία τριλογία από την κλασική αθηναϊκή δραματολογία που πρωτοπαρουσιάστηκε το 458 π.Χ., αποτελείται από τις τραγωδίες «Αγαμέμνων», «Χοηφόροι» και «Ευμενίδες». Αυτές ακριβώς ανέλαβαν να παρουσιάσουν σε ενιαία παράσταση στο αρχαίο Θέατρο Επίδαυρου (στις 28 και 29 Ιουνίου) τρεις ταλαντούχες σκηνοθέτιδες, ύστερα από πρόταση του διευθυντή του Εθνικού Θεάτρου Στάθη Λιβαθινού. Τολμηρό πείραμα για την Ιώ Βουλγαράκη, τη Λίλλυ Μελεμέ και τη Γεωργία Μαυραγάνη, οι οποίες δοκιμάζονται για πρώτη φορά στο αργολικό θέατρο. Μία παραγωγή σε μετάφραση του Κ.Χ. Μύρη, με τρεις δημιουργούς να δίνουν τη σκυτάλη στην επόμενη. Σαράντα ένας ηθοποιοί παίρνουν μέρος στην παραγωγή, η οποία δεν θα ξεπεράσει τις τέσσερις ώρες, ενώ οι μεταβόσεις των έργων θα είναι και αυτές μέρος της αφήγησης. Ας δούμε τι λένε οι τρεις τους στην «Κ»:

Ιώ Βουλγαράκη

Ο «Αγαμέμνων» ξεκινάει με το φως της ημέρας, στις 8.30 το βράδυ, και έχει να συναγωνισθεί το σούρουπο της Επίδαυρου, λέει η Ιώ Βουλγαράκη που πήρε το ιδιαίτερο όνομά της όταν η έγκυος μητέρα της παρακολουθούσε με τη μεγάλη κόρη της στο αργολικό θέατρο τον «Προμηθέα Δεσμώτη». Εκεί έπεσε ως ιδέα το όνομα της Ιούς.

Η αφήγησή της για τα πάθη του οίκου των Ατρείδων ξεκινάει από τη θυσία της Ιφιγένειας. «Αυτή ορίζει το έργο, ψυχικά, δραστικά, ποιητικά. Εχουμε την επιστροφή του βασιλιά Αγαμέμνονα και τη δολοφονία του από τη γυναίκα του Κλυταιμνήστρα, η οποία περίμενε 10 χρόνια για να διαπράξει το έγκλημα. Για μένα η Κλυταιμνήστρα δεν είναι ούτε άντρας ούτε γυναίκα αλλά ένα πλάσμα που άφησε τη μητέρα του στην Αυλίδα. Από τη στιγμή που της πήραν την Ιφιγένεια, δεν είναι η ίδια. Υιοθετεί χαρακτηριστικά του κυρίαρχου φύλου για να επιβιώσει σε μια πατριαρχική συνθήκη και με εμμονή περιμένει να εκδικηθεί τη θυσία του παιδιού της. Η μετάλλαξη της επιπρεάζει την αφήγηση και τη δράση. Το βασικό δίπολο της ιστορίας είναι η σύγκρουσή της με τον χορό. Όσο για το καθεστώς της μητριαρχίας σε σχέση με την Κλυταιμνήστρα, στο οποίο συχνά αναφέρονται, εμείς επιμείναμε στο γεγονός ότι δεν υπήρχε καμία απόδειξη γι' αυτό. Για εμάς είναι μια



Οι ταλαντούχες σκηνοθέτιδες (από αριστερά) Λίλλυ Μελεμέ, Γεωργία Μαυραγάνη και Ιώ Βουλγαράκη δοκιμάζονται για πρώτη φορά στο αργολικό θέατρο.

Οι τραγωδίες «Αγαμέμνων», «Χοηφόροι», «Ευμενίδες» θα παρουσιαστούν σε ενιαία παράσταση, διάρκειας περίπου τεσσάρων ωρών.

γυναίκα που πρέπει να υπάρξει σε έναν απόλυτα πατριαρχικό κόσμο. Μέχρι τον στίχο 1417, σχεδόν πριν από το τέλος του έργου, όπου λέει την περίφημη φράση “τον πιο γλυκό της γέννας μου τον πόνο”, η μητρότητα δεν έχει ανοίξει ως θέμα. Το γένος και η κληρονομικότητα είναι επίσης ένα θέμα στον Αισχύλο. Το πώς οι νεκροί μας στοιχειώνουν. Μιλάμε για έναν βασιλιά σφαγέα».

Η Ιώ Βουλγαράκη μπορεί να έχει έξι χρόνια στο θέατρο, αλλά αυτό μπήκε στη ζωή της από παιδί. Σπούδασε φιλολογία στο ΕΚΠΑ, υποκριτική στο Εθνικό Θέατρο «αλλά εγκαίρως κατάλαβα ότι αυτή δεν με κάνει ευτυχισμένη». Τόλμησε και έφυγε στη Μόσχα έπειτα από δύο μόλις χρόνια μαθημάτων ρωσικής

γλώσσας, και έλειψε συνολικά έξι. Επέστρεψε αριστούχος του Ρωσικού Πανεπιστημίου Θεατρικής Τέχνης GITIS. Εύκολα δεν ήταν. «Μιλούσαν όλοι ρωσικά, τα μαθήματα γίνονταν στην ίδια γλώσσα και κανείς δεν επιβράδυνε για να βοηθηθείς. Αναγκαστικά μαθαίνεις. Στη Μόσχα ξεκίνησαν όλα από την αρχή». Τι έμαθε; «Το σημαντικότερο: τον τρόπο και το ήθος με τα οποία ονειρεύομαι να δουλεύω».

Τι σημαίνει όμως να κάνεις θέατρο στην Ελλάδα σήμερα; «Οτι είσαι πολύ απροστάτευτος. Για να επιβιώσεις και να βιοποριστείς πρέπει δι-αρκώς να παράγεις, να παράγεις... Είναι μια στρεβλή κατάσταση. Παλεύουμε με αίτημα τον χρόνο».

Λίλλυ Μελεμέ

Με τις «Χοηφόρους» η Λίλλυ Μελεμέ έχει παρελθόν. Το αγαπά πολύ αυτό το έργο γιατί ήταν μία από τις τραγωδίες που την εντυπωσίασαν μικρή, όταν την είδε από το Θεσσαλικό Θέατρο, σε σκηνοθεσία Κώστα Τσιάνου. Ήταν από εκείνα τα ντροπαλά παιδιά που έβλεπαν θέατρο και παθιάζονταν με τη λογοτεχνία. Αργότερα, συμμετείχε ως

ηθοποιός στην αναβίωση εκείνης της παράστασης από το Θεσσαλικό. Σήμερα, μετρά 20 χρόνια στο θέατρο. Με αυτά τα συναισθήματα πηγαίνει στην Επίδαυρο – και ένα βάρος ευθύνης. Ομως την καθησυχάζει το γεγονός ότι η πρώτη γνωριμία με το αργολικό θέατρο, ως ηθοποιός, της άφησε ένα φιλικό αίσθημα: «Νιώθαμε κομμάτια μιας μεγάλης αγκαλιάς».

Οι «Χοηφόροι» που σκηνοθετεί, συμπυκνώνουν το μεγαλύτερο κομμάτι της δράσης της τριλογίας. «Είμαστε δέκα χρόνια μετά τον φόνο του Αγαμέμνονα, σε μια ηλεκτρισμένη κατάσταση αναμονής. Ο παλιός κόσμος, όπως τον γνώρισαν οι ήρωες, έφτασε σε τέλμα και πρέπει κάτι να συμβεί. Συχνά, αντιμετωπίζουμε τον Αισχύλο σαν κάτι παλιό και όχι τόσο καινοτόμο όπως είναι ο αγαπημένος των καλλιτεχνών, ο Ευριπίδης. Είναι όμως πολύ τολμηρός δραματογράφος και εστιάζει στην ιστορία».

Το έργο ξεκινάει με την επιστροφή του Ορέστη που όλοι τον περιμένουν ως εκδικητή για τον φόνο του πατέρα του, αλλά και για ναβάλει ένα τέλος στον φαύλο κύκλο του αι-

ματος. «Θα κόψει τον ομφάλιο λώρο με το παρελθόν, διαπράττοντας το πιο δύσκολο έγκλημα, της μητέρας του. Είναι ο άνθρωπος που θα φέρει το καινούργιο. Στον Αισχύλο μου αρέσει επίσης ο τρόπος που επιτείνει το σασπένς». Άλλο σημείο στο οποίο στέκεται είναι ότι η ιστορία του Ορέστη που φεύγει καταδιωκόμενος από τις Ερινύες, τελειώνει με ένα ερωτηματικό, τελειώνει σε άρση».

Αγαπά ιδιαίτερα τα λόγια του χορού: «Ηρθε ο καιρός να ξεπλύνει το μίasma των αρχαίων αιμάτων ένα παιδί». «Ένα παιδί που έχει καθήκον να εκδικηθεί για τους νεκρούς της γενιάς του. Το αναλαμβάνει παρά τα εμπόδια, και αυτό τον καθιστά συνειδητό πολίτη ενός καινούργιου κόσμου. Ο παλιός κόσμος έχει χρεοκοπήσει ηθικά, κοινωνικά και πολιτικά. Υπάρχει, όπως βλέπετε, μια συγκινητική αναλογία με το σήμερα. Για μένα η Ορέστεια είναι η ιστορία του ανθρώπου».

Γεωργία Μαυραγάνη

Είναι δασκάλα και σκηνοθέτις. Στα 13 χρόνια που καταφέρνει να συνδυάζει τις δυο αγάπες της, φέ-

τος πήρε πρώτη φορά άδεια άνευ αποδοκών για ένα χρόνο. Με οργανική θέση σε σχολείο της οδού Λιοσίων, της αρέσει πολύ η δουλειά της εκπαιδευτικού «γιατί έρχομαι σε επαφή με την πραγματικότητα και γειώνομαι».

Αισθάνεται συγκίνηση που ανέλαβε το τρίτο μέρος της αισχύλειας τραγωδίας, τις «Ευμενίδες». «Το έργο αυτό έχει πολλές καινοτομίες, για παράδειγμα δεν έχει ενόπτητα του χώρου ούτε του χρόνου. Από τους Δελφούς βρισκόμαστε ξαφνικά στην Αθήνα, αλλά δεν ξέρουμε πόσα χρόνια μεσολάβησαν. Εχουμε την καταδίωξη του Ορέστη από τις Ερινύες και τη διαδικασία που θα περάσει για να εξευμενιστούν, αθρώνοντας το έγκλημά του. Η λύση δίνεται στον Αρειο Πάγο, το δικαστήριο των Αθηνών». Ορέστης και Ερινύες υπερασπίζονται τις θέσεις τους. Με την ψήφο της Αθηνάς κηρύσσεται αθώος. Η δίκη των θεών γίνεται δικαιοσύνη των ανθρώπων.

Το έργο δείχνει «πώς διαχειρίζεται κάποιος το πολιτικό, προσωπικό και γενεαλογικό παρελθόν του. Όταν ο Ορέστης αθώνεται και δίνει όρκο στην πόλη της Αθήνας, δεν μιλάει για τον εαυτό του αλλά και για τους προγόνους και τους απογόνους. Έχει σημασία πως αποφάσισαν οι άνθρωποι να αποδώσουν δικαιοσύνη. Οι Ερινύες έχουν καταχωρισθεί στη συνείδησή μας σαν κάτι κακό, αλλά είναι οι πρωταγωνίστριες εδώ. Πρεσβεύουν το παλιό δίκαιο αλλά συγχρόνως είναι αδέκαστες και ακριβοδίκαιες και ο Αισχύλος λέει πως αυτό το στοιχείο δεν πρέπει να χαθεί».

Το ενδιαφέρον για τον 20χρονο θεατή; «Θα του πει πολλά. Έχω την αίσθηση ότι αυτή η γενιά γύρω στα 20 έχει μια ιστορική άγνοια, έχει όμως και περισσότερη αγωνία. Στην ηλικία τους είχα περισσότερες γνώσεις αλλά και έναν εφησυχασμό πλαστό». Η τριλογία κλείνει με μια προσπάθεια καθαισμού. «Δεν σημαίνει ότι έχουμε ένα κάπι εντ χωρίς κόστος. Είναι σαν να μας λέει ο Αισχύλος να σκύψουμε στο παρελθόν μας, να κατανοήσουμε για ποιο λόγο συμβαίνουν τα πράγματα. Υπάρχει μια αποδοχή ότι άνθρωποι και θεοί πρέπει να συνεργαστούν».

Όπως και στις άλλες παραστάσεις της, και εδώ προσπάθησε να βρει τον πυρήνα του έργου. «Επειτα τον τρόπο ώστε αυτό να ερμηνευτεί ως προσωπικό βίωμα για τους ηθοποιούς». Τέλος, η σκηνοθετική γραφή έπρεπε να επαληθεύει την ιστορία. «Δεν είναι ένα έργο που έχει μόνο σασπένς. Πρέπει κανείς να ξέρει πως διαχειρίζεται τους νεκρούς του. Μου άρεσε αυτό, όπως ότι ξεκινάει με μια προσευχή».

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Του **ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ**

Δύο βραδιές μουσικής δωματίου με ξεχωριστό ενδιαφέρον

«**Ερίωτας - θάνατος**» στα χρόνια του ρομαντισμού» ήταν το θέμα του πιο πρόσφατου ρεσιτάλ πιάνου της Λευκής Καρποδίνη, το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 23 Μαΐου στο αμφιθέατρο του Ιδρύματος Θεοχαράκη. Έργα του Ρόμπερτ και της Κλάρας Σούμαν, του Μπραχς, του Λιστ και του Σοπέν γραμμένα περί τα μέσα του 19ου αιώνα, λίγο πριν από τον βαγκνέριο «Τριστάνο», που στην καταληκτική σκηνή του οδήγησε έρωτα και θάνατο στην υπερβατική τους συναίρεση.

Συνθέσεις όπως οι νεανικές «Τέσσερις Μπαλάντες» του ερωτευμένου Μπραχς και η «Φαντασία» σε φα ελάσσονα του τριαντάχρονου Σοπέν που εναλλάσσει μεταξύ τους τόσο διαφορετικές διαθέσεις, έχουν κυρίως ανάγκη από σημαντικές ερμηνευτικές αρετές παρά από τεχνική κατάρτιση και δεξιотεχνική άνεση. Προϋποθέτουν ένα πιανίστα ο οποίος να

βλέπει πίσω από την επιφάνεια, ώστε με εργαλείο τις νότες να αναδείξει τον ταραγμένο κόσμο που κρύβει η μουσική.

Η Λευκή Καρποδίνη έχει αποδείξει αρκετές φορές ότι δεν φοβάται να αναμετρηθεί με τη δίνη των έντονων συναισθημάτων που κρύβουν τα έργα αυτά. Οι ερμηνείες της κάνουν ακριβώς αυτό: απογομνώνουν τα έργα από περιττά φκιασίδια

Η Λευκή Καρποδίνη έχει αποδείξει ότι δεν φοβάται να αναμετρηθεί με τη δίνη έντονων συναισθημάτων.

και εξωραϊσμούς και προσφέρουν στο ακροατήριο γυμνό το συναισθημα που αναδύεται από αυτά, καθαρό, άμεσο, έντονο. Ρίχνουν



Έργα που προϋποθέτουν πιανίστα ικανό να δει πίσω από τις νότες ερμηνεύσει η Λευκή Καρποδίνη.

στη μουσική ένα ασπρόμαυρο φως που δημιουργεί έντονες σκιές και προβάλλουν τα μουσικά έργα σαν έργα γλυπτικής. Χωρίς αυτό να ση-

μαίνει ότι η ίδια δεν διαθέτει εξίσου λυρικές όψεις όταν υπάρχει λόγος κι όταν δίνεται αφορμή, όπως στα «Ονειρα αγάπης» του Λιστ ή στις

«Τρεις Ρομάντσες» έργο 21 της Κλάρας Σούμαν.

Λίγες μέρες νωρίτερα, στις 15 Μαΐου, η υψίφωνος Λυδία Ζερβάκους και ο πιανίστας Δημήτρης Γιάκας μετέφεραν το κοινό τους στο Βερολίνο του 1920. Στην αίθουσα συναυλιών «Λούλη Ψυχούλη» του ωδείου Athenaeum πραγματοποιήσαν συναυλία με πολύ ενδιαφέρον πρόγραμμα, το οποίο έφερνε σε διάλογο δασκάλους και μαθητές, Γερμανούς συνθέτες της εποχής και Έλληνες που βρέθηκαν στη γερμανική πρωτεύουσα και μαθήτευσαν πλάι τους. Γιάκας και Ζερβάνου διαμόρφωσαν το πρόγραμμά τους έτσι ώστε οι συνθέτες να διαδέχονται ο ένας τον άλλον, με αποτέλεσμα οι συγγένειες και οι επιδράσεις ανάμεσά τους να φανερώνονται άμεσα. Δεν περιέλαβαν μόνο δημοφιλή τραγούδια, αλλά απέδωσαν και αρκετά λιγότερο γνωστά. Ξεκινώντας από ένα τρα-

γούδι του Ελβετού Πάουλ Γκούον, η βραδιά απαρτίστηκε από κομμάτια των Κωνσταντινίδη, Μπρόουπουλου, Μπουζόνι, Σένμπεργκ, Βάιλ, Σκαλκότα και Σπρέλλν. Το ύφος ποίκιλε, καθώς σε ορισμένα η μουσική γραφή προϋπέθετε μουσικά ενμερωμένους ακροατές, ενώ σε άλλα απευθυνόταν στο ευρύ κοινό. Αντίστοιχα, οι ερμηνευτικές απαιτήσεις ήταν διαφορετικές.

Η Λυδία Ζερβάνου ανταποκρίθηκε κατ' αρχάς με άριστη άρθρωση σε διάφορες γλώσσες (ελληνικά, γερμανικά, γαλλικά), με τονική ακρίβεια ακόμα και στις πιο απαιτητικές συνθέσεις και με ερμηνευτική γενναιοδωρία στις πιο δημοφιλείς. Πλάι της και χάρη στην εμπειρία του, ο Δημήτρης Γιάκας έθετε το πλαίσιο και την αισθητική κάθε μικρογραφίας, δίνοντας το στίγμα του μικρόκοσμου καθεμιάς. Περισσότερο από ένα ρεσιτάλ με τραγούδια, μαζί ανέπλασαν μια εποχή.



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ



ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ

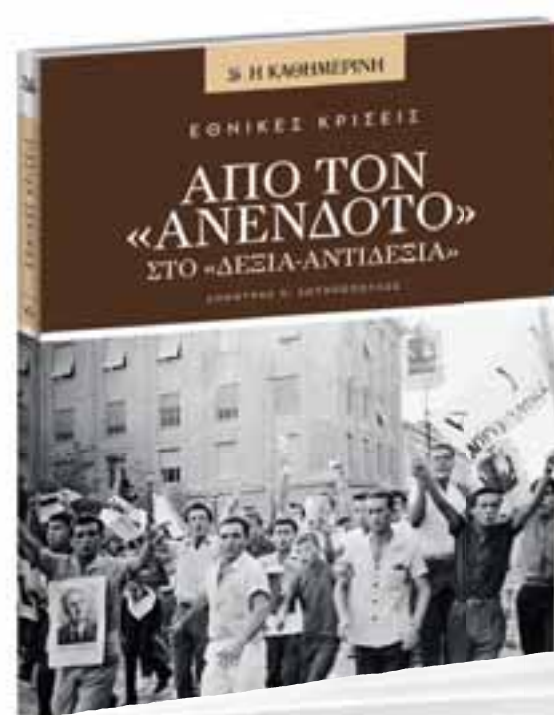
Από τον «Ανένδοτο» στο «Δεξιά-Αντιδεξιά»

Μια νέα εκδοτική σειρά της «Καθημερινής», που φωτίζει το παρελθόν, με τα μάτια στο παρόν και το μέλλον.

Ο έκτος τόμος είναι αφιερωμένος στον «Ανένδοτο», στα Ιουλιανά του 1965 και γενικότερα στους πολιτικούς και κοινωνικούς διχασμούς της «μακράς» δεκαετίας του 1960. Της δεκαετίας που διαμόρφωσε το δίπολο «Δεξιά-Αντιδεξιά», το οποίο επέδρασε στα πολιτικά πράγματα και κατά τη Μεταπολίτευση.

Ο ρόλος των κομμάτων και των ηγετών, οι παρεμβάσεις του Παλατιού, η ασύμμετρη συμμαχική σχέση ΗΠΑ-Ελλάδας και η επίδραση του Κυπριακού, το κοινωνικό και οικονομικό υπόβαθρο, η αδυναμία των δημοκρατικών θεσμών και του πολιτικού κόσμου, και το πραξικόπημα των συνταγματαρχών την 21η Απριλίου 1967, σε μια έκδοση από τον αναπληρωτή καθηγητή Σύγχρονης Πολιτικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Δημήτρη Π. Σωτηρόπουλο.

Την Κυριακή 23 Ιουνίου μαζί με την Καθημερινή



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εμπειρία

ΝΕΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ